ASIMOV

ALTIN KITAPLAR

MELEZLER VENÜSTE

MELEZLER VENÜS'TE

"Melezler Venüs'te – Half Breeds on Venus" Isaac Asimov'un kısa bilim kurgu hikayesidir. Astonishing Stories editörü Frederik Pohl tarafından, daha önce yazdığı “Melezler” isimli hikayenin devamı olarak Asimov'a ısmarlanmıştır. Asimov bu hikayeyi 1940 Nisan ve Mayıs aylarında yazmıştır.

Islak, kasvetli atmosfer şiddetle çalkalandı. Çığlığa benzeyen sesler arasında yarıldı. Dış uzaydan yumurta biçimi roketler fırlarken çıplak yayla üç kez sarsıldı. İnişin gürültüsü dağlar ve diğer taraftaki zengin ormanlarda yankılandı. Sonra her şey tekrar derin bir sessizliğe büründü.

Üç kapı şangırdayarak teker teker açıldıktan sonra insan biçimi canlılar tek sıra halinde çekine çekine dışarı çıktılar. Önce ağır ağır sonra da sabırsız bir heyecanla bu yeni dünyaya ayak bastılar. Sonunda uzay gemilerinin etrafında bir kalabalık toplandı.

Bin çift göz manzaraya bakıp bin ağız heyecanla bağırdı. Ve bu yabancı dünyaya özgü rüzgârda beyaz saçlardan oluşan otuz santim yüksekliğinde bin sorguç zarifçe dalgalandı.

Melezler Venüse inmişlerdi! Dünyalıların aşağı gördüğü Arzlı-Marslı kırmaları'ydılar onlar.

Max Scanlon yorgun yorgun içini çekti. "İşte geldik!" Lombozdan dönerek kendi özel koltuğuna çöktü. "Çocuklar kadar mutlular. Onlara hak veriyorum. Yeni bir dünyamız oldu ve tamamıyla bizim. Bu harika bir şeyse de yine de önümüzde çetin günler var. Aslında korkuyorum. Bu projeyi pek düşünmeden başlattık. Ama tamamlanması çok zor olacak."

Sevecen bir kol omzuna dolandı. Max bu kolu sıkıca kavradı. Liderliği daha genç, daha enerjik birine devretmek iyi olur."

"Bunlar saçmasapan, sözler, baba. Bunu sen de biliyorsun. Sen hayattayken yerine birinin geçirilmesiyle ilgili bir planı hiç kimse bir saniye

bile dinlemez."

"Onlardan dinlemelerini istemeyeceğim ki. Bu iş oldu bile. Ve yeni lider de sensin."

Arthur kesin bir tavırla başını salladı. "Beni hizmete zorlayamazsın."

Max neşeyle güldü. "Korkarım sen sorumluluklardan kaçıyorsun, oğlum. Zavallı yaşlı babanı gücünün yetmeyeceği bir işin zorlukları ve baskılarına terk ediyorsun."

Arthur şaşırdı. "Baba! Hiç de öyle değil! Öyle olmadığını sen de biliyorsun. Sen..."

"Öyleyse bunu kanıtla. Bu işe şöyle bak: Irkımızın aktif bir lidere ihtiyacı var. Ben bunu yapamam. Ama her zaman yaşadığım sürece burada olacağım. Sana fikir verecek ve elimden geldiğince yardım edeceğim. Ama bu andan itibaren inisiyatif sende olmalı."

Arthur kaşlarını çattı ve istemeye istemeye, "Pekâlâ," dedi. "Sahra komutanlığını kabul ediyorum. Ama unutma, başkomutan sensin!"

"İyi. Eh, artık bunu kınlayabiliriz." Max dolabı açarak bir kutu çıkardı ve içinden iki sigar aldı. "Tütünümüz tükenmek üzere," diyerek içini çekti. "Kendi tütünümüzü yetiştirinceye kadar sigar içemeyeceğiz. Ama... yeni liderimizin onuruna birer tane tüttürebiliriz."

Mavi dumanlar yukarıya doğru yükselirken Max kaşlarını çatarak onların arkasından oğluna baktı. "Henry nerede?"

Arthur güldü. "Bilmiyorum! Buraya indiğimizden beri onu görmedim. Ama onun kiminle beraber olduğunu sana söyleyebilirim."

Max mırıldandı. "Bunu ben de biliyorum."

"Çocuk eline fırsat geçmişken ondan yararlanıyor. Birkaç yıl sonra yeni torunlarını şımartmaya başlayacaksın, baba."

"Onlar da ilk üç torunum kadar iyi olacaklarsa o günleri görebilecek kadar yaşamak için dua ederim."

Babayla oğul birbirlerine sevgiyle gülümseyerek dışarıdaki yüzlerce melezin hafifçe duyulan mutlu kahkahalarını dinlediler.

Henry Scanlon başını yana eğerek yanındaki kızın susması için elini kaldırdı. "Akarsu sesi duyuyor musun, İrene?"

Yanındaki kız başını salladı. "Şu taraftan geliyor."

"Hadi, oraya gidelim. Biz inmeden hemen önce bir nehrin ışıltısını fark ettim. Belki duyduğumuz şırıltı da onundur."

"Pekâlâ, madem istiyorsun. Ama bence gemilere dönmemiz daha doğru dur."

"Nedenmiş o?" Henry şaşkınlıkla İrene'ye baktı. "Kalabalık bir gemide haftalarca yolculuk yaptıktan sonra biraz dolaşmanın hoşuna gideceğini sanırdım."

"Şey... ama tehlikeli olabilir."

"Bu dağlık bölgede değil, İrene. Venüsün dağlık bölgesi hemen hemen ikinci bir Arz gibi. Burası güzel bir orman. Balta girmemiş bir cangıl değil. Kıyıda olsaydık..." Henry birdenbire bir şeyi hatırlamış gibi durakladı. "Ayrıca korkulacak ne var? Ben yanındayım, öyle değil mi?" Kalçasının üzerindeki Tonite tabancayı okşadı.

İrene gülmemek için kendini zor tuttu ve kabara kabara yürüyen delikanlıya cilveyle baktı. "Yanımda olduğunun farkındayım. İşte asıl tehlike de bu."

Henry sesli sesli soluk verdi. "Çok komik! Biliyorsun ki, ben gayet uslu davranıyorum." Uzaklaştı. Bir süre somurtup düşündü. Sonra da, "Sahi, aklıma geldi," diye mırıldandı. "Yarın Daphne'nin doğum günü. Ona bir şey hediye edeceğime söz verdim."

İrene hemen, "Ona zayıflama kemeri ver," diye söylendi. "Şişko şey!"

"Şişko da kim? Daphne mi? Ah, ben aynı fikirde değilim." Henry bu konuyu dikkatle düşündü. Yanındaki kıza da dalgınca bakıyordu. "Doğrusu ben Daphne'yi 'balık etli,' ya da 'eti budu yerinde,' diye tanımlarım."

"O şişman!" İrene'nin sesi birdenbire bir ıslığa dönüşmüş ve o güzel yüzü asılmıştı. "Ve gözleri de yeşil." Başını dikleştirerek hızla yürümesini sürdürdü. Ufak tefek vücudunun pek biçimli olduğunun iyice farkındaydı.

Henry adımlarını sıklaştırarak ona yetişti. "Tabii, ben her zaman sıska kızları tercih ederim."

İrene hızla ona doğru döndü. Küçük yumruklarını da sıkmıştı. "Ben sıska değilim! Seni gerizekâlı goril!"

"Ama İrene, seni kastettiğimi de nereden çıkardın?" Henry' nin sesi ciddiydi ama gözlerinde muzipçe bir pırıltı vardı.

Kız kulaklarına kadar kızararak döndü. Alt dudağı titriyordu. Henry'nin gözlerindeki neşeli ışıltı sönüp yerini endişe aldı. Delikanlı kolunu çekine çekine uzatarak kızın omzuna doladı. "Kızgın mısın, İrene?"

Genç kızın yüzü ani bir gülümsemeyle aydınlandı. Bu parlak güneşte ışıldayan gümüşümsü saçları kadar göz kamaştırıcıydı. "Hayır."

İki genç göz göze geldiler. Henry bir an durakladı ve sonra duraklayan insanların oyunu kaybettiklerini de öğrendi. Çünkü İrene birdenbire döndü ve güldüğünü belli etmemeye çalışarak delikanlının elinden kurtuldu.

Ağaçların arasındaki bir açıklığı işaret ederek, "Bak!" diye bağırdı. "Pir göl!" Ve koşmaya başladı.

Henry kaşlarını çatarak hafifçe bir şeyler homurdandı. Sonra da kızın peşinden koştu.

Manzara gerçekten yeryüzünü hatırlatıyordu. Çağlayanların birbirini izlediği bir çay ince gövdeli ağaçların arasından geçiyor, sonra genişleyerek sakin bir gölcüğe dönüşüyordu. Birkaç kilometre genişlikteydi göl. Derin sessizliği sadece ağaçların yukarılarında yuvaları olan saçaklı kertenkelelerin boyun keselerinden yayılan boğuk, davul gibi ses bozuyordu.

İki Melez delikanlıyla genç kız el ele tutuşarak gölün kıyısında durdular ve manzaranın güzelliğinin tadını çıkardılar.

Sonra yakınlarda bir yerden hafif bir şıkırtı geldi. İrene de Henry'ye sokularak kendisini onun kollarına bıraktı.

"Ne oldu?"

"H...Hiç. Suda bir şey kımıldadı sanırım."

"Ah, seninki de hayal, İrene."

"Hayır. Ben gerçekten bir şey gördüm. O suyun yüzüne çıktı ve... ah, Tanrım! Henry, bana o kadar sıkı sarılma..."

Henry birdenbire onu bırakarak Tonite tabancasını çekerken İrene de az kalsın dengesini kaybediyordu.

Hemen önlerinde gölden üstünden sular damlayan yeşil bir kafa uzanmıştı. Birbirine uzak, iri ve patlak gözleriyle onlara bakıyordu. Dudaksız geniş ağzı hızla açılıp kapanıyor ama hiç ses çıkmıyordu.

Max Scanlon ilerideki dik yamaçlara düşünceli düşünceli bakarak ellerini arkasında kavuşturdu. "Demek öyle düşünüyorsun?"

Arthur heyecan ve ısrarla, "Tabii öyle düşünüyorum, baba," dedi. "Bu granit yığınlarının altına girersek bütün Arz bile bize yaklaşamaz. Sonsuz gücümüzle bütün mağarayı kazmamız iki ay bile sürmez."

"Hıh. Bu iş dikkat ister."

"Biz de dikkatli davranırız!"

"Dağlık yerler deprem bölgeleridir."

"Deprem olsun olmasın, bütün Venüs'ü kımıldamadan tutacak kadar statışınları sağlarız."

"Statışınları enerjiyi tümüyle yutar. Bizi güçsüz bırakacak bir arıza da her şeyin sonu demek olur."

"Beş ayrı elektrik santrali kurarız. Hepsini de mümkün olduğunca arızalanamayacak bir duruma getiririz. Herhalde beş santralde birden aynı anda arıza olmaz."

Yaşlı melez gülümsedi. "Pekâlâ, oğlum. Her şeyi iyice düşünüp planladığın anlaşılıyor. Başla bakalım! Ne zaman istersen başla. Ve unutma, her şey sana bağlı."

"İyi. Artık gemilere dönelim mi?"

Baba oğul, kayalık yamaçtan dikkatle indiler.

Sonra Max birdenbire durdu. "Arthur, şu stat ışınlarını düşünüyordum,."

"Evet?" Genç adam Max'a kolunu uzattı. Baba oğul yürümeye devam ettiler.

"Onları uzunluk açısından iki boyutlu yapar ve sonra da kıvırırsak elimize kusursuz bir savunma sistemi geçeceğini düşündüm. Bir stat alanı yani. Tabii bu enerjimiz olduğu sürece işe yarar."

"Onun için dört boyutlu radyasyon gerekir, baba. Bunu düşünmek hoş ama korkarım yapılamaz."

"Ah, öyle mi? Öyleyse şimdi beni dinle..."

Ancak Arthur'un dinlemesi gereken şey açıklanamadı. Hiç olmazsa o gün. Tiz bir ses baba oğulun başlarını hızla kaldırmalarına neden oldu. Henry Scanlon sıçrayarak hızla onlara doğru koşuyordu. İrene ise onu oldukça uzaktan ve daha ağır ağır izliyordu.

"Tanrım, baba! Seni buluncaya kadar canım çıktı. Neredeydin?"

"Buradaydım, oğlum. Ya sen neredeydin?"

"Ah, ortalıkta dolaşıyordum. Dinle, baba! Bilim adamlarının sözünü ettikler? hem suda, hem de karada yasayan yaratıkları biliyorsun değil mi? Amphibi'leri? Onların Venüs'ün dağlık bölgelerindeki göllerde yaşadıkları söyleniyordu. Eh, biz onları bulduk. Sürüyle yaratık. Oldukça çok. Öyle değil mi, İrene?"

Genç kız soluk alabilmek için durdu ve başını salladı. "Öyle de şirinler ki, Bay Scanlon! Yemyeşil." Burnunu kırıştırarak güldü.

Arthur'la babası kuşkuyla birbirlerine baktılar. Sonra genç adam omzunu silkti. "Hayal görmediğinden emin misin, Henry? Bir keresinde uzayda bir meteor görmüş ve hepimizin ödünü patlatmıştın. Sonradan bunun senin lomboz camına vuran aksin olduğu anlaşılmıştı."

İrene'nin hafifçe güldüğünü acıyla fark eden Henry öfkeyle alt dudağını uzattı. "Buraya bak, Art, sen galiba burnuna yumruğu yemek istiyorsun! Üstelik bunu yapacak kadar da büyüdüm."

Baba Scanlon'un otoriter sesi duyuldu. "Yavaş! Sakin ol. Ve sen Arthur, erkek kardeşinin gururuna saygı göstermesini öğren. Şimdi, Henry... Arthur şunu kastediyordu: O hem karada ve hem de suda yaşayan yaratıklar tavşanlar kadar ürkeklermiş. Onları sadece birkaç kişi uzaktan görebilmiş."

"Ama biz onları iyice gördük, baba. Çok kalabalıktılar. Galiba onları İrene çekti. Kimse ona dayanamaz."

"Senin dayanamadığını biliyorum," Arthur gürültülü bir kahkaha patlattı.

Henry yine kaskatı kesildi ama babaları iki kardeşin arasına girdi. "İkiniz de büyüyün artık. Haydi gidip şu yaratıkları görelim."

Max Scanlon, "Bu inanılmaz bir şey!" diye bağırdı. "Hepsi de çocuklar kadar sokulgan. Hiç anlayamıyorum."

Arthur başını salladı. "Ben de öyle, baba. Elli yıl süresince hiçbir kâşif onları yakından göremedi oysa şimdi karşımızdalar. Sürüyle yaratık hem de."

Henry göle çakıllar atmaya başladı. "Şimdi hepiniz bunu seyredin."

Çakıl kavis yaparak suya dalarken altı yeşil yaratık geriye doğru perende atarak suya düzgünce süzüldüler. Göz açıp kapayıncaya kadar içlerinden biri tekrar yüzeye çıktı ve çakıl yine bir kavis çizerek Henry'nin ayağının dibine düştü.

Hem suda, hem de karada yaşayan yaratıklar, sayıları gitgide artarken yavaş yavaş da yaklaşıyorlardı. Sonunda gölün kıyısına erişerek kaba kamışları yakaladılar ve iri gözleriyle melezlere baktılar. Suyun yüzeyinin hemen aşağısındaki kaslı bacaklarının zarafetle bir ileri bir geri oynadığı görülebiliyordu. Parmaklarının arasında zarlar vardı. Acayip, düzensiz bir ritmle dudaksız ağızlarını açıp kapıyorlardı.

İrene birdenbire, "Galiba onlar konuşuyorlar, Bay Scanlon," dedi.

Yaşlı melez düşünceli bir tavırla başını salladı. "Evet, olabilir. Kafatasları çok geniş. Oldukça zeki olabilirler. Eğer ses telleri ve kulakları bizimkinden daha yüksek ya da alçak ses dalgalarına göre gelişmişse onları duyamayız. Bu da seslerinin çıkmamasının nedenini açıklar."

Arthur, "Herhalde bizden söz edip duruyorlar," dedi. "Tıpkı bizim yaptığımız gibi."

İrene de ekledi. "Evet. Bizim ne tür acayip yaratıklar olduğumuzu düşünüyorlar herhalde."

Henry sesini çıkarmadı. İhtiyatlı adımlarla gölün kıyısına yaklaşıyordu. Toprak ayaklarının altında çamura dönüştü, sazlar da sıklaştı. En yakın gruptaki yaratıklar endişeli bakışlarını ona diktiler. Bir ikisi kamışları bırakarak sessizce uzaklaştılar.

Ama en yakındaki yerinden kımıldamadı. Geniş ağzını sıkıca kapatmıştı. Gözlerinde çok dikkatli olduğunu gösterir bir ifade vardı. Ama yine de kımıldamıyordu.

Henry durdu, tereddütle baktı, sonra da elini uzattı. "Merhaba, Phib."

'Phib' delikanlının uzattığı ele baktı. Sonra büyük bir dikkatle perdeli elini uzatarak melezin parmaklarına dokundu. Sonra şiddetli bir hareketle elini geri çekti. Ağzı sessiz bir heyecanla açılıp kapanıyordu.

Max arkadan seslendi. "Dikkatli ol. Böyle davranırsan onu korkutursun. Derisi son derecede hassas. Kuru şeyler herhalde cildini tahriş ediyor. Elini suya sok."

Henry ağır ağır bu emre uydu. Phib'in kasları büzüldü. En ufak, ani bir hareket karşısında kaçmaya hazırdı. Ama öyle olmadı. Melez delikanlı tekrar elini uzattı. Fakat bu kez parmaklarından sular akıyordu.

Uzun bir an hiçbir şey olmadı. Phib galiba ne yapması gerektiğine karar vermeye çalışıyordu. İki defa elini uzatıp çekti. Ve sonunda parmaklar tekrar birbirlerine dokundular.

Henry, "Aferin, Phib," diyerek yeşil yaratığın elini kavradı.

Phib hayretle bir an irkildi. Sonra melezin parmaklarını sıktı o da. Hem de öyle bir güçle ki Henry'nin eli uyuştu.

İlk Phib'in durumu diğerlerine cesaret vermişti anlaşılan. Şimdi diğerleri de yaklaşıyor ve ellerini uzatıyorlardı.

Öbür üç melez de çamurları şapırdatarak yaklaştılar ve ıslattıkları ellerini uzatmaya başladılar.

İrene, "Çok garip," dedi. "Her el sıkışımda aklıma saç geliyor nedense."

Max ona döndü. "Saç mı?"

"Evet, bizim saçlarımız. Gözlerimin önünde uzun beyaz saçlar beliriyor. Dimdik duruyor ve güneşte parlıyorlar." Farkına varmadan ellerini kaldırarak kendi güzel saçlarını düzeltti.

Henry de atıldı. "Sen söyleyince durumu fark ettim. Benim aklıma da hep aynı şey geliyor. Ama bu sadece el sıkıştığım zaman oluyor."

Max, "Ya sen, Arthur?" diye sordu.

Genç adam kaşlarını hayretle kaldırarak başını, "Evet" der gibi bir kez salladı.

Max gülerek yumruğunu diğer elinin avucuna indirdi. "Ah, bu bir tür ilkel telepati. Fiziksel dokunma olmadığı zaman bir işe yaramayacak kadar zayıf. Ve dokunmayla da ancak birkaç basit fikri açıklamaya yetiyor."

Arthur, "Ama neden saç, baba?" diye sordu.

"Belki de önce onları saçlarımız çekti. Şimdiye kadar böyle bir şey hiç görmemişlerdi. Ve... ve... ah, onların psikolojisini kim açıklayabilir?"

Birdenbire dizüstü çöktü, yüksek bir sorguca benzeyen saçlarını ıslatmaya başladı. Bu sırada da Phib'ler sokulurlarken yeşil gövdeleri pırıldıyordu. Yeşil bir el usulca dik beyaz sorguca daldı. Bunu heyecanlı ama sessiz konuşmalar izledi. Phib'ler Max'a yaklaşıp onun saçlarına dokunabilme ayrıcalığı için aralarında yarıştılar. Sonunda yaşlı melez çok yorulduğu için tekrar ayağa kalkmak zorunda kaldı.

"Herhalde artık yaşam boyu bizimle dost kalacaklar," dedi. "Çok acayip hayvanlar."

Kıyıdan yüz metre kadar açıktaki Phib grubunu fark eden İrene oldu. Onlar sessizce yüzüyor ve yaklaşmaya da kalkışmıyorlardı. Genç kız, "Onlar neden gelmiyorlar?" diye sordu. En öndeki Phib'lerden birine dönerek işaret etti. Telaşla, ne olduğu anlaşılmayan hareketler yaptı.

Max, "Öyle olmaz,. İrene," diye konuştu. Elini uzatarak istekli bir Phib'in parmaklarını kavradı. Ve bir an hareketsiz durdu. Yeşil yaratığın elini bıraktığı zaman o suya dalarak gözden kayboldu. Bir dakika sonra açıktaki Phib'ler ağır ağır kıyıya yaklaşmaya başladılar.

İrene, "Bu işi nasıl basardınız?" diye bağırdı.

"Telepati yoluyla! Onun elini sıkıca tutarak, kafamda uzaktaki grubu canlandırdım. Sonra da onların ellerini sıkmak için suyun üzerinden uzanan parmakları. Upuzun parmakları." Max hafifçe gülümsedi. "Onlar gerçekten çok zekiler. Yoksa ne demek istediğimi hemen kavrayamazlardı."

Arthur birdenbire bağırdı. "A, onlar dişi!" Şaşkınlıktan soluğu kesilmiş gibiydi. "Tanrı aşkına! Bebeklerini emziriyorlar!"

İrene ani bir sevinçle bağırdı. "Ah! Şuna bakın!" Çamurda diz çökmüş, ellerini en yakındaki dişiye doğru uzatmıştı. Endişelenen dişi Phib küçücük yavrusunu göğsüne bastırırken diğer üç melez büyülenmiş gibi sessizce bakıyorlardı.

İrene elleriyle çağırır gibi hareketler yapıyordu. "Lütfen, lütfen! Çok sevimli. Ona zarar vermeyeceğim."

Phib ananın onun ne demek istediğini anlayıp anlamadığı belli değildi. Ama ani bir hareketle, kıpırdanan küçük yeşil bebeği uzattı ve genç kızın bekleyen kollarına bıraktı.

İrene sevinçle ayağa kalkarken küçük, perdeli ayaklar tekmeler atıyor, korku dolu yuvarlak gözler ona bakıyorlardı. Diğer üç melez ona yaklaşarak merakla incelediler.

"Ne kadar da sevimli bir küçük! Şu komik, ufacık ağzına bir bakın. Onu kucağına almak ister misin, Henry?"

Henry sanki arı sokmuş gibi geriye doğru sıçradı. "Asla! Herhalde onu düşürürüm."

Max düşünceli bir tavırla, "Kafanda bazı görüntüler beliriyor mu, İrene?" diye sordu.

Genç kız iyice düşünmeye çalışırken kaşlarını çattı. "Hayır... Ama o daha çok küçük. Belki... Ah, evet!.. O... O..." Durakladı. Sonra da güldü. "Acıkmış."

Bebek Phib'i annesine geri verdi. Dişinin ağzı sevinçle kapanıp açıldı ve kadın kaslı kollarıyla yavrusunu göğsüne bastırdı. Küçücük Phib, ufacık yeşil kafasını döndürerek patlak gözleriyle son bir kez kendini kucağına almış olan yabancı yaratığa baktı.

Max, "Sokulgan yaratıklar," dedi. "Ve zekiler. Göl ve nehirleri onların olsun. Biz toprakları alacak ve onların yaşamlarına da karışmayacağız."

Yalnız bir melez, Scanlon bayırında duruyordu. Dürbününü tepelerin on beş kilometre yukarısındaki geçide çevirmişti. Beş dakika dürbünü hiç kımıldatmadı. Etraftaki dağları oluşturan kayalardan yapılmış bir nöbetçi heykeli gibi duruyordu.

Sonra dürbünü indirdi. İnce dudaklı melezin soluk yüzünde büyük bir üzüntü vardı şimdi. Bayırdan Venüs kentinin korunmalı, gizli kapısına doğru telaşla indi.

Nöbetçilere hiçbir şey söylemeden hızla onların önünden geçti ve alt katlara indi. Orada hâlâ sağlam kayalar toza dönüştürülüyor ve kontrollü

süper enerji dalgalarıyla istenen biçimlere sokuluyordu.

Arthur Scanlon başını kaldırdı ve ani bir önseziyle parçalayıcıların durdurulmasını işaret etti. "Ne oldu, Sorrell?"

Melez eğilerek Arthur'un kulağına bir tek kelimeyi fısıldadı.

"Nerede?" Arthur'un sesi titrekleşip boğuklaşmıştı.

"Sırtın diğer tarafında. Şimdi geçitten bizim tarafa doğru geliyorlar. Güneşte ışıldayan madenleri fark ettim ve..." Sorrell dürbününü anlamlı anlamlı kaldırdı.

"Tanrım!" Arthur alnını ovuşturdu. Sonra da parçalayıcının kontrol panelinin önünde oturan ve ona endişeyle bakan meleze döndü. "Planlandığım gibi devam et! Bir değişiklik yok!"

Telaşla katları aşarak giriş yerine çıktı ve hızla emirler verdi. "Nöbetçi sayısını hemen üç katına çıkarın! Sadece benim ve yanımda olanların dışarı çıkmalarına izin verilecek. Dışarıda bazı kimseler varsa onları hemen toplayın. Sığınakta kalmalarını ve gereksiz yere gürültü etmemelerini söyleyin."

Arthur sonra döndü ve orta caddeden babasının dairesine gitti. Max Scanlon başını ağır ağır hesaplarından kaldırdı. "Merhaba, oğlum. Bir şey mi oldu? Yine parçalayıcının etkileyemediği bir tabakaya mı geldiniz?"

"Hayır, öyle bir şey yok." Arthur kapıyı dikkatle kapayarak sesini alçalttı. "Dünyalılar!"

Max bir an hiç kımıldamadı. Yüzündeki ifade donmuş gibiydi. Ardından soluğunu verirken omuzları da yavaşça düştü. Yüzünde yorgun bir ifade belirirken alnındaki çizgiler derinleşti.

"Venüs'e yerleşmiş olan Dünyalılar mı?"

"Öyle gibi gözüküyor. Sorrell aralarında kadınlarla çocukların da olduğunu söyledi. Birkaç yüz kişi kadarlarmış. Yerleşmek için araç ve gereçler de getirmişler. Ve bu yöne doğru yaklaşıyorlarmış."

Max, "Ah, ne şanssızlık, ne şanssızlık," diye inledi. "Koskoca, bomboş Venüs'te seçilecek bir sürü yer varken kalkmış buraya geliyorlar. Gel. Gidip şu olayı kendi gözlerimizle de görelim."

Geçitten, yılan gibi kıvrılıp bükülen uzun bir sıra halinde geçiyorlardı. Kararlı öncülerdi onlar. Yanlarında çalışmaktan yorulmuş, yüzleri kırışmış karıları ve kırlarda yetişmiş, yarı vahşi, kayıtsız çocukları vardı. Alçak ve enli 'Venüs arabaları'na ev için gerekli şeyler yüklenmişti. Taşıtlar ayak basılmamış topraklarda hantalca sarsılarak ilerliyorlardı.

İki lider bir an manzaraya baktılar. Sonra biri kesik kesik konuşmaya başladı. "Geçidi hemen hemen aştık sayılır, Jem. Artık dağların eteğine eriştik."

Diğeri ağır ağır cevap verdi. "Ve ileride verimli topraklar var. Toprakları bölüşüp çiftliklerimizin sınırlarını çizebiliriz. Buraya rahatça yerleşiriz." İçini çekti. "Son ay çetin geçti. Yolculuk sona erdiği için seviniyorum."

Ve ilerideki sırttan, vadiden önceki son sırttan baba ve oğul Scanlon'lar yeni gelenleri üzüntüyle seyrediyorlardı. Uzaktan görülmeyen birer noktaya benziyorlardı.

"Hazırlıklı olamayacağımız tek şey... ve o da geldi bizi buldu."

Arthur istemeye istemeye, "Sayıları az," dedi. "Silahsızlar da. Onları bir saat içerisinde püskürtebiliriz." Ani bir heyecanla bekledi. "Venüs bizim!"

"Evet, 'onları bir saat içerisinde püskürtebiliriz.' Hatta on dakikada! Ama onlar geri dönerler. Binlerce binlere Dünyalı. Ve silahlanmış da olurlar. Bütün Arzla savaşacak durumda değiliz, Arthur."

Genç adam dudağını ısırdı ve yarı utançla, "Irkımız uğruna, baba... onların hepsini öldürebiliriz," diye mırıldandı.

"Asla!" Max'ın yaşlı gözleri öfkesinden alev saçıyordu. "İlk darbeyi indiren biz olmayacağız! Öldürürsek Dünyadan merhamet bekleyemeyiz. Ve merhamete layık da olmayız zaten."

"Ama başka ne yapabiliriz, baba? Zaten Dünyadan merhamet bekleyemeyiz. Bizi fark ettikleri ve varlığımızdan şüphelendikleri takdirde bütün göçün bir önemi kalmaz. Daha başlangıçta her şeyi kaybetmiş oluruz."

"Biliyorum, biliyorum."

. Arthur heyecanla konuşmasını sürdürdü. "Artık değişemeyiz. Venüs kentini hazırlamak için aylarımızı verdik. Yeniden nasıl başlayabiliriz?"

Max ifadesiz bir sesle, "Hayır," dedi. "Başlayamayız. Buradan uzaklaşmaya kalkarsak bizi fark ederler. Biz sadece..."

"Köstebekler gibi yaşayabiliriz! Kanun kaçakları gibi, peşimizde insanlarla. Korkuyla titreyen mülteciler gibi. Tek yol bu mu?"

"Bunu nasıl istersen öyle tanımla. Ama saklanmalıyız, Arthur, kendimizi gömmeliyiz."

"Ne zamana kadar?"

"Sen ya da biz iki boyutlu kavisli bir statışınını mükemmelleştirinceye kadar. Etrafımızda aşılamayacak bir koruma perdesi olursa ortaya çıkabiliriz. Bu işi belki yıllar boyunca çalışarak başarabiliriz. Belki de sadece bir haftada. Bilmiyorum."

"Her gün fark edilme tehlikesiyle de karşı karşıya oluruz. Herhangi bir gün safkan Dünyalı sürüleri bize saldırıp hepimizi ortadan kaldırabilirler. Her gün, her hafta, her ay ölümün eşiğinde yaşarız..."

"Bunu yapmak zorundayız." Max'ın birbirine bastırdığı dudakları ince bir çizgi halini aldı. Mavi gözleri buz gibiydi.

Baba oğul ağır ağır Venüs kentine döndüler.

Venüs kentinde ortalık sakindi. Gözler devamlı en üst kata ve gizli çıkış yerlerine dikiliyordu. Dışarıda hava vardı. Güneş ve açıklık. Ve Dünyalılar.

Arzlılar nehrin birkaç kilometre yukarısına yerleşmişlerdi. Kaba evleri yükselmeye başlıyor, etraftaki topraklar temizleniyordu. Çiftlik sınırları çiziliyor, fideler dikiliyordu.

Venüs'ün derinliklerinde de bin yüz melez evlerini yapıyor ve yaşlı bir adamın statışınının iki boyuta yayılarak kavis yapmasını sağlayacak denklemleri bulmasını bekliyorlardı.

İrene kayadaki bir çıkıntıya oturmuş, sıkıntıyla düşünüyor ve ilerideki loş gri ışığa bakıyordu. Bu orada dışarıya açılan bir geçit olduğunu göstermekteydi. Biçimli bacaklarını öne arkaya sallarken yanında oturan Henry Scanlon da gözlerini ileride bir noktaya dikebilmek için çaresizce savaşıyordu.

"Henry, ne düşünüyorum, biliyor musun?"

"Ne?"

"Phib'lerin bize yardım edebileceklerinden eminim."

"Ne yapmamıza yardım edecekler, İrene?"

"Dünyalılardan kurtulmamıza."

Henry bu fikri dikkatle inceledi. "Neden böyle düşünüyorsun?"

"Onlar çok zekiler. Sandığımızdan daha da zeki. Ama kafaları bizimkilerden tümüyle farklı. Belki bu sorunu onlar çözümleyebilirler. Yani... bana öyle geliyor." Henry'nin avucundaki elini birdenbire çekti. "Elimi tutmak zorunda değilsin, Henry."

Delikanlı yutkundu. "Şey... oturduğun yer sağlam değilmiş gibi geldi bana. Yani o kaya parçası kopabilir."

"Ah!.." İrene aşağıya baktı. Oturduğu kaya yerden korkunç bir yükseklikteydi. Yani doksan santim kadar. "Evet, haklı olabilirsin. Burası gerçekten çok yüksek gibi."

Henry bunun bir ima olduğunu düşünüp gerektiği gibi davrandı. Delikanlı kızın üşüyüp üşümediğini düşünürken derin bir sessizlik oldu. Ama yanılmadığına karar veremeden genç kız konuşmaya başladı.

"Sana şunu söyleyecektim, Henry. Neden gidip Phib'leri görmüyoruz?"

"Böyle bir şeye kalkışırsam babam kafamı uçurur."

"Ah, çok eğlenceli olurdu."

"Tabii. Ama tehlikeli bir şey yine de. Bizi görmeleri riskini göze alamayız."

İrene bıkkınca omzunu silkti. "Eh, madem korkuyorsun, bu konuyu bir daha açmayız."

Henry'nin soluğu kesilmişti ve yüzü de kızardı, Çevik bir hareketle kaya çıkıntısından atladı. "Korkan kim? Ne zaman gitmek istiyorsun?"

"Hemen, şimdi, Henry. Şu an." Kızın yanakları heyecanla pembeleşmişti.

"İyi ya. Gel bakalım." Delikanlı koşarcasına ilerlemeye başladı. Kızı da sürüklüyordu. Sonra aklına bir şey geldi ve birdenbire durakladı. Öfkeyle

İrene'e döndü. "Sana korkup korkmadığımı göstereceğim!" Birdenbire kıza sarıldı. İrene'in şaşkınlık dolu küçük çığlığını etkili bir biçimde boğdu.

İrene tekrar konuşabilecek duruma geldiği zaman, "Tanrım..." diye mırıldandı. "Ne kadar da vahşice."

Henry inledi. "Tabii. Ben tanınmış bir vahşiyim." Gözlerindeki şaşılığın ve baş dönmesinin geçmesini bekliyordu. "Şimdi gidip o Phib'leri bulalım. Başkan olduğum zaman bana hatırlat. Öpüşmeyi icad eden adamın bir heykelini diktirmek istiyorum."

Kayaların içine oyulmuş tünellerden, dışarıya bakan nöbetçilerin arkalarından geçtiler. Dikkatle kamufle edilmiş kapıdan dışarı çıktılar ve kendilerini yüzeyde buldular.

Güney ufkundaki dumanlar orada insanların bulunduğunun belirgin bir kanıtıydı. İki melez bu gerçeği iyice kavrayarak, çalıların arasından ormana daldılar. Ağaçların arasından ilerleyerek göle gittiler.

Belki de Phib'ler kendilerine özgü bir yöntemle onların geldiklerini sezmişlerdi. İki gencin bunu bilmeleri imkânsızdı. Ama kıyıya eriştikleri sırada suyun altındaki donuk yeşil gölgeler onlara yaratıkların geldiklerini haber verdi.

Sonra bir kafa suları yararken iri patlak gözler ortaya çıktı. Bir saniye içerisinde gölün yüzeyinde sürüyle kurbağa kafasını andıran başlar belirdi.

Henry elini ıslatarak kendisine dostça uzatılan parmakları yakaladı. "Merhaba, Phib."

Güler gibi aralanmış olan ağız oynadı ve sessiz bir cevap verdi.

İrene ısrarla, "Ona Dünyalıları sor, Henry," dedi.

Delikanlı sabırsızca işaret etti. "Biraz bekle. Bu zaman istiyor. Ben elimden geleni yapıyorum."

Ağır ağır geçen iki dakika boyunca melezle Phib hareketsiz durarak birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Sonra Phib elini çekti. Ve sessiz bir emirle bütün göl yaratıkları ortadan kayboldular. Melezler yalnız kalmışlardı.

İrene bir an şaşkın şaşkın baktı. "Ne oldu?"

Henry omzunu silkti. "Bilmiyorum. Kafamda Dünyalıların görüntüsünü canlandırdım. Kimleri kastettiğimi anladı sanırım. Sonra Arzlıların bizimle savaşarak bizleri öldürdüğünü hayal ettim. Phib ise bana cevap olarak birkaç Dünyalıyı ve bizden kalabalık bir grubu canlandırdı. Bu kez biz onları öldürüyorduk. O zaman ben de Dünyalıları öldürdüğümüzü ama sonra onların sürüyle geldiklerini hayal ettim. Sürüler halinde gelip bizi öldürdüklerini..."

Ama kız elleriyle çınlayan kulaklarını tıkamıştı. "Ah, Tanrım! Tevekkeli zavallı yaratık ne dediğini anlayamadı. Onun çıldırmamış olmasına şaşıyorum."

Delikanlı sıkıntıyla, "Eh," diye cevap verdi. "Ben elimden geleni yaptım. Zaten bu delice fikir de senden çıktı."

İrene delikanlıyı azarlamak için ağzını açtıysa da bir şey söyleyemedi. Çünkü bir anda gölün yüzeyinde yine Phib'lerin kafaları belirdi. Bağırmak yerine, "Yine geldiler," dedi.

Bir Phib ilerleyerek Henry'nin elini tuttu. Diğerleriyse heyecanla melezlerin etrafını sardılar. Sessizlik birkaç dakika sürdü. İrene kıpırdayıp duruyordu.

Sonunda, "E?" dedi.

"Lütfen sus. Anlayamıyorum. Büyük hayvanlar ya da canavarlarla ilgili bir şey bu veya..." Henry'nin sesi hafifledi. Delikanlı anlatılanları kavramaya çalışırken kaşlarının arasında derin bir çizgi belirdi.

Henry önce yavaşça sonra da heyecanla başını salladı.

Delikanlı, Phib'den ayrılarak İrene'in ellerini kavradı. "Artık anladım! Gerçekten kusursuz bir çözüm yolu bu. Venüs kentini ikimiz kurtarabiliriz, İrene. Tabii Phib'lerin yardımıyla. Bunun için benimle yarın ovalara inmen gerekiyor. Yanımıza bir çift Tonite tabancası ve yiyecek alırız. Nehrin kıyısını izlersek ovaya iki üç günde erişiriz. Dönüşümüz de o kadar sürer. Ne diyorsun, İrene?"

Gençlerin özelliği uzun uzun düşünmek değildir. İrene de durakladı ama sadece cevabının daha etkili olması için. "Şey... Belki yalnız gitmememiz gerekir, ama... ama seninle geleceğim." Bu seninle sözcüğünü hafifçe vurgulamıştı.

On saniye sonra iki genç hızla Venüs kentine doğru gidiyorlardı. Henry kendi kendine, öpüşmeyi bulan adam için iki heykel birden diktirmenin daha iyi olup olmayacağını düşünüyordu.

Sarı kırmızı alevler Henry'nin görkemli sorgucunu kızıla dönüştürüyor ve düşünceli yüzünde gölge oyunları yapıyordu.

Ova sıcaktı. Ateş durumu daha da zorlaştırıyordu. Ama Henry yine de ateşe yaklaşmıştı ve endişeli gözlerini diğer tarafta uyuyan İrene'den ayırmıyordu. Venüs cangıllarındaki yaratıkların ateşe saygıları vardı. Ve alev güven demekti.

Yayladan ayrılalı üç gün olmuş, nehir ağır ağır akan ılık bir suya dönüşmüştü. Kıyıları yeşil yosunlarla kaplıydı. Güzel ormanların yerini sarmaşıklarla karmakarışık ağaçlar almıştı. Canlılara özgü karmaşık sesler iyice artmış ve tiz bir gürültüye dönüşmüştü. Hava daha sıcak ve daha nemliydi. Topraklar da batağımsı. Çevre gitgide daha yabancı ve garip bir hal alıyordu.

Ancak gerçek bir tehlike de yoktu. Henry bundan emindi. Venüs'te zehirli canlılar bilinmiyordu. Cangıllara hakim olan sert derili canavarlara gelince, geceleri ateşler gündüzleri de Phib'ler onları yaklaştırmayacakları.

İki kez bir Centosaur'un kulak tırmalayan çığlığı uzaklarda yankılanmıştı. Yine iki kez de devrilen ağaçların gürültüsü melez gençlerin korkuyla birbirlerine sokulmalarına neden olmuştu. Ama her seferinde de canavarlar uzaklaşmışlardı.

Bu dışarıda geçirdikleri üçüncü geceydi. Henry endişeyle kımıldandı. Phib'ler sabah olmadan dönüş yolculuğuna başlayabileceklerinden emin görünüyorlardı. Ve nedense Venüs kentinin düşüncesi bile çekiciydi. Macera, heyecan, iyi ve güzeldi. Geçen her saatle Henry'nin ışıltılı cesareti İrene'nin gözlerini daha da kamaştırıyordu. Bu da harikaydı tabii. Ama en güzeli Venüs kentini ve o dağlan düşünmekti.

Delikanlı yüzükoyun yatarak sıkıntıyla ateşe baktı. Yirmi yaşında olduğunu düşünüyordu. Yani hemen hemen yirmi yaşında.

"Kahretsin..." Henry otları yoldu, "Artık evlenmeyi düşünmemin zamanı geldi." İstememesine rağmen bakışları ateşin gerisinde uyuyan kıza doğru kaydı.

İrene sanki ona cevap veriyormuş gibi kirpiklerini kırpıştırdı ve koyu mavi gözleriyle dalgın dalgın etrafına baktı. Sonra doğrulup oturdu ve gerindi. "Hiç uyuyamıyorum," diye yakınarak boş yere beyaz saçlarını düzeltmeye çalıştı. "O kadar sıcak ki." Hoşnutsuzca ateşe baktı.

Henry'nin keyfi kaçmadı yine de. "Sen saatlerce uyudun ve horlarken de trombon gibi sesler çıkardın."

İrene'nin gözleri irileşti. "Ne münasebet!" Sonra üzüntülü titrek bir sesle ekledi. "Sahi, horladım mı?"

"Yok canım!" Henry kahkahalarla gülmeye başladı. Ancak İrene'nin ayakkabısının burnu, midesine indiği zaman sustu. "AAAh!"

Kız soğuk soğuk, "Benimle bir daha konuşmayın, Bay Scanlon," dedi.

Üzgün üzgün bakma sırası Henry'deydi şimdi. Panik ve telaşla ayağa fırlayarak genç kıza doğru bir adım attı. Sonra da dondu kaldı. Bir Centosaur'un kulakları sağır eden çığlığını duymuştu. Kendine geldiği zaman İrene'nin boynuna sarılmış olduğunu fark etti.

Sonra genç kız kızararak ondan uzaklaştı. Centosaur'un sesi tekrar duyuldu. Ama başka bir yönden. İrene tekrar Henry' nin kollarına atıldı.

Delikanlı kollarındaki güzel kıza rağmen sapsarı kesilmişti. "Phib'ler Centosaur'ları avladılar sanırım. Benimle gel de onlara bunu sorayım."

Şafak yaklaşıyordu. Gri ışıkta Phib'ler hafif gölgelere benziyorlardı. Yeşil yaratıklar gerilim içinde sıra sıra dizilmişlerdi. İçlerinden sadece biri rahat görünüyordu. Henry elini tuttuğu Phib'in yanından ayağa kalkarak İrene'ye, "Üç canavar yakalamışlar," dedi. "Daha fazlasıyla başa çıkmaları imkânsızmış. Hemen, şimdi, dağlık bölgeye doğru yola çıkıyoruz."

Doğan güneş onları nehrin üç kilometre yukarısında yakaladı. Suyun kenarından giden melezler hemen yandaki ormana dikkatle bakıp duruyorlardı. Zaman zaman ağaçların arasındaki açıklıklardan kurşuni dev gövdeler seçilebiliyordu. Sürüngenlerin çığlıkları hemen hemen devamlı duyuluyordu artık.

Henry, "Seni getirdiğim için üzgünüm, İrene," dedi. "Artık Phib'lerin bu canavarlarla başa çıkacaklarından emin değilim."

Genç kız başını salladı. "Üzülme, Henry. Gelmeyi ben, kendim istedim. Yalnız... keşke Phib'lere canavarları kendi başlarına getirmelerini söylemeyi akıl etseydik. Onların bize ihtiyaçları yok."

"Hayır, var! Bir Centosaur kontroldan çıkarsa hemen onlara saldıracak. Ve Phib'ler kaçıp kurtulamayacaklar. Ama bizim Tonite tabancalarımız var. Çaresiz kalırsak Centosaur1 lan öldürürüz..." Henry'nin sesi hafifledi. Elindeki öldürücü silaha baktı ama o da kendisini pek teselli edemedi.

Dönüş yolunda ilk gece iki melez de uyuyamadılar. Nehrin karanlığında, görünmeyen bir yerde Phib'ler nöbetleşe bekliyorlardı. Yirmi bacaklı dev Centosaur'ların küçücük beyinlerini telepati yoluyla kontrol etmekteydiler. Cangılda üç yüz ton ağırlığındaki canavarlar onları istememelerine rağmen nehrin kıyısından yukarıya süren güce karşı sabırsızca uluyorlardı. Onların suya yaklaşmalarını engelleyen, gözle görülmeyen engele karşı acizce haykırıyorlardı.

Ateşin yanında, bir çift melez altmış kilometre kadar uzaktaki yaylaya doğru özlemle bakıyorlardı. Bir tarafta yandaki etten oluşmuş dağlar, diğer taraftaki telepatik bir ağın zayıf koruması arasında kaybolmuş gibiydiler.

Ağır ağır ilerleyebiliyorlardı. Phib'ler yorulurken, Centosaur' lar da daha huysuzlaştılar. Ama hava yavaş yavaş serinlemeye başladı. Islak cangıl bitkileri seyrelirken Venüs kentine olan uzaklık da gitgide azalıyordu.

Henry ılıman bölgeye özgü ormanların ilk işaretlerini gördüğü zaman titrek ama rahat bir soluk aldı. İrene yanında olmasaydı kahraman tavırları takınmaktan da vazgeçecekti.

Bu maceralı yolculuğun sona ermesini insanın içine dokunacak kadar çok istiyordu. Ama sadece, "Eh, artık her şey sona ermek üzere," dedi. "Bu olay çok heyecan uyandıracak. Sen ve ben birer kahraman sayılacağız!"

"Daha ne kadar kaldı, Henry?" Kız hemen hemen farkına varmadan yorgun başını delikanlının omzuna dayamıştı.

"Bir gün daha, İrene. Yarın bu saatte evde olacağız." Delikanlı çok üzgündü. "Bu işe yalnız başımıza kalkışmamamız gerektiğini düşünüyorsun, değil mi?"

"Bu o sırada iyi bir fikirmiş gibi gözükmüştü."

Henry, "Evet, biliyorum," dedi. "Bir şeyin farkına vardım. Aklıma bana çok parlak gözüken fikirler geliyor. Ama bazen sonradan yanılmış olduğumu anlıyorum." Bilgiç bir tavırla başını salladı. "Nedenini bilmiyorum. Ama böyle oluyor işte."

İrene, "Bütün bildiğim," diye konuştu. "Hayatım boyunca bir kez bile yürümesem buna hiç üzülmeyeceğim. Şimdi bile ayağa kalkmak istemiyorum." Güzel mavi gözleriyle sağa doğru bakarken sesi hafifledi.

Centosaur'lardan biri izledikleri nehre akan küçük bir derenin sularına dalmıştı. Suyun içinde yuvarlanan hayvanın kalın on çift bacağın desteklediği dev bir yılana benzeyen gövdesi iğrenç bir biçimde parlıyordu. Çirkin kafasını gökyüzüne kaldırmıştı. Dehşet verici çığlıkları kulakları tırmalıyordu. Sonra ikinci bir canavar ona katıldı.

İrene ayağa fırladı, "Ne bekliyorsun, Henry? Haydi gidelim! Çabuk ol!" Henry, Tonite tabancasını sıkıca kavrayarak kızı izledi.

Arthur Scanlon beşinci fincan koyu kahveyi öfkeyle içti. Sonra kendini zorlayarak Audiomitter'i ayarladı. Ona gözleri irileşmiş gibi geliyordu. Sanki yuvalarına pek sığmıyorlardı artık. Gözlerini ovuşturmaya başlaması onların tahriş olmasına ve kızarmasına yol açtı. Sonra omzunun üzerinden kanepede huzursuzca uyuyan kadına bir göz attı. Ayak uçlarına basa basa ilerleyerek, kadının üzerindeki örtüyü düzeltti.

"Zavallı anneciğim," diye fısıldayarak eğildi ve Madeline'i soluk yanağından öptü. Sonra da Audiomitter'e dönerek yumruğunu ona doğru salladı. "Seni elime bir geçireyim, neler yapacağımı görürsün! Kaçık sen de!"

Madeline kıpırdadı. "Karanlık bastı mı?"

Arthur hafif bir neşeyle, "Hayır," diye yalan söyledi. "O güneş batmadan arayacak, anne. Sen uyumana bak. Ben de işlerle ilgileneyim. Babam yukarıda statalanı üzerinde çalışıyor. İlerleme olduğunu söylüyor. Birkaç gün sonra her şey yoluna girmiş olacak."

Sessizce kadının yanına oturarak elini sıkı sıkı tuttu. Madeline yorgun gözlerini tekrar yumdu.

İşaret ışığı yanıp söndü. Arthur annesine son bir kez baktıktan sonra koridora çıktı. "E?"

Orada bekleyen melez bir selam çakıp, "John Barno bir fırtına çıkacağını sandığını bildirmek istiyor," diyerek resmi bir raporu uzattı.

Arthur rapora aksi aksi baktı. "E, ne olmuş yani? Şimdiye kadar çok fırtına gördük. Venüs'ten ne bekliyorsun?"

"Anlaşıldığına göre bu özellikle şiddetli bir fırtına. Barometre şimdiye kadar görülmemiş bir biçimde düştü. Yukarı atmosferde iyon konsantrasyonu maksimum derecede. Bu da şimdiye kadar görülmemiş bir şey. Beulah Nehri kabarıyor ve kıyılarını su bastı."

Arthur kaşlarını çattı. "Venüs kentinin her girişi nehir düzeyinden en aşağı elli metre yukarıda. Yağmura gelince... kanalizasyon sistemimiz güvenilir durumda." Birdenbire yüzünü buruşturdu. "Barno'ya gidip söyle. Fırtına isterse kırk gün kırk gece sürsün. Belki o Dünyalıları buradan kaçırır." Döndü. Ama diğer melez yerinden kımıldamadı.

"Özür dilerim, efendim. Ama en kötüsü bu değil. Bugün bir keşif kolu..."

Arthur hızla döndü. "Bir keşif kolu mu? Böyle bir grubun gönderilmesini kim emretti?"

"Babanız, efendim. Onlar, Phib'lerle bağlantı kuracaklardı. Nedenini bilmiyorum."

"E, sonra? Devam et."

"Keşif kolu, Phib'leri bulamamış, efendim."

Arthur çok şaşırdığı için ilk kez o vahşi öfkesi söndü. "Onlar gitmişler mi?"

Melez başını salladı. "Phib'lerin yaklaşan fırtınadan korunmak için bir yere sığınmaya gittiklerini düşünüyorlar. Barno da bu yüzden fırtınanın çok şiddetli olacağından korkuyor."

Arthur, "Farelerin batmakta olan bir gemiyi terk ettiklerini söylerler," diye mırıldandı. Başını titreyen ellerini arasına aldı. "Tanrım! Her şey üst üste geliyor! Her şey üst üste geliyor!"

Alacakaranlık ilerideki dağlara çökmüş olan kara bulutları gizliyor ve durmadan çakan şimşekleri daha da belirginleştiriyordu.

İrene titredi. "Rüzgâr çıktı, değil mi? Hava söğüdü."

Henry dalgın dalgın, "Dağlardan esen soğuk rüzgâr bu," dedi. "Galiba fırtına çıkacak. Bence nehir genişliyor." Bir an sustu. Sonra da ani bir neşeyle ekledi. "Ama, dinle, İrene. Göle artık sadece birkaç kilometre kaldı. Dünyalıların köyüne çok yakınız. Artık her şey sona ermek üzere."

İrene başını salladı. "Hepimiz için seviniyorum. Phib'ler için de."

Bu son sözleri söylemesinin bir nedeni vardı. Phib'ler artık çok ağır yüzüyorlardı. Bir gün önce nehrin yukarısından bir grup onlara katılmıştı. Ama bu yardımcı güce rağmen artık çok ağır ilerliyorlardı. Çok bacaklı sürüngenlerin alışık olmadıkları soğuk onları rahatsız ediyor ve canavarlar Phib'lerin üstün kafa gücüne gitgide daha isteksizce boyun eğiyorlardı.

Gölü geçtikten hemen sonra ilk yağmur damlaları düşmeye başladı. Karanlık bastırmıştı. Şimşeklerin mavi ışığında ağaçlar sallanan parmaklarını gökyüzüne doğru uzatan hayaletlere benziyorlardı. İleride birdenbire beliren alevler yıldırım çarpan bir ağacın yandığını belirtiyorlardı.

Henry'nin rengi uçtu. "Hemen ilerideki açıklığa doğru git. Böyle bir durumda ağaçlar tehlikelidir."

Sözünü ettiği açıklık Dünyalıların köyünün hemen dışındaydı. Doğanın öfkesi karşısında küçücük kalan kaba evlerden bazılarındaki ışıklar burada insanların yaşadıklarını gösteriyordu. Ve ilk Centosaurus parçalanmış ağaçların arasından yalpalayarak çıkarken fırtına da bütün şiddetiyle patladı.

İki melez birbirlerine sokuldular. Henry olanca sesiyle, "Artık her şey Phib'lere bağlı," diye bağırdı. Rüzgâr ve yağmur arasında sesini zorlukla duyurabildi. "Bu işi başaracaklarını umarım."

Üç canavar ilerideki evlere yöneldiler. Phib'ler son kafa güçlerini de kullanırlarken hayvanlar daha hızlı hareket ediyorlardı.

İrene ıslak başını Henry'nin aynı derecede ıslak olan omzuna gömdü. "Bakamayacağım! O evler kibrit kutuları gibi ezilecekler. Ah, zavallı insanlar."

"Hayır, İrene, hayır. Canavarlar durdular."

Centosaur'lar, pençeleriyle toprakları kazıyarak öfkeyle derin çukurlar açarken, tiz çığlıkları fırtınanın gürültüsü arasında her tarafta duyuluyordu.

Şaşıran Dünyalılar kulübelerinden fırladılar.

Gafil avlanmışlardı. Çoğu uykudan uyanmışlardı. Venüs'e özgü fırtına ve kâbuslara yakışacak Venüs canavarlarını gördükleri zaman hep birlikte hareket etmeyi düşünemediler. Silahları yoktu. Sadece üstlerindeki giysileri vardı. Dehşetle kaçışmaya başladılar.

Şimdi müthiş bir kargaşa başlamıştı. Kendilerini toplamaya çalışan bir iki kişi önlerindeki etten dağlara beceriksizce ateş ettiler ve sonra da kaçtılar.

Bütün insanlar gittikten sonra dev sürüngenler tekrar ilerlediler. Kısa bir süre sonra evlerin yerinde kırık tahta parçaları kaldı.

"Onlar bir daha geri dönmeyecekler, İrene! Bir daha geri dönmeyecekler!"

Planının başarılı olması yüzünden, Henry'nin soluğu kesilmişti. "Seninle birer kahramanız artık. Şimdi..."

Sesi yükselerek boğuk bir çığlığa dönüştü. "İrene, geri çekil! Ağaçlara doğru koş!"

Centosaur'ların ulumaları değişmiş, sesleri daha kalınlaşmıştı. En yakındaki canavar iki arka ayağının üzerinde şaha kalktı. Şimşekler yerden altmış metre yukarıdaki dev kafasının korkunç siluetini çizdiler. Hayvan gümbürtüyle tekrar bütün ayaklarının üzerine indi ve fırtınanın sularını kudurtarak bir sele dönüştürdüğü nehre doğru gitti.

Phib'ler kontrolü kaybetmişlerdi!

Henry, İrene'i yana iterken Tonite tabancasıyla çabucak ateş etti. Ama genç kız, ağır ağır gerileyerek kendi silahını kaldırdı.

Atıcının hedefi vurduğunu belirten mor ışıktan bir top parıldadı ve en yakındaki Centosaur can acısıyla haykırdı. Dev kuyruğuyla etraftaki ağaçları devirdi. Bacağının yerinde şimdi kanlar fışkıran bir delik vardı. Hayvan körce saldırdı.

İkinci bir mor küre belirdi ve canavar topraklan sarsarak yere devrildi. Son çığlığı korkunç bir biçimde tizleşmişti.

Ama diğer iki dev melezlere doğru geliyorlardı. Hayvanlar onları hemen hemen bir hafta esir eden güç kaynağına doğru körce gidiyorlardı. Bilinçsiz nefretleri onları nehre sürüklüyordu. Ve bu iki devin yolunun üzerinde de melezler vardı.

Kabararak akan sular iki gencin gerisindeydi. Orman kırılmış ağaçlar ve kulakları sağır eden gürültülerle dolu, vahşi bir yere dönüşmüştü.

Sonra birdenbire uzaklardan Tonite tabancalarının gürültüleri geldi. Mor ışıklar, çırpınmalar, düzensiz aralıklarla duyulan çığlıklar ve sonra sessizlik. Rüzgâr bile, sanki son olaylar onu çok etkilemiş gibi bir an sustu.

Henry sevinçle bağırarak, bir savaş dansı yaptı. "Venüs kentten geliyorlar, İrene! Centosaur'lan öldürdüler! Her şey sona erdi artık! Melezleri kurtardık!"

Her şey pek çabuk olup bitti. İrene silahını atıp, rahatladığı

için hıçkırmaya başladı. Henry'e doğru koşarken ayağı bir yere takıldı ve sular onu kaptı.

"Henry!" Rüzgâr bu sesi alıp götürdü.

Delikanlı korkunç bir an hareket edemedi. İrene'in biraz önce durduğu yere gözlerine inanamıyormuş gibi aptal aptal bakıyordu sadece. Sonra suya girdi. Çaresizce kapkara suların derinliklerine daldı.

"İrene!" Delikanlı zorlukla soluk alıyordu. Akıntı onu yakalamış sürüklüyordu. "İrene!" Rüzgârın uğultusundan başka hiçbir ses duyulmuyordu. Henry'nin yüzme çabaları boşunaydı. Suyun yüzünde ancak bir saniye kalabiliyordu. Ciğerleri neredeyse patlayacaklardı. "İrene!"

Ama delikanlıya cevap veren olmadı. Coşkun sular ve karanlıktan başka bir şey yoktu orada.

Sonra bir şey delikanlıya dokundu. Henry içgüdülerine uyarak ona vurmaya çalıştı. Ama delikanlıyı daha da sıkıca yakaladılar. Henry yukarı kaldırıldığını hissetti. Sızlayan ciğerlerine hava çekmeye çalıştı. Gülümseyen bir Phib ona bakıyordu. Ondan sonra delikanlı için sadece soğuk, karanlık ıslaklıkla ilgi karmaşık izlenimler kaldı.

Henry etrafını yavaş yavaş fark etmeye başladığında bir ağacın altında, bir battaniyenin üzerinde oturduğunu anladı. Onu da battaniyelere sıkıca sarmışlardı. Sonra ısı lambalarının sıcaklıklarını hissetti. Atomoampullerinin ışıklarını gördü. Etrafında insanlar vardı. Henry yağmurun durmuş olduğunun da farkına vardı.

Bulanık gözlerle etrafına bakındı. "İrene!"

Genç kız onun yanındaydı. İrene'i de Henry gibi sıkıca sarmışlardı. Genç kız bitkince gülümsüyordu. "Ben iyiyim, Henry. Beni de Phib'ler kurtardı."

Madeline, Henry'nin üzerine eğildi. Delikanlı ağzına dayanan fincandan sıcak kahve içerken kadın, "Phib'ler bize onlara neyi başarmaları için yardım ettiğinizi anlattılar," dedi. "Hepimiz de seninle gurur duyuyoruz, oğlum. Seninle de İrene."

Max'ın gülümsemesi yüzündeki gurur ifadesini belirginleştiriyordu. "Yararlandığın psikoloji kusursuzdu. Venüs çok büyük bir gezegen. Ve burada pek çok tehlikesiz bölge var. Dünyalıların Centosaur'larla dolu oldukları bir yere döneceklerini pek sanmıyorum. Hiç olmazsa uzun bir süre gelemeyecekler. Döndükleri zaman da bizim statalanımız hazır olacak."

Arthur Scanlon telaşla karanlıkların arasından çıkıp Henry' nin omzuna vurdu, İrene'in elini sıkarken kıza, "Vasinle ben öbür gün bu olayı kutlamak amacıyla bir eğlence tertipleyeceğiz," diye haber verdi. "Onun için iyice dinlen. Bu şimdiye kadar gördüğün partilerin en güzeli olacak."

Henry, "Bir parti, öyle mi?" dedi. "Sana ne yapabileceğini söyleyeceğim. Partiden sonra nişanımızı ilan edebilirsin."

"Nişan mı?" Madeline merakla doğrulup oturdu. "Ne demek istiyorsun?"

Delikanlı sabırsızca, "Nişan," diye cevap verdi. "Evlenmek için ilk adım. Herhalde artık evlenecek yaştayım. Bugünkü olaylar bunu kanıtladı."

İrene bütün dikkatini otlara verdi. "Kiminle evleneceksin, Henry?"

"Ha? Seninle tabii. Tanrım! Başka kiminle olabilir?"

"Ama bana böyle bir teklifte bulunmadın ki." İrene bu sözleri ağır ağır ve çok kesin bir tavırla söylemişti.

Henry bir an kıpkırmızı kesildi. Sonra sertçe çıkıştı. "Eh, şimdi de bulunacak değilim. Sana evleneceğimizi söylüyorum! Şimdi bu konuda ne yapacaksın bakalım?" Kıza doğru eğildi.

Max Scanlon güldü ve diğerlerine oradan uzaklaşmalarını işaret etti. Üçü de ayaklarının ucuna basa basa uzaklaştılar.

Belli belirsiz bir siluet topallayarak yaklaştı. İki genç melez şaşkın şaşkın birbirlerinden uzaklaştılar. Diğerlerini unutmuşlardı.

Ama gelen başka bir melez değildi. İrene, "A!" diye bağırdı. "Bir Phib bu!"

Yeşil yaratık otlara basarak hantalca, topallaya topallaya yaklaştı. Bunun için kaslı kollarından beceriksizce yararlanıyordu. İki gencin önüne gelince karınüstü yattı ve ellerini uzattı. Amacı belliydi. İrene'le Henry onun ellerini tuttular. Bir iki dakika derin bir sessizlik oldu. Phib'in ciddi bakışlı ipiri gözleri atomolambalarının ışığında parlıyordu. Sonra İrene birdenbire utançla bağırdı. Henry ise mahcup mahcup güldü. Phib ellerini çekti.

Henry "Sen de aynı hayali mi gördün?" diye sordu.

İrene kıpkırmızı kesilmişti. "Evet. Küçük Phib bebeklerinden oluşan bir sıra gördüm. Belki on beş bebek vardı..."

Henry, "Ya da yirmi," dedi.

"... ve hepsinin de saçları bembeyaz ve uzundu."

AYNADAKİ GÖRÜNTÜ

“Aynadaki Görüntü – Mirror Image” isimli hikaye 1992 Mayıs'ında Analog Science Fiction and Fact dergisinde yayınlanmış, ardından Best of Isaac Asimov (1973), The Complete Robot /1982), Robot Visions (1990) ve The Completer Stories, Vol. 2 (1992) toplamalarında yer almıştır.

ÜÇ ROBOT YASASI

1. Bir robot, bir insana zarar veremez. Ya da hareketsiz kalarak bir insanın zarar görmesine neden olamaz.

2. Bir robot, insanların verdikleri emirlere uymak zorundadır. Ancak bu tür emirler Birinci Yasayla çeliştiği zaman durum değişir.

3. Bir robot, Birinci ve İkinci Yasalarla çelişmediği sürece

varlığını korumak zorundadır.

Lije Baley piposunu tekrar yakmaya karar verdiği sırada odasının kapısı açıldı. Kapıya ne vurulmuş ne de biri geldiğini haber vermişti. Baley çok belirgin bir öfkeyle başını kaldırdı, sonra da piposunu düşürdü. Piposunun düştüğü yerde kalması ne durumda olduğunu iyice açıklıyordu.

Baley hayretle karışık bir heyecanla, "R. Daneel Olivaw," dedi. "Vay vay vay! Bu gerçekten sensin, değil mi?"

Uzun boylu, bronz tenli konuk, "Evet, yanılmadın," diye cevap verirken düzgün hatlı yüzündeki ifade hiç değişmedi. Her zamanki gibi sakindi suratı. "Haber vermeden içeri girip seni şaşırttığım için özür dilerim. Ama durum nazik ve burada bile insanlarla robotların birbirleriyle fazla görüşmemeleri gerekiyor. Her neyse... Seni tekrar gördüğüm için seviniyorum, dostum Elijah."

Robot sağ elini uzattı. Bu hareketi de, görünüşü gibi insanlarınkinden farksızdı. Baley öylesine şaşalayıp sarsılmıştı ki, bir an bu ele durumu

kavrayamıyormuş gibi bakakaldı.

Ardından Daneel'in elini avuçlarının arasına alıp bu elin gücünü ve sıcaklığını hissetti. "Ah, Daneel, neden? Bana her zaman gelebilirsin, buna da sevinirim. Ama... nazik durumdan kastın nedir? Yine başımız dertte mi? Dünya yani?"

"Hayır, dostum Elijah. Olayın Dünyayla bir ilgisi yok. Nazik bir durum diye tanımladığım olay görünüşte önemsiz bir şey. Matematikçiler arasındaki bir tartışma, hepsi o kadar. Rastlantı sonucu Dünyaya bir Sıçrama yapacak kadar yakın olduğumuz için..."

"O halde bu tartışma bir yıldız gemisinde oldu. Öyle mi?"

"Gerçekten de öyle. Basit bir anlaşmazlık. Ama bu işe karışan insanlar için şaşılacak kadar önemli."

Baley dayanamayarak güldü. "İnsanların şaşılası yaratıklar olduklarını düşünmene hayret etmiyorum. Onlar Üç Yasaya uymuyorlar."

R. Daneel ciddi ciddi, "Bu gerçekten bir kusur," dedi. "Ve bence insanlar diğer insanlara da şaşıyorlar. Belki başka gezegenlerde yaşayan insanlar kadar şaşmıyorsunuz. Çünkü Arzda, Uzaycı Dünyalardakinden çok daha fazla insan yaşıyor. Eğer öyleyse ben öyle olduğuna inanıyorum o zaman bize yardım edebilirsin."

R. Daneel bir an durup sonra aceleyle ekledi. "Ama insan davranışlarıyla da ilgili kurallar olduğunu öğrendim. Örneğin, insan ölçülerine göre etiket konusunda bazı eksikliklerim var. Çünkü sana karınla çocuğunu sormadım."

"Onlar iyiler. Oğlum, üniversitede. Jessie'yse yerel siyasetle ilgileniyor. Eh, gerekli kurallara uyduk artık. Şimdi bana nasıl olup da buraya geldiğini anlat."

R. Daneel, "Söylediğim gibi Dünyaya kolaylıkla Sıçrama yapabileceğimiz bir yerdeydik," dedi. "Onun için kaptana senin fikrini almamızı önerdim."

"Kaptan da buna razı oldu, öyle mi?" Baley'nin gözlerinin önünde birdenbire bir Uzaycı yıldız gemisinin gururlu ve fazla otoriter süvarisinin hayali belirdi. Üstelik bu kaptan o kadar gezegen dururken Arza inmeye razı olmuş ve sürüyle insanın arasında bir Arzlının fikrini almaya da itiraz etmemişti.

R. Daneel, "Yanılmıyorsam, kaptan her şeye razı olacak durumdaydı," diye açıkladı. "Ayrıca seni çok övdüm. Tabii bu açıdan gerçeği söylemiş oldum, o da başka. Sonunda mürettebat ya da yolculardan hiç kimsenin Arzlıların kentlerinden birine inmesine gerek kalmaması için seninle görüşmeme razı oldu."

"Ve tabii başka Arzlılarla konuşmamaları şartıyla. Evet. Ama ne oldu?"

"Eta Carina adlı yıldız gemisindeki yolcuların arasında iki matematikçi var. Nörobiyofizik konferansına katılmak için Aurora gezegenine gidiyorlar. Tartışma bu iki matematikçiyle ilgili. Alfred Barr Humboldt ve Gennao Sabbat'ia. Belki onlardan söz edildiğini duymuşsundur, dostum Elijah?"

Baley kesin bir tavırla, "İkisinden de söz edildiğini duymadım," dedi. "Bana bak, Daneel, herkese matematik meraklısı biri olduğumu söylemedin umarım. Ya da..."

"Öyle bir şey kesinlikle söylemedim, dostum Elijah. Senin matematiğe meraklı olmadığını biliyorum. Ayrıca hiç önemli değil. Çünkü olayla ilgili matematik kurallarının kesin niteliklerinin tartışma açısından önemleri yok."

"Pekâlâ. O halde devam et."

"Madem sen iki matematikçiyi de tanımıyorsun, dostum Elijah, izninle sana Dr. Humboldt'un iki yüz yetmiş yaşlarında olduğunu söyleyeceğim... Affedersin, dostum Elijah, bir şey mi söyledin?"

Baley öfkeyle, "Hiç, hiç," dedi. Uzaycıların uzun ömürlü olmalarına karşı duyduğu doğal tepki nedeniyle kendi kendine pek anlaşılmaz şeyler homurdanmıştı. "Ve adam, ilerlemiş yaşına rağmen hâlâ aktif, öyle mi? Dünyamızda matematikçiler otuz yaşlarından sonra..."

Daneel sakin sakin, "Dr. Humboldt galaksideki en üstün üç matematikçiden biri," diye açıkladı. "Uzun bir süre önce ün yapmış ve tabii hâlâ aktif. Diğer yandan Dr. Sabbat çok genç. Henüz ellisinde bile değil. Ama matematik biliminin anlaşılması en zor dallarında şimdiden olağanüstü bir yetenek olarak ün yaptı."

Baley, "Yani ikisi de büyük adamlar," dedi. Piposunu aldı sonra da artık yakmasına gerek olmadığına karar verip dipteki tütün kalıntılarını boşalttı.

"Ne oldu? Bu bir cinayet vakası mı? Onlardan birinin diğerini öldürdüğü mü anlaşıldı?"

"Çok ünlü iki insandan biri diğerinin şerefini mahvetmeye çalışıyor. Yanılmıyorsam, insani değerlere göre bu fiziki cinayetten de kötü bir şeydir."

"Bazen öyle herhalde. Hangisi diğerini mahvetmeye çalışıyor?"

"Ah, işte sorun da bu, dostum Elijah. Hangisi?

"Dr. Humboldt hikâyeyi oldukça anlaşılır bir biçimde anlatıyor. Yıldız gemisine hemen binmeden önce aklına bir fikir gelmiş. Lokal korteks bölgelerinin mikrodalga emme şekillerindeki değişikliklere bakılarak sinir yollarının analiz edilmesiyle ilgili bir yöntem. Tabii bu fikir inanılmayacak kadar ince, salt matematiksel bir teknikle ilgiliymiş. Ben ne ayrıntıları anlayabilirim, ne de onları mantıklı bir biçimde size aktarabilirim. Ancak bunların hiç önemi yok. Dr. Humboİdt bu konuyu düşünmüş ve geçen her saatle bu yeniliğin bilim alanında müthiş bir devrim yapacağını anlamış. Bunun matematik alanındaki daha önceki başarılarını gölgede bırakacak bir buluş olduğunu da. Sonra Dr. Sabbat'ın da gemide olduğunu öğrenmiş."

"Ah... bu fikrini genç Sabbat'a açıklayarak, denemiş."

"Evet, öyle. İkisi de daha önce mesleki toplantılardan birinde karşılaşmışlar. Birbirlerinin ününü de biliyorlarmış. Humboldt yeni buluşunu Sabbat'a bütün ayrıntılarıyla açıklamış. Sabbat, Humboldt'un analizini iyice desteklemiş. Buluşun çok önemli olduğunu söyleyerek onu cömertçe övmüş. Humboldt'un zekâsını da. Bu Humboldt'a güven ve cesaret vermiş. Matematikçi bir tez hazırlayarak buluşunu özetlemiş. İki gün sonra onu esiraltı iletişim yoluyla Aurora'daki konferansa başkanlık edecek profesöre yollamış. Böylece bu yöntemi herkesten önce bulduğunun kaydedilmesini ve toplantılar sona ermeden bu konunun tartışılmasını sağlamak istemiş. Sabbat'ın da bir tez hazırladığını öğrendiği zaman şaşırmış. Bu da temelde Humboldt'unkine benziyormuş. Sabbat da tezi esiraltıyla konferansa yollamaya hazırlanıyormuş."

"Herhalde Humboldt çok öfkeli."

"Hem de nasıl?"

"Peki Sabbat? Onun hikâyesi nasıl?"

"Humboldt'unkinin eşi. Kelimesi kelimesine."

"O halde sorun nedir?"

"Her şey aynadaki bir görüntü gibi. Adlar farklı sadece. Sabbat'a göre bu fikir onun aklına gelmiş ve gidip Humboldt'la konuşmuş. Humboldt analizi desteklemiş ve onu övmüş."

"Yani ikisi de fikrin kendine ait olduğunu, diğerinin onu çaldığını iddia ediyor. Bence bu hiç de önemli bir soruna benzemiyor. Bilimle ilgili olaylarda araştırma kayıtlarının gösterilmesi yeterli olur. Tarih atılmış ve parafe edilmiş belgelerin. Hangi bilginin yöntemi daha önce bulduğu konusunda da bunlara göre karar verilir. Belgelerin bir bölümü sahte olsa bile, bu da bazı iç tezatlara bakılarak anlaşılabilir."

"Genellikle böyle dur, dostum Elijah. Ama deneysel bir bilim değil, matematik. Dr. Humboldt ana noktaları kafasında tasarladığını iddia ediyor, Tezini hazırlayıncaya kadar hiçbir şeyi kaydetmemiş. Üstelik Dr. Sabbat da aynı şeyi söylüyor."

"Eh... O halde daha sert bir yola başvur ve sorunu hallet. İki adama da Psişik Sonda uygula ve hangisinin yalan söylediğini kesinlikle öğren."

R. Daneel başını ağır ağır salladı. "Dostum Elijah, sen bu adamları anlayamıyorsun. Onlar hem birer bilim adamı, hem de güçlü durumdalar. İkisi de İmparatorluk Akademisinden. Bu nedenle onların profesyonel davranışları ancak kendileri gibi profesyonellerden oluşan bir jüri tarafından yargılanabilir. Ancak kendileri, gönüllü olarak bu haklarından vazgeçerlerse durum değişir."

"Öyleyse onlara bunu öner. Suçlu olan bu hakkından vazgeçmeyecek ama Psişik Sonda uygulanmasına gelemeyecektir. Suçsuz olanınsa hakkından hemen vazgeçeceğinden eminim. O zaman sonda uygulamana bile gerek kalmaz."

"Durum öyle değil, dostum Elijah. Böyle bir olayda bu haktan vazgeçmek ve bilim adamı olmayan kimseler tarafından sorgulanmak prestijlerine indirilmiş ciddi ve hatta etkileri giderilemeyecek bir darbe sayılır. İki adam da inatla özel yargılanma hakkından vazgeçmeyi reddediyor. Bunu bir gurur meselesi sayıyorlar. Suçluluk ya da masumiyet ikinci planda kalıyor."

"Öyleyse şimdilik bu işin ucunu bırak, Aurora'ya gidinceye kadar konuyla ilgilenme. NörobiyofİZik konferansında bu adamlarla eşit sayılacak sürüyle uzman bulunacak. O zaman..."

"Bu bilimin kendisine indirilmiş büyük bir darbe olur, dostum Elijah. İki adam da, bir skandala neden oldukları için zarar görürler Masum olan taraf bile böylesi utanç verici bir olaya katıldığı için suçlanır. Herkes sorunun ne olursa olsun, mahkeme dışında çözümlenmiş olması gerektiğini düşünür."

"Pekâlâ. Ben Uzaycı değilim ama bu tavrın mantıklı olduğunu düşünmeye çalışacağım. O iki adam bu konuda ne diyor?"

"Humboldt da tamamıyla aynı fikirde. 'Sabbat fikrimi çaldığını itiraf etsin,' diyor. Tezimi yollamama razı olsun. Ya da konferansta buluşumu açıklamama. O zaman kendisinden davacı olmam. Sabbat'ın bu kötü davranışı aramızda bir sır olarak kalır. Tabii bu durumu bir de kaptan biliyor. Bu tartışmaya tanık olan tek insan o."

"Ama genç Sabfaat bu öneriyi kabul etmedi, öyle değil mi?"

"Tersine. Son ayrıntısına kadar Dr. Humboldt'la aynı fikirde. Ama sadece adların yerleri değişik. Yani... yine aynadaki görüntü."

"Demek orada öyle oturuyorlar. Yani pattalar."

"Yanılmıyorsam ikisi de diğerinin boyun eğmesini ve suçlu olduğunu itiraf etmesini bekliyor, dostum Elijah."

"Eh, iyi ya, sen de bekle."

"Kaptan bunun mümkün olamayacağına karar verdi. Anlayacağın beklemek iki şeyden birine neden olabilir. Bir, ikisi de yıldız gemisi Aurora'ya ininceye kadar inatla beklerler ve o zaman bu entelektüel skandal da patlar. Gemisinde, adaletten sorumlu olan kaptan da sorunu gizlice çözümlemediği için rezil olur. O da buna dayanamayacağını düşünüyor."

"Ya ikinci olasılık?"

"İkisinden biri suç işlediğini itiraf eder. Ama bunu gerçekten suçlu olduğu için mi yapar? Yoksa skandala engel olmak için soylu bir istek duyduğu için mi? Bilimin bir bütün olarak zarar görmesini istemeyecek kadar ahlaklı olan birini hakkı dan şeyden mahrum etmek doğru bir şey sayılır mı? Ya da suçlu son anda her şeyi İtiraf eder. Tabii bunu salt bilim uğruna yapıyormuş

gibi davranır. Böylece yaptıkları yüzünden rezil olmaktan kurtulur ve diğerinden şüphelenilmesin! sağlar. Tabii bütün bunları kaptandan başkası öğrenmez ama o da yaşamının sonuna kadar korkunç bir haksızlığa neden olup olmadığını düşünmek istemiyor."

Baley içini çekti. "Tam bir körebe oyunu. Gemi Aurora'ya yaklaşırken önce kim boyun eğecek? Şimdi bütün hikâye bu mu, Daneel?"

"Pek değil. Olayın tanıkları var."

"Vay vay vay! Bunu neden hemen söylemedin? Hangi tanıklar?" .

"Dr. Humboldt'un kişisel uşağı..."

"Herhalde o bir robot."

"Evet, tabii. Adı R. Preston. İlk konuşma sırasında uşak R. Preston da oradaymış. Her açıdan Dr. Humboİdt'u destekliyor."

"Yani Preston aslında fikrin Dr. Humboldt'un olduğunu mu söylüyor? Dr. Humboldt bunu ayrıntılarıyla Dr. Sabbat'a anlatmış. O da bu fikri alkışlamış, falan filan. Öyle mi?"

"Evet. Olayı bütün ayrıntılarıyla anlatıyor."

"Anlıyorum. E, böylece sorun çözümlenmiş olmuyor mu?.. Anlaşılan olmuyor."

"Çok haklısın. Sorun çözümlenmiyor. Çünkü ikinci bir tanık daha var. Dr. Sabbat'ın kişisel uşağı R. Idda. O da bir robot. Hatta R. Prestonla aynı model. Yanılmıyorsam aynı fabrikada, aynı yıl yapılmışlar. Üstelik ikisinin de çalışma süreleri aynı."

"Tuhaf bir rastlantı. Çok tuhaf."

"Ama gerçek bu korkarım. Bu nedenle iki uşak arasındaki çok belirgin farklara dayanarak bir karara varmak da çok zor."

"Herhalde R. Idda da R. Preston'unkine benzer bir hikâye anlatıyor."

"Tamı tamına aynı. Yalnızca aynadaki görüntü gibi adlar yer değiştiriyor."

"O halde R. Idda aslında fikrin henüz ellisinde bile olmayan genç Sabbat'ın..." Lije Baley'nin sesinde gizleyemediği bir alay vardı. O da henüz ellisinde değildi. Ama kendini hiç de genç hissetmiyordu. "... aklına

geldiğini söylüyor. Yani bunu ayrıntılarıyla Dr. Humboidt'a anlattığını. Ve onun da Sabbat'ı öve öve göklere çıkardığını falan filan."

"Evet, dostum Elijah."

"Öyleyse robotlardan biri yalan söylüyor."

"Öyle gözüküyor."

"Hangisinin yalan söylediğini anlamak kolay olmalı. İyi bir robotik uzmanının yapacağı sıradan bir inceleme bile..."

"Bu olayda bir robotik uzmanı yeterli olamaz. Ancak diplomalı bir robopsikoloğun böylesi önemli bir olayda vereceği karar önemli ve geçerli sayılabilir. Ancak gemide de öyle biri yok. Böyle bir inceleme ancak biz Aurora'ya eriştiğimiz zaman yapılabilir..."

"O zamana kadar da olan olur. Eh, şimdi burada, Dünyadasın. Bir robopsikolog bulabiliriz. Böylelikle Dünyada olan hiçbir şey Aurora'lılann kulağına gitmeyecek ve bir skandal da olmayacaktır."

"Ama Dr. Humboldt da, Dr. Sabbat da uşaklarının Dünyalı bir robopsikolog tarafından incelenmesini istemiyor. O zaman Dünyalının..."

Lije Baley ifadesiz bir sesle cümleyi tamamladı. "Robotlara dokunması gerekiyor."

"Onlar eski uşaklar. Çok değer veriliyorlar ve..."

"Bir Dünyalının dokunuşlarıyla kirletilmemeleri gerekiyor. Kahretsin! Peki ne yapmamı İstiyorsun?"

Baley susarak yüzünü buruşturdu. "Çok üzgünüm, R. Daneel ama beni bu işe karıştırmanın nedenini anlayamıyorum!"

"Ben de bu sorunla hiçbir ilgisi olmayan bir görev yüzünden gemideydim. Kaptan bana geldi. Çünkü birinden yardım istemesi gerekiyordu. Beni bunları konuşacak kadar insanca, sırlan açıklamayacak kadar da robotça buluyordu. Bana bütün hikâyeyi anlattı ve 'Yerimde olsaydın, ne yapardın?' diye sordu. Ondan sonraki Sıçramanın bizi Aurora kadar kolaylıkla Dünyaya eriştirebileceğini anladım. Kaptana, 'Benim de sizin gibi aynadaki görüntü sorununu çözümlemem olanaksız,' dedim. 'Ama Dünyada biri var. O size yardım edebilir."

Baley hafifçe mırıldandı. "Ah ah..."

"Şöyle düşün, dostum Elijah; bu bilmeceyi çözersen sana mesleğin konusunda yaran olur. Hem belki Dünya da bundan yararlanır. Tabii olayın herkese açıklanması imkânsız. Ama kaptanın kendi dünyasında büyük nüfuzu var. Sana minnet de duyar."

"Ah, üzerimdeki baskıyı büsbütün amirdin."

R. Daneel sakin sakin, "Nasıl bir yöntem uygulanması gerektiği konusunda şimdiden bazı fikirlerin olduğundan kesinlikle eminim, "dedi.

"Öyle mi? Galiba en belirgin yöntem o iki matematikçiyle konuşmak. Birinden birinin hırsız olduğu anlaşılıyor."

"Korkarım ikisi de kente gelmek niyetinde değil. Ayrıca ikisi de senin onlara gitmeni istemezler."

"Tabii durum ne kadar acil olursa olsun bir Uzaycıyı bir Dünyalıyla karşı karşıya konuşmaya zorlamanın yolu da yoktur. Evet, anlıyorum, Daneel. Ama ben kapalı devre televizyonla konuşmayı düşünüyordum."

"Bu da olamaz. Bir Dünyalının onları sorguya çekmesine razı değiller."

"Peki benden ne istiyorlar? Robotlarla konuşabilir miyim?"

"Robotların buraya gelmelerine de razı değiller."

"Aaa! Ama sen geldin ya, Daneel."

"Bu benim kendi kararımdı. Gemideyken bu tür kararlar verme iznim var. Beni kaptan dışında hiçbir insan veto edemeyecek. Ve o da seninle bağlantı kurmamızı çok istiyordu. Seni tanıdığım için, televizyonla iletişim kurmanın yeterli olamayacağını düşündüm. Elini sıkmak istedim."

Lije Baley yumuşadı. "Bunu takdir ediyorum, Daneel. Ama açıkçası bu olayda hiç aklına gelmemiş olmayı tercih ederdim. Robotlarla hiç olmazsa televizyon yoluyla konuşabilir miyim?"

"Bence bu sağlanabilir."

"Eh, bu da hiç yoktan iyidir. Sonuçta tüm bunlar bir robopsikoloğun işini yapacağım anlamına gelir. Tabii kabaca."

"Ama sen bir dedektifsin, dostum Elijah, bir robopsikolog değilsin ki."

"Bunu bir tarafa bırakalım şimdi. Ben robotları görmeden önce biraz düşünelim. Şimdi bana şunu söyle? İki robot da doğruyu söylüyor olabilir mi? Belki iki matematikçi arasındaki konuşmanın içeriği anlaşılmamıştır Belki iki anlama da gelebiliyordu İki robot da bu yüzden o fikrin kendi efendilerine art olduğuna gerçekten dürüstçe inandılar. Ya da bir robot konuşmanın bir bölümünü duydu, öbürü de diğer bir bölümünü. İşte o yüzden ikisi de bu fikrin kendi efendilerinden çıktığını sandılar."

"İmkânsız, dostum Elijah. İki robot da konuşmayı aynı biçimde tekrarlıyor. İki tekrarın temelinde o zıtlık var."

"Yani robotlardan birinin yalan söylediği kesin, öyle mi?"

"Evet."

"Peki istersem kaptana yapılan açıklamaların kayıtlarını görebilecek miyim?"

"Bunu soracağını biliyordum. Kopyaları yanıma aldım."

"İşte bu çok iyi. Robotların yapılan sorgulamaları kayıtlara geçti mi?"

"Robotlar sadece hikâyelerini tekrarladılar. Sorgulamayı ancak bir robopsikolog yapabilirdi."

"Ya da ben, öyle mi?"

"Sen bir dedektifsin, dostum Elijah, bir..."

"Pekâlâ, R. Daneel. Uzaycı psikolojisini daha iyi kavramaya çalışacağım. Bir dedektif bunu yapabilir. Çünkü o bir robopsikolog değildir. Biraz daha düşünelim. Genellikle bir robot yalan söylemez. Ama gerekirse Üç Yasaya uymak için bunu yapar. Kendi varlığını, Üçüncü Yasaya uyarak korumak için meşru bir biçimde yalan söyleyebilir. Tabii İkinci Yasaya uygun olarak bir insanın kendisine verdiği meşru bir emri yerine getirmek için yalan söyleme ihtimali daha güçlüdür. Ve bir robot, Birinci Yasaya uyarak bir insanın hayatını kurtarmak ya da onun zarar görmesini önlemek için yalan söyleyebilir."

"Evet."

"Bu olayda, robotların ikisi de efendilerinin meslek onurunu korumaya çalışıyor sayılırlar. O yüzden gerekirse yalan da söyleyebilirler. Bu

koşullarda meslek onuru neredeyse hayati değer taşır. Böylelikle robotlar Birinci Yasanınkine hemen hemen eşit bir dürtüyle yalan söyleyebilirler."

"Ama iki uşak da yalan söyleyerek birbirlerinin efendilerinin meslek onuruna zarar veriyor olurlar, dostum Elijah."

"Orası öyle. Ama iki robot da kendi efendilerinin onur ve saygınlığının değerini daha iyi kavramış olabilirler. Dürüstçe kendi efendilerinin saygınlığının diğerininkinden daha önemli olduğuna karar verebilirler. Bu durumda robot yalanım gerçekten daha az zarar verir, diye de düşünür."

Lije Baley bu sözlerden sonra bir süre konuşmadı. Sonra, "Pekâlâ," dedi. "Robotlardan biriyle konuşmamı sağlayabilir misin? Önce R. Idda'yla konuşmam daha iyi olur sanırım."

"Dr. Sabbat'ın robotuyla mı?"

Baley alayla, "Evet o gencin robotuyla," diye mırıldandı.

R. Daneel, "Bunu birkaç dakika içerisinde sağlayabilirim," dedi. "Bir projektör takılı mikroalıcım var. Bana gereken sadece bomboş bir duvar. Şu duvar işime yarar sanırım. Tabii o film dolaplarından bazılarını çekmeme izin verirsen."

"Çekebilirsin. Şimdi benim bir tür mikrofona konuşmam mı gerekecek?"

"Hayır. Şu an yaptığın gibi konuşacaksın. Bir dakikalık bir gecikme daha olacak, dostum Elijah, lütfen kusuruma bakma. Gemiyle bağlantı kurmam ve R. Idda'yla konuşmanı sağlamam gerekiyor."

"Yapacakların zaman alacaksa bana şimdiye kadar anlatılanlarla İlgili kayıtları vermeye ne dersin, Daneel?"

R. Daneel hazırlık yaparken Lije Baley de piposunu yaktı ve robotun ona verdiği ince kâğıtları karıştırdı.

Dakikalar geçti. Sonra R. Daneef, "Hazırsan, R. Idda da hazır, dostum Elijah," dedi. "Yoksa belgeleri bir süre daha okumak mı istersin?"

Baley, "Hayır," diyerek içini çekti. "Yeni bir şey öğrenemedim. Robotu çağır bakalım. Konuşmanın kaydedilip, yazılmasını da sağla."

Duvara vuran iki boyutlu görüntüsüyle gerçek değilmiş gibi gözüken R. Idda temelde yapı bakımından metalikti R. Daneel gibi insana benzeyen bir

makine değildi. Uzun boylu ve iriyarıydı. Onun Baley'nin gördüğü robotlardan ayırt edilecek herhangi bir özelliği yoktu. Sadece önemsiz bazı yapı ayrıntıları farklıydı.

Baley, "Selam, R. Idda," dedi.

R. Idda, "Selam, efendim," diye cevap verdi. Boğuk sesi şaşılacak kadar insancaydı.

"Sen Gennao Sabbat'ın özel uşağısın, öyle değil mi?"

"Evet, efendim."

"Ne zamandan beri, oğlum?"

"Yirmi iki yıldan beri, efendim."

"Ve efendinin onuru senin için çok önemli, öyle değil mi?"

"Evet, efendim."

"Bunu korumak sence önemli mi?"

"Evet, efendim."

"Onurunu korumak, hayatını korumak kadar önemli mi?"

"Hayır, efendim."

"Onun onurunu, bir başkasınınki kadar korumak önemli mi?"

R. Idda durakladı. "Bu tür olaylar kendi başlarına incelenmeli ve öyle karar verilmelidir, efendim. Genel bir kural koymak imkânsızdır."

Baley duraksadı. Bu Uzaycı robotları Dünyadaki modellerden daha mantıklı ve entelektüel konuşuyorlardı. Adam düşünme konusunda böyle bir robotu geride bırakabileceğinden de emin değildi. "Şimdi şöyle söyleyelim: Efendinin meslek onurunun bir başkasınınkinden, örneğin Alfred Barr Humboldt'unkinden önemli olduğuna karar verdiğini düşünelim. Efendini korumak için yalan söyler misin?"

"Evet, söylerim, efendim."

"Efendinin Dr, Humboldt'la giriştiği tartışma konusunda ifade verirken yalan söyledin mi?"

"Hayır, efendim."

"Ama yalan söylediysen, o yalanı korumak için inkâra saparsın. Öyle değil mî?"

"Evet, efendim."

Baley, "Şimdi olayı düşünelim," dedi. "Efendin Gennao Sabbat matematik alanında çok ünlü, genç bir adam. Ama genç bir adam. Dr. Humboldt'la aralarında geçen olayda dayanamayıp ahlak kurallarına aykırı bir biçimde hareket ettiyse o zaman ününe gölge düşer. Gelgelelim, o henüz çok genç ve bu durumu telafi için de bol zaman bulur. Daha pek çok başarı kazanır ve sonunda herkes Dr. Humboldt'un fikrini çalma girişimini kanı kaynayan bir gencin hatası olarak görmeye başlar. Efendin, bu hatasını gelecekte telafi edebilir."

"Ama dayanamayarak fikri çalan Dr. Humboldt'sa o zaman durum çok daha ciddi sayılır. O başarılan yüzyıllara yayılmış yaşlı bir adam. Şimdiye kadar şerefine en ufak bir leke bile sürülmemiş. Ancak bu son yıllarında işleyebileceği bir tek suç yüzünden yaptığı her şey unutulur. Yaşayacağı nispeten kısa sürede de bu hatasını telafi etme fırsatını bulamaz. Pek az şey başarabilir. Humboldt'un efendininkinden çok daha uzun sürelerde yaptığı çalışmalar mahvolur. Eline eski durumuna gelebilmek için efendininki kadar fazla fırsat da geçmez. Humboldt'un çok daha kötü bir durumla karşı karşıya olduğunu görüyorsun değil mi? Yani onun daha fazla kollanması gerektiğini?"

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra R. Idda sakin sakin, "Ben tanıklık ederken yalan söyledim," diye açıkladı. "O çalışma Dr. Humboldt'undu ve efendim onu haksız yere kendine mal etmeye çalıştı."

Baley, "Pekâlâ, oğlum," dedi. "Geminin kaptanı izin verinceye kadar bu konuda kimseye bir şey söylemeyeceksin. Gidebilirsin."

Ekran karardı. Baley piposunu tüttürerek, "Sence kaptan bu konuşmayı duydu mu, Daneel?" diye sordu.

"Bundan eminim. Bizim dışımızda tek tanık o."

"İyi. Şimdi de diğer robotla konuşalım."

"Ama buna ne gerek var, dostum Elijah. R. Idda'nın itirafından sonra?"

"Buna kesinlikle gerek var. R. Idda'nın itirafının hiçbir değeri yok."

"Yok mu?"

"Hiç yok. Dr. Humboldt'un durumunun daha kötü olduğuna İşaret ettim. Şimdi... Sabbat'ı korumak için yalan söylediyse, gerçeği açıklayacaktı. Öyle yaptığını da iddia etti. Diğer taraftan doğruyu söylediyse, Humboldt'u korumak için yalan uyduracaktı. Karşımızdaki hâlâ aynadaki görüntü ve hiçbir ilerleme göstermedik."

"Öyleyse R. Preston'u sorguya çekmekle elimize ne geçecek?"

"Aynadaki görüntü kusursuz olsaydı hiçbir şey geçmezdi. Ama kusursuz değil. Sonuçta robotlardan biri doğru, biri de yalan söylüyor, işte asimetrik bir nokta. Şimdi izin ver de R. Preston'u göreyim. R. Idda'nın sorguya çekilmesi kaydedildiyse onu da bana ver."

Projektör tekrar kullanıldı. R. Preston duvardan onlara bakıyordu şimdi. Göğsündeki önemsiz birkaç ayrıntı dışında R. Idda'nın aynıydı.

Baley, "Selam, R. Preston," dedi. Konuşurken R. Idda'nın tanıklığıyla ilgili kayıtlar önündeydi.

R. Preston, "Selam, efendim," diye cevap verdi. Sesi R. Idda'nınkinin eşiydi.

"Sen Alfred Barr Humboidt'un özel uşağısın. Öyle değil mi?"

"Evet, efendim,"

"Ne zamandan beri, oğlum?"

"Yirmi iki yıldan beri, efendim."

"Ve efendinin mesleki onuru senin için önemli, öyle değil mi?"

"Evet, efendim."

"Onun onurunu korumak, hayalını korumak kadar önemli mi?"

"Hayır, efendim."

"Onun onurunu bir başkasınınki kadar korumak önemli mi?"

R. Preston durakladı. "Bu tür olaylar kendi başlarına incelenmeli ve öyle karar verilmelidir, efendim. Genel bir kural koymak imkânsızdır."

Baley, "Efendinin onurunun bir başkasınınkinden, örneğin Gennao Sabbat'ınkinden önemli olduğuna karar verdiğini düşünelim. Efendini

korumak için yalan söyler misin?"

"Evet, söylerim, efendim."

"Efendinin Dr. Sabbat'la giriştiği tartışma konusunda ifade verirken yalan söyledin mi?"

"Hayır, efendim."

"Ama yalan söylediysen, o yalanı korumak için inkâra saparsın, öyle değil mi?"

"Evet, efendim."

Baley, "Pekâlâ," dedi. "Şimdi olayı düşünelim. Efendin Alfred Barr Humboldt matematik alanında büyük bir ünü olan yaşlı bir adam. Gel gelelim o yaşlı bir adam. Dr. Sabbat'la aralarında geçen olayda dayanamayarak ahlak kurallarına aykırı bir biçimde hareket ettiyse o zaman ününe gölge düşer. Ama çok ilerlemiş yaşı ve yüzyıllar boyunca başardıkları yüzünden olay önemini kaybeder. Herkes o fikri çalma girişiminin artık doğru karar veremeyen, belki de hasta bir adamın hatası olarak görür."

"Ama diğer yandan, dayanamayarak fikri çalan Dr. Sabbat'sa o zaman durum daha ciddileşir. O genç bir adam ve ünü henüz sağlam temellere dayanmıyor. Bu olay gerçekleşmeseydi, o zaman Dr Sabbat'ın önünde uzun yıllar olduğunu ve bu sürede bilgi edinerek büyük işler başaracağını düşünebilirdik. Ama artık bu onun için olanaksız. Gençliği yüzünden işlediği bir tek hata bunu engelleyecek. Dr. Sabbat'ın kaybedeceği gelecek efendininkinden çok daha uzun. Durumu anlıyorsun değil mi? Sabbat'tn durumu daha kötü ve onun daha fazla korunması gerekiyor"

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra R. Preston sakin sakin, "Ben tanıklık ederken..." diye başladı. Sonra birdenbire sustu. Artık konuşmuyordu.

Baley, "Lütfen devam et, R. Preston," dedi.

Ama robot cevap vermedi.

R. Daneel, "Korkarım R. Preston 'duraklama'ya girdi, dostum Elıjah." diye açıkladı. "Artık çalışmıyor."

Baley, "Eh," dedi. "Sonunda bir asimetri bulduk. Bu da bize suçlunun kim olduğunu gösteriyor."

"Nasıl, dostum Eiijah?"

"Düşünsene. Diyelim ki sen bir insandın ve hiçbir suç da işlememiştin. Kendi robotun da bunun tanığıydı. Bu durumda senin bir şey yapmana gerek olmazdı. Robotun gerçeği söyler ve seni desteklerdi. Ancak, suçu sen isteseydin o zaman robotunun yalan söylemesini beklerdin. Durumun da daha riskli olurdu. Çünkü robot gerekirse yalan söylerdi ama aslında gerçeği açıklamak isterdi. Bu nedenle yalan, gerçek kadar sağlam olmazdı. Suçu işleyen kimse bunu önlemek için robotuna yalan söylemesini emretmek zorunda kalırdı, Tıpkı şimdiki gibi. İkinci Yasa, Birinci Yasayı iyice güçlendirirdi." .

R. Daneel, "Bu mantıklı geliyor," dedi.

"Şimdi böyle iki robot olduğunu düşünelim. Yanı suçsuzun robotuyla, suçlunun robotu. Bir robot güçlendirilmemiş gerçekten, yalana geçerdi. Bunu ancak biraz durakladıktan sonra yapar ve ciddi bir zarar da görmezdi, Diğer robot ise iyice güçlendirilmiş yalandan gerçeğe geçerdi. Ama bunu ancak beynindeki çeşitli pozitronik kanalları yakmak ve 'duraklama'ya girmek riskini göze alarak yapardı."

"Ve R. Preston 'duraklama'ya girdiğine göre..."

"Hırsızlık eden R. Preston1 un efendisi Dr. Humboldt. Bunu kaptana bildirir ve ondan Dr. Humboldt'u yüzleşmesini ısrarla istersen belki de matematikçiyi zorlayarak 'her şeyi itiraf ettirebilir. Eğer böyle olursa bunu bana hemen açıklayacağını umarım."

"Tabii yaparım. Bana izin verir misin, dostum Elijah? Kaptanla yalnız konuşmalıyım."

"Tabii. Toplantı odasını kullan. Orası korunmalı."

R. Daneel çıktıktan sonra Baley hiç çalışamadı. Endişeli bir sessizlik içinde oturup bekledi. Pek çok şey yaptığı analize bağlıydı. Dedektif, robotik konusunda uzmanlık bilgisi olmadığını da acı acı düşünüyordu.

R. Daneel yarım saat sonra döndü. Baley'nin yaşantısının hemen hemen en uzun otuz dakikasıydı bu.

Tabii insana benzeyen robotun ifadesiz yüzünde neler olduğunu anlamaya çalışmanın bir yararı yoktu. Baley de yüzünü ifadesizi eştirmeye çalıştı. "Evet, R. Daneel?"

"Tam senin dediğin gibi oldu, dostum Elijah. Dr. Humboldt suçunu itiraf etti. Dr. Sabbat'ın boyun eğeceğini ve ona bu son zaferi sağlayacağını umuyormuş. Kriz sona erdi ve kaptan da minnet borcunu ödeyecek. Bana, ince düşünceliliğine karşı büyük bir hayranlık duyduğunu söylemem için izin verdi. Yanılmıyorsam seni önerdiğim için bana da bir iyilikte bulunulacak."

Vardığı sonuç doğru çıktığı için Baley'nin dizlerinin bağı çözülmüş, alnında ter tanecikleri belirmişti. "İyi. Ama lütfen beni bîr daha böyle zor bir duruma düşürme, Daneel, olur mu?"

"Bunu yapmamaya çalışırım, dostum Elijah. Tabii her şey bir krizin önemine, senin yakınlığına ve diğer belli bazı faktörlere bağlı. Bu arada bir sorum var..."

"Evet?"

"Yalandan gerçeğe geçmenin, doğrudan yalana geçmekten daha kolay olduğu düşünülebilirdi sanırım. Duraklamaya giren robotun gerçeklerden yalana saptığı sonucuna varılırdı. Bu R. Preston duraklamaya girdiğine göre Dr. Humboldt'un masum, Dr. Sabbat'ın da suçlu olduğuna karar verilirdi. Öyle değil mi?"

"Evet, R. Daneel, böyle bir mantık dizisi kurulabilir. Ama suçlunun kim olduğunu diğer iddia kanıtladı Humboldt suçunu itiraf etti, öyle değil mi?"

"Evet, öyle. Ama birbirine zıt iki ayn olasılık da doğru olabilirdi. Sen doğru olanı böyle çabucak nasıl seçebildin, dostum Elijah?"

Baley'nin dudakları titredi bir an. Sonra gevşedi ve gülümsemeye başladı "Çünkü ben insan tepkilerini hesaba kattım, R. Daneel, robotların tepkilerini değil. Benim insanlar hakkındaki bilgim robotlarınkinden çok daha fazla. Anlayacağın ben daha robotlarla konuşmadan önce hangi matematikçinin suçlu olduğu konusunda bir fikrim vardı. Robotlarda asimetrik bir tepkiye neden olduğum zaman bunu suçu hırsız olduğuna inandığım kimseye yükleyecek biçimde yorumladım. Robotik tepki, suçlu insanın her şeyi itiraf etmesine neden olacak kadar belirgindi. İnsan davranışıyla ilgili analizim bunu sağlamak için yeterli olmayabilirdi."

"İnsanların davranışlarıyla ilgili analizini merak ettim."

"Aman, R. Daneel, düşünsene! O zaman bunu sormana gerek de kalmaz Bu aynadaki görüntüyle ilgili hikâyede doğru-yalan dışında bir asimetri daha var. İki matematikçinin yaşları. Biri oldukça yaşlı, diğeriyse oldukça genç."

"Evet, tabii. Ama ne olmuş?"

"Dinle, Genç bir adam düşün. Aklına devrim yaratacak şaşırtıcı bir fikir geliyor. Heyecan ve coşku içinde, tâ ilk öğrencilik yıllarından beri kendi alanında yarı tanrı saydığı adamın fikrini alıyor. Buna inanabiliyorum, ama şuna inanamıyorum: Ününe ün katmış, zaferlere alışmış yaşlı bir adamın aklına birdenbire şaşırtıcı, devrim yaratacak bir fikir geliyor. Ve hemen gidip bunu kendinden yüzyıllarca küçük bir 'bacaksıza' ya da Uzaycı deyimi neyse açıklıyor!.. Hem sonra genç bir adam, eline fırsat geçseydi bile yarı tanrı saydığı ve saygı duyduğu birinin fikrini çalar mıydı? Böyle bir şey düşünülemezdi bile. Diğer yandan, gücünün eksildiğini fark eden yaşlı bir adam yeniden ün kazanmak için bu son fırsattan yararlanır ve bu alandaki bir bebeğin hiçbir şansı olmadığını düşünürdü. Kısacası, Sabbat'ın, Humboldt'un fikrini çalması akıl almaz bir şeydi. Anlayacağın her iki açıdan da Dr. Humboldt suçluydu."

R. Daneel uzun bir süre bu konuyu düşündü. Sonra da elini uzattı. "Artık gitmem gerekiyor, dostum Elijah Seni görmek çok hoşuma gitti. Umarım yakında tekrar görüşürüz."

Baley robotun elini dostça kavradı. "Sence bir sakıncası yoksa bu buluşma pek yakında olmasın, R. Daneel."

KADINCA BİR SEZGİ

“Kadınca Bir Sezgi – Feminine Intuition” The Magazine of Fantasy and Science Fiction dergisinin 1969 Ekim sayısında çıkmış, daha sonra Bicentennial Man and Other Stories (1976), The Complete Robot (1982) ve Robot Visions toplamalarında yer almıştır.

ÜÇ ROBOT YASASI

1. Bir robot, bir insana zarar veremez. Ya da hareketsiz kalarak bir insanın zarar görmesine neden olamaz.

2. Bir robot, insanların verdikleri emirlere uymak zorundadır. Ancak bu tür emirler Birinci Yasayla çeliştiği zaman durum değişir.

3. Bir robot, Birinci ve ikinci Yasalarla çelişmediği sürece

varlığını korumak zorundadır.

Birleşik Devletler Robotlar ve Makine Adamlar Şirketinin tarihinde ilk kez bir robot, kaza sonucu Dünyada parça parça olmuştu.

Kimsenin suçu değildi bu. Hava taşıtı gökyüzünde parçalanmıştı. Olanlara inanamayan soruşturma komisyonu taşıta bir göktaşının çarptığını gösteren kanıtlan açıklama cesaretini bulup bulamayacağını düşünüyordu. Başka hiçbir şey otomatik kaçışı engelleyecek kadar hızlı olamazdı. Nükleer bir patlama dışında hiçbir şey böyle zarar veremezdi. Ama bu tür bir patlama da söz konusu olamazdı.

Taşıt patlamadan hemen önce gece semasında bir parıltı görüldüğü bildirilmişti. Üstelik bir amatör tarafından değil, Flagstaff Rasathanesi tarafından. Olay yerinden bir buçuk kilometre ötede toprağa göktaşı olduğu kesin bir demir parçası yeni saplanmıştı. Bütün bunlar birbirine bağlandığı zaman başka hangi sonuca varılabilirdi ki?

Ancak daha önce böyle bir şey hiç olmamıştı. Ve böyle bir kazanın olamayacağıyla ilgili olasılık hesapları sonucu ortaya korkunç rakamlar çıkmıştı. Fakat bazen imkânsız şeyler de olabiliyordu.

Birleşik Devletler Robot Şirketinin bürolarında kazanın 'nasıl1 ve 'neden'leri önem bakımından ikinci sıradaydılar. Asıl önemli olan robotun ortadan kalkmasıydı.

Bu olay, kendi başına bile sarsıcıydı.

Ama daha da önemli bir şey vardı. JN5 bir prototipti. Daha önceki dört denemeden sonra göreve gönderilen ilk robottu.

Korkunç denecek kadar etkileyici olan bir gerçek de şuydu: JN5 her şeyiyle yepyepi tipte bir robottu. O zamana kadar yapılan her makine adamdan çok farklıydı.

Olayı sözlerle anlatılamayacak kadar önemli hale sokan bir şey daha vardı. JN5'in parçalanmadan önce hesap edilemeyecek bir şeyi başardığı ve artık bunun sonsuza kadar öğrenilemeyeceği de anlaşılıyordu.

Makine adamla birlikte Birleşik Devletler Robot Şirketinin başrobopsikoloğu da ölmüştü. Ama bu söz etmeye değer bir şey değildi.

Clinton Madarian şirkete on yıl önce girmişti. Bu sürenin beş yılını Susan Calvin'in otoriter yönetimi altında, şikâyet etmeden çalışarak geçirmişti.

Madarian'ın dehası çok belirgindi ve Susan Calvin de daha yaşlı uzmanları bir kenara iterek onu sessizce yükseltmişti. Zaten bunun nedenlerini Araştırma Direktörü Peter Bogert'e açıklamaya tenezzül de etmezdi. Ama aslında çeşitli nedenler göstermesine de gerek yoktu, çünkü her şey ortadaydı.

Madarian ünlü Dr. Calvin'le birçok bakımdan belirgin biçimde zıttı. Adam çifte gerdanına rağmen yine de fazla şişman değildi ve görünüşü çok etkileyiciydi. Buna karşın Susan hemen hemen hiç dikkati çekmezdi. Madarian'ın iri suratı, gür ve parlak kızılımsı kumral saçları, koyu pembe cildi, gökgürültüsü gibi sesi, etrafta yankılanan kahkahaları ve en önemlisi kendine olan güveni ve heyecanla başarılarını açıklaması odada yanında olanların soluk alacak yer kalmadığını sanmalarına neden olurdu.

Susan Calvin sonunda emekli olduğu zaman Madarian onun yerini aldı. (Dr. Calvin önceden şerefine verilecek herhangi bir veda yemeğine

katılmayacağını çok kesin bir tavırla belirtmişti ve bu yüzden haber ajanslarına onun emekliye ayrıldığı bile bildirilmedi.)

Madarian işe başladığının ertesi günü JN projesi konusunda ilk adımı attı.

Birleşik Devletler Robot Şirketi bu proje için şimdiye dek hiçbir işe yatırmadığı kadar para ayırmak zorunda kalacaktı. Ama Madarian elini nazikçe sallayarak bunun önemli olmadığını açıkladı.

"Harcayacağın her peniye değer bu, Peter," dedi. "Ve senin yönetim kurulu üyelerini ikna etmeni bekliyorum."

Bogert, "Bana nedenleri açıkla," diye cevap verdi. Bir yandan da uzmanın bunu yapıp yapmayacağını düşünüyordu. Susan Calvin hiçbir zaman nedenleri açıklamazdı.

Ama Madarian, "Tabii," diyerek direktörün odasındaki geniş koltuğa yerleşti.

Bogert onu adeta huşuyla süzüyordu. Bir zamanlar siyah olan saçları neredeyse bembeyazdı artık. On yıl sonra o da Susan'ın peşi sıra emekli olacaktı. Böylece Birleşik Devletler Robot Şirketini karmaşıklık ve önem bakımından milli hükûmetlerle rekabet edecek, bütün dünyaya yayılan bir kuruluş haline sokan ilk grup da dağılmış olacaktı. Nedense ne Bogert, ne de ondan öncekiler şirketin ne müthiş bir biçimde yayıldığını kavrayamamışlardı.

Ama şimdiki yeni bir kuşaktı. Yeni uzmanlar da bu dev konusunda rahattılar. Onlarda gördüklerine inanamıyor m üş gibi ayaklarının uçlarına basarak yürümelerine neden olacak o şaşkınlık yoktu. Onun için de yollarına devam edebiliyorlardı. Tabii bu iyi bir şeydi.

Madarian, "Kısıtlama uygulanmayan robotların yapımına başlamak niyetindeyim," diye açıkladı.

"Yani Üç Yasanın etkisinde olmayan robotlar mı? Ama..."

"Hayır, Peter. Aklına gelen kısıtlamalar sadece bunlar mı? Kahretsin! İlk pozitronik beyinlerin yaratılmasına katkıda bulundun sen. Sana şu gerçeği söylemem mi gerekiyor? O beyinlerde, Üç Yasa dışında dikkatle tasarlanıp, araştırılmayacak bir tek kanal var mı? Belirli görevler için planlanmış olan robotlar yarattık. Onlara özel yetenekler sağlanıyor."

"Şimdi sen..."

"Üç Yasanın dışında kalan her düzeydeki kanalın uçlarının açık bırakılmalarını istiyorum. Bu zor bir iş değil."

Bogert alayla, "Tabii değil," dedi. "Yararsız şeyler hiçbir zaman zor değildir. Zor olan kanalları ayarlamak ve robotu yararlı bir hale sokmaktır."

"Ama bu neden zor olsun? Kanalların belirlenmesi için epeyce uğraşmak gerekiyor. Çünkü Değişkenlik Prensibi pozitron kitlelerindeki parçacıklar bakımından önemli. Ve değişkenlik etkilerinin iyice azaltılması gerekiyor. Ama bu neden şart? Prensibin kanalların önceden tahmin edilemeyecek bir biçimde kesişmelerine İzin verecek kadar etkili olmasını sağlarsak..."

"Karşımızda ne yapacağı önceden kestirilemeyen bir robot dur."

Madarian hafif bir sabırsızlıkla, "Yaratıcı bir robot olur," diye düzeltti. "Peter, insan beyninde bir robotta bulunmayan bir şey varsa o da atom içindeki değişkenlik etkilerinin yol açtığı belli belirsiz bir özelliktir. Kesinlikle tahmin edilemeyecek bir şey. Bu etkinin sinir sistemi içinde, deneylerle gösterilmediğini itiraf ediyorum. Ama bu özellik olmazsa insan beyni prensip bakımından bir robotunkinden daha üstün olamaz."

"Sen bu etkiyi robot beynine katarsan insan kafasının prensip bakımından bir makine adamınkinden daha üstün olamayacağını düşünüyorsun."

Madarian, "Evet, ben kesinlikle buna inanıyorum," dedi.

Ondan sonra iki uzman uzun uzun konuştular.

Yönetim kurulu çabucak ikna olmak niyetinde değildi.

Şirketteki en büyük hisse sahibi Scott Robertson, "Kamunun robotlara olan düşmanlığı her zaman su yüzüne çıkabilir. O yüzden robot endüstrisini yönetmek oldukça zor. Eğer halk, robotların kontrol edilmeyeceklerini öğrenirse... Ah, bana Üç Yasadan söz etmeyin. Sıradan bir vatandaşın 'kontrolsüz' sözcüğünü duyması yeterli. O zaman Üç Yasanın kendisini koruyacağına kesinlikle inanmaz."

Madarian, "O halde bu sözcüğü kullanmayın," diye cevap verdi. "Robot için... 'sezgileri olan' bir makine deyin."

Biri mırıldandı. "Sezgileri olan bir robot... Bir kız robot mu bu?"

Toplantı masasının etrafındakilerin dudaklarında tebessümler uçuştu.

Madarian hemen fırsattan yararlandı. "Pekâlâ. Bir kız robot. Tabii bizim robotlarımızın cinsiyetleri yok. Bu seferki de öyle olacak. Ama biz her zaman robotlar sanki erkekmişler gibi davranıyoruz. Onlara sevimli erkek adları takıyoruz. Erkekmişler gibi davranıyor ve öyle konuşuyoruz. Şimdi, bu robota gelelim. Önerdiğim beynin matematik yapısı JN koordinat sistemine giriyor. İlk robot JN1 olacak. Ben ona 'John1' adının verileceğini düşünüyordum... Korkarım vasat bir robot uzmanının orijinallik düzeyi bu. Ama, kahretsin! Robota neden 'Jane1' adını vermeyelim? Toplumun ne yaptığımızı ille öğrenmesi gerekiyorsa o zaman sezgileri dan bir kadın robot yarattığımızı söyleriz."

Robertson başını salladı. "Bu neyi değiştirir ki? Siz şimdi şunu söylüyorsunuz: Prensip olarak robot beyninin insanınki kadar üstün olmasını engelleyen son engeli ortadan kaldıracaksınız. Sizce toplum böyle bir şeye nasıl bir tepki gösterecek?"

Madarian, "Bunu kamuya açıklayacak mısınız?" diye sordu. Ardından bir süre daha düşünüp ekledi. "Dinleyin. Genellikle toplumun inandığı bir tek şey vardır. İnsanlar kadınların erkekler kadar zeki olmadığını düşünürler."

Masadaki erkeklerin çoğunun yüzlerinde ani bir kaygı belirdi. Hepsi de sanki Susan Calvin her zamanki yerindeymiş gibi, onun eski masasını baştan aşağı süzdüler.

Madarian, "Bir kadın robot yarattığımızı ilan edersek," dedi. "İnsanlar, onun ne olduğuna aldırmaz bile. Hemen onun kafaca geri olduğunu düşünür. Biz sadece robotu 'Jane1* diye tanıtırız. Başka bir şey söylememize de gerek yok zaten. O zaman güvende oluruz."

Peter Bogert yavaşça ekledi. "Aslında hepsi bu kadar değil. Madarian'la ben matematik denklemlerini dikkatle kontrol ettik. JN dizisi, ister John olsun, ister Jane, aslında güvenli olacak. Bu robotlar planladığımız ve yaptığımız diğer pek çok diziden daha az karmaşık ve zekâ bakımından daha üst düzeyde olacaklar. Sadece bir faktör eklenecek. Şey... bundan 'sezgi' diye söz etmeye alışmalıyız."

Robertson homurdandı. "Onun neler yapacağını kim bilir?"

"Madarian robotun yapabileceği bir şeyi açıkladı. Bildiğiniz gibi Uzayda Sıçrama prensip olarak geliştirildi. Artık insanın ışık hızından öte hiper-hıza

erişmesi ve diğer yıldız sistemlerini dolaşarak kısa bir süre sonra dünyaya dönmesi mümkün. En fazla birkaç haftada."

Robertson, "Bu bizim için yeni bir şey değil," dedi. "Robotlar olmasaydı bu da başarılamazdı."

"Tabii! Ama bunun bize bir yararı olmuyor. Çünkü hiper-hız yönteminden yararlanamıyoruz. Sadece bir kere bunu gösteri olarak yaptık. Sırf ABD Robot biraz itibar kazansın diye. Uzayda Sıçrama tehlikeli bir yöntem. Bunun için çok fazla enerji harcanıyor, o yüzden de müthiş pahalı. Ama yine de bu yöntemden yararlanacaksa k o zaman insanların yaşayabilecekleri bir gezegenin var olduğunu açıklamak işimize yarar. Bundan 'psikolojik bir gereksinim' diye söz edebiliriz. Uzayda bir tek Sıçrama için yirmi trilyon dolar kadar para harca, ondan sonra da bilimsel bulgulardan başka bir şey açıklama. İşte halk o zaman parasının neden ziyan edildiğini öğrenmek ister. Ama insanların yaşayabileceği bir gezegen bulduğunu açıkla, o zaman bir yıldızlararası Kolomb sayılırsın ve kimse de parayı düşünerek endişelenmez."

"Yani?"

"Yani... insanların yaşayabilecekleri bir gezegeni nerede bulacağız? Ya da şöyle diyelim: şimdiki durumunda Uzayda Sıçramanın erişebileceği, üç yüz ışık yılı sınırının içine giren üç yü* bin yıldız ve yıldız sisteminden hangisinin insanların yaşayabileceği bir gezegen olma olasılığı var? Üç yüz ışık yılıyla sınırlanan alandaki komşularımızdan her bir yıldız hakkında pek çok, ayrıntılı bilgi edindik. Ve her birinin bir gezegen sistemi olduğunu düşünüyoruz. Ama hangisinde yaşanabilir bir gezegen bulunuyor? Hangisini ziyaret edeceğiz?.. İşte bunu bilmiyoruz."

Direktörlerden biri, "Bu robot Jane bize nasıl yardım edebilir?" diye sordu.

Madarian bu soruyu cevaplayacakken birden Bogert'e hafif bir işaret yapınca hemen ne demek istediğini anladı. Bogert'in açıklamalarını kabul etmeleri olasılığı daha fazlaydı. Direktör aslında bu fikri pek beğenmiyordu. JN dizisi başarısızlığa uğrarsa kendisi de projeyi en fazla destekleyenlerden olduğu için suçlanmaktan kurtulamayacaktı. Diğer yandan emeklilik de çok uzaklarda değildi. Plan başarılı olursa işini göz kamaştırıcı bir üne kavuşarak bırakabilirdi. Belki de her şeyin nedeni Madarian'ın o müthiş

güveniydi. Ama Bogert de gerçekten projenin uygulanabileceğine inanmaya başlamıştı,

Direktör, "Belki de," dedi. "O yıldızlarla ilgili bilgilerden oluşan kitaplıkta, bir yerde Dünya gibi yaşanabilir gezegenlerin varlığını hesaplamanın yöntemleri de var. Bize bütün gereken o bulguları doğru kavrayıp uygun, yaratıcı bir açıdan bakmak ve değişkenleri birbirlerine doğru biçimde bağlamak. Biz bunu henüz yapmadık. Ya da bir astronom bunu yaptı ama ele geçirdiğinin ne olduğunu kavrayacak kadar zeki değildi.

"JN1 tipi bir robot değişkenleri bir insandan daha hızlı ve dakik bir biçimde birbirlerine bağlayabilir. Bir gün içerisinde bir insanın on yılda başaracağı işi yapar Yani değişkenleri birbirlerine bağlar ve işe yaramayanları bir kenara atar. Bundan başka gerçekten de gelişigüzel diyebileceğimiz biçimde çalışabilir. Buna karşın bir insanın güçlü önyargıları vardır. Bunun temelinde inançlar ve peşin kavramlar yatar."

Bu sözlerden sonra uzun bir sessizlik oldu. Sonunda Robertson, "Ama bu da sadece bir olasılık," dedi. "Öyle değil mi? Robotun, 'Şu kadar ışık yılı ötede, yaşanabilir olması ihtimali en yüksek gezegen FalanFilan 17,' diye açıkladığını farzedelim Ya da buna benzer bir şey söylediğini. Biz de kalkar o gezegene gider ve o ihtimalin yine sadece bir ihtimal olduğunu ve yaşanabilecek hiçbir gezegen bulunmadığını görürüz. O zaman ne yaparız?"

Bu sefer Madarian atıldı. "Yine de kazanırız. Robotun sonuca nasıl vardığını biliriz. Çünkü o... kız bunu bize söyler. Böylece astronomik ayrıntılar konusunda müthiş bir bilgi edinmemizi sağlayabilir. Üstelik Uzayda Sıçrama yapmadan! Ayrıca en akla yakın beş gezegenin yerlerini saptayabiliriz. O beşten birinin yaşanabilecek bir gezegen olması ihtimali de 0.95'den daha yüksek çıkabilir. O zaman hemen hemen emin olur..."

Ondan sonra uzun bir süre konuştular

Ayrılan fon hiç de yeterli değildi. Ama Madarian insanların kayba uğradıkları zaman durumu kurtarmak için tekrar para harcadıklarını biliyor, buna güveniyordu. Yönetim kurulu iki yüz milyonun, bir daha kazanılmamak üzere kaybedileceğini ama ek bir yüz milyonun durumu kurtaracağını öğrenecekti. Ve herhalde o zaman bu yüz milyonun ayrılması için hemen oy verecekti.

Jane1 sonunda oluşturuldu ve teşhir edildi. Peter Bogert onu... kızı... ciddi ciddi inceledi. "Neden beli ince? Bu mekanik bir zayıflığa neden olmuyor mu?"

Madarian güldü. "Dinle. Madem ona Jane adını vereceğiz, o halde Tarzan'a benzemesine hiç gerek yok."

Bogert başını salladı. "Bu hoşuma gitmedi. Yakında göğüslü gibi durması için daha yukarıyı şişkinleştireceksin. Ve bence bu pek kötü olur. Kadınlar robotların onlara benzeyebileceğini anlarlarsa akıllarına olmayacak şeyler gelir. Bunların ne olacağını sana kesinlikle de söyleyebilirim. Sonra da robotlara gerçekten düşman olurlar."

Madarian, "Belki bu konuda haklısın," dedi. "Hiçbir kadın yerini kendisi gibi kusurlu olmayan bir şeyin alabileceğini düşünmek istemez. Pekâlâ."

Jane2'nin beli ince değildi. Ender hareket eden ve daha da ender konuşan, kasvetli bir robottu o.

Madarian robotun yapılışı sırasında Bogert'e ancak arada sırada gelerek, ona bilgi vermişti. Bu da işlerin iyi gitmediğinin en büyük kanıtıydı. Aslında Madarian'ın başarıya eriştiği zamanki coşkusu adeta boğucuydu. Bir müjde vermek için gecenin üçünde Bogert'in yatak odasına dalmaktan kaçınmaz, sabahı beklemezdi. Bogert bundan emindi.

Madarian şimdi sessizleşmiş gibiydi. Genellikle pespembe olan yüzü soluk, yuvarlak yanakları çökmüş gibiydi. Bogert yanılmadığından emin bir tavırla, "O konuşmuyor," dedi.

"Ah, konuşmasına konuşuyor." Madarian bir koltuğa çökerek alt dudağını dişlemeye başladı. "Hiç olmazsa arada sırada."

Bogert ayağa kalkarak robotun etrafında dolaştı. "Herhalde konuştuğu zaman sözlerinden bir anlam çıkmıyor. Eh, madem konuşmuyor, o halde bir kadın sayılamaz. Öyle değil mi?"

Madarian bitkince gülümsemeye çalıştı ama sonra bundan da vazgeçti. "Beyin, tek başınayken bütün ayrıntıları uygundu."

Bogert, "Biliyorum," dedi.

"Ama beyine robotun fiziksel ayrıntılarının kontrolü verileceği zaman bazı değişiklikler yapıldı. Bu gerekliydi tabii."

Bogert'in uzmana yardım etmeye hiç niyeti yoktu. "Tabii."

"Ama önceden tahmin edilemeyecek ve düş kırıklığı yaratacak bir biçimde. Tabii değişkenliğin hesabıyla uğraşırken her şey..."

Bogert, "Değişkendir," dedi. "Öyle mi?" Gösterdiği tepki kendi kendini de şaşırtıyordu. Şirketin verdiği para şimdiden astronomik rakamlara erişmişti. Aradan hemen hemen iki yıl geçmesine karşın sonuçlar, kibarcası düş kırıklığı yaratacak gibiydiler. Ama Bogert buna rağmen Madarian'ı iğneliyor ve bu durumla eğleniyordu.

Bogert adeta sinsice, yoksa iğnelemeye çalıştığım artık burada olmayan Susan Calvin mi, diye düşündü. Madarian her şey yolunda gittiği zaman pek coşkulu ve neşeli oluyordu. Susan hiçbir zaman öyle olmazdı. İşler kötüye gittiği zaman Madarian'ın bütün keyfi kaçıyordu. Oysa Susan özellikle baskı altındayken hiç şaşalamazdı. Madarian tam on ikiden vurulacak bir hedefti. Böylece hiçbir zaman hedef olmamayı başaran Susan'm acısı ondan çıkarılmış olurdu.

Madarian, Bogert'in son sözlerine bir tepki göstermedi. Susan Calvin gibi. Ama kadın gibi Bogert'i aşağı gördüğü için değil. Adamın sözlerini duymadığından.

Uzman tartışmaya hazırlanıyormuş gibi, "Sorun, ayırt etmeyle ilgili," diye açıkladı. "Jane2 bilgileri birbirine hangi konuda olursa olsun çok iyi bağlıyor. Ama bu işi başardıktan sonra değerli bir sonuçla değersizini birbirinden ayırt edemiyor. Bu kolay bir sorun değil. Herhangi bir robotu önemli bir bağlantıyı fark etmesi için programlaman gerekiyor. Ama onun ne tür bağlantılar yapacağını bilmiyorsun."

"Herhalde W21 diot bağlantısında potansiyeli düşürmeyi ve endüksiyon bobinini..."

"Hayır, hayır, hayır..." Madarian'ın sesi gitgide hafifleyerek fısıltıya dönüştü. "Robotun her şeyi söyleyivermesini istemeyiz. Bunu kendimiz de yapabiliriz. Önemli olan robotun hayati bağlantıyı tanıması ve bundan bir sonuç çıkarması. Anlayacağın bunu başardıktan sonra Jane robot cevabı sezgiyle açıklar. Bu bizim elde edemeyeceğimiz bir şey dur. Ancak şans eseri yakalayabileceğimiz bir şey."

Bogert alayla, "Durum bana şöyle gözüküyor," diye mırıldandı. "Öyle bir robotun olursa ona, arada sırada ancak bir dâhinin başarabildiği şeyleri devamlı yaptırabileceksin."

Madarian başını heyecanla salladı. "Evet, öyle, Peter! Eğer yönetim kurulu üyelerini korkutmaktan çekinmeseydim bunu da açık açık söylerdim. Lütfen bu sözleri onların duyabilecekleri yerlerde tekrarlama."

"Sen gerçekten dâhi bir robot istiyor musun?"

"Sözcükler nedir ki? Ben müthiş bir hızla gelişigüzel bağlantılar kurabilen bir robot elde etmeye çalışıyorum. Ayrıca makinenin çok kritik bağlantıları kavrama yeteneği de yüksek oranda olacak. Ve ben o sözleri pozitronik alan denklemlerine katmaya çalışıyorum. Bunu başardığımı sanıyordum. Ama başaramamışım. Henüz değil."

Jane2'ye hoşnutsuzca bakarak ekledi. "Bulduğun en önemli şey hangisi, Jane?"

Jane2 başını döndürerek Madarian'a baktı ama sesini çıkarmadı, uzman bıkkınca, "Bunu bağlantı bankalarına veriyor," diye fısıldadı.

Jane2 sonunda ifadesiz bir sesle, "Emin değilim," dedi. İlk kez konuşuyordu.

Madarian gözlerini tavana dikti. "Çözümleri kesin olmayan denklemler hazırlamaya benzer bir şey yapıyor."

Bogert, "Bunun farkındayım," dedi. "Dinle, Madarian, bu noktada bir gelişme sağlayabilecek misin? Yoksa yarım milyar zararı sineye çekip, çalışmaları burada durduracak mıyız?"

Madarian, "Ah, başarılı olacağım..." diye konuştu.

Jane3 başarılı olamadı. Robot doğru dürüst çalıştırılmadı bile. Madarian öfkeden çıldırıyordu.

Bir insan hatasıydı bu. Kesin olarak söylemek gerekirse Madarian'ın kendi hatası. Ama uzmanın çok zavallı duruma düşmüş olmasına rağmen diğerleri hiç seslerini çıkarmadılar. Pozitronik beyinle ilgili korkunç derecede karmaşık matematik denklemlerinde hata yapan biri, yanlışlığın düzeltilmesi için de ilk değişiklik formüllerini doldurmalıydı.

Jane4 hemen hemen bir yıl sonra hazır oldu. Madarian'ın keyfi yerindeydi yine. "Bu işi başarıyor. Değerlendirme yeteneği oranı epeyce yüksek."

Uzman, robota güvendiği için onu yönetim kuruluna da çıkardı ve Jane4'ün çeşitli soruları çözmesini sağladı. Matematik problemlerini değil. Bunu herhangi bir robot yapabilirdi. Jane4 yanlış olmamakla beraber şaşırtıcı terimlerle dolu problemleri çözdü.

Bogert daha sonra, "Aslında bu pek önemli değil," dedi.

"Tabii değil. Jane4 için çok da kolay. Ama yönetim kuruluna bir şeyler göstermem gerekiyordu. Öyle değil mi?"

"Şu ana kadar kaç para harcadığımızı biliyor musun?"

"Haydi, Peter, bırak bu lafları. Paramıza karşılık ne çok şey elde ettiğimizi biliyor musun? Bütün bunlar boşlukta kaybolmazlar Bunu sen de biliyorsun. Bu iş yüzünden üç yıldan daha uzun bir süre cehennem hayatı sürdüm. Ama o arada yeni hesap teknikleri geliştirdim. Ve onların sayesinde bu andan sonsuza kadar

hazırladığımız her pozitronik beyin için maliyet en aşağı elli bin dolar düşecek. Tamam mı?"

"Şey..."

"Şeyi meyi yok! Bu böyle. Ben, kişisel olarak, değişkenliğin n boyutu hesabının başka pek çok biçimde uygulanabileceğine inanıyorum. Tabii onları bulacak kadar zekiysen. Ve benim Jane robotlarım onları bulacaklar. İstediğimi tamı tamına elde ettiğim zaman JN serisi beş yıl içerisinde yapılan bütün masrafları çıkaracak. Şu ana kadar yapılan yatırımların üç katını harcasak bile."

"Ne demek 'istediğimi tam tamına elde ettiğim zaman'? Jane4'ün nesi var?"

"Hiçbir şeyi yok. Ya da önemli bir derdi olmadığını söyleyebiliriz. Doğru yolda ilerliyoruz ve onu daha da geliştirmek niyetindeyim. Jane4'ü yarattığım zaman nereye gittiğimi bildiğimi sanıyordum. Şimdi onu denedim ve artık nereye gittiğimi biliyorum. Ve oraya erişeceğim."

Jane5 tam istendiği gibiydi. Madarian robotu yaratmak için bir yıldan fazla uğraştı. Bu konuda artık hiçbir endişesi yoktu. Robota tümüyle güveniyordu.

Jane5 vasat robotlardan daha kısa, daha inceydi. Jane1 gibi bir kadın karikatürü olmasa da onda yine de kadınca bir yan vardı. Üstelik bir tek belirgin kadınsı ayrıntısı olmamasına rağmen.

Bogert, "Bunun nedeni duruş tarzı," dedi. Jane5 kollarını zarifçe tutuyordu. Ve döndüğü zaman gövdesi sanki hafifçe kavisliymiş gibi bir izlenim bırakıyordu.

Madarian başını salladı. "Şimdi onu dinle... Kendini nasıl hissediyorsun, Jane?"

Jane5, "Sağlığım çok yerinde, teşekkür ederim," diye cevap verdi. Sesi tam bir kadınınki gibiydi. Tatlı ve biraz da etkileyici bir kontralto.

Bogert şaşırdı. "Bunu neden yaptın, Clinton?" Kaşları çatılmaya başlıyordu.

Madarian, "Bu psikolojik açıdan önemli," diye açıkladı. "Ben herkesin onu bir kadın gibi düşünmesini istiyorum. Ona bir £adınmış gibi davranmasını, bazı şeyleri açıklamasını."

"Herkes dediğin kim?"

Madarian ellerini ceplerine sokarak düşünceli bir tavırla Bogert'e baktı. "Jane'le birlikte Flagstaff'a gitmem için gerekli hazırlıkların yapılmasını istiyorum."

Bogert uzmanın robottan söz ederken "Jane5" demediğini farketti. Madarian bu sefer hiç numara kullanmamıştı.

Direktör kuşkuyla, "Flagstaff'a mı?" dedi. "Neden?"

"Çünkü orası Genel Gezegen biliminin merkezi, öyle değil mi? Oradakiler yıldızları inceliyor ve yaşanabilecek gezegenlerle ilgili olasılıkları hesaplıyorlar."

"Bunu biliyorum. Ama orası Dünyada."

"Ah, herhalde bunu ben de biliyorum."

"Dünyada, robot hareketleri çok sıkı kontrol edilir. Ayrıca oraya gitmeye gerek yok. Buraya Genel Gezegen bilimiyle ilgili bir kitaplık dolusu eser getirt. Bırak Jane onları sindirsin."

"Olmaz. Lütfen şu gerçeği kafana sokar mısın? Jane sıradan, mantıklı bir robot değil. Onda sezgi gücü var."

"Yani?"

"Yani onun neye ihtiyacı olduğunu nasıl bilebiliriz? Neleri kullanabileceğini? Onu neyin doğru yola götüreceğini? Fabrikadaki herhangi bir mekanik modele kitap okutabiliriz. Ama bu donmuş ve modası geçmiş bilgidir. Jane'e yaşayan bilgiler verilmeli Ses tonlarını duymalı. İkinci derecedeki konuları öğrenmeli. Hatta tam anlamıyla konu dışı şeyleri bile İçinde neyin şık şık edeceğini ve bir şekil oluşturacağını nasıl bilebiliriz? Ya da ne zaman olacağını? Bunu bilseydik o zaman Jane'e ihtiyacımız olmazdı, öyle değil mi?"

Bogert baskıdan sıkılmaya başlıyordu. "Öyleyse adamları buraya getir. Genel Gezegencileri."

"Onların buraya gelmeleri bir işe yaramaz. Kendi ortamlarından uzaklaşmış olurlar. Normal bir tepki gösteremezler. Ben Jane'in o uzmanları çalışırlarken izlemesini istiyorum. Onların araç ve gereçlerini, bürolarını, masalarını, bu uzmanlarla ilgili her şeyi görmeli. Jane'in FlagstafTa nakledilmesini sağlamalısın. Ve ben artık bu konuyu daha fazla tartışmak istemiyorum."

Biran hemen hemen Susan Calvin gibi konuşmuştu. Bogert yüzünü buruşturdu. "Böyle bir şeyi sağlamak zor. Karmaşık bir iş bu. Bir deney robotunu nakletmek..."

"Jane bir deney robotu değil. Bir dizinin beşincisi."

"Diğer dördü aslında çalışır modeller değillerdi,"

Madaria öfkeyle ellerini kaldırdı. "Seni, bunu hükûmete açıklaman için kim zorluyor?"

"Beni endişelendiren hükûmet değil. Hükûmete özel durumlar anlatılabilir,J3eni düşündüren kamuoyu. Elli yılda çok İlerledik ve ben, bir robotun kontrolünü kaybettiğin için yirmi beş sene geri gitmeyi istemem..."

"Kontrolü kaybedecek değilim! Budalaca laflar söylüyorsun! Dinle! Birleşik Devletler Robot Şirketi özel bir uçak tutabilecek durumda. Gizlice en yakındaki bir ticari havaalanına ineriz. Ve oraya inip kalkan uçaklar arasında dikkati bile çekmeyiz. Büyük, kapalı bir yer taşıtının bizi karşılayarak Flagstaff'a götürmesini sağlarız. Jane ambalajlanmış olur. Herkes de robotlarla ilgisi olmayan bazı araç ve gereçlerin laboratuvarlara götürüldüğünü sanır. Kimse bize ikinci defa dönüp bakmaz bile. Flagstaff'takiler de uyarılır ve onlara ziyaretimizin kesin amacı açıklanır. Onlar da bizimle işbirliği yapmak ve sızıntıları önlemek için çabalarlar. Çünkü bu onların da lehine dur."

Bogert düşünürcesine, "Uçak ve yer taşıtı tehlikeli bölümler. Ambalaj sandığına bir şey olursa..." diye mırıldandı.

"Hiçbir şey olmayacak."

"Jane nakil sırasında bir yere kapatılırsa bu işi başarabiliriz. Ama yine de biri ambalaj sandığının içinde robot olduğunu anlarsa..."

"Hayır, Peter! Bu yapılamaz. Jane5'e olmaz bu. Dinle, o çalıştırıldığından beri çağrışımlar yapıyor. Sahip olduğu bilgi durdurulduğu sırada bankaya yerleştirilebilir ama çağrışımlar asla. Hayır, efendim. Jane hiçbir zaman durdurulamaz!"

"Ama çalışan bir robotu naklettiğimiz anlaşılırsa..."

"Anlaşılmayacak."

Madarian fikrinden caymadı ve uçak sonunda hareket etti. Bu son model bir komputo-jetti ama önlem olarak uçağa ABD Robot'un kendi adamlarından bir pilot da alınmıştı. Jane'in içinde olduğu ambalaj sandığı sağsalim havaalanına erişti. Bu uçaktan yer taşıtına geçirildi. Ve kazasız belasız Flagstaff'takİ araştırma laboratuvarlarına erişti.

Madarian, Flagstaff'a vardıktan hemen hemen bir saat sonra Peter Bogert'i aradı. Uzman pek sevinçliydi ve her zamanki gibi haberleri vermek için sabırsızlanıyordu.

Mesaj tüplü laser ışınıyla gönderildi. Korunmalıydı ve genellikle başkalarının anlaması da imkânsızdı. Ama Bogert yine de öfkelendi. Direktör yeterli teknik yeteneği olan birinin isterse yakalayabileceğini biliyordu. Örneğin, hükûmet. Tek gerçek güven hükûmetin böyle bir şeye

kalkışmak için bir nedeni olmamasıydı. Hiç olmazsa Bogert böyle umuyordu.

Direktör, "Tanrı aşkına!" dedi. "Beni araman şart mıydı?"

Madarian bu sözlere aldırmadı bile. Sevinçle, "Bu gerçek bir ilhamdı," diye bağırdı. "Müthiş bir deha diye buna denir!"

Bogert alıcıya bakakaldı. Sonra kulaklarına inanamıyormuş gibi bağırdı. "Yani cevabı buldun mu? Hemen?"

"Hayır hayır! Kahretsin! Bize biraz zaman tanı. Ben Jane'in sesinin gerçek bir ilham olduğunu kastettim. Dinle. Şoför bizi havaalanından Flagstaff'takİ ana binaya götürdü.

"Ambalaj sandığını açtık, Jane sandıktan çıktığı zaman adamların hepsi de hemen gerilediler. Korktular çünkü! Geri zekâlılar! Bilim adamları bile Robot Yasasının önemini kavrayamadıktan sonra eğitim görmemiş, sıradan birinden ne bekleyebilirsin? Ben bir an, bütün bunların hiçbir yararı olmayacak, diye düşündüm. Bu adamlar konuşmayacaklar. Jane sapıtıp sağa sola saldırırsa oradan çabucak nasıl kaçacaklarını düşünecekler. Kafalarını başka hiçbir konuya vermeyecekler."

"E, peki neyi anlatmaya çalışıyorsun?"

"Sonra Jane her zaman yaptığı gibi adamları selamladı. 'Günaydın, baylar,' dedi. 'Sizinle tanıştığım için seviniyorum. Bütün bunları o güzel kontralto sesiyle söyledi... Ve bu yeterli oldu. Uzmanlardan biri kravatını düzeltti, bir diğeri parmaklarını saçlarının arasına soktu. Beni en çok yaşlı bir adamın davranışı etkiledi. O pantolonunun fermuarının açık olup olmadığını kontrol etti. Şimdi hepsi de Jane'e bayılıyorlar. O ses hepsini etkiliyor. Şimdi Jane onlar için bîr robot değil, bir kız."

"Yani uzmanlar Jane'le konuşuyorlar mı?"

"Konuşmak ne kelime! Hem de ne konuşuyorlar! Jane'i seksi bir ses tonuyla konuşması için programlamalıymışım. Bunu yapsaydım herhalde şimdi hepsi randevu istiyor olacaklardı. Koşullandırılmış refleks buna denir işte! Dinle, erkekler seslerin etkisinde kalıyorlar. En mahrem anlarda bakıyorlar mı? Hayır, onlar İçin kulaklarındaki ses..."

"Evet, Clinton, ben de hatırlar gibi oldum. Jane şimdi nerede?"

"Onların yanında. Adamlar Jane'i bırakmıyorlar."

"Kahretsin! Onun yanına git. Jane'i hiçbir zaman gözden kaçırma!"

Madarian ondan sonra Flagstaff'ta kaldığı on gün süresince Bogert'i öyle pek sık aramadı. Zaten o süre içinde keyfi de gitgide kaçmaya başladı.

Uzman Bogert'e Jane'in anlatılanları dikkatle dinlediğini ve arada sırada da karşılık verdiğini bildirdi. Uzmanlar ona bayılıyor, her yere girmesine izin veriyorlardı. Ama deneyden henüz bir sonuç alınamamıştı.

Bogert, "Hiçbir şey elde edilemedi mi?" diye sordu.

Madarian hemen kendini savunmaya çalıştı. "'Hiçbir şey elde edilemedi,' denemez. Sezgileri olan bir robot için böyle bir şey söylemek olanaksızdır. Onun kafasında neler olduğunu bilemezsin. Bu sabah Jensen'e kahvaltıda ne yediğini sordu."

"Astrofizikçi Rossiter Jensen'e mi?"

"Evet, tabii. Sonra adamın bu sabah kahvaltı etmediği anlaşıldı. Daha doğrusu bir fincan kahve içmişti."

"Demek Jane havadan sudan söz etmeyi öğreniyor. Ama tabii bu yapılan bütün masrafları..."

"Ah, saçmalama! Jane'inki gevezelik değildi. Jane için hiçbir şey 'havadan sudan' diye tanımlanamaz. O bu soruyu sordu çünkü kafasında kurduğu değişkenlerin bir tür çapraz bağlantısıyla İlgisi vardı bunun."

"Peki ne yararı..."

"Ben ne bileyim? Bilseydim, ben de bir Jane olurdum, o zaman ona da ihtiyacınız kalmazdı. Ama bütün bunların bir anlamı olmalı. O en uygun uzaklıktaki yaşanabilir bir gezegenle ilgili soruya cevap bulma isteğiyle programlandı."

"O halde bana bunu başardığı zaman haber ver. Daha önce beni arama. Mümkün olan bağlantıların günlük gelişmeleriyle ilgili bilgiler hiç gerekli değil."

Bogert, Madarian'm başarıyı müjdeleyeceğini hiç sanmıyordu. Direktör geçen her günle umudunu biraz daha kaybetmekteydi. Sonunda haber geldiğinde buna hiç hazırlıklı değildi.

Madarian son, kritik haberi verdiği zaman adeta fısıltıyla konuştu. Coşku, çizdiği daireyi tamamlamış ve uzman da duyduğu mutluluk yüzünden sakinleşmişti.

Madarian, "Basardı," diye açıkladı. "Başardı. Hem de ben tam her şeyden vazgeçmek üzereyken. Jane laboratuvarlarda her şeyi dinledi. Çoğunu iki üç kez hem de. Ama işe yarar bir tek kelime bile söylemedi... Ben şimdi uçaktayım. Dönüyoruz. Yeni havalandık."

Bogert sonunda soluk almayı başarabildi. "Oyun oynamanın sırası değil, be adam! Cevabı elde ettin mi? Eğer öyleyse bunu söyle! Açık açık söyle!"

"Cevap Jane'de. Cevabı bana açıkladı. Seksen ışık hızı sınırı içerisindeki üç yıldızın adını verdi. Söylediğine göre her birinin yaşanabilir bir gezegen olma ihtimali yüzde altmış ile doksan arasıymış. Hiç olmazsa birinin öyle bir gezegen olması ihtimali 0.972. Yani neredeyse kesin. Ve bu en önemsiz yanı. Oraya döner dönmez Jane bize bu sonuca varmasına neden olan mantık dizisini açıklar. Bence o zaman bütün astrofizik ve kozmoloji bilimleri..."

"Emin misin..."

"Hayal gördüğümü mü sanıyorsun? Bir tanığım bile var. Jane birdenbire o harika sesiyle cevabı açıklamaya başladığı zaman adamcağız da havaya sıçradı..."

İşte tam bu anda göktaşı çarptı ve uçak tümüyle paramparça oldu. Madarian'la pilot kanlı et parçacıkları halini aldılar. Jane'in ise işe yarar bir tek parçası bile bulunamadı.

ABD Robot Şirketinde hava hiçbir zaman bu kadar sıkıntılı olmamıştı. Robertson uçağın ortadan kalkmasıyla şirketin yasal olmayan işlere giriştiğini gösterecek hiçbir iz kalmadığını düşünerek kendi kendini teselliye çalışıyordu.

Peter Bogert başını sallayarak üzüntüsünü dile getirdi. "ABD Robot Şirketinin halkın gözüne girmesi için bu büyük bir fırsattı ve biz onu kaçırdık. Halk o lanet olasıca Frankenstein kompleksinden kurtulacaktı. Robotlar, Uzayda Sıçramayı geliştirdikten sonra içlerinden birinin yaşanabilir gezegen sorununu çözmesi makine adamlar için gerçekten önemliydi. Robotlar, Galaksiyi bize açabilirlerdi. Böylece bilimsel bilgiyi

on, on iki değişik yönde geliştirebilirdik. O zaman... Ah, Tanrım, İnsanlığın göreceği yararları hesaplamak olanaksız. Bizim göreceğimiz yararlan da."

Robertson, "Başka Jane'ler de yapabiliriz," dedi. "Öyle değil mi? Madarian olmasa bile?"

"Tabii yapabiliriz. Ama uygun bağlantının tekrar bulunacağından emin olabilir miyiz? O sonucun olasılık derecesini kim bilebilir? Ya Madarian'a sadece şansı inanılmayacak kadar yardım ettiyse? 'Acemi şansı' demezler mi? Sonra da Madarian'ın şansı inanılmaz bir biçimde döndüyse? Bir göktaşı çarpıyor... İnanılacak gibi değil..."

Robertson çekine çekine, "Belki kaderi buydu," diye fısıldadı. "Yani, belki bizim yaşanabilir gezegenlerin yerlerini öğrenmememiz gerekiyordu. Hakkımızda hüküm verildi ve o göktaşı da..."

Bogert'in aşağılayıcı bakışları karşısında sustu.

Direktör, "Her şeyi kaybetmiş sayılmayız sanırım," dedi. "Diğer Jane'ler bize şu ya da bu biçimde yardımcı olurlar. İnsanların robotları kabul etmesine yardımı olacaksa diğer makinelere de kadın sesleri sağlarız. Ama kadınlar bu konuda ne derler onu bilemem. Jane5'in ne dediğini bilseydik!"

"Madarian son konuşmanız sırasında bir tanık olduğunu söylemiş."

Bogert başını salladı. "Evet, öyle. Ben de bunu düşünüyordum. Flagstaff'la temasa geçmediğimi mi sanıyorsun? Orada hiç kimse Jane5'in olağanüstü bir şey söylediğini duymamış. İnsanların yasayabilecekleri bir gezegen probleminin çözümüne benzeyen herhangi bir söz duyulmamış. Zaten oradakilerin hepsi cevabı duyar duymaz durumu anlarlardı. Ya da hiç olmazsa bunun bir cevap olabileceğini kavrarlardı."

"Madarian yalan söylemiş olabilir mi? Ya da çıldırmış? Kendisini korumaya çalışmış..."

"Yani onun ününü ve saygınlığını korumaya çalışmış olabileceğini mi söylemek isliyorsun? Cevabı elde etmiş gibi yanıtı ve sonra da Jane'in konuşmasını engellemek için robotun bir tarafını bozdu, öyle mi? Bize de, 'Ah, çok üzgünüm, kazara bir şey oldu,' mu diyecekti? 'Ah, kahretsin!' Hayır, böyle bir şeyi asla kabul edemem. Göktaşının çarpmasını da onun sağladığını söyle de olsun bitsin."

"Peki şimdi ne yapacağız?"

Bogert sıkıntıyla, "Ragstaffla ilgileneceğiz," dedi. "Cevap orada olmalı. Daha derinlere kadar kazmam gerekiyor, işte o kadar. Oraya gidiyorum. Yanımda Madarian'ın bölümünden bir iki kişiyi de götüreceğim. Flagstaff'ı yukarıdan en aşağıya, soldan sağa iyice incelememiz gerekiyor."

"Ama... diyelim ki bir tanık vardı ve o söylenenleri duydu. Ama bunun ne yararı olur? Jane burada değil ki işlemi bize açıklasın."

"Her küçük parçanın yardımı olur. Jane yıldızların adlarını vermiş. Herhalde katalog numaralarını söyledi. Adlandırılmış yıldızlardan hiçbirinin işe yarayacağını sanmıyorum. Eğer biri Jane'in bundan söz ettiğini bilir ve katalog numarasını hatırlarsa o zaman ilerlemiş oluruz. Ya da bu kişi konuşmayı bilinçli olarak hatırlamıyorsa ama bu sözleri Psişik Sondayla yakalanacak kadar iyi anlamışsa işte o zaman bir şeyler yapabiliriz. Sondadaki sonuçları ve başlangıçta Jane'e verilen bilgileri bir araya getirirsek onun izlediği mantık dizisini yakalayabiliriz. O sezgiyi. Bunu başardığımız takdirde, her şeyi de kurtarmış oluruz..."

Bogert üç gün sonra döndü. İyice içine kapanmıştı ve çok da sıkıntılıydı. Robertson endişeyle sonucu sorduğu zaman başını salladı. "Hiç!"

"Hiç mı?"

"Kesinlikle hiç! Flagstaff'takilerin hepsiyle konuştum. Her bilim adamı, her teknisyen, her öğrenciyle. Jane'le ilişkisi olan herkesle. Hatta onu sadece görmüş olanlarla bile. Grup fazla kalabalık değildi. Madarian hiç olmazsa bu bakımdan dilini tutmuş. Sadece Jane'e verilecek gezegenlerle ilgili bilgileri olan kimselerin robotu görmelerine razı olmuş. Jane'i toplam yirmi üç kişi görmüş ve sadece on ikisi robotla biraz uzunca konuşmuş.

"Jane'in bütün söylediklerini tekrar tekrar inceledim. Hepsi de her şeyi gayet iyi hatırlıyorlardı. Onlar, kendi özel alanlarıyla ilgili çok önemli deneyler yapan mantıklı bilim adamları. O yüzden de her şeyi hatırlamaları için pek çok neden vardt. Ve üstelik karşılarındaki de konuşan bir robottu. Bu da yeteri kadar şaşırtıcı bir şeydi. Üstelik bu robot bir TV aktirisi gibi konuşuyordu. Jane'i unutmaları imkânsızdı."

Robertson, "Belki bir Psişik Sonda..." diyecek oldu.

"Eğer içlerinden herhangi birinin bir şey yakaladığıyla ilgili belli belirsiz bir fikri olsaydı ona baskı yapar ve sonda için rızasını alırdım. Ama ortada mazeret olarak kullanılacak hiçbir şey yoktu. Yaşamlarını beyinleriyle

kazanan yirmi dört kişinin kafasına sonda sokulamazdı. Açıkçası bunun bir yararı olmazdı. Jane üç yıldızdan söz ederek onların insanların yaşayabilecekleri gezegenler olduğunu açıklasaydı, adamların beyinlerinde şimşekler çakardı adeta. Bunu hangisi unutabilirdi?"

Robertson sertçe, "Belki de içlerinden biri yalan söylüyor," diye homurdandı. "O bilgiden kendisi için yararlanacak. Daha sonra buluşa sahip çıkacak."

Bogert, "Bunun ona ne yararı olur?" dedi. "Bir kere bütün Flagstaff, Madarian'la Jane'in oraya neden gittiklerini biliyor. İkincisi benim de oraya neden gittiğimi biliyorlar. Şu ara orada çalışan biri ileride bir gün herkesi şaşırtacak kadar yeni, farklı ama geçerli bir yaşanılır gezegen teorisini açıklarsa Flagstaff'da da, ABD Robot Şirketinde de herkes onun bunu çaldığını anlayacak. Bu hilesiyle kimseyi kandıramayacak."

"O halde Madarian bir nedenle, yanıldı."

"Buna inanmam da imkânsız. Madarian'in sinire dokunan bir kişiliği vardı. Bence bütün robopsikologlar sinir bozucudur. Galiba bu yüzden de insanlarla değil, robotlarla çalışmayı tercih ediyorlar. Ama Madarian aptal değildi. Böyle bir olayda yanılmış olamaz."

"Öyleyse..." Ama Robertson'un aklına artık başka olasılık gelmiyordu. İkisi de çıkmaz sokağın sonundaki o dümdüz duvara erişmişlerdi. Bir süre çaresizce ona baktılar.

Sonunda Robertson kımıldandı. "Peter.,."

"E?"

"Gel, bu işi Susan'a soralım."

Bogert kaskatı kesildi. "Ne?"

"Susan'a soralım. Onu arayalım ve buraya çağıralım."

"Neden? O ne yapabilir ki?"

"Bilmiyorum.. Ama o da bir robopsikolog. Ve Madarian'ı bizden daha iyi anlayabilir. Ayrıca o... ah, kahretsin! Hepimizden daha akıllıydı."

"Susan neredeyse seksen yaşında."

"Sende yetmişindesin. Ne olmuş yani?"

Bogert içini çekti. Susan emekliye ayrıldıktan sonra o sivri dili biraz kütleşmiş miydi acaba? Direktör, "Pekâlâ," dedi. "Onu çağıracağım."

Susan Calvin, Bogert'in bürosuna girerken ağır ağır etrafına bakındı. Sonra da gözlerini araştırma direktörüne dikti. Emekliye ayrıldıktan sonra iyice yaşlanmış, saçları kar gibi bembeyaz, yüzü de kırış kırıştı. İyice zayıflamış, sanki saydamlaşmıştı. Sadece delici ve amansız bakışlı gözleri eskisi gibiydi.

Bogert dostça bir tavırla ilerleyerek elini uzattı. "Susan!" Susan Calvin bu eli sıktı. "Yaşlı bir adam için oldukça iyi gözüküyorsun, Peter. Ben senin yerinde olsaydım, gelecek yılı beklemezdim   Şimdi emekliye ayrıl ve işleri gençlere bırak.. Madarian ölmüş. Beni eski işimin başına geçmem için mi çağırdın? Yaşlıları gerçek fiziksel ölümlerinden bir yıl sonrasına kadar çalıştırmak niyetinde misin?"

"Hayır, hayır, Susan. Seni çağırmamın nedeni..." Bogert durakladı. Aslında konuya nasıl gireceğini hiç bilmiyordu.

Ama Susan her zaman olduğu gibi, onun kafasından geçenleri kolaylıkla okudu. Katılaşan eklemlerin neden olduğu bir dikkatle koltuğa oturarak, "Peter," dedi. "Beni çağırdın, çünkü başın büyük dertte. Yoksa sana iki kilometre bile yaklaşacağıma ölmemi tercih ederdin."

"Haydi, Susan..."

"Tatlı sözlerle boşuna zaman kaybetme. Kırk yaşındayken kaybedilecek hiç zamanım yoktu. Hele şimdi hiç yok. Madarian'tn ölümü de, beni çağırman da olağanüstü şeyler. O zaman bunların arasında bir bağlantı olmalı. Birbirine bağlı olmayan iki olağanüstü olay ihtimali üzerinde durulmayacak kadar düşük. İşe başından başla ve ne budala olduğunun ortaya çıkacağını düşünerek endişelenme. Bu bana uzun yıllar önce açıklandı."

Bogert üzüntüyle öksürerek boğazını temizledi ve konuşmaya başladı. Susan Calvin onu dikkatle dinliyor ve bazen de adamı durdurup bir soru sormak için kuru elini kaldırıyordu.

Kadın bir ara da burun kıvırdı. "Kadınca bir sezgi mi? Robotu bunun için mi istediniz? Siz erkekler' Doğru sonucu bulan bir kadınla karşı karşıya geliyor ama onun zekâsının size eşit ya da daha üstün olduğunu kabul edemiyorsunuz. Tutup kadınca bir sezgi' diye bir şey yaratıyorsunuz."

"Hıh, şey, evet, Susan. Ama izin ver de devam edeyim..."

Bogert konuşmasını sürdürdü. Adam Jane'in kontralto sesinden söz ettiği zaman Susan, "Erkek cinsinden sadece tiksinmeli mi, yoksa onları aşağı görerek bir kenara mı itmeli?" diye terslendi. "Bazen insan seçim yapmakta zorlanıyor."

Bogert, "Şey," dedi. "Bırak da anlatayım."

Sözleri sona erdiğinde Susan, "Bu büroyu bir iki saat için kullanabilir miyim?" diye sordu. "Yalnız başıma."

"Evet ama..."

Kadın, "Bazı kayıtları incelemek istiyorum," dedi. "Jane'in programlanması, Madarian'ın seni araması, Flagstaff'ta yaptığın görüşmeler. İstediğim zaman o yeni, güzel, korunmalı laserfonunu ve kompüterini kullanabilirim sanırım."

"Evet, tabii."

"Pekâlâ. Öyleyse şimdi çık, Peter."

Aradan daha kırk beş dakika geçmeden Susan topallayarak kaprya geldi ve açıp Bogert'e seslendi.

Direktör geldiği zaman Robertson da yanındaydı. İki adam içeri girdiler. Susan, Robertson'u hoşnutsuzca, "Merhaba, Scott," diye selamladı.

Bogert, Susan'ın yüzündeki ifadeden sonucu çaresizce anlamaya çalışıyordu. Ama bu sadece işleri onun için kolaylaştırmak niyetinde olmayan sert ve yaşlı bir kadının yüzüydü.

Bogert dikkatle, "Sence yapabileceğin bir şey var mı, Susan?" diye sordu.

"Yaptıklarımın dışında bir şey mi? Hayır. Başka bir şey yapılamaz."

Bogert'in dudakları sıkıntıyla gerilse de Robertson hemen atıldı. "Sen neler yaptın, Susan?"

Kadın, "Biraz düşündüm," diye açıkladı. "Nedense başkalarını aynı şeyi yapmaları için bir türlü ikna edemiyorum. Bir kere Madarian'ı düşündüm. Bildiğin gibi ben onu iyi tanırdım. Çok akıllıydı ama sinir bozacak kadar da dışa dönük bir insandı. Benden sonra ondan hoşlanacağını düşünmüştüm, Peter."

Bogert dayanamadı. "Evet, bir değişiklikti bu."

"Ve Madarian bir sonuç elde eder etmez hemen sana koşuyordu, öyle değil mi?"

"Evet, öyle."

Susan, "Ancak son mesaj uçaktan gönderildi," diye hatırlattı. "Jane'in ona cevabı açıkladığını bildiren mesaj. O halde... Madarian neden o kadar uzun süre bekledi? Neden haberi sana duyar duymaz Flagstaff'tan yollamadı?"

Bogert, "Herhalde Madarian bir kere olsun her şeyi kontrol etmek istedi," dedi. "Ve... şey, bilmiyorum. Madarian'ın yaşamının en önemli şeyiydi bu. Belki bir kere olsun beklemek ve iyice emin olmak istedi."

"Aksine. Olay ne kadar önemliyse, Madarian da o kadar az beklerdi. Ama onun beklemeye karar verdiğini farzedelim, O zaman... neden bu işi doğru dürüst yapmadı ve ABD Robot Şirketine dönünceye kadar beklemedi? Burada şirketin bütün bilgisayarlarından yararlanarak sonuçları kontrol edebilirdi. Kısacası... Madarian bir açıdan çok fazla bekledi. Diğer yandansa yeteri kadar beklemedi."

Robertson, Susan'ın sözünü kesti. "Öyleyse Madarian'ın bir oyun hazırladığını düşünüyor..."

Susan'ın yüzünde tiksinti dolu bir ifade belirdi. "Scott, budalaca sözler söyleme konusunda Peter'le yarışma! Bırakın da sözlerimi sürdüreyim... İkinci nokta tanıkla ilgili. O son konuşmayla ilgili kayıtlara göre Madarian, 'Jane birdenbire o harika sesiyle cevabı açıklamaya başladığında adamcağız havaya sıçradı,' demiş. Aslında son sözleri olmuş bunlar. O halde şimdi soru şu: Tanık neden sıçrasın? Madarian, Flagstaff'taki bütün erkeklerin o ses için çıldırdıklarını söylememiş miydi? Aslında o uzmanlar Jane'i tam on gün boyunca gördüler. Niçin robotun konuşması onları şaşırtsın?"

Bogert, "Jane'in Gezegen bilimcilerinin neredeyse bir yüzyıl kafalarını kurcalayan problemi açıkladığı için şaşırdıklarını düşündüm," dedi.

"Ama onlar robotun bu cevabı vermesini bekliyorlardı! Jane bunun için oraya gitmişti. Sonra cümlenin kuruluşuna dikkat et. Madarian'ın sözlerinden tanığın çok şaşırdığı anlaşılıyor. Hayret ettiği değil. Bilmem aradaki farkı anlayabiliyor musun? Dahası da var. Adam bu tepkiyi 'Jane birdenbire o harika sesiyle cevabı açıklamaya başladığı zaman' göstermiş.

Yani robotun konuşmasının daha başlangıcında. Jane'in sözlerinin içeriğine şaşması için robotu bir süre dinlemiş olması gerekirdi, O sözlerin anlamını kavramış olması. Madarian da o zaman, 'Adam Jane'in açıklamasını dinledikten sonra çok şaşırdı' derdi. 'Sonra' sözcüğünü kullanırdı. 'Açıklamaya başladığı zaman' gibi sözcükleri değil. Hele 'birdenbire' sözünü hiç kullanmazdı."

Bogert endişeyle, "Bence bir olayı basitleştirip her şeyi bir sözcüğün kullanılmasına ya da kullanılmamasına bağlayamazsın," dedi.

Susan soğuk soğuk, "Bağlayabilirim," diye cevap verdi. "Çünkü ben bir robopsikoloğum. Herhalde Madarian da aynı şeyi yapabilirdi. Çünkü o da bir robopsikologdu. Öyleyse şimdi bu iki anormalliği açıklamamız gerekiyor. Madarian'ın seni aramasındaki garip gecikme. Ve tanığın garip tepkisi."

Robertson sordu. "Onları açıklayabilir misin?"

Susan, "Tabiî," dedi. "Çünkü ben biraz basit mantıktan yararlanabilirim. Madarian her zaman yaptığı gibi hiç gecikmeden haberi verdi ya da mümkün olduğu kadar gecikmeden. Jane, problemi Flagstaffta çözseydi, Madarian oradan arardı. O uçaktan aradığına göre demek ki Jane sorunun cevabını Madarian'a Flagstaff'tan ayrıldıktan sonra açıkladı."

"Ama o zaman..."

"İzin ver de sözlerimi tamamlayayım! Sözlerimi tamamlamama izin ver! Madarian'ı havaalanından Flagstaff'a büyük, kapalı bir taşıtla götürmediler mi? Ve Jane de yanında, ambalaj sandığındaydı, öyle değil mı?"

"Evet."

"Madarian'la ambalaj sandığına konmuş olan Jane herhalde Flagstaff'tan havaalanına yine aynı kapalı, büyük yer taşıtıyla gitti. Haklı mıyım?"

"Evet, haklısın!"

"Tabii onlar yer taşıtında da yalnız değillerdi. Madarian seninle yaptığı konuşmalardan birinde, 'Havaalanından ana yönetim binasına şoförle götürüldük,' demiş. Yanılmıyorsam şoförle götürüldük demekten kastı şuydu: taşıtta bir insan daha vardı. Bir sürücü."

"Ah, Tanrım!"

"Asıl takıldığın nokta nedir biliyor musun, Peter? Sen Gezegen bilimiyle ilgili açıklamayı duyan bir tanığın Gezegen bilimci olması gerektiğini düşünüyorsun. Yani insanları sınıflara ayırıyorsun. Çoğunu önemsemiyor ya da aşağı görüyorsun. Ama bir robot bunu yapamaz. Birinci Yasa, 'Bir robot bir İnsana zarar veremez,' der. 'Ya da hareketsiz kalarak bir insanın zarar görmesine neden olamaz.' Herhangi bir insanın! Robotun yaşama bakış açısının temeli budur. Bir robot insanlar arasında seçim yapmaz. Robot için bütün insanlar gerçekten eşittir. Ve insanlarla robotik düzeyde ilişkisi olan bir robopsikolog için de insanlar gerçekten eşittir.

"Madarian'ın aklına bir kamyon şoförünün Jane'in açıklamasını duyduğunu söylemek gelmezdi. Senin için bir kamyon şoförü sadece bir taşıtın canlı parçasıdır. Ama Madarian için o bir insan ve bir tanıktı."

Bogert duyduklarına inanamıyormuş gibi başını salladı. "Ama emin misin?"

"Tabii eminim. Yoksa diğer noktayı nasıl açıklayabilirsin? Yani Madarian'ın tanığın şaşırmasıyla ilgili sözlerini? Jane ambalaj sandığındaydı, öyle değil mi? Ama durdurulmamıştı. Kayıtlara göre Madarian sezgileri olan bir robotun durdurulmasına her zaman karşıydı. Bundan başka Jane5'de diğer Jane'ler gibi hiç konuşkan değildi. Herhalde Jane5'e ambalaj sandığındayken hiç konuşmamasını emretmek Madarian'ın aklına bile gelmedi. Robot sandıktayken edindiği bilgileri birbirine bağladı ve tabii konuşmaya başladı. Ambalaj sandığının içinden birdenbire güzel bir kontralto ses yükseldi. Sen bir kamyon şoförü olsaydın bu durumda ne yapardın? Herhalde çok şaşırırdın. Adamın taşıtı bir yere çarpmamış olmasına şaşıyorum."

"Ama... madem tanık kamyon şoförüydü, öyleyse neden ortaya çıkmadı..."

"Neden mi? Adam duyduklarının çok önemli bir şey olduğunu bilebilir mi? Ayrıca... Madarian ona bol bahşiş verip, kimseye bir şey söylememesini tembih etmemiş midir? Çalışır haldeki bir robotun Dünyanın yüzeyinde yasal olmayan bir biçimde oradan oraya götürüldüğünün duyulmasını ister misin?"

"Eh, şoför söylenenleri hatırlar mı dersin?"

"Neden olmasın? Sence maymundan bir derece üstün olan bu kamyon şoförünün bir şeyi hatırlayamayacağını düşünebilirsin, Peter. Ama kamyon

şoförlerinin de beyinleri vardır. Açıklamalar çok dikkati çekecek türden olduğu için şoför bazılarını hatırlayabilir. Bazı harf ve numaralarda yanılsa da bildiğin gibi İlgilendiğimiz sadece belirli bir sayı. Yani seksen ışık yılıyla sınırlanan bölgedeki beş bin beş yüz yıldız. Kesin sayıya bakmadım. Yani doğru seçimleri yapabilirsin. Gerekirse Psişik Sondayı denemek için elinde yeterli neden de var..."

İki adam hayretle yaşlı kadına bakıyorlardı. Sonunda gerçeğe inanmaktan korkan Bogert, "Ama nasıl emin olabilirsin?" diye fısıldadı.

Susan az kalsın, "Çünkü ben Ragstaff'ı aradım, budala!" diyecekti. "Çünkü kamyon şoförüyle konuştum. Çünkü o bana duyduklarını anlattı. Çünkü Flagstaff'taki bilgisayara kontrol ettirdim ve böylece bilgiye uyan sadece üç yıldız olduğunu öğrendim. Ve çünkü o yıldızların adlan şimdi cebimde."

Ama yaşlı kadın bunların hiçbirini söylemedi. Bogert de aynı şeyleri yapmalıydı! Susan Calvin dikkatle, ağır ağır ayağa kalktı ve alayla, "Nasıl mı emin olabilirim?" dedi. "Ah... Bunu 'kadınca bir sezgi' diye tanımlayabilirsin."

SALLY

Isaac Asimov'un “Sally” isimli kısa bilim kurgu hikayesi ilk Fantastic dergisinin 1953 Mayıs-Haziran sayısında yayınlanmış daha sonra yazarın Nightfall and Other Stories (1969) ve The Complete Robot (1982) toplamalarında yer almıştır.

Sally göl yolundan geliyordu. El sallayarak adını seslendim. Onu görmek her zaman hoşuma giderdi. Anlayacağınız hepsinden hoşlanırdım ama içlerinde en güzeli Sally'di.

Ben el sallayınca Sally biraz hızlandı. Ama öyle dünden hazırmış gibi değil. Sadece beni gördüğüne sevindiğini belirtmek için yeteri kadar hızlandı.

Yanımda duran adama döndüm. "İşte o Sally."

Bana gülümseyerek başını salladı.

Onu Bayan Hester getirmişti. "Bu Bay Gellhorn, Jake. Hatırlıyorsun değil mi? Sana mektup yazıp randevu istemişti."

Aslında bunları laf olsun diye söylüyordum. Çiftlikte yapmam gereken milyonlarca iş vardı. Uğraşarak zamanımı harcayacağım bir şey varsa o da mektuplardı. Zaten Bayan Hester'ı bunun için tutmuştum. O çok yakında oturuyordu. Aptalca işleri, dakikada bir bana koşmadan halletmekte ustaydı Ve en önemlisi o da Sally ve diğerlerinden hoşlanıyordu. Bazıları onları sevmiyorlardı.

"Sizi gördüğüme sevindim, Bay Gellhorn," dedim.

"Raymond J. Gellhorn," diye açıklayarak elini uzattı. Elini sıktıktan sonra bıraktım.

Gellhorn irice bir adamdı. Benden yarım baş daha uzundu ve vücudu da daha enliydi. Yaşı benimkinin yarısı kadar yani otuz yaşındaydı. Siyah saçlarını ortadan ayırarak başına iyice yapıştırmıştı. Dikkatle düzeltilmiş

ince bir bıyığı vardı. Çene kemikleri kulaklarının altında iyice irileşiyordu. Bu yüzden adam sanki hafif bir kabakulak geçiriyormuş gibi gözüküyordu. Videoda kötü adam rolüne gerçekten çok uyacak bir tipti. O yüzden aslında onun iyi bir insan olduğunu düşündüm. Ama sonradan videonun her zaman yapılamayacağını da anladım.

"Ben de Jacob Folkers'ım," dedim. "Sizin için ne yapabilirim?"

Gellhorn gülümsedi. Ağzı iyice açılırken bembeyaz dişleri ortaya çıkmıştı. "Bir sakıncası yoksa bana çiftliğiniz hakkında biraz bilgi verebilirsiniz."

Sally'nin arkamdan yaklaştığını duyarak elimi uzattım. O da hemen avucuma kaydı. Çamurluğunun sert ve parlak emayesi sıcaktı,

Gellhorn, "Güzel bir otomobil," dedi.

Evet, böyle de söylenebilirdi. Sally, Hennis Carleton pozitronik beyni ve Armat şasisi olan bir 2045, üzeri açık spor arabaydı. Hiçbir modelde onun temiz ve zarif hatları yoktu. Beş yıldan beri en sevdiğim arabaydı o ve hayal edebildiğim her şeyi Sally'e katmıştım. Bütün bu sürede direksiyonunun başına bir tek insan bile geçmemişti.

Bir kere bile.

Sally'e usulca vurdum. "Sally, Bay Gellhorn'la tanış."

Sally'nin silindirlerinin mırıltısı biraz yükseldi. Bir takırtı olup olmadığını anlamak için dikkatle dinledim. Son zamanlarda hemen her arabada takırtı oluyordu. Benzini değiştirmenin de hiçbir yararı olmamıştı. Ama Sally bu kez çok iyi çalışıyordu.

Gellhorn, "Bütün arabalarınızın adları var mı?" diye sordu.

Eğlenmiş görünüyordu. Bayan Hester çiftlikle alaya kalkışan insanlardan hoşlanmazdı. Sert sert, "Tabii," dedi. "Bütün arabaların gerçek birer kişilikleri var. Öyle değil mi, Jake? Kapalı olanların hepsi erkek. Üzerleri açılanlarsa kadın."

Gellhorn yine gülümsüyordu. "Onları ayrı ayrı garajlara mı koyuyorsunuz, efendim?"

Bayan Hester öfkesinden ateş saçan gözlerle ona baktı.

Gellhorn bana dönüp, "Acaba sizinle şimdi yalnız konuşabilir miyim, Bay Folkers?" dedi.

"Bu duruma bağlı," diye cevap verdim. "Siz gazeteci misiniz?"

"Hayır, efendim. Ben satış temsilcisiyim. Konuşmamız gazetelere geçmeyecek. Emin olun her şeyin aramızda kalmasını istiyorum."

"Yoldan biraz inelim. Oturabileceğimiz bir bank var."

Yürümeye başladık Bayan Hester dönüp uzaklaştı. Sally ise usul usul peşimizden geliyordu.

"Sally'nin bizimle gelmesinin sizce bir sakıncası yok değil mi?" diye sordum.

"Hiç yok. Konuştuklarımızı başkalarına tekrarlayamaz, öyle değil mi?" Gellhorn kendi esprisine yine kendi güldü. Uzanarak elini Sally'nin panjurlarına sürdü.

Bu sırada Sally'nin motoru hızlanınca, adam da elini çabucak çekti.

"Yabancılara alışık değil," diye açıkladım.

Büyük meşe ağacının altındaki banka oturduk. Oradan küçük gölün ötesindeki arabaların hız yaptıkları özel yol gözüküyordu. Günün sıcak saatleriydi ve arabalar yola çıkmışlardı. En aşağı otuz otomobil vardı. Uzaktan bile Jeremiah'ın her zamanki oyununa başlamış olduğunu gördüm. Ciddi ve daha eski bir modele arkadan yavaşça sokuluyordu. Sonra hızlanıyor ve gürültüyle diğer arabanın yanından geçerek frenlerini mahsus gıcırdatıyordu. İki hafta önce yaşlı Angus'un asfalt yoldan çıkmasına neden olmuştu. Ben de o yüzden motorunu iki gün durdurmuştum.

Ama korkarım bunun da bir yararı olmamıştı. Bu konuda yapılacak hiçbir şey yokmuş gibi gözüküyordu. Bir kere Jeremiah spor bir modeldi ve o türler çok heyecanlı olurlardı.

"E, Bay Gellhorn," dedim. "Benden neden bilgi istediğinizi söyler misiniz?"

Ama o sadece etrafa bakmıyordu, "Burası şaşkınlık verici bir yer, Bay Folkers."

"Beni Jake diye çağırmanızı isterdim. Herkes öyle yapıyor"

"Pekâlâ, Jake. Burada kaç araban var?"

"Elli bir. Her yıl bir iki yeni araba geliyor. Bir keresinde beş tane birden geldi. İçlerinden henüz birini bile kaybetmedik. Hepsi de kusursuz çalışıyor Hatta 15 modeli bir Mat0Mot'umuz da var. Onun da çok iyi çalıştığını söyleyebilirim. O İlk otomatiklerden. Buraya gelen ilk araba."

İyi, yaşlı Matthew. O artık günün önemli bir bölümünü garaj da geçiriyordu. Ama ne de olsa o bütün pozitronik motorlu arabaların dedesiydi. O günlerde sadece kör savaş gazileri, belden aşağıları tutmayan kimseler ve devlet başkanları otomatik arabalara binerlerdi. Ama patronum Samson Harridge kendine öyle bir otomobil sağlayacak kadar zengindi. O sırada ben onun şoförüydüm.

Bunu düşündüğüm zaman kendimi çok yaşlı hissediyordum. Bu dünyada evinin yolunu bulacak kadar kafası olan bir tek araba bile bulunmadığı çağı hatırlıyordum. Kontrollerinde her an insan ellerinin bulunması gereken ölü makine yığınlarına sürücülük ediyordum. Her yıl o tür makineler on binlerce insanın ölümüne neden oluyorlardı.

Otomatikler bu sorunu çözümledi sonra. Pozitronik bir beyin insanınkinden çok daha hızlı tepki gösteriyordu tabii. İnsanların ellerini kontrollerden çekmelerinin de yararı oldu. Arabaya biniyor ve düğmeye basarak gideceğiniz yeri belirtiyordunuz. Ondan sonra da gerisini otomobile bırakıyordunuz.

Artık böyle şeyleri normal karşılıyorduk. Ama ben eski arabaları karayollarından uzaklaşmaya zorlayan ve sadece otomatiklerin dolaşmasına izin veren ilk yasaların çıktıkları günleri hatırlıyordum. Tanrım, ne gürültü kopmuştu Buna komünizmden faşizme kadar her türlü adı koymuşlardı. Ama o yasalar sayesinde karayolları boşalıp ölümler sona erdi. Ve bu yeni yöntemle daha çok insan büyük bir kolaylıkla yolculuk yapmaya başladı.

Tabii otomatikler elle sürülenlerden yüz kat daha pahalıydılar. Özel bir taşıt alacak durumda olan pek az kimse vardı. Endüstri daha çok otomatik otobüsler üretiyordu. İstediğiniz de bir şirkete telefon edebilirdiniz. Öyle bir taşıt da birkaç dakika sonra kapınızın önünde duruyor ve sizi istediğiniz yere götürüyordu. Genellikle aynı tarafa giden yolcularla birlikte oluyordunuz. Ama bunun ne kötü yanı vardı?

Fakat Samson Harridge'in özel bir arabası vardı ve o araba daha gelir gelmez ben de patrona koştum. O günlerde taşıt 'Matthew' değildi benim için. Onun ileride bir gün çiftliğin en yaşlı üyesi olacağı aklımın ucundan bile geçmiyordu. Ben sadece arabanın işimi elimden aldığını biliyor ve ondan nefret ediyordum.

Patrona, "Bana artık ihtiyacınız olmayacak değil mi, Bay Harridge?" dedim.

"Neyin var senin?" diye cevap verdi. "Canımı öyle bir nesneye emanet edebileceğimi sanmıyorsun ya? Sen yine kontrolde olacaksın."

"Ama o kendi kendine çalışıyor, Bay Harridge," dedim. "Yolu tarıyor ve engellere, insanlara ve diğer taşıtlara uygun tepki gösteriyor. Geçilecek yolları hatırlıyor."

"Evet, öyle diyorlar! Öyle diyorlar! Ama sen yine de direksiyonda olacaksın. Ne olur, ne olmaz diye."

İnsanın bir arabadan hoşlanması çok tuhaf bir şey. Kısa bir süre sonra taşıttan 'Matthew,' diye söz ediyor ve bütün zamanımı onu cilalayarak, iyi çalışır durumda kalmasını sağlayarak geçiriyordum. Bir pozitronik beyin şasisini daima kontrol altında tutarsa hep çalışır durumda olur. Bu da deponun her zaman dolu tutulmasına değeceği anlamına gelir. Böylece motor gece gündüz ağır ağır çalışır. Bir süre sonra motorun sesinden Matthew' nün kendini nasıl hissettiğini anlamaya başladım

Harridge de kendince Matthew'e bağlandı. Hoşlanabileceği başka kimsesi yoktu. Üç kez evlenmiş; karılan ya ölmüş ya da ondan boşanmışlardı. Beş çocuğu ve üç torunu da ondan önce yaşama veda etmişlerdi. İşte o yüzden öldüğünde malikânesini Emekliye Ayrılan Otomobiller için bîr çiftlik haline dönüştürülmesini vasiyet etmesi pek de şaşılacak bir şey sayılmazdı. Çiftliği ben yönetecektim. Ve Matthew tanınmış bir dizi arabanın ilki oldu.

Çiftliği yönetmek sonunda benim için bir yaşam tarzına dönüştü. Hiç evlenmedim. Evlenirseniz, otomobillere gerektiği gibi özen gösteremezsiniz.

Gazeteler bu olayı komik buluyorlardı. Ama bir süre sonra bu konuyla alay etmekten vazgeçtiler. Bazı şeylerle alay edemezsiniz. Belki hiçbir zaman bir otomatik alacak durumda olamayacaksınız ya da hiçbir zaman öyle bir arabanız olmayacak. Ama bana inanın, insan sonunda onları sevmeye

başlıyor. Çünkü hepsi çok çalışkan ve sevecenler. Bir otomatiğe ancak kalpsiz biri kötü davranır. Ya da böyle bir şeye seyirci kalır

Sonunda bu iş öyle bir hal aldı ki, bir süre sonra otomatik kullanan bir insan onu çiftliğe bırakabilmek için önlemler almaya başladı. Tabii arabaya iyi bakacağından emin olduğu yakınları bulunmayan kimseler.

Bütün bunları Gellhorn'a açıkladım.

Adam, "Elli bir araba!" dedi. "Bu çok para demek."

"Başlangıçta her otomatik için en aşağı elli bin verildi," dedim. "Tabii şimdi değerleri daha fazla. Onlar için çok şey yaptım."

"Çiftliği yaşatmak için çok para gerekiyor olmalı."

"Bunda haklısınız. Çiftlik kazanç amacı taşımayan bir organizasyon. Bu sayede vergi vermiyoruz. Tabii buraya gelen yeni otomatiklerin genellikle bir fonlan oluyor. Ama yine de masraflar her zaman artıyor. Bahçelerin bakımlı olması gerekiyor. Yeni yollar açarak asfaltlatıyorum. Eski yolların bakım ve onarımını sağlıyorum. Gazolin, benzin, tamir ve yeni aletler. Hepsi bir arada çok para tutuyor."

"Bu işte uzun süre çalışmışsın."

"Evet, gerçekten öyle, Bay Gellhorn. Tam otuz üç yıl."

"Bu işten fazla bir kazancın olmuyor sanırım."

"Sahi mi? Beni şaşırtıyorsunuz, Bay Gellhorn. Sally ve elli başka taşıt var. Ona bir bakın."

Gülüyordum. Bu elimde değildi. Sally öyle bakımlıydı ki, neredeyse insanın gözlerini kamaştırıyordu. Galiba bir böcek ön camına çarparak ölmüş ya da biraz tuzlanmıştı, o yüzden çalışmaya hazırlanıyordu. Küçük bir tüp uzanarak cama Tergosol püskürttü. Bu, camın yüzeyindeki silikon tabakasına çabucak yayıldı ve temizleyiciler hemen yerlerine kaydı Camın üzerinde dolaşıp suyu ince kanala doğru akıttılar. Su oradan da yere damladı. Sally'nin ışıltılı, elma yeşili motor kapağına bir damla su bile düşmedi. Temizleyiciler ve deterjan tüpü yerlerine dönerek gözden kayboldular.

Gellhorn, "Şimdiye kadar bir otomatiğin böyle bir şey yaptığını hiç görmemiştim," dedi.

"Herhalde," diye cevap verdim. "Ben bunu özel olarak arabalarımıza taktım. O yüzden hepsi çok temizler. Camlarını her zaman siliyorlar. Bu hoşlarına gidiyor. Hatta Sally'ye cila püskürtücüleri bile taktım. Her gece kendi kendini cilalayıp ayna gibi oluyor. Onun herhangi bir yerine bakarak tıraş olabilirsiniz. Yeteri kadar para bulursam diğer kızlar için de aynı şeyi sağlayacağım. Üzerleri açık spor arabalar güzelliklerine düşkün oluyorlar."

"Seni ilgilendiriyorsa bu parayı nasıl bulacağını söyleyebilirim."

"Bu konu beni her zaman ilgilendirir. Nasıl?"

"Cevap açık değil mi, Jake? Arabalarından herhangi birinin en aşağı elli bin ettiğini kendin söyledin. Çoğunun değerinin yüz binleri bulduğundan eminim."

Başımı salladım. "Herhalde durumu anlayamadınız, Bay Gellhorn, O arabalardan hiçbirini satamam. Onlar bana değil, çiftliğe aitler ve satılamazlar."

"Ya motorlar?"

"Ne demek istediğinizi anlayamadım."

Gellhorn duruşunu değiştirdi ve bir sır verecekmiş gibi konuşmaya başladı. "Buraya bak, Jake. İzin ver de sana durumu anlatayım. Özel otomatikler için geniş bir pazar var. Ama onların ucuza mal edilmeleri şartıyla. Öyle değil mi?"

"Bu bir sır değil."

"Ve masrafın yüzde doksan beşi motora gidiyor. Tamam mı? Şimdi ben sürüyle karoser bulabileceğimiz bir yer biliyorum. Ayrıca uygun fiyatla otomatik satacağımız yerleri de öğrendim. Daha ucuz modeller için yirmi, otuz bin. Daha iyileri içinse belki elli altmış bin. Bana bütün gereken motor. Çözümü görüyor musun?"

"Görmüyorum, Bay Gellhorn." Görüyordum ama onun açık açık konuşmasını istiyordum.

"Çözüm işte burada. Elli bir motorun var. Sen usta bir otomobil teknisyenisin. Öyle olmalısın. Bir motoru çıkarıp bir başkasına takarsın. Hem de kimseye fark ettirmeden."

"Bu pek dürüstçe bir davranış olmaz."

"Arabalara zarar verecek değilsin ki. Hatta onlara iyilik bile etmiş olacaksın. Eski arabalarını kullan. Örneğin şu eski Mat0Mot'u."

"Bir dakika, Bay Gellhorn, bir dakika. Motorlar ve karoserleri ayrı ayrı şeyler değiller ki. Bir tek birim onlar. O motorlar kendi karoserlerine alışıklar. Başka bir arabada hiç de mutiu olmazlar."

"Pekâlâ. Bu önemli bir nokta. Çok önemli bir nokta, Jake. Bu beynini alıp bir başkasının kafatasının içine koymaya benziyor, öyle değil mi? Bu herhalde hoşuna gitmezdi?"

"Gideceğini sanmıyorum. Evet."

"Ama ya beynini alır genç bir atletin vücuduna yerleştirirsem? Buna ne dersin, Jake? Sen artık bir delikanlı değilsin. Eline bir fırsat geçseydi, yeniden yirmi yaşında olmanın zevkini çıkarmaz miydin? Ben de senin pozitronik motorlarından bazılarına aynı şeyi öneriyorum. Onlar son yapılan yeni 57 karoserlere yerleştirilecekler."

Güldüm. "Bu mantıksız bir şey, Bay Gellhom. Arabalarımızdan bazıları belki yaşlı ama onlara iyi bakılıyor. Kimse onları sürmüyor. İstediklerini yapmalarına izin veriliyor. Onlar emekli, Bay Gellhorn. Yeni yaşantımın sonuna kadar hendekler kazacak ve hiçbir zaman yeteri kadar yiyecek bulamayacaksam, yirmi yaşındaki bir vücudu istemem... Sen ne dersin, Sally?"

Sally'nin iki kapısı açıldı ve sonrada yumuşakça çarpılarak kapandı.

Gellhorn, "Bu da nesi?" dedi.

"Sally böyle güler."

Gellhorn kendini zorlayarak gülümsedi. Galiba kötü bir espri yaptığımı sanmıştı. Daha sonra Gellhorn, "Mantıklı konuş, Jake. Arabalar sürülmek için yapılır. Belki de onları sürmediğin için mutsuz oluyorlardır." dedi.

"Sally'i beş yıldan beri kimse sürmedi," dedim. "Ama bana çok mutlu gibi gözüküyor."

"Acaba?" Gellhorn ayağa kalkarak ağır ağır Sally'e doğru gitti. "Merhaba, Sally? Şöyle bir dolaşmaya ne dersin?"

Sally'nin motoru hızlandı ve geri geri gitti.

"Onu zorlamayın, Bay Gellhorn," dedim. "Biraz ürkektir."

İki kapalı araba yoldan yüz metre kadar yukarıda durmuşlardı. Belki de kendilerince bu sahneyi seyrediyorlardı. Onlarla ilgilenmedim. Gözlerimi Sally'e dikmiştim. Bakışlarımı ondan ayırmıyordum.

Gellhorn, "Sinirlenme, Sally," diyerek atıldı ve kapının tokmağını kavradı. Ama kapı açılmadı tabii. Adam mırıldandı. "Bir dakika önce açılmıştı."

"Otomatik kilit," diye açıkladım. "Sally, rahatsız edilmekten hoşlanmaz. O öyledir işte."

Gellhorn tokmağı bıraktı. Sonra ağır ağır, kelimelere basa basa, "Rahatsız edilmekten hoşlanmayan bir araba, üzeri açık biçimde dolaşmamalıdır," dedi Üç dört adım geriledi ve sonra koşarak arabanın içine atladı. Bunu öyle çabuk yaptı ki, ona engel olmak için kımıldayamadım bile. Adam Sally'i gafil avlamıştı. Çünkü araba kontağı kilitleyemeden Gellhorn onu kapattı.

Sally'nin motoru beş yıldan beri ilk kez durmuştu.

Haykırdım sanırım. Ama Gellhorn düğmeyi 'El'e çevirip onu da kilitledi. Motoru çalıştırdı. Sally tekrar canlandı ama istediği gibi hareket etmesi imkânsızdı artık.

Gellhorn yoldan yukarı çıktı. Kapalı arabalar hâlâ oradaydılar. Sonra dönerek uzaklaştılar. Ama pek hızlı değil. Herhalde bu olay onları şaşırtmıştı.

Arabalardan biri Milano fabrikalarından Giuseppe'ydi. Diğeriyse Stepnen. Onlar her zaman beraberdiler, ikisi de çiftliğe yeni gelmişlerdi. Ama burada arabalarımızın sürücüleri olmadığını bilecek kadar da kalmışlardı.

Geflhorn hızla yola devam etti Sonunda iki araba Sally'nin yavaşlamayacağını, bunu yapamayacağını anladılar. Artık çaresizce önlemler almaktan başka çıkar yol kalmamıştı.

İkisi de yanlara kaçtılar, Sally de son sürat onların aralarından geçti. Steve göl tarafındaki parmaklığı yardı ve suyun kıyısından ancak on beş santim kadar ötede çimler ve çamurlar arasında durdu. Giuseppe yolun kara tarafından ilerledi ve sarsılarak durakladı.

Steve'i yeniden karayoluna çıkarmış, bir zarar görüp görmediğini anlamaya çalışırken Gellhorn geri döndü.

Sally'nin kapısını açarak indi ve eğilip kontağı ikinci kez kapattı. "İşte! Ona çok yararlı olduğumdan eminim."

Öfkeme hakim oldum. "Neden hızla arabaların arasından geçtiniz? Bunun için bir neden yoktu ki."

"O arabaların kaçacaklarını düşündüm."

"Öyle yaptılar. Ama biri parmaklığı yardı."

Gellhorn, "Üzgünüm, Jake," dedi. "Onların daha hızlı hareket edeceklerini sanıyordum. Böyle şeyleri bilirsin. Pek çok otobüse bindim. Ama bütün yaşantım boyunca özel bir otomatiğe iki ya da üç kez binmeyi başardım. Ve ilk defa bugün öyle bir arabayı sürdüm. Bu durumu açıklıyor, Jake. Öyle bir arabayı sürmek beni etkiledi. Üstelik ben kolay etkilenen biri değilimdir. Bana inan, iyi bir pazara erişmek için resmi fiyatın yüzde yirmisinden daha aşağıya inmemize gerek kalmayacak. Yani yüzde doksan kazanç sağlayacağız."

"Tabii bunu paylaşacağız."

"Elli elli. Ve unutma, tehlikeleri ben göze alacağım."

"Pekâlâ. Sizi dinledim. Şimdi de siz beni dinleyin." Sesimi yükselttim. Çünkü artık kibar davranamayacak kadar öfkeliydim. "Sally'nin motorunu kapattığın zaman ona zarar verdin. Seni bayılıncaya kadar tekmelemeleri hoşuna gider miydi? Sally'nin motorunu kapattığınız zaman ona böyle yapmış oluyorsunuz."

"Abartıyorsun, Jake. Otomatik otobüslerin motorlarını her gece durduruyorlar."

"Tabii. İşte ben de bizim çocuklarla kızların sizin süslü 57 model karoserlere yerleştirilmelerini istemiyorum. Çünkü onlara nasıl davranacaklarını bilmiyorum. Otobüslerin pozitronik devrelerinin iki yılda bir ciddi biçimde onarılmaları gerekiyor. İhtiyar Matthew'nun devrelerine yirmi yıldan beri el sürülmedi. Sen ona bununla kıyaslanabilecek ne önerebilirsin?"

"Şimdi fazla heyecanlısın. Öfken geçtikten sonra teklifimi düşün ve beni ara."

"Ben bu konuyu yeterince düşündüm. Seni bir daha görürsem polis çağırırım."

Dudakları sert ve çirkin bir ifadeyle gerildi. "Bir dakika, ihtiyar!"

"Bir dakika, ahbap," dedim. "Burası özel bir yer ve sana çıkıp gitmeni emrediyorum."

Gellhorn omzunu silkti. "İyi ya. Hoşça kal."

"Bayan Hester sana yol gösterir," diye cevap verdim. "Bir daha geleyim deme!"

Ama tabii öyle olmadı. Gellhorn'u iki gün sonra tekrar gördüm. Daha doğrusu iki buçuk gün sonra. Çünkü onu ilk gördüğüm zaman öğle vaktiydi. İkinci karşılaşmamışa gece yarısından biraz sonra oldu.

Adam ışığı yaktığında yatakta doğrulup oturdum. Körleşmiş gibi gözlerimi kırpıyordum. Sonunda neler olduğunu görebildim. Sahneyi bana anlatmalarına pek de gerek kalmadı. Hatta hiç gerek kalmadı. Gellhorn'un sağ avucunda bir tabanca vardı. Bunun iğrenç küçük iğne namlusu iki parmağının arasından uzanıyordu. Elinin baskısını arttırmasının yeterli olacağını biliyordum. O zaman parça parça olacaktım.

Adam, "Haydi, giyin, Jake," dedi.

Kımıldamadım. Ona bakıyordum.

Gellhorn, "Buraya bak, Jake," diye homurdandı. "Ben durumu biliyorum. İki gün önce seni ziyaret ettiğimi unutmadın ya? Burada ne bekçiler var, ne elektrikli teller, ne de alarm sistemleri. Hiçbir şey yok burada."

"Buna ihtiyacım yok ki," dedim. "Bu arada gitmenizi engelleyecek bir şey de olmadığını söylemeliyim, Bay Gellhorn. Sizin yerinizde olsaydım buradan hemen uzaklaşırdım. Burası çok tehlikeli olabilir."

Adam hafifçe güldü. "İğnetabancanın karşısında olan herhangi biri için orası öyle."

"Evet, görüyorum,"^diye cevap verdim. "Bir iğnetabancan iz olduğunu biliyorum."

"Öyleyse kımılda biraz. Adamlarım bekliyor."

"Hayır, Bay Gellhorn, efendim! Bana ne istediğinizi söylemedikçe yerimden bile kımıldamayacağım. Hoş siz söyledikten sonra da kımıldayacağımı pek sanmıyorum ya."

"Sana evvelki gün bir teklifte bulundum."

"Cevabım hâlâ hayır."

"Teklifim şimdi daha ayrıntılı. Buraya adamlarım ve bir otomatik otobüsle geldim. İşte sana bana katılma fırsatı. Yirmi beş pozitronik motoru yerinden çıkar. Hangi yirmi beşi seçeceğin umurumda değil. Onları otobüse yükleyip götüreceğiz. Motorları sattıktan sonra paradan payına düşeni almanı sağlayacağım."

"Herhalde buna söz veriyorsunuz?"

Alay ettiğimi anlamamış gibiydi. "Evet veriyorum," dedi.

"Hayır," diye bağırdım.

"'Hayır,' demekte ısrar edersen bu işi kendi yöntemlerimizle hallederiz. Motorları ben yerlerinden çıkarırım. Ama hepsini!"

"Pozitronik motorları yerlerinden çıkarmak kolay değildir, Bay Gellhorn. Siz bir robotik uzmanı mısınız? Öyle de olsanız o motorları benim değiştirdiğimi bilmelisiniz."

"Bunu biliyorum, Jake. Açıkçası ben bir uzman değilim. Motorları çıkarmaya çalışırken içlerinden birkaçını mahvedebilirim. İşte o yüzden, benimle işbirliği yapmazsan, elli bir motoru birden çıkaracağım. Anlayacağın işim sona erdiği zaman elimde sadece yirmi beş motor kalabilir. Herhalde önce ilgileneceğim birkaç motor fazla zarar görür. Böylece sonunda bu işi nasıl yapmam gerektiğini öğrenirim. Ve bu işi yalnız başıma yapacaksam, işe önce Sally'den başlarım."

"Ciddi olduğunuza inanamıyorum, Bay Gellhom," dedim.

"Çok ciddiyim, Jake." Gellhorn yavaşça ekledi. "Bana yardım etmek istersen, Sally sana kalır. Yoksa en fazla o zarar görür. Üzgünüm."

"Sizinle geleceğim," dedim. "Ama sizi tekrar uyarıyorum. Başınız derde girecek, Bay Gellhorn."

Adam bu sözlerimi çok komik buldu. Birlikte merdivenden inerken o hâlâ sessizce gülüyordu.

Garajın üzerindeki katlara giden yolun dışında bir otomatik otobüs bekliyordu. Taşıtın yanında da gölge gibi üç adam vardı. Biz yaklaşırken el fenerlerini yaktılar.

Gellhorn alçak sesle, "İhtiyar yanımda," diye açıkladı. "Haydi. Taşıtı yoldan yukarı çıkarın da işe başlayalım."Adamlardan biri otobüsün içine eğildi ve kontrol panelindeki düğmelere basarak uygun talimatı verdi. Biz yoldan çıkarken otobüs de uysalca peşimizden geldi.

"O garaja giremez," dedim. "Kapıdan sığmaz. Burada otobüs yok. Sadece Özel arabalar var."

Gellhorn, "Pekâlâ," diye başını salladı. "Otobüsü çimlerin üzerine çekin ve görünmemesini sağlayın."

Garaja daha on metre kala motorların mırıltılarını duydum.

Genellikle ben garaja girdiğimde taşıtlar sakinleşirlerdi. Ama bu kez öyle olmadı. Galiba etrafta yabancılar olduğunu biliyorlardı. Gellhorn'la diğerlerinin yüzlerini görür görmez gürültüleri daha da arttı. Her motor sıcak bir homurtu gibiydi. Hepsi de düzensizce çalışıyorlardı. Sonunda camlar zangırdamaya başladı.

Biz içeri girerken ışıklar da otomatik olarak yandı. Gelihorn arabaların gürültüsüne pek aldırmıyormuş gibiydi. Ama yanındaki üç adam şaşırmış ve endişelenmişlerdi.

Kiralık katillere benziyorlardı. Bunun fiziki özellikleriyle bir ilgisi yoktu. Dikkatli bakışları ve sinsi davranışları durumu açıklıyordu. O tipleri tanıdığım için endişelenmedim.

Haydutlardan biri, "Kahretsin!" diye homurdandı. "Benzin yakıyorlar."

Soğuk soğuk cevap verdim. "Benim arabalarım her zaman böyle ya parlar."

Gellhorn, "Ama bu gece değil," dedi. "Onları durdur."

"Bu o kadar kolay değil, Bay Gellhorn," diye açıkladım.

Adam, "Haydi, başla," dedi.

Yerimden kımıldamadım. Avucundaki tabancayı hâlâ bana doğru tutuyordu. "Size söyledim, Bay Gellhorn. Arabalarıma çiftlikteyken çok iyi davranıldığını anlattım. Onlar böyle davranılmasına alışıklar. Başka türlü hareket edildiği zaman kızıyorlar."

Gellhorn homurdandı. "Bir dakikan var. Bana başka zaman nutuk çekersin."

"Ben bir şeyi anlamaya çalışıyorum. Arabalarımın onlara söylediklerimi anladıklarını anlatmaya çabalıyorum. Bir pozitronik motor, zaman ve sabır sayesinde bunu yapmayı öğrenir. Benim arabalarım da öğrendiler, Sally iki gün önceki teklifinizi anladı. Ona fikrini sorduğum zaman güldü. Bunu herhalde hatırlıyorsunuz. Sally ayrıca ona ne yaptığınızı da unutmadı. Korkuttuğunuz diğer iki araba da öyle. Ve geri kalanlar da çiftliğe izinsiz girenler konusunda neler yapılması gerektiğini biliyorlar"

"Buraya bak, kaçık bunak..."

"Bütün yapmam gereken," diye ekleyerek sesimi yükselttim. "'Onları yakalayın'1 demek."

Haydutlardan biri bembeyaz kesilerek haykırdı. Ama aynı anda çalmaya başlayan elli bir korna sesini boğdu. Arabalar korna çalmayı sürdürürken garajın dört duvarının arasında yankılar çılgınca mekanik bir haykırışa dönüştü. İki araba yavaşça öne doğru çıktı. Ama hedefleri belliydi. Onların arkasında başka İki araba yer aldı. Ayrı ayrı bölmelerdeki taşıtların hepsi de harekete geçiyorlardı.

Haydutlar şaşkınlıkla baktılar, sonra da gerilediler.

"Sakın duvara dayanıp kalmayın!" diye bağırdım.

Anlaşılan sezgileri onlara bunun tehlikeli olduğunu haber vermişti. Deli gibi garajın kapısına doğru atıldılar.

Kapıda serserilerden biri döndü ve avucundaki silahı kaldırdı. İğne kurşun ince mavi bir ışık saçarak en öndeki arabaya doğru uçtu. Giuseppe'ydi o taşıt.

Giuseppe'nin motor kapağından boyalar ince bir çizgi halinde kalktı. Sonra ön camın sağ yarısı yıldız yıldız kırıldı. Ama parçalar etrafa saçılmadı.

Adamlar kapıdan fırlayarak koşmaya başladılar. Arabalar onların peşinden ikişer ikişer karanlık geceye çıkıyorlardı. Kornaları saldırıya geçildiğini açıklayan borular gibiydi.

Ben, Gellhorn'un dirseğini tutuyordum. Ama tutmasaydım da o yine de yerinden kımıldayamayacaktı sanırım Dudakları titriyordu.

"İşte bu yüzden elektrikli tellere ya da bekçilere ihtiyacım yok," diye açıkladım. "Mallarım kendi kendilerini koruyorlar."

Arabalar çifter çifter hızla yanımızdan geçerlerken Gellhorn'un gözleri de büyülenmiş gibi bir sağa bir sola kayıyordu. "Onlar katil," dedi.

"Saçmalamayın! Adamlarınızı öldürecek değiller."

"Katil onlar!"

"Hayır sadece adamlarınıza bir ders verecekler. Arabalarım böyle bir durum için özel olarak eğitildiler. Suçluları dağ tepe kovalamayı öğrendiler. Bence adamlarınızın başına ölümden daha kötü bir şeyler gelecek. Siz hiçbir otomobil tarafından kovalandınız mı?"

Gellhorn cevap vermedi.

Sözlerimi sürdürdüm. Onun hiçbir şeyi kaçırmasını istemiyordum. "Onlar, birer gölge gibi adamlarınızı izleyecekler. Onlardan daha hızlı gitmeyecekler Serserileri kovalayacak, herhangi bir yerde önlerini kesecekler. Korna çalacak, saldıracaklar. Tam onlara çarpacakları sırada fren gıcırtıları ve motor gürültüleri arasında duracaklar. Bunu adamlarınız yere yığılıncaya kadar sürdürecekler. Serserilerin solukları kesilecek ve yarı ölü halde olacaklar. Tekerleklerin üzerilerinden geçmesini ve kemiklerini çatırdatarak kırmasını bekleyecekler. Ama arabalar bunu yapmayacak, dönüp uzaklaşacaklar. Adamlarınız da yaşamları boyunca bir daha buraya gelmeyecekler. Bundan emin olabilirsiniz. Sizin ya da siz gibi on kişinin vereceği para için bile yapmayacaklar bunu. Dinleyin..."

Dirseğini daha sıkıca kavradım. O dikkatle etrafı dinliyordu, "Araba kapılarının çarpılarak kapatıldığını duymuyor musunuz?" diye sordum

Ses hafifti ve uzaklardan geliyordu Ama ne olduğu da çok belliydi.

Gellhorn'un yüzü öfkesinden çarpılmıştı. Elini kaldırdı. İğnetabanca hâlâ avucundaydı.

"Yerinizde olsaydım bunu yapmazdım," dîye onu uyardım. "Bir otomatik araba hâlâ bizimle." Sally'i o ana kadar fark etmemişti sanırım. O öyle sessizce yaklaşmıştı ki. Sağ çamurluğu neredeyse bana dokunacaktı ama motorunun sesini duyamıyordum bile. Sally sanki soluğunu tutmuştu.

Gellhorn bir çığlık attı. Ona, "Ben yanınızda olduğum sürece size dokunmaz," dedim. Ama beni öldürürseniz... Sally'nin sizden hiç hoşlanmadığını biliyorsunuz."

Gellhorn tabancayı Sally'e doğru çevirdi.

"Motorunun üzerinde kurşun geçirmeyen bir levha var," dedim. "Ve siz ikinci kez ateş edemeden Sally sizi altına alır."

Serseri, "Pekâlâ," diye haykırdı. Kolumu birdenbire geriye çekerek kıvırdı. Artık zorlukla ayakta durabiliyordum. Gellhorn beni Sally'le arasına soktu. Hâlâ kolumu büküyor, gevşetmiyordu. "Benimle birlikte geri geri gel. Elimden kurtulmaya da çalışma, ihtiyar, yoksa kolunu yerinden koparırım."

Yürümek zorunda kaldım. Sally de bizimle ağır ağır geldi. Endişelenmişti, ne yapacağını bilmiyordu. Ona bir şeyler söylemek istedim ama başaramadım. Sadece dişlerimi sıkarak inleyebildim.

Gellhorn'un otomatik otobüsü hâlâ garajın önündeydi. Beni zorla taşıta bindirdi. Kendisi de arkamdan atlayarak kapıları kilitledi.

"Tamam," dedi. "Şimdi rahatça konuşabiliriz."

Kolumu ovuşturuyor, uyuşukluğu geçirmeye çalışıyordum. Ama o arada farkına varmadan, bilinçsizce otobüsün kontrol panelini inceliyordum. "Bu yeniden yapılmış bir taşıt."

Gellhorn öfkeyle, "Ne olmuş yani?" diye homurdandı. "İşte yaptığım işin bir örneği. Atılmış bir şasi buldum sonra kullanabileceğim bir beyin. Böylece kendim için özel bir otobüs yarattım. Ne olmuş?"

Tamir panelini hızla çekerek yana ittim.

Gellhorn, "Kahretsin!" diye bağırdı. "Ne oluyor? Çekil oradan?" Elinin ayasıyla sol omzuma vurdu. Orası da uyuştu.

Onu hızla ittim. "Ben bu otobüse zarar vermek istemiyorum. Sen beni ne sanıyorsun? Ben sadece bazı motor bağlantılarını görmek istiyorum."

Fazla incelemem gerekmedi. Gellhorn'a döndüğümde öfkeden çıldırıyordum. "Sen aşağılık bir köpeksin! Bu motoru kendi başına takmaya hiç hakkın yoktu. Ben bir insana, bu motora yaptığın gibi davranamam. Lehim, flaster ve kıskaçlar. Zalimce bir şey bu!"

"Ama çalışıyor ya! Öyle değil mi?"

"Tabii çalışıyor. Ama bu otobüs için cehennem azabından farksız olmalı. Sen migren ve şiddetli artritle yaşayabilirsin. Ama bu hoş bir yaşam sayılmaz. Bu araba acı çekiyor."

"Kes sesini!" Gellhorn pencereden dışarıya, Sally'e bir göz attı. O otobüse mümkün olduğu kadar sokulmuştu. Gellhorn kapı ve pencerelerin kilitli olup olmadıklarına baktı. "Buradan hemen uzaklaşacağız. Diğer arabalar geri dönmeden önce. Çiftliğe yaklaşmayacağız."

"Bunun sana ne yararı olacak?"

"Günün birinde arabalarının benzini bitecek, öyle değil mi? Onlarda kendi benzinlerini alabilmelerini sağlayacak bir değişiklik yaptığını sanmıyorum. Yakıtları tükenince geri dönüp, işi bitireceğiz,"

"Beni aramaya başlarlar," dedim. "Bayan Hester durumu polise bildirir."

Ama adam artık söz dinleyecek halde değildi. Sadece otobüsün düğmelerine bastı. O da sarsılarak hareket etti. Sally bizi izliyordu.

Gellhorn kıkır kıkır gülüyordu. "Sen yanımdayken o bana ne yapabilir ki?"

Sally de bunu anlamış gibiydi. Hızlandı. Bizi geçerek gözden kayboldu. Gellhorn yanlardaki ışıkları iyice sönükleştirdi. Şimdi ağaçların arasına girmemizi sadece karayolunun ortasındaki, ay ışığında parlayan fosforlu çizgi engelliyordu. Hemen hiç trafik yoktu. Yanımızdan iki araba geçerek aksi yöne doğru gittiler. Karayolunun bizim bulunduğumuz tarafında ne önümüzde, ne de arkamızda bir taşıt vardı. Kapıların çarptığını önce ben duydum. O sessizlikte önce sağdan, sonrada soldan geldi ses. Hızlı ve şiddetli. Gellhorn otobüsün daha hızlanması için öfkeyle düğmelere basarken elleri titriyordu. Ağaçların arasından bir ışık fışkırarak bizi körleştirdi. Diğer yandaki korkulukların arasında uzanan ışınlar bizi aydınlattı. Dört yüz metre ilerideki kavşakta bir araba önümüzden hızla geçerken bir gıcırtı duyuldu.

"Sally diğerlerini çağırmaya gitmiş," dedim. "Seni sardıklarını sanıyorum."

"E, ne olmuş? Ne yapabilirler ki?" Gellhorn kamburunu çıkararak kontrollerin üzerine eğilmiş, ön camdan dışarı bakıyordu. Homurdanarak ekledi. "Sen de bir şeyler yapmaya kalkışma, ihtiyar."

Bir şey yapacak halde değildim. Çok yorulmuştum. Sol kolum alev alev yanıyordu sanki. Motor homurtuları birleşerek yaklaştı. Motorların acayip biçimlerde tekledi̇klerini duyabiliyordum. Bana birdenbire arabalarım birbirleriyle konuşuyorlarmış gibi geldi.

Arkamızda klaksonlar çalmaya başladı. Döndüm. Gellhorn da dikiz aynasına çabucak bir göz attı. İki şeritten de iki araba geliyor, bizi izliyordu.

Gellhorn haykırdı, sonra da deli gibi güldü.

"Dur!" diye bağırdım. "Otobüsü durdur!"

Çünkü ancak üç yüz metre kadar ileride Sally duruyordu. Yolun iki yanındaki kapalı arabaların farları zarif hatlı karoserini aydınlatıyordu. Sally yolda yanlamasına durmuş bekliyordu. Peşimizdeki arabalar hızla yan şeride geçtiler. Bizimle aynı tempoda ilerleyerek Gellhorn'un yana sapmasını engellediler

Ama adamın yana sapmaya hiç niyeti yoktu. Parmağını 'Son sürat' düğmesine bastırdı ve oradan çekmedi. "Kimse burada blöf yapamaz. Bu otobüs, senin arabanın beş katı ağırlığında, ihtiyar! Sally'i yoldan itivereceğiz. Tıpkı ölmüş bir kedi yavrusu gibi."

Bunu yapabileceğini biliyordum. Otobüs 'Elle sürme'ye geçirilmişti. Ve parmağı da düğmedeydi. Söylediğini hiç çekinmeden yapacağından emindim.

Camı indirerek başımı dışarı uzattım, "Sally!" diye bağırdım. "Yoldan çekil! Sally!"

Ama sesim, kötü davranılan frenlerin acı dolu gıcırtıları arasında boğuldu. Öne doğru fırladığımı hissettim. Gellhorn'un ciğerlerindeki havanın hışırdayarak boşaldığını duydum.

"Ne oldu?" dedim. Bu aptalca bir soruydu. Durmuştuk. Bu olmuştu işte. Sally'le otobüsün arasında bir buçuk metrelik bir açıklık vardı. Ağırlığının beş katı bir taşıt üzerine gelirken Sally yerinden kımıldamamıştı bile. Ne de cesurdu!

Gellhorn eklemli el kolunu çekiştirdi. "İşe yaramalı," diye homurdanıyordu. "İşe yaramalı."

"Motoru böyle bağladığın için hiçbir yaran olmayacak, büyük uzman," dedim. "Devrelerden herhangi biri yana kaymış olabilir."

Çılgınca bir öfkeyle bana bakarken gırtlağından bir homurtu yükseldi. Saçları terden alnına yapışmıştı. Elini kaldırdı. "Açıkladığın son fikir olacak bu, ihtiyar."

O an iğnetabancayla ateş etmek üzere olduğunu anladım.

Otobüsün kapısına dayanıp kalırken Gellhorn'un elini kaldırmasını seyrettim. Kapı açıldığı zaman arkaüstü dışarıya yuvarlandım. Gürültüyle yere düştüm. Kapının tekrar hızla kapandığını işittim.

Dizlerimin üzerinde doğrulup bakınca Gellhorn'un kapanan camla boş yere boğuştuğunu gördüm. Sonra iğnetabancasıyla cama nişan aldı. Ama ateş edemedi. Otobüs müthiş bir homurtuyla hareket etti. Gellhorn'da sendeleyerek geriledi.

Sally artık yolu kapatmıyordu. Otobüsün stop lambalarının karayolundan inişini seyrettim.

Bitkin haldeydim. Oraya, yolun üzerine oturdum. Başımı kavuşturduğum kollanma dayayarak rahatça soluk almaya çalıştım.

Sonra bir arabanın usulca yanımda durduğunu hissettim. Başımı kaldırınca gelenin Sally olduğunu anladım. Ön kapısı ağır ağır ve hatta sevgiyle açıldı.

Sally'i beş yıldan beri kimse sürmemişti. Gellhorn dışında tabii. Bir araba için bu tür bir özgürlüğün ne demek olduğunu biliyordum. Onun bu davranışını takdirle karşıladım ama, "Sağol, Sally," dedim. "Ben daha yeni arabalardan birine binerim."

Ayağa kalkarak döndüm. Ama Sally piruet yaparcasına ustalıkla, tekrar önüme geçti Onu kıramazdım. Arabaya bindim. Ön kanepe mis gibi kokuyordu. Kendini tertemiz tutan bir otomatobile özgü o güzel, taze kokuydu bu. Minnetle kanepeye uzandım. Ve oğullarımla kızlarım sessizce, düzgünce, hızla ve beceriklice beni evime götürdüler.

Bayan Hester ertesi akşam bana büyük bir heyecanla radyo haberinin bir kopyasını getirdi. "Bay Gellhorn'la ilgili bu! Şu seni görmeye gelen

adamla."

"E, ne olmuş ona?" Cevabı korkuyla bekledim.

Kadıncağız, "Onun ölüsünü bulmuşlar," diye açıkladı. "Şu işe bak! Bir hendekte yatıyormuş. Ölmüş."

"Belki de tanımadığımız bindir..." diye mırıldandım.

Bayan Hester sert sert, "Raymond J. Gellhorn," dedi. "Aynı adda iki kişi olamaz. Öyle değil mi? Zaten tarife de uyuyor. Tanrım! Ne korkunç bir ölüm! Kollarında ve gövdesinde lastik izleri bulmuşlar! Bunu düşünebiliyor musun? Onu çiğneyenin bir otobüs olduğunun anlaşılmasına sevindim. Yoksa kalkıp buralara gelir, etrafı araştırmaya başlarlardı."

Endişeyle, "Kaza buranın yakınlarında mı olmuş?" diye sordum.

"Hayır... Cooksville yakınlarında olmuş. Ama, Tanrım, madem meraklandın, haberi kendin okusana... Giuseppe'ye de ne oldu?"

Konunun değişmesine memnun oldum. Giuseppe'yi yeniden boyuyordum ve o da sabırla bu işi bitirmemi bekliyordu. Öne de yeni cam takmıştım.

Bayan Hester gittikten sonra haber bültenini kaptım. İşin kuşku götürecek yanı yoktu. Doktor, Gellhorn'un koştuğunu ve son derece de bitkin olduğunu açıklamıştı. Otobüs Gellhorn'u çiğnemeden önce acaba adamı kaç kilometre koşturup onunla oynadı, diye düşündüm. Tabii bülteni hazırlayanların böyle bir şeyden haberleri bile yoktu.

Otobüsü bulmuş, lastik izlerinden onu tanımışlardı. Taşıt şimdi polisteydi. Otobüsün sahibini bulmaya çalışıyorlardı.

Bu konuda bir de yorum vardı. Bu o yıl eyalette olan ilk trafik kazasıydı. Halk geceleri elle araba sürülmemesi için kesin bir dille uyarılıyordu.

Gellhorn'un üç haydudundan söz edilmiyordu. Hiç olmazsa bu da bir şey sayılırdı. O yüzden minnet duydum. Arabalarımızdan hiçbiri kovalamaca zevki yüzünden cinayet işlememişti.

Hepsi bu kadardı. Kâğıdı yere attım. Gellhorn bir suçluydu. Otobüse çok zalimce davranmıştı. Onun ölümü hak ettiği konusunda hiçbir kuşkum yoktu. Ama bu ölüm tarzı yüzünden midem yine de biraz bulanıyordu.

Artık aradan bir ay geçti. Ve ben olayı hâlâ kafamdan atamıyorum.

Arabalarım birbirleriyle konuşuyorlar. Artık bundan hiç kuşkum yok. Sanki birdenbire güven kazandılar. Sanki artık bunu bir sır gibi saklamak zorunda değiller. Motorları devamlı olarak tıkırdayıp takırdıyor.

Arabalar sadece kendi aralarında konuşmuyorlar. İş için çiftliğe gelen arabalar ve otobüslerle de konuştuklarını biliyorum. Ama acaba ne zamandan beri bunu yapıyorlardı?

Herhalde söyledikleri de anlaşılıyor. Gellhorn'un otobüsü onların sözlerini anlamıştı. Üstelik çiftliğe geleli ancak bir saat olmuştu. Gözlerimi kapadığım zaman karayolundaki o hızla ilerlemeyi kafamda canlandırabiliyorum. Arabalarımız otobüsün iki yanından ilerliyor ve motorlarını ona takırdatıyorlardı. Sonunda otobüs onların ne dediklerini anladı. Durarak benim inmeme izin verdi. Sonra da Gellhorn'la kaçıp gitti.

Arabalarım ona Gellhorn'u öldürmesini söylediler mi? Yoksa bu onun kendi fikri miydi?

Taşıtların böyle fikirleri olabilir mi? Motor üreticileri, "Hayır," diyorlar. Ama onlar normal koşullardan söz ediyorlar. Onlar her şeyi önceden tahmin edebildiler mi bakalım?

Bildiğiniz gibi arabalara kötü davranılıyor.

İçlerinden bazıları çiftliğe geliyor ve olanları izliyor Onlara bazı şeyler anlatılıyor. Bu taşıtların, motorları hiç durmayan, kimsenin sürmediği, her gereksinimleri karşılanan arabalar olduğunu öğreniyorlar.

Belki de sonra gidip bu durumu başkalarına açıklıyorlar. Belki de bu haber etrafa çabucak yayılıyor. Belki de taşıtlar yakında bütün dünyada durumun çiftlikteki gibi olması gerektiğini düşünmeye başlayacaklar. Hiçbir şeyi anlayamıyorlar. Onların vasiyetleri ve zengin adamların kaprislerini anlamalarını bekleyemezsiniz.

Yeryüzünde milyonlarca araba var. On milyonlarca araba. Eğer esir oldukları düşüncesi yerleşir ve bu konuda bir şeyler yapmaları gerektiğine karar verirlerse... Gellhorn'un otobüsü gibi düşünmeye başlarlarsa...

Belki bütün bunlar benim sağlığımda olmayacak. Ve onlara bakmamız için birkaçımızın yaşamasına izin vermeleri de gerekecek. Öyle değil mi? Hepimizi öldüremezler.

Ama belki de öldürürler. Birinin onlara bakması gerektiği gerçeğini kavrayamazlar. Belki de beklemeyecekler bile.

Her sabah uyandığım zaman, belki de bugün... diye düşünüyorum.

Artık arabalarımdan eski zevki alamıyorum. Son zamanlarda Sally'den bile uzaklaştığımın farkındayım.

ŞARKI SÖYLEYEN ÇAN

“Şarkı Söyleyen Çan – The Singing Bell” The Magazine of Fantasy and Science Fiction dergisinin 1955 Ocak sayısında yer alan kısa bilim kurgu gizem hikayesidir. Daha sorna 1968'de Asimov's Mysteries toplamasında yer almıştır. “Şarkı Söyleyen Çan” Asimov'un ilk Wendell Urth hikayesidir.

Louis Peyton Dünya polisiyle giriştiği on iki kadar blöf ve zekâ düellosunda onları nasıl altettiğini hiçbir zaman açık açık anlatmadı. Her zaman hazır bekleyen Psişik Sondadan nasıl kurtulduğunu da. Tabii bunu yapması aptallık olurdu. Peyton hayatından pek memnun olduğu anlarda, ancak ölümünden sonra açılacak bir mektup bırakmayı düşünüyordu. Bu belge süregelen başarılarının nedeninin şans değil beceri olduğunu ortaya koyacaktı.

Peyton bu mektubunda, "Suçu örtmek için sahte bir tablo hazırlanabilir," diyecekti. "Ama bunda mutlaka yaratıcının bazı izleri de kalır. Öyleyse olaylarda zaten var olan bir tabloyu bulmak ve hareketlerinizi ona uydurmak çok daha iyidir."

Peyton, Albert Cornwell'i öldürme planını yaparken de bu prensibi unutmadı.

Cornwell çalıntı mallar satan ufak çapta bir düzenbazdı. Peyton'a ilk kez Grinnell Lokantası'nda her zamanki tek kişilik masasında otururken yanaştı. Cornwell'in mavi elbisesinin özel bir ışıltısı vardı sanki. Çizgili yüzünde özel bîr gülümseme, rengi solmuş bıyığında da özel bir diklik.

Cornwell kendi katilini, gelecekle ilgili hiçbir endişe duymadan, "Bay Peyton," diyerek selamladı. "Sizi görmek çok hoş. Neredeyse vazgeçiyordum, efendim. Neredeyse vazgeçiyordum."

Peyton, Grinnell'de tatlısını yer ve gazetesini okurken rahatsız edilmekten hiç hoşlanmazdı. "Benimle bir işiniz varsa, nerede bulacağınızı biliyorsunuz, Bay Cornwell." Peyton kırkını geçkin olduğundan artık saçları eskisi gibi simsiyah değildi. Ama sırtı dimdik, hareketlen genç biri gibi

dinamikti. Siyah gözleri vardı. Ve insanları diliyle yaralamak konusunda da çok deneyimliydi.

"Bu iş için bunu yapamazdım, efendim. Yapamazdım. Gizli bir yer biliyorum, efendim. Bir hazine... Şu bildiğiniz şeylerle dolu." Sağ elinin işaret parmağını bir çanın diliymiş gibi salladı. Sol elini bükerek bir an kulağına götürdü.

Peyton teledağıtıcıdan yeni çıktığı için hâlâ biraz nemli olan gazetesinin sayfasını çevirdi. "Şarkı Söyleyen Çanlardan mı söz ediyorsunuz?"

Cornwell üzüntüyle, "Ah, lütfen susun, Bay Peyton," diye fısıldadı.

Peyton, "Benimle gelin," dedi.

İki adam parkta yürümeye başladılar. Diğer bir Peyton aksiyomuna göre açıklık yerlerde alçak sesle konuşulduğu zaman sırlar daha kolaylıkla saklanırdı.

Cornwell, "Şarkı Söyleyen Çanlarla dolu bir hazine," diye fısıldadı. "Bir Şarkı Söyleyen Çanlar koleksiyonu. Cilalı değiller ama öyle güzeller ki, Bay Peyton."

"Onları gördünüz mü?"

"Hayır, efendim. Ama onları görmüş olan biriyle konuştum. Elinde beni inandırmaya yetecek kadar kanıt vardı. Orada sizin ve benim zengin olarak emekliye ayrılmamızı sağlayacak kadar çan var. Çok zengin olabiliriz, efendim."

"Sözünü ettiğiniz adam kim?"

Cornwell'in yüzünde sinsice bir ifade belirdi. Bu, adamın yüzünü belirgini eştireceği ne dumanı tüten bir meşale gibi her şeyi daha belirsiz hale getiriyordu. Comwell'in tiksinti verici, kaypakça bir görünüm kazanmasına neden oldu.

"Adam Ayda arama yapan bir serseri. O kraterlerin yanlarında Çan bulmak konusunda bir yöntem geliştirmiş. Bu yöntemin nasıl bir şey olduğunu bilmiyorum. Bunu bana hiçbir zaman açıklamadı. Ama düzinelerle Çan bulmuş ve onları Ayda bir yere saklamış. Çanları satacak birilerini bulmak İçin Dünyaya gelmiş."

"Ve adam öldü sanırım?"

"Evet. Müthiş bir kaza sonucu, Bay Peyton. Yüksek bir yerden düştü. Oldukça üzüntü verici bir olay. Tabii Aydaki faaliyetleri yasa dışıydı. Dominyon izinsiz Çan arama konusunda çok sert davranıyor. Belki de adam bu yüzden günahının cezasını çekti... Her neyse... Haritası bende."

"Küçük alışverişlerinizin ayrıntılarını bilmek istemiyorum." Peyton'un yüzünde sakin ve kayıtsız bir ifade vardı. "Benim bilmek istediğim sadece şu: neden bana geldiniz?"

Cornwell, "Ah," dedi. "Orada ikimize de yetecek kadar Çan var. İkimiz de üzerimize düşeni yapabiliriz. Ben hazinenin nerede saklı olduğunu biliyorum. Bir uzay gemisi de bulabilirim. Sizse..."

"Evet?"

"Bir uzay gemisinde pilotluk yapabilirsiniz. Çanların satılması konusunda da tanıdıklarınız çok işe yararlar. Böylece adilce bir iş bölümü yapmış oluruz. Öyle değil mi, Bay Peyton?"

Peyton yaşamının çizdiği tabloyu düşündü. Her zaman var olan o tabloyu. Her şey buna uyuyormuş gibiydi. Sonra, "Ağustosun onunda Aya hareket edeceğiz," dedi.

Cornwell yürümekten vazgeçerek birdenbire durdu. "Bay Peyton! Daha nisan ayındayız."

Peyton sakin sakin yürüyüşünü sürdürürken Cornwell ona yetişmek için adımlarını sıklaştırmak zorunda kaldı. "Beni duydunuz mu, Bay Peyton?"

Peyton, "On Ağustos," dedi. "Uygun bir zamanda sizinle bağlantı kuracak ve geminizi getirmeniz gereken yeri bildireceğim. O zamana kadar benimle görüşmeye çalışmayın. İyi günler, Cornwell."

Cornwell, "Yarı yarıya paylaşacağız değil mi?" diye sordu.

Peyton, "Tabii," dedi. "İyi günler."

Yürüyüşünü yalnız başına sürdürerek yaşantısının oluşturduğu tabloyu düşündü. Yirmi yedi yaşındayken yüzyıl önce çıkacağından korkulan atom savaşlarına karşı önlem olarak bir ev yaptırtmıştı oraya. Gerçi o savaşlar çıkmamıştı ya, o da başka. Ama ev hâlâ yerinde duruyordu. Korkunun neden olduğu kendi kendine yetme isteğinin bir anıtı gibiydi.

Yeryüzünde bulunabilecek en ıssız yerdeki bina çelik ve betondandı. Deniz düzeyinden çok yukarıdaydı. Hemen hemen dört yandan daha da yüksek olan dağların dorukları tarafından korunuyordu. Evde kendi kendine yetebilecek bir jeneratör, dağlardan akan suların doldurduğu depolar, on sığırın rahatça yan yana aşılabileceği büyük dondurucular, bir kale kadar korunmalı mahzenler ve hiçbir zaman gelmeyecek olan paniğe kapılmış, aç insan sürülerini püskürtmek için hazırlanmış silahlar vardı. Klima sistemi havayı radyoaktivite dışında (Ah, insanca zayıflıklar!) her şeyden temizliyor, temizliyordu.

Müzmin bir bekâr olan Peyton, her yıl ağustos ayını savaştan sağ çıkılması için yapılmış olan bu evde geçiriyordu. İletişim araçlarını, televizyonu ve teledağıtıcıyı kaldırmış arazisinin etrafını bir güç alanıyla çevirmişti. Bunun, dağlara tırmanan dönemeçli yolu kestiği noktaya da eve bağlı bir kısa mesafe işaret mekanizması yerleştirmişti.

Böylece her yıl bir ay boyunca gerçekten yalnız kalabiliyordu. Onu kimse göremiyor kimse erişemiyordu. Sadece horgörüyle bakabildiği insanlarla birlikte geçen on bir aydan sonra çok değer verdiği bu tatilde yapayalnız kalıyordu.

Polis bile onun ağustos programını hiç değiştirmediğini bilirdi. Peyton hafifçe gülümsedi. Bir keresinde kefaletle tahliye edilmiş olmasına rağmen yine de sığınağına gitmişti. Ağustos tatilinden vazgeçmemek için Psiko Sonda tehlikesini göze almıştı.

Peyton bırakacağı mektuba yazılabilecek başka bir vecizeyi düşündü. "İnsan belirli bir zamanda nerede olduğunu kanıtlayamazsa onun masum olduğuna inanılabilinir. Hiçbir şey bir insanın böylesine suçsuz gözükmesini sağlayamaz."

Louis Peyton, 30 Temmuzda, her yılın 30 Temmuzunda yaptığı gibi New York'tan 9.15'de kalkan yer çekimine karşı korunmalı stratojete bindi ve 12.30'da Denver'e erişti. Orada öğle yemeği yedi ve 1.45'de yer çekimine karşt yarı korumalı otobüse binerek Hump Burnuna gitti. Sam Leibman, Peyton'u oradan oldukça eski bir yer taşıtıyla aldı. Bu araç yer çekimine karşı hiç de korunmalı değildi! Peyton arabayla yoldan yukarı çıkarak arazisinin sınırına kadar gitti. Sam Leibman onun her zamanki gibi verdiği on dolar bahşişi ciddiyetle aldı. On beş yıl her 30 Temmuzda yaptığı gibi adamı şapkasını çıkararak selamladı.

Peyton 31 Temmuzda, her yılın 31 Temmuzunda yaptığı gibi, yer çekiminden etkilenmeyen aero-uçucusuyla Hump Burnuna döndü ve kooperatife giderek ağustos ayı için gerekli şeyleri ısmarladı. Sipariş listesinin olağanüstü bir yanı yoktu. Daha önceki listelerin bir eşiydi bu.

Mağazanın müdürü Maclntyre listeyi ciddiyetle inceledi Siparişi Denver'de, Dağlık Bölge Merkez Deposuna bildirdi Her şey bir saat içerisinde kitle transfer ışınıyla yollandı. Peyton eşyaları Maclntyre'ın yardımıyla Uçucuya yükledi. Yine on dolar bahşiş bırakarak evine döndü.

1 Ağustosta tam gece yarısını bir geçe Peyton'un arazisini çevreleyen koruyucu alan tam güç çalıştırıldı ve adam da böylece dünyayla ilişkisini kesmiş oldu.

Ondan sonra program değişti. Peyton mahsus sekiz günlük bir zaman ayırmıştı. Bu sürede yiyecek ve diğer şeylerin bütün ağustos boyunca tüketeceği kadarını ağır ağır ve dikkatle ortadan kaldırdı. Bunun için evin çöp kaldırma birimi görevini yapan toz odacıklarından yararlandı. Çok geliştirilmiş modellerdi bunlar ve madenlerle silikatlar da dahil bütün maddeleri hissedilmeyen ve fark edilmeyen moleküler toza dönüştürüyorlardı. Bu işlem sırasında oluşan fazla enerjiyi toprağından akan çay alıp götürdü. Su bir hafta boyunca normalden beş derece daha sıcak aktı,

Peyton 9 Ağustosta aero-uçucusuna binerek Wyoming'de bir yere gitti. Albert Cornwell'le bir uzay gemisi orada kendini bekliyorlardı. Tabii uzay gemisi bu zincirin en zayıf halkasıydı. Gemiyi birileri satmış, birileri onu buraya getirmiş ve uçuşa hazırlanmasına yardım etmişlerdi. Ama bütün bu adamlar sadece Cornwell'i biliyorlardı. Peyton'un dudakları soğuk bir gülüşle büküldü. Cornwell de ölecek ve zincir orada sona erecekti. Ölecekti o.

10 Ağustosta uzay gemisi Dünyadan havalandı. Peyton kontrollerin başındaydı. Cornwell ve haritalarıysa yolcu yerinde. Geminin yer çekiminin etkisini yok eden alanı kusursuzdu. Son hızla ilerlendiği zaman geminin ağırlığı ancak yirmi gram geliyordu. Mikro-reaktörler sessizce, düzgünce enerji sağlıyorlardı. Gemi, alevler ya da sesler çıkarmadan atmosferde yükseldi. Bir nokta halini aldı ve sonra da gitti.

Bazı kimselerin uçuşu görmüş olmaları imkânsızdı. Bu tatsız tuzsuz barış günlerinde eskisi gibi radarlarla nöbet tutulmuyordu herhalde. Aslında böyle bir şey hiç yapılmıyordu.

Uzayda iki gün geçirmişlerdi. Ayda geçirdikleri iki hafta sona ermişti. Peyton hemen hemen güdüleriyle hareket ederek daha başından iki haftalık bir süre beklemeye karar vermişti. Uzman olmayan kimselerin yaptıkları haritalar konusunda olmayacak hayallere kapılmıyordu. Onlar haritayı çizen kimsenin işine yarayabilirlerdi. Sonuçta onlara bellekleri de yardım ederdi. Ama bir yabancı için onlar bir şifreden farksız olurlardı.

Cornwell haritayı Peyton'a ilk defa ancak uzay gemisi havalandıktan sonra gösterdi. Dalkavukça gülümseyerek, "Elimdeki tek koz buydu, efendim," dedi.

"Bunu, Ay haritalarıyla karşılaştırdınız mı?"

"Nasıl yapılacağını bile bilmiyorum, Bay Peyton. Ben size güveniyorum."

Peyton haritayı geri verirken adama soğuk soğuk baktı. Bundaki tek kesin yer Tycho Krateriydi. Yerin altındaki Ay Kenti de oradaydı.

Hiç olmazsa bir bakıma astronomi onlardan yanaydı. Tycho o sırada ayın aydınlık tarafındaydı. Yani devriye gemileri pek dolaşmayacak, onları fark etmeleri ihtimali de azalacaktı.

Peyton gemiyi bir kraterin İçindeki soğuk gölgelerin arasına, yer çekiminden korunarak, çabucak, riskli bir biçimde indirdi. Güneş tam tepede değildi artık. Gölgeler de kısalmayacaklardı.

Cornwell suratını astı. "Ah, Bay Peyton, ah! Bu gündüz ışığında arama yapmaya çıkamayız ki."

Peyton kısaca, "Ayda gündüzler fazla uzun sürmez," diye cevap verdi. "Güneş daha yüz saat kadar ışıldayacak. Biz de bu sürede ortama alışmaya çalışır ve haritanın sırrını çözmeyi deneriz."

Cevap çabucak bulundu. Ama bu tekil değil, çoğuldu. Peyton, Ay haritalarını tekrar tekrar inceledi. Büyük bir dikkatle ölçüler aldı. Uydurma haritadaki kraterlerin yerlerini bulmaya çalıştı. Bu harita bir anahtardı. Ama neyin anahtarı?

Peyton sonunda, "Aradığımız krater şu üçünden biri olabilir," diye açıkladı "GC3, GC5 ya da MT10."

Cornwell endişeyle sordu. "Şimdi ne yapacağız, Bay Peyton?"

Peyton, "Üçünü de deneyeceğiz," dedi. "İşe en yakındakinden başlayacağız."

Ayın karanlık ve aydınlık bölgelerini birbirinden ayıran sınırı aştılar. Artık geceye özgü gölgelerin arasındaydılar. Ondan sonra Ayın yüzeyinde gitgide daha uzun süre kalmaya başladılar. O sonsuz sessizlik ve karanlığa, yıldızların soğuk ışıklarına ve yukarıdaki kraterin kenarından gözüken Dünyanın ışıklı parçacığına alışmaya çalıştılar. Karışmayan, değişmeyen tozlarda derin olmayan, belli belirsiz ayak izleri bıraktılar. Peyton onları ilk defa kraterden yukarı tırmanarak, Dünyanın tüm ışığına çıktıkları zaman fark etti. Bu Aya gelişlerinin sekizinci günü oldu.

Aya özgü soğuk, uzay gemisinin dışında kalabilecekleri süreleri kısıtlıyordu. Ama yine de her gün biraz daha uzun zaman kalmayı başarıyorlardı. Aya inişlerinin on birinci günü GC5'de Şarkı Söyleyen Çanlar bulunmadığına karar verdiler.

On beşinci gün Peyton'un bu buz gibi ruhu çaresizlik yüzünden alev alev yanmaya başlamıştı sanki. Çanların GC3'de olması şarttı. MT10 çok uzaktaydı. Oraya erişip araştırmaları ve sonra da Ağustosun 31'inde Dünyaya dönmeleri imkânsızdı.

Ancak on beşinci gün çaresizlik tümüyle sona erdi. Çünkü Çanları buldular.

Güzel değildiler ve sadece düzgün olmayan gri taş yığınlarına benziyorlardı. Çanların her biri iki yumruk büyüklüğündeydi. içleri boş ve havasız. Ayın yer çekimi yüzünden de bir tüy kadar hafiftiler Hazinede yirmi dört Çan vardı. Her biri güzelce cilalandıktan sonra en aşağı yüz bin dolara satılabilirdi.

İki ortak avuçlarını Çanlarla doldurarak dikkatle gemiye taşıdılar, ince yongaların arasına yerleştirdiler. Sonra tekrar hazinenin yanına döndüler. Bu işin tamamlanması için üç kez gidip geldiler. Dünyada olsalardı bu engebeli yerde yaptıkları yolculuk onları çok yorardı. Ama Ayın hafif yer çekimi her şeyi kolaylaştırdı.

Cornwell son Çanları da Peyton'a verince o da Çanları dış kapının içine özenle yerleştirdi.

Cornwell, "Onları yana çekin, Bay Peyton," dedi. Telsizden gelen sesi hışırtılıydı. "Ben de oraya çıkıyorum." Ayın hafif yer çekimini göze alarak ağır ağır yükseğe sıçramak için dizlerini büktü. Yukarıya bakınca o anda dehşetle donup kaldı. Miğferinin el yapımı lusilayt panelinde iyice görünen yüzü son bir korku ifadesiyle dondu, "Hayır, Bay Peyton! Yapmayın..."

Peyton elindeki silahın kabzasını sıkıca kavrayarak ateş etti. Dayanılmaz derecede parlak bir ışık çıktı ve Cornwell ölü bir adamın, uzay tulumunun kalıntıları arasına dağılmış ve donmaya başlamış kanlarla beneklenmiş parçalarına dönüştü.

Peyton durup çok kısa bir süre ölüye baktı. Sonra sonuncu Çanları da hazırlanmış kutularına taşıdı. Uzay tulumunu çıkararak önce yer çekimine karşı koyan alanı oluşturdu. Sonra da mikro-reaktörleri çalıştırdı. İki hafta öncesine göre bir,'iki milyon daha zengin olabilecekti. Dünyaya dönmeye hazırlandı.

29 Ağustosta, Peyton'un gemisi, kıçı aşağıda, sessizce Wyoming'e indi. 10 Ağustosta havalandığı yere. Peyton'un bu yeri seçme zahmetine katlanması boşuna değildi. Aero-uçucusu hâlâ oradaydı. Engebeli, kayalık arazide bir yara saklı halde duruyordu.

Peyton kutularındaki Çanları tekrar taşıdı. Onları derin olmayan yara götürerek üstlerini az bir toprakla gevşekçe örttü. Tekrar uzay gemisine döndü. Kontrolları yeniden çalıştırarak son ayarlamaları yaptı. Sonra dışarı çıktı. İki dakika sonra geminin otomatik pilotu devreye girdi.

Uzay gemisi sessizceye hızla yükseldi, Dünya altında dönerken batıya doğru yöneliyordu. Peyton kıstığı gözlerini eliyle koruyarak onu izledi. Sonra uzaklarda küçük bir ışık pırıldadı ve mavi gökyüzünde minik bir bulut oluştu.

Peyton'un dudakları bir gülümsemeyle titreşiyordu. İyi hesaplamıştı. Kadmiyum emniyet çubuklarını geriye doğru bükerek etkisiz hale getirmişti. Mikro-reaktörter de haddinden fazla çalışmış ve gemi de bunu izleyen nükleer patlama sırasında yok olmuştu.

Peyton yirmi dakika sonra evindeydi. Yorulmuştu ve kasları Dünyanın yer çekimi yüzünden sızlıyordu. Yattı ve mışıl mışıl uyudu.

On iki saat sonra polisler geldi.

Kapıyı açan adam kavuşturduğu ellerini göbeğinin üzerine koydu ve gülümseyerek başını birkaç defa eğdi. Böylece konuğunu selamlamış oluyordu. Dünya Araştırma Bürosundan H. Seton Davenport içeri girerek sıkıntıyla etrafına bakındı.

Girdiği oda büyük ve loştu. Sadece bir yazı masası koltuk ünitesine yöneltilmiş bir seyretme lambasından etrafa parlak ışıklar yayılıyordu. Duvarları dizi dizi kitap filmleri örtüyordu. Odanın bir köşesine Galaksi haritaları asılmıştı. Bir başka köşede bir kaide üzerine yerleştirilmiş olan Galaksi Merceği hafifçe pırıldıyordu.

Davenport, "Siz Dr. Wendell Urth musunuz?" diye sordu. Ama sesinden buna pek inanmadığı anlaşılıyordu. Davenport siyah saçlı, ince, gaga burunlu, tıknaz bir adamdı. Yanağındaki yıldız biçimi bir yara izi vaktiyle ona çok yakından bir sinir kamçısıyla vurulmuş olduğunu açıklıyordu.

Dr. Urth ince, tenor bir sesle, "Evet," dedi. "Ben Urth'um. Siz de Müfettiş Davenport'sunuz."

Müfettiş belgelerini gösterdi. "Üniversiteden sizin usta bir Uzaycı olduğunuzu söylediler."

Urth dostça bir tavırla, "Yarım saat önce beni aradığınız zaman da aynı şeyleri söylediniz," diye hatırlattı. Yüz hatları kaba, burnu küçük bir düğme gibiydi. Kalın camlı gözlüğü patlak gözlerini gölgeliyordu.

"Konuya gireceğim, Dr. Urth. Herhalde Aya gittiniz..."

Dr. Urth karmaşık bir kitap film yığınının arkasından içinde kırmızı bir içki bulunan şişeyle, biraz tozlu iki kadeh almıştı. Ani bir öfkeyle, "Ben Aya hiç gitmedim, müfettiş," dedi. "Gitmek niyetinde de değilim. Uzayda yolculuk aptalca bir şey. Ben buna inanmıyorum." Sonra daha yumuşak bir ses tonuyla ekledi. "Oturun, oturun. Bir içki için."

Müfettiş Davenport söylenenleri yaptı. "Ama siz bir..."'

"Uzay uzmanıyım. Evet. Diğer Dünyalar beni ilgilendiriyor. Ama bu oralara gitmem gerektiği anlamına gelmez ki. Tanrım! Bir tarihçi olabilmek için zamanda yolculuğa çıkmam mı gerekir?" Dr. Urth oturup yuvarlak yüzüne pek yakışan o gülümsemeyle konuğuna baktı. "Şimdi bana sorununuzun ne olduğunu anlatın."

Müfettiş kaşlarını çatarak, "Size, bir cinayet konusunda fikrinizi almak için geldim.""Cinayet vakası mı? Benim cinayetle ne ilgim olabilir ki?"

"Bu cinayet, Ayda işlendi, Dr. Urth."

"Hayret!"

"Bu hayret edilecek bir olaydan da ötede bir şey, Dr. Urth. Şimdiye kadar görülmemiş bir vaka Ay Dominyonu kurulalı elli yıl oldu. Bu sürede uzay gemileri patladı. Uzay tulumlarında sızmalar oldu. İnsanlar, Ayın, Güneşe bakan tarafında adeta kaynayarak öldüler. Karanlık tarafta dondular. İki bölgede de havasızlıktan can verdiler. Düşmelerin neden olduğu ölüm vakaları da görüldü. Ayın yer çekimini düşünecek olursanız, bunun oldukça marifet sayılabileceğini de anlarsınız. Ama bütün bu sürede tek insan bile başkasının bilerek giriştiği bir şiddet hareketi sonucu ölmedi. Şimdiye kadar yani."

Dr. Urth, "Bu nasıl olmuş?" diye sordu.

"Patlatıcı tabancayla. Şanslı bazı rastlantılar sonucu polisler bir saat içerisinde olay yerine erişmişler. Bir devriye gemisi Ayın yüzeyinde bir ışığın pırıldadığını fark etmiş. Ayın karanlık tarafındaki bir ışığın tâ uzaklardan görülebildiğini biliyorsunuz. Pilot durumu Luna Kentine bildirerek inişe geçmiş. Geri dönerken Dünyanın ışığında uzay gemisi benzeri bir şeyin havalandığına yemin ediyormuş. Olay yerine indiği zaman kavrulmuş, parçalanmış bir ceset ve ayak izleri bulmuş."

Dr Urth, "O ışığın patlatıcı tabancadan çıktığını düşünüyorsunuz sanırım," dedi,

"Bu kesin. Ceset yeniymiş ve iç kısımları henüz donmamış. Ayak izleri iki ayrı insana aitmiş, Dikkatle alınan ölçüler ayak izlerindeki çukurlukların farklı olduğunu ortaya çıkarmış, Bundan da izleri ayrı büyüklükte uzay botlarının bıraktığı anlaşılmış. Genelde izler daha çok GC3 ve GC5 kraterlerine doğru giriyormuş. Onlar..."

Dr. Urth kibarca, "Aydaki kraterlerin resmi kodlarını bilirim," diye mırıldandı.

"Hım... Her neyse. GC3'deki ayak izleri kraterin yanındaki bir çatlağa doğru gidiyormuş. Bu yarıkta sertleşmiş sünger taşı parçaları bulunmuş. Röntgen ışınlarının çarpılıp kırılmaları da..."

Ünlü Uzay uzmanı büyük bir heyecanla, "Şarkı Söyleyen Çanlar!" diye bağırdı. "Yoksa sizin şu cinayet Şarkı Söyleyen Çanlarla mı ilgili?"

Davenport şaşkın şaşkın, "Öyle de olsa, ne çıkar?" dedi.

"Bende bir Çan var. Üniversiteden bir araştırmacı grubu onu buldu. Çanı bana yaptığım bir işe karşılık verdiler... Gelin, müfettiş. Onu size göstermeliyim."

Dr. Urth yerinden fırlayarak, küçük adımlarla sekercesine odada ilerledi. Bir taraftan da müfettişe kendini izlemesi için işaret ediyordu, Davenport sinirlendiyse de uzmanın istediğini yaptı.

İkinci bir odaya girdiler. Bu ilkinden daha geniş ve loştu ve çok daha karışıktı. Davenport gelişigüzel bir biçimde oraya buraya yığılmış şeylere hayretle baktı.

Önce Marstan getirilmiş bir 'mavi sırlı parça'yı seçti. Romantiklerin çoktan ortadan kalkmış olan Marslılar'ın yaptıklarına inandıkları şeylerdendi bu. Bunun yanında küçük bir meteorit duruyordu. Sonra ilk uzay gemilerinden birinin modeli, üzerindeki etikete bozuk bir yazıyla, "Venüs Atmosferi" yazılmış boş bir şişe.

Dr. Urth mutlu mutlu, "Bütün evimi bir müze haline getirdim," diye açıkladı. "Bekâr olmanın avantajlarından biri de bu. Tabii her şeyi henüz düzene sokamadım. Ama İleride bir gün, bir, iki hafta boş kalırsam..." Bir an şaşkın şaşkın etrafına bakındı. Sonra neyi aradığını hatırlayarak, Barnard gezegenindeki en yüksek canlılar sayılan omurgalı deniz hayvanlarının gelişmesini gösteren bir levhayı yana İtti. "İşte burada. Ama korkarım kusurlu."

Çan üzerine dikkatle lehimlenmiş ince bir telden sarkıyordu. Kusurlu olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu. Ortasında çukur bir çizgi vardı. O yüzden Çan birbirlerine kaba ama sıkıca yapıştırılmış iki küçük küreye benziyordu. Buna rağmen sevgiyle cilalanmış ve parlatılmıştı. Yumuşak bir grilikte olan Çan kadife gibi düzgündü. Üzerinde küçücük hafif çukurlar vardı. Sentetik Çanlar üretmeye çalışılan laboratuvarlarda bu izleri yapabilmek için boşuna uğraşılmıştı.

Dr. Urth, "Uygun bir Çan dili buluncaya kadar bir sürü şey denedim," diye açıkladı. "Kusurlu bir Çan kaprislidir. Ama kemik bir dil işe yarıyor. İşte

şunu..." Grimsi beyaz bir maddeden yapılmış kısa saplı bir kaşığa benzeyen nesneyi havaya kaldırdı, "...bir öküzün uyluğundan yaptım. Dinleyin."

Tombul parmakları şaşılacak bir dikkatle Çanı çevirdi. En uygun yeri arıyordu. Sonra Çanın rahatça sallanmasına izin vererek kemik kaşığın kalın ucunu indirdi ve onu usulca Çana sürdü.

Bir ses duyuldu. Sanki bir buçuk kilometre kadar ötede milyonlarca harp çalıyordu. Ses yükseldi, hafifledi, tekrar yükseldi. Belirli bir yönden gelmiyor, insanın kafasının içinde yankılanıyordu sanki. İnanılmayacak kadar tatlı, duygusal ve titrekti.

Ses yavaş yavaş sona erdi. İki adam tam bir dakika hiçbir şey söylemediler.

Dr. Urth, "Hiç fena sayılmaz, değil mi?" diyerek usulca uzandı ve bir tek hareketle Çanın telin ucunda sallanmasını sağladı.

Davenport sabırsızca kımıldandı. "Dikkatli olun! Onu kırayım demeyin!" İyi bir Şarkı Söyleyen Çanın kolayca kırıldığını bilmeyen yoktu.

Dr. Urth, "Jeologlar, Çanların sadece basınçla sertleşmiş sünger taşlan olduğunu söylüyorlar," dedi. "Boncuk kadar küçük taşların içlerindeki boşlukta rahatça yuvarlandığından söz ediyorlar. Ama hepsi bu kadarsa neden biz bir Çan yapamıyoruz? Benimki, kusursuz bir Çanın yanında bir çocuğun ağız mızıkası gibi bir etki yapardı."

Davenport, "Kesinlikle," diye cevap verdi. "Ve Dünyada kusursuz Şarkı Söyleyen Çanı olan on iki kişi bile yok. Yüzlerce insan ve kuruluş kusursuz bir Çana istenen parayı verir ve hiçbir soru da sormaz. Çok sayıda Çan cinayet işlemeye de değer."

Uzay Uzmanı, Davenport'a dönerek küt işaret parmağıyla küçücük burnundan aşağıya kayan gözlüğünü yukarı itti. "Sizin cinayet vakasını unutmadım Lütfen devam edin."

"Her şeyi bir tek cümleyle özetleyebilirim: Katilin kim olduğunu biliyorum."

Kütüphanedeki koltuklarına döndüler. Dr. Urth ellerini şişman göbeğinin üzerinde kavuşturarak, "Sahi mi?" dedi. "Öyleyse hiçbir sorun yok, müfettiş."

"Bilmek başka bunu kanıtlamak başka, Dr. Urth Ne yazık ki, ona tanıklık edecek, o süre içinde nerede olduğunu kanıtlayacak hiç kimse yok."

"Galiba 'ne yazık ki öyle biri var,' demek istiyorsunuz?"

"Hayır. Durum dediğim gibi. Bazı kanıtlar gösterseydi bir yolunu bulur, katilin yalanını yakalardım. Çünkü bunlar uydurma şeyler olurlardı. Cinayet sırasında onu Dünyada gördüklerini iddia eden tanıklar ortaya çıksalardı, hikâyelerinin yalan olduğunu ortaya çıkarabilirdim. Katil belgeler gösterseydi onların sahte olduklarını ortaya çıkarırdım. Ya da hile yaptığını. Ama adamın ne kanıtı var, ne de tanığı."

"Neden onun Ayda olduğunu düşünüyorsunuz? Belki de adam suçsuz."

"Hayır!" Davenport neredeyse öfkeyle bağıracaktı. "On beş yıldan beri onun aleyhinde yeteri kadar kanıt toplamaya çalışıyorum. Ve bu konuda hiçbir zaman başarılı olamadım. Ama şimdi burnuma Peyton'un kokusu geliyor. Bana inanın, bu dünyada Peyton'dan başka hiç kimse Aydan kaçak Şarkı Söyleyen Çanlar getirecek kadar küstah olamaz. Hiç kimsenin kaçak Çanları satmasını sağlayacak adamları da olmadığı gibi. Peyton'un usta bir Uzay pilotu olduğunu biliyoruz. Öldürülen adamla konuştuğunu da. Ama onunla aylardan beri konuşmamış olduğunu da kabul ediyorum. Ne yazık ki, bu söylediklerimin hiçbiri de kanıt sayılmaz."

Dr. Urth, "Psiko Sonda kullanmak daha kolay olmaz mı?" diye sordu. "Artık yasalar onun kullanılmasına izin veriyor."Davenport kaşlarını çatarken yanağındaki yara izi de kızardı. "Konski-Hiakawa Yasasını okudunuz mu, Dr. Urth?"

"Hayır."

"Galiba onu hiç kimse okumamış, Hükûmet, düşünce özgürlüğünün temel bir hak olduğunu söylüyor. Pekâlâ. Ama sonra ne oluyor? Psiko Sonda uygulanan ve buna yol açan suçu işlemediği anlaşılan bir insan mahkemelerden mümkün olduğu kadar bol tazminat koparıyor. Geçenlerde hırsız olduğundan şüphelenildiği için Psiko Sonda uygulanan bir banka memuruna yirmi beş bin dolar verildi. Hırsızlığa işaret ettiği sanılan ikinci derece kanıtların aslında basit bir zina olayıyla ilgili olduğu anlaşıldı. Adam işini kaybettiğini, ilişki kurduğu kadının kocası tarafından tehdit edildiğini ve korku içinde yaşadığını söyledi. Bir gazete muhabiri Psiko Sondanın

sonuçlarını öğrendiği için rezil olduğunu ve gülünç duruma düştüğünü iddia etti."

"Adama hak veriyorum."

"Hepimiz de veriyoruz. İşte sorun da bu. Hatırlanması gereken bir şey daha var. Çeşitli nedenlerle Psiko Sonda uygulanmış olan bir insana bir daha, başka sebeplerle aynı işlem uygulanmaz. Yasalar, 'Hiçbir insan yasamı boyunca başını iki kez tehlikeye atmaya zorlanmayacaktır,' diyor."

"Bu işi zorlaştırıyor."

"Tabii. Psiko Sonda yasallaştırılalı iki yıl oldu.'Bu sürede çanta kapmaktan suçlanarak Psiko Sonda uygulanmasını sağlamaya çalışan dolandırıcı ve hırsızların sayısını bilmiyorum. Sonradan düzenbazlıklarını güvenle sürdürebileceklerdi bu sayede. İşte bizim bölüm, Peyton'un suçlu olduğunu gösteren kesin kanıtlar bulunmadıkça ona Psiko Sonda uygulanmasına izin vermeyecek. Kanıtların yasal olmaları şart değil belki. Ama patronumu ikna edecek kadar güçlü olmalılar. İşin kötüsü şu, Dr. Urth. Mahkemeye bir Psiko Sonda raporu olmadan çıkarsak davayı kazanamayız. En ahmak bir jüri üyesi bile, cinayet gibi önemli bir vakada Psiko Sonda uygulanmamasını savcının pek de emin olmadığını gösteren bir kanıt sayar.""Şimdi... benden ne istiyorsunuz?"

"Peyton'un ağustos ayında Ayda olduğunu gösterecek bir kanıt bulmanızı. Bu işin çabucak yapılması gerekiyor. Onu, sırf şüphe yüzünden daha fazla tutamam. Ayrıca cinayet olayı duyulursa Dünya basını Jüpiterin atmosferine çarpan bir asteroit gibi patlar. İlginç bir suç sayılır bu. Ayda işlenen ilk cinayet."

Dr. Urth birdenbire ciddileşerek, "Cinayet tam tamına ne zaman işlendi?" diye sordu.

"Yirmi yedi ağutosta."

"Peyton ne zaman tutuklandı?"

"Dün. Otuz ağustosta."

"Peyton katilse yine de Dünyaya dönecek zaman bulabildi demektir."

"Güç bela. Güç bela." Davenport'un dudakları inceldi. "Evine bir gün önce gitseydim... orayı boş bulsaydım..."

"Sizce katille kurbanı Ayda kaç gün kaldılar?"

"Ayak izlerine bakılırsa orada epey kalmış olmalılar. En aşağı bir hafta."

"Bindikleri gemi bulundu mu?"

"Hayır. Herhalde hiçbir zaman da bulunamayacak. On saat kadar önce Denver Üniversitesi önceki gün akşamüzeri saat altıda radyoaktivitenin artmaya başladığını ve bunun birkaç saat sürdüğünü bildirdi. Bir geminin, mürettebat olmadan havalanmasını ve yetmiş beş kilometre yukarıda mikro-reaktör kontağı yüzünden parçalanmasını sağlamak kolaydır, Dr. Urth. Geminin kontrolleri bunu sağlayacak biçimde ayarlanır, hepsi o kadar."

Dr. Urth düşünceli bir tavırla, "Ben Peyton'un yerinde olsaydım," diye mırıldandı. "Kurbanımı gemide öldürürdüm. Sonra hem gemiyi ve hem de onu patlatırdım."

Davenport sertçe, "Siz Peyton'u tanımıyorsunuz," dedi. "Adam yasalara karşı kazandığı zaferlerin tadını çıkarır. Bunlara değer verir. Cesedi Ayda bırakarak bize meydan okudu."

"Anlıyorum..." Dr. Urth eliyle karnının üzerinde daireler çizdi. "Eh, bir şans var!""Onun Ayda olduğunu kanıtlayabilecek misiniz?"

"Size fikrimi açıklayabileceğim."

"Şimdi mi?"

"Ne kadar çabuk olursa, o kadar iyi olur. Tabii Bay Peyton'la konuşabilirsem."

"Bunu sağlamak kolay. Yer çekimine karşı korunmalı bir jet bekliyor. Yirmi dakika sonra Washington'da oluruz."

Ama tombul uzmanın yüzünde çok endişeli bir ifade belirdi. Ayağa kalkarak koşarcasına müfettişten uzaklaştı. Karmakarışık odanın en loş köşesine gitti. "Hayır!"

"Ne oldu, Dr. Urth?"

"Yer çekimine karşı korunmalı bir jete binmeyeceğim. Öyle şeylere inanmıyorum."

Davenport, Dr. Urth'a şaşkın şaşkın bakarak, "Monorayı mı tercih edersiniz?" diye kekeledi.

Uzman homurdandı. "Ben hiçbir taşıta güvenmem. Onlara inanmam. En güvenlisi yürümektir. Yürümeye hiçbir itirazım yoktur." Birdenbire heyecanlandı. "Bay Peyton'u bu kentte bir yere getiremez misiniz? Yürüyerek erişebileceğim bir yere? Örneğin Belediye Binasına? Ben çoğu zaman oraya kadar yürürüm."

Davenport odada bezgince etrafına bakındı. Işık yılıyla ilgili sayısız cilde bir göz attı. Açık kapıdan uzaydaki Dünyalardan getirilmiş hatıralarla dolu diğer oda gözüküyordu. Sonra yer çekimine karşı korumalı jete binme düşüncesi yüzünden suratının rengi uçmuş olan Dr. Urth'a döndü ve omzunu silkti.

"Peyton'u buraya getireceğim. Hem de bu odaya. Bu sizi memnun eder mi?"

Dr. Urth uzun uzun içini çekti. "Evet."

"İstediğimi gerçekleştireceğinizi umarım, Dr. Urth."

"Elimden geleni yapacağım, Bay Davenport."

Louis Peyton etrafına ve başını eğerek kendisini selamlayan şişman adama aşağılarcasına, tiksintiyle baktı. Kendisine işaret edilen iskemleye bir göz attıktan sonra oturmadan önce eliyle orayı sildi. Davenport onun yanındaki iskemleye geçti. Silahının mahfazası iyice ortadaydı.

Şişman adam gülümseyerek oturdu ve sanki biraz önce nefis yemekler yemiş ve bunu bütün dünyaya da açıklamak istiyormuş gibi, eliyle yuvarlak göbeğine vurdu. "İyi akşamlar, Bay Peyton Ben uzay uzmanı Dr. Wendell Urth'um."

Peyton çabucak ona baktı. "Benden ne istiyorsunuz?"

"Ağustos ayında herhangi bir gün Ayda olup olmadığınızı öğrenmek istiyorum."

"Ayda değildim."

"Ama yeryüzünde hiç kimse sizi ağustos ayında görmemiş. Ayın biriyle otuzu arasında."

"Ağustos da normal yaşantımı sürdürdüm. O ay boyunca beni hiç kimse görmez. Ona sorun." Başıyla Davenport'u işaret etti.

Dr. Urth güldü. "Bu konuyu incelemek ne hoş olurdu! Ayla Dünya arasındaki farkı anlamanın fiziksel bir yolu olsaydı. Örneğin saçınızdaki tozları tahlil ederek, 'Ah, Ay tozu' diyebilseydik. Ama ne yazık ki bunu yapamıyoruz. Aydaki taşlar, Dünyadakinden farksızdır. Ama farklı da olsaydı saçınıza tozları bulaşamazdı. Bunun için ancak Ayda uzay kılığı olmadan dolaşmanız gerekirdi. Tabii böyle bir şeyin olması imkânsızdı."

Peyton ifadesiz bir yüzle oturmaktaydı.

Dr. Urth dostça bir tavırla gülümseyerek sözlerini sürdürürken küçücük burnundan kaymak üzere olan gözlüğünü düzeltti. "Uzayda yolculuk yapan ya da Ayın yüzeyinde dolaşan bir insan Dünyanın havasını solur. Dünyaya özgü yiyecekleri yer. Gemiyle ya da uzay tulumuyla dolaşsın, çevresini hemen cildinin yakınında taşır. Biz şimdi Aya iki günde giden, orada en aşağı bir hafta kalan ve yine iki günde oradan dönen birini arıyoruz. Ve o bütün bu süre boyunca Dünyayı da birlikte taşıdı. Bu da durumu zorlaştırıyor."

Peyton, "Durumu kolaylaştırabilirsiniz," dedi, "Beni bırakır ve gerçek katili aramaya başlarsınız."

Dr. Urth, "Sonunda bunu da yapmak zorunda kalabiliriz," diye cevap verdi. "Siz hiç şimdiye kadar böyle bir şey gördünüz mü?" Tombul elini koltuğunun yanından yere doğru uzattı ve hafifçe ışıldayan gri bir küreyi aldı.

Peyton gülümsedi. "O bir Şarkı Söyleyen Çana benziyor."

"Bu gerçekten bir Şarkı Söyleyen Çan. Zaten cinayet de bu Çanlar uğruna işlendi. Bunu nasıl buluyorsunuz?"

"Bence oldukça kusurlu."

"Ah, ama onu incelemelisiniz." Dr. Urth elini çabucak oynatarak Çanı kendisinden yüz seksen santim ötede oturan Peyton'a attı.

Katil, "Kahretsin!" diye homurdandı. "Lanet olasıca budala! Çanı öyle sağa sola atmayın."

"Demek Şarkı Söyleyen Çanlara saygınız var?"

"Bir Çanı kıramayacak kadar çok hem de. Hiç olmazsa bu bir suç sayılmaz." Peyton Çanı usulca okşadı. Sonra onu kulağına götürerek ağır

ağır salladı. Lunolit denen küçük sünger parçacıklarının Çanın içinde hafifçe tıkırdamalarını dinledi.

Sonra Çanı hâlâ takılı olan telinden tuttu. Başparmağının tırnağını ustaca Çana sürerek bir kavis çizdi. Çan tınladı! Ses çok tatlıydı. Bir flütünkine benziyordu. Hafif bir vibrato'yia devam ederek yavaşlarken insanın gözlerinin önünde bir yaz akşamının belirmesine neden oldu.

Kısa bir süre için üç adam da bu sese daldılar.

Sonra Dr. Urth, "Onu bana atın, Bay Peyton," dedi. "Hemen atın!" Elini emrediyormuş gibi uzattı.

Peyton düşünmeden Çanı fırlattı Bu havada kısa bir kavis çizdi. Ancak Dr. Peyton'la Dr. Urth'un elinin arasındaki açıklığın üçte birini aşabildi. Sonra aşağıya doğru inip yere çarparak iç çekişe benzer ahenksiz bir sesle parça parça oldu.

Davenport'la Peyton dilleri tutulmuş gibi gri parçacıklara baktılar. Dr. Urth'un sakin sesini neredeyse duymayacaklardı. Uzman, "Katilin Çanları sakladığı yer bulunduğu zaman bana güzelce cilalanmış, kusursuz bir kürenin verilmesini isteyeceğim. Bu hem kırılan Çanımın yerini alacak, hem de ücretim sayılacak."

Davenport öfkeyle, "Ücret mi?" diye sordu. "Ne için?"

"Artık her şey ortada değil mi? Biraz önceki konferansıma rağmen Dünyanın hiçbir uzay yolcusunun birlikte götüremediği bir şey var. Bu da yeryüzünün çekimi. Bay Peyton'un çok değer verdiği bir şeyi atarken böyle büyük bir hata yapması durumu ortaya çıkarıyor. Kasları henüz Dünyanın yer çekimine alışamamış. Bay Davenport, bence tutuklu şu son birkaç gün Dünyadan uzaktaydı. Benim profesyonelce fikrim bu. O ya uzaydaydı ya da Dünyadan çok küçük bir yerdeydi. Örneğin Ayda."

Davenport zaferle ayağa kalktı. Elini silahına atmıştı. "Lütfen bu kararınızı yazın. O zaman Psiko Sondayı kullanmak için kolaylıkla izin alabilirim."

Sersemleyen ve karşı koymayı düşünemeyen Louis Peyton uyuşukluk içinde bir tek gerçeği kavrayabildi. Artık geride bırakacağı mektuba bu son ve kesin başarısızlığı da yazmak zorunda kalacaktı.

KONUŞAN TAŞ

“Konuşan Taş - The Talking Stone” The Magazine of Fantasy and Science Fiction dergisinin 1955 Ekim sayısında çıkmıştır. Hikaye daha sonra 1968'de yayınlanan Asimov's Mysteries toplamasında yer almıştır. “Konuşan Taş” Asimov'un ikinci Wendell Urth hikayesidir.

Asteroit kuşağı çok geniş, orada yaşayan insanların sayısıysa azdır. Beş Numaralı İstasyonda yedi aydan beri çalışan ve bir yıllık görev süresini tamamlaması gereken Larry Vernadsky, gitgide daha sık, dünyadan yetmiş milyon mil ötede, hemen hemen yalnız başına yaşamak aldığım maaşa değer mi, diye düşünüyordu. Ufak tefek bir gençti. Uzay mühendisi ya da asteroit uzmanına hiç benzemiyordu. Mavi gözleri, tereyağ rengi sarı saçları vardı. O değişmez masum görünüşü zeki bir kafayı ve yalnızlığın güçlendirdiği bir merakı gizliyordu.

Hem bu masum görünüş ve hem de o büyük merak Robert Q. gemisinde çok işine yaradı.

Robert Q, Beş Numaralı İstasyonun dış platformuna iner inmez, Vernadsky hemen gemiye girdi. Heyecanlı ve neşeli görünüyordu. Eğer bir köpek olsaydı herhalde havlarken kuyruğunu da sallardı.

Robert O. 'nün kaptanının Vernadsky'nin gülümsemelerine sert ve soğuk bir sessizlikle karşılık vermesi de durumu değiştirmedi. Kaptanın kaba hatlı yüzünde aksi bir ifade vardı. Vernadsky için gemi, özlemini çektiği dostluk demekti. Bu yüzden de Robert Q. 'yu memnunlukla karşılamıştı. Gemiye içi boşaltılarak Beş Numaralı İstasyon haline sokulmuş olan asteroide depolanmış milyonlarca litre buz ya da dondurulmuş besin özlerinden istedikleri kadarını vermeye hazırdı. Gerekli her elektrikli gereci, herhangi bir hiperatomik için istenen yedek parçayı vermeye de.

Vernadsky gerekli fişi doldururken çocuksu yüzünde oldukça neşeli bir gülümseme vardı. Genç adam hızla not alıyordu. Daha sonra bu bilgi kompütere yüklenerek dosyalanacaktı. Vernadsky geminin adını, seri

numarasını, motor numarasını, alan jeneratörü numarasını ve diğer ayrıntıları yazdı. Robert O.'nün yola çıktığı yeri de kaydetti. ("Asteroitler. Sürüyle. Sonuncusunun hangisi olduğunu bilmiyorum bile.") Vernadsky kısaca, "Kuşak," diye kaydetti. Asteroit Kuşağı için genellikle bu kısaltılmış ad kullanılırdı. Gemi Dünyaya gidiyordu. İstasyona uğrama nedeni de hiperatomik motorun teklemeye başlamasıydı.

Vernadsky gemiyle ilgili belgelere bakarak, "Mürettebat kaç kişi kaptan?" diye sordu.

Kaptan, "İki," dedi. "Şimdi şu hiperatomik motora bakar mısınız? Mal teslim etmemiz gerekiyor." Sakalları çıkmaya başladığı için yanakları mavimsi duruyordu. Yaşamı boyunca asteroitlerde madencilik yapmış, sert biri gibi davranıyor ama eğitim görmüş, hatta entelektüel biri gibi konuşuyordu.

"Tabii." Vernadsky arızaları anlamak için kullandığı aletlerle dolu çantasıyla makine dairesine gitti. Kaptan da peşindeydi. Genç adam devreleri, vakum derecesini, güç alanı yoğunluğunu rahatlık ve ustalıkla kontrol etti.

Bir yandan da merakla kaptanı düşünüyordu. Bunu yapmamak elinde değildi. Kendisi bulunduğu yerden hiç hoşlanmıyordu. Ama bazılarının uzayın bomboşluğu ve özgürlüğünü büyüleyici bulduklarını anlayabiliyordu. Ancak bu kaptan gibi bir adamın asteroitlerde sırf yalnızlığı sevdiği için madencilik yapmayacağını da tahmin edebiliyordu.

"Taşıdığınız belirli bir maden cevheri var mı?" diye sordu.

Kaptanın kaşları çatıldı. "Krom ve mangan."

"Öyle mi?.. Ben sizin yerinizde olsaydım Jenner dağıtım borusunu değiştirirdim."

"Başımıza bu derdi açan o mu?"

"Hayır, değil. Ama o biraz aşınmış. Bir milyon mil sonra başınız yine derde girebilir. Madem geminiz burada...""Pekâlâ, onu değiştirin. Ama şu tıklamanın nedenini bulursanız iyi olur! Tamam mı?"

"Elimden geleni yapıyorum, kaptan."

Kaptan son sözleri Vernadsky'i bile kıracak kadar sertçe söylemişti. Genç adam bir süre sessizce çalıştıktan sonra da ayağa ' kalktı. "Yarı-reflektör Gamma ışınları yüzünden bulanıklaşmış. Pozitron ışını bir daire çizerek başlangıç noktasına dönerken, güç bir saniye için kesiliyor. Onu değiştirmeniz gerekecek."

"Bu iş ne kadar sürer?"

"Birkaç saat. Belki de on iki."

"Ne? Zaten geciktim!"

"Ne yapalım, durum bu." Vernadsky yine neşeli bir tavır takınmıştı. "Yapabileceğim fazla bir şey yok. Ben içeri girmeden önce sistemin üç saat boyunca helyumla yıkanması gerekecek. Ondan sonra yeni yarı-reflektörü ayarlayacağım. Bu da zaman alacak. Tabii ayarı birkaç dakika içinde düzeltmeye çalışırım. Ama o siz daha Marsın yörüngesine giremeden bozulur."

Kaptan genç adama öfkeyle baktı. "Haydi. Başlayın."

Vernadsky helyum tankını dikkatle gemiye soktu. Geminin yapay yer çekimi jeneratörleri kapatılmış olduğu için hiç ağır değildi. Ama tam bir kitle ve süredurumu vardı. Bunun için de tankı dikkatle taşımak gerekiyordu. Vernadsky'ninse hiç ağırlığı olmadığı için manevraları daha da zorlaşıyordu.

Genç adam bütün dikkatini tanka verdiği için eşyalarla dolu koridorda ters yana saptı ve kendini bir an karanlık ve yabancı bir odada buldu.

Vernadsky ancak şaşkınlıkla bir kez bağıracak kadar zaman bulabildi. Sonra iki adam üzerine atıldılar. Tankı hızla dışarı çıkararak kapıyı arkasından kapattılar.

Genç adam silindiri motorun emme valfına bağlar ve helyum, hafifçe hışırdayarak içeriyi temizlerken hiç konuşmadı. Helyum, radyoaktif gazları emerek her şeyi kabul eden uzayın boşluğuna uçuyordu.Sonra Vernadsky'nin merakı çekingenliğini yendi. "Geminizde bir Silikon var, kaptan. Hem de iri bir şey."

Kaptan ağır ağır genç adama döndü. "Öyle mi?" Sesi son derece ifadesizdi.

"Onu gördüm. Daha yakından bakabilir miyim?"

"Neden?"

Vernadsky adeta yalvarırcasına, "Ah, beni dinleyin, kaptan," dedi. "Yılın yarısını bu kayada geçirdim. Asteroitlerle ilgili bulabildiğim her eseri okudum. Bu da Silikoni'ler konusunda birçok şey okuduğum anlamına geliyor. Ve ben ufacık bir Silikoni bile görmedim. Bana acıyın."

"Burada yapmanız gereken bir iş var sanıyorum."

"Helyum saatlerce içeriyi temizleyecek, hepsi o kadar. Bu iş bitinceye kadar başka hiçbir şey yapamam. Sahi, geminizde neden bir Silikoni taşıyorsunuz?"

"Evcil bir şey o. Bazıları köpeklerden hoşlanırlar. Ben Silikoni'leri tercih ediyorum."

"Ona konuşmasını öğrettiniz mi?"

Kaptan kıpkırmızı kesildi. "Neden soruyorsunuz?"

"İçlerinden bazıları konuşmayı başarmışlar. Hatta bazıları insanların kafalarından geçen düşünceleri okumuşlar."

"Nesiniz siz? O lanet olasıca şeyler konusunda uzmanlaşmış biri mi?"

"Onlar hakkında sürüyle kitap okudum. Bunu size söyledim ya! Bırakın da ona bakayım!" Vernadsky karşısında duran kaptanın iki yanında birer tayfanın beklediğinin farkında olduğunu belli etmemeye çalışıyordu. Üçü de ondan iriydi ve daha ağırdılar. Ve genç adam üçünün de silahlı olduğundan emindi. "E, ne var? O nesneyi çalacak değilim. Sadece görmek istiyorum."

Belki o anda öldürülmemesinin nedeni tamir işinin henüz tamamlanmamış olmasıydı. Belki de yüzündeki neşeli ve hatta neredeyse aptalca denebilecek masum ifadeydi. Bu ikinci ihtimal daha güçlüydü. Kaptan, "Pekâlâ," dedi. "Gelin bakalım." Vernadsky onu izledi. Kafası hızla çalışıyordu. Nabzı iyice hızlanmıştı.

Vernadsky karşısındaki gri yaratığa büyük bir huşu ve biraz da tiksintiyle baktı. Hiç Silikoni görmediği doğruydu. Ama onların üç boyutlu fotoğraflarını görmüş, tariflerini okumuştu. Ne var ki, resimler ya da sözler hiçbir zaman gerçeğin yerini alamazlar.

Yaratığın derisi düzgün, yağlımsı ve griydi. Hareketleri yavaştı. Kayaları oyan ve kendisi de yarı taş olan bir yaratıktan da böyle bir şey beklenirdi zaten. Derinin altındaki kasların büzülüp gerilmesi yerine ince taş levhalar yağlı yağlı birbirlerinin üzerinden kayıyor ve bu sayede o da hareket ediyordu.

Genelde yumurta biçimiydi. Üstü yuvarlak, altı yassıydı. İki ayrı eklem yeri vardı. Alttaki, ortadan kenarlara doğru uzanan 'bacakları' altı taneydi. Uçları keskin ve sivriydi. Bu kısımları maden birikintileri sağlamlaştırıyordu. Bu tırnaklar kayaları kesiyor ve onları yenebilecek parçalara bölüyordu.

Yaratığın dümdüz olan alt kısmında içine açılan bir tek delik vardı. Bu, Silikoni tersine çevrilmedikçe, gözükmüyordu. İyice parçalanmış taşlar o delikten içeri giriyorlardı. İçeride kireç taşı ve suyla karışan silikat asidi tuzlan reaksiyon göstererek yaratığın dokularını oluşturan silikonları meydana getiriyordu. Fazla silis, o açıklıktan sert beyaz, çakıla benzer pislikler halinde atılıyordu.

Silikoni'ler keşfedilinceye kadar asteroitlerin taş yapısının içindeki küçük oyuklara dağılmış olan bu düzgün çakıllar uzay uzmanlarını çok düşündürmüştü. Sonradan da yaratıkların silikonlara hidrokarbondan yan zincirleri olan silikonoksijen polimerlerine Dünyadaki canlıların yaşamında proteinlerin yaptıkları işleri gördürmelerine de çok şaşmışlardı.

Yaratığın sırtının en yüksek yerinde diğer uzantılar vardı. İçleri boş iki ters koni ayrı ayrı yönlere doğru uzanıyordu. Yaratığın sırtındaki paralel iki çukura düzgünce giriyordu bunlar. Ama biraz havaya doğru da kalkabiliyorlardı. Silikoni kayaları oyarken bu 'kulaklar' o oyuklara sokuluyor, oyduğu mağaramsı yerde dinlenirken her şeyi daha iyi algılayabilmek için onları havaya kaldırıyordu. Bu uzantılar biraz da tavşan kulaklarına benzedikleri için yaratıklara Silikoni adı verilmişti. Bu canlılardan devamlı 'Siliconeus Asteroidea' diye söz eden daha ciddi uzay uzmanları hayvanın ilkel telepati gücünün bu kulaklarla bir ilgisi olabileceğini düşünüyorlardı. Küçük bir grubunsa başka fikirleri vardı.

Silikoni yağ bulaşmış bir kaya parçasının üzerinden ağır ağır geçiyordu. Odanın bir köşesinde de yine öyle kayalar vardı. Vernadsky onların yaratığın besini ya da hiç olmazsa dokularını oluşturacak malzeme

olduğunu biliyordu. Genç adamın okuduğuna göre salt enerji için bu yeterli değildi.

Genç adam Silikoni'ye hayretle bakıyordu. "Bir dev o. Boyu otuz santimden fazla."

Kaptan anlaşılmaz bir şeyler homurdandı.

Vernadsky, "Onu nerede buldunuz?" diye sordu.

"Asteroitlerden birinde."

"Dinleyin! Şimdiye kadar bulunan en büyük Silikoni sadece beş santim büyüklüğündeydi. Bunu Dünyadaki bir müze ya da üniversiteye bir iki bin dolara satabilirsiniz sanırım."

Kaptan omzunu silkti. "Eh, onu gördünüz işte. Şimdi hiperatomik motora dönelim." Genç adamı dirseğinden yakalamış çeviriyordu ki aynı anda ağır ağır, peltek peltek konuşan birinin sesi duyuldu. Boğuk ve hırıltılı bir sesti bu.

Bu ses taşın taşa dikkatle sürtülmesinden çıkıyordu. Vernadsky konuşan yaratığa neredeyse dehşet içinde baktı.

Silikoni'ydi bu. Yaratık birdenbire konuşan bir taşa dönüşmüştü. Silikoni, "Adam bu şeyin konuşup konuşamadığını merak ediyor."

Vernadsky, "Uzay aşkına..." diye fısıldadı. "Konuşuyor."

Kaptan sabırsızca, "Tamam," dedi. "Onu gördünüz, sesini de duydunuz. Artık gidelim."

Genç adam ekledi. "İnsanın düşüncelerini de okuyor..."

Silikoni, "Mars iki dört saat, üç yedi ve bir yarım dakikada döner," diye hırıldadı. "Jüpiter'in yoğunluğu bir nokta iki ikidir. Uranüs bir yedi sekiz bir yılında keşfedildi. Plüton en uzaktaki gezegendir. En ağır olan Güneştir. Kitlesi iki sıfır sıfır sıfır sıfır sıfır sıfır..."

Kaptan, Vernadsky'i çekti. Genç adam geri geri yarı yürüyor, yarı sürükleniyordu. Gitgide hafifleyen o hırıltılı sıfırları büyülenmiş gibi dinliyordu. "Bütün bunları nereden biliyor, kaptan?"

"Eski bir astronomi kitabı var. Taş yaratığa onu okuyoruz. Ama çok eski bir kitap bu."

Tayfalardan biri öfkeyle, "Uzay yolculuğu başlamadan önceki çağlardan kalma," diye açıkladı. "Film değil baskı tekniğiyle yapılmış."

Kaptan homurdandı. "Kes sesini!"

Vernadsky dışarı akan helyumdaki Gamma radyasyonunu kontrol etti. Sonunda temizliği durdurmanın zamanı gelmişti. Artık içeride çalışacaktı. Bu özen gösterilmesi gereken bir işti. Genç adam çalışmalarına bir kez kahve içip biraz dinlenmek için ara verdi.

Yine o saf gülümsemesiyle, "Ne düşündüm biliyor musunuz, kaptan?" dedi. "O şey bir kayanın içinde yaşıyor. Bütün yaşamı boyunca bir asteroitin içinde. Belki yüzlerce yıl yaşıyor. Üstelik çok da büyük. Herhalde o ufacık Silokoni'lerden çok daha zeki. Sonra siz onu buluyorsunuz ve Silikoni de o zaman evrenin sadece yaşadığı kayadan oluşmadığını anlıyor. Aklının bile köşesinden geçmeyen trilyonlarca şey öğreniyor, işte o yüzden astronomiye ilgi duyuyor. Bu yepyeni dünya kitaptaki ve insanların kafalarındaki yeni düşünceler... Siz de benim gibi düşünmüyor musunuz?"

Genç adam çaresizce kaptanın ağzından bir şeyler almaya çalışıyordu. Tahminlerini dayandırabileceği sağlam bir şeyler. İşte bu yüzden gerçeğin yarısını söylemek tehlikesini göze almıştı. Ama tabii gerçeğin diğer yarısı çok daha önemliydi.Ne var ki, bölmeye dayanarak kollarını kavuşturmuş olan kaptan sadece, "Bu iş ne zaman bitecek?" diye sordu.

Başka bir şey söylemedi. Vernadsky de bununla yetinmek zorunda kaldı. Motor sonunda genç adamın tam istediği gibi ayarlandı. Kaptan fazla olmayan ücreti peşin parayla ödedi. Makbuzu aldı ve geminin hiperenerjisinin gürültüleri arasında istasyondan uzaklaştı.

Vernadsky geminin gidişini dayanılmaz derecede güçlü bir heyecanla izledi. Sonra da esiraltı göndericisine koştu. Kendi kendine, "Yanıldığımı sanmıyorum..." diye mırıldanıyordu. "Haklı olmalıyım."

Aradığı devriye görevlisi Milt Hawkins'di. Hawkins, 72 Numaralı Asteroit Devriye İstasyonunda yalnızdı. İki gündür tıraş olmamıştı. Elinde buzlu bira tenekesiyle film göstericisinin karşısında oturuyordu. Elmacık kemikleri geniş, pembe yüzünde her zaman bir sıkıntı ifadesi vardı. Bu da, Vernadsky'nin gözlerindeki zoraki neşe pırıltısı gibi yalnızlığın neden olduğu bir şeydi.

Hawkins şimdi yalnızca o gözlere bakıyor olsa bile yine de memnundu. Karşısındaki sadece Vernadsky'di ama ahbaplık etmek yine de bir şey sayılırdı. Heyecanla, "Merhaba," dedi ve sonra memnun memnun Vernadsky'nin sesini dinlemeye başladı. Onun söyledikleriyle pek ilgilenmiyordu.

Sonra birdenbire o neşeli hali kayboldu. Şimdi iyice kulak kesilmişti. "Bir dakika! Biiir daaakiikaaa! Sen neden söz ediyorsun?"

"Beni dinlemiyor muydun, ahmak polis? Deminden beri sana içimi döküp duruyorum.".

"Şunu şöyle anlaşılır biçimde, alıştıra alıştıra anlatsana. Nedir bu Silikoni meselesi?"

"Adamın gemisinde bir Silikoni var. Onun evcil hayvanı olduğunu söylüyor ve yaratığı taşlarla besliyor.""Ha? Ah, asteroitlere sefer yapan bir madenci bir parça peyniri bile evcil hayvan sayabilir. Tabii onu konuşturabilirse."

"Bu öyle sıradan bir Silikoni değil. Şu birkaç santimlik taşlardan. Bir kere boyu otuz santimden uzun. Anlayamıyor musun? Uzay aşkına! Burada yaşayan birinin asteroitler konusunda bilgisi olduğunu sanırdım!"

"Pekâlâ. Sen bana bilgi ver bakalım."

"Dinle, yağlı kayalar hücre oluşturulmasını sağlıyor. Ama o büyüklükte bir Silikoni enerjisini nereden alıyor?"

"Bu sorunu cevaplayamam."

"O enerjiyi doğrudan doğruya... Şu anda yanında birileri var mı?"

"Hayır. Keşke olsaydı."

"Bir dakika sonra bunu istemeyeceksin. Silikoni'ler Gamma ışınlarını doğrudan doğruya emerek enerji sağlıyorlar."

"Kim demiş?"

"Wendell Urth adlı biri. O çok ünlü bir uzay uzmanı. Dahası da var: Urth, Silikoni'nin kulaklarının bu işe yaradığını söylüyor." Vernadsky işaret parmaklarını şakaklarına götürerek oynattı. "Onların telepatiyle hiçbir

ilgileri yok. İnsan araçlarının fark edemedikleri düzeylerdeki Gamma ışınlarını algılıyorlar."

Hawkins, "Pekâlâ," dedi. "Sonra?" Gitgide düşünceli bir hal alıyordu.

"Sonra şu: Urth, herhangi bir asteroidde ancak dört, beş santim boyundaki Silikoni'lere yetecek kadar Gamma radyasyonu olduğunu söylüyor. Yani Kuşakta yeteri kadar radyoaktivite yok. Ve şimdi karşımızda otuz santim büyüklüğünde bir yaratık var."

"E..."

"O halde bu Silikoni, Gamma ışınlarının bol olduğu bir yerden geliyor. Fazla miktarda uranyum bulunan bir yerden. Dokunulduğu zaman sıcak olduğu anlaşılacak kadar radyoaktivitesi olan bir asteroidden. Orası sıradan yörüngelerin dışında bir yerde olduğu için kimse fark etmemiş. Şimdi şöyle düşünelim: zeki bir çocuk rastlantı sonucu o asteroide indi. Kayaların sıcaklığını fark ederek düşünmeye başladı. Robert Q. 'nün kaptanı, cahil biri değil, çok da kurnaz."

"Devam et."

"Yine diyelim ki bu zeki adam tahlil ettirmek için kayadan bir parça kopardı ve o zaman dev bir Silikoni buldu. Sonra da Dünya tarihinin en inanılmaz, en zengin madenini bulduğunu anladı. Artık tahlile de ihtiyacı yoktu. Silikoni onu zengin damarlara götürürdü."

"Neden götürsün ki?"

"Çünkü Silikoni, kâinatı öğrenmek istiyor. Çünkü kayanın altında belki bin yıl yaşamış ve sonra da yıldızları keşfetmiş. İnsanların kafalarından geçenleri okuyor ve konuşmayı da öğreniyor. Onun için bir anlaşma da yapabilir. Dinle! Kaptan böyle bir fırsatı kaçırır mı? Uranyum madenlerini işletmek devletin tekelinde. Lisansları olmayan madencilerin uranyum konacak konteynerleri taşımalarına bile izin verilmiyor. Kaptan için pek uygun bir iş bu."

Hawkins, "Belki de sen haklısın," dedi.

"Belki, melkisi yok bunun. Ben Silikoni'yi seyrederken etrafımı nasıl sardıklarını görmeliydin. Bir kez ters bir söz söyleyecek olsam üzerime atılacaklardı. İki dakika sonra beni nasıl dışarı sürüklediklerini de görmeni isterdim."

Hawkins eliyle sakallı çenesini ovuşturdu ve tıraş olmasının ne kadar zamanını alacağını hesapladı. "O adamı istasyonun da ne kadar süre tutabilirsin?"

"Tutmak mı? Uzay aşkına! Gitti bile!"

"Ne? Kahretsin! Öyleyse bütün bunları konuşmanın bir anlamı yok. Niçin kaçmasına izin verdin?"

Vernadsky sabırla, "Üç adam," dedi. "Üçü de benden çok iriydiler. Üçü de silahlıydılar ve beni öldürmeye de hazırdılar. Ne yapmamı istiyordun?""Pekâlâ. Ama şimdi ne yapacağız?"

"Gidip onları kolayca yakalayacağız. Yarı reflektörlerini ayarlamam gerekiyordu. Bunu kendi bildiğim gibi yaptım. On bin mil sonra motorlar tamamıyla duracak. Onları izleyebilmek için Jenner dağıtım borusuna da alet yerleştirdim."

Hawkins irileşmiş gözlerle, gülüp duran Vernadsky'nin yüzüne baktı. "Tanrım!"

"Yanına hiç kimseyi alma. Sadece sen, ben ve devriye gemisi. Robert Q. 'da hiç enerji olmayacak. Polis gemisininse bir iki topu var. Bize uranyumlu asteroidin nerede olduğunu söyleyecekler. Onu bulacağız. Ve ondan sonra da Devriye Merkeziyle bağlantı kuracağız. Onlara üç uranyum kaçakçısını, Dünyada hiç kimsenin görmediği büyüklükte bir Silikoni'yi ve bir asteroit dolusu uranyum cevherini teslim edeceğiz. Dünyanın görmediği kadar çok uranyumu. Sen teğmenliğe yükseleceksin, ben de terfi edecek ve artık devamlı olarak Dünyada çalışacağım. Tamam mı?"

Hawkins iyice sersemlemişti. "Tamam!" diye bağırdı. "Hemen oraya geliyorum."

Neredeyse Robert Q. 'ya iyice sokulacaklardı. Gemiyi gövdesinden hafifçe yansıyan güneş ışınları sayesinde fark ettiler.

Hawkins, "Onlara geminin ışıklarını yakacak kadar enerji bırakmadın mı?" diye sordu. "Yardımcı jeneratörü de bozmadın ya?"

Vernadsky omzunu silkti. "Fazla enerji harcamamaya çalışıp bir geminin onları bulacağını umuyorlar. Şu anda bütün enerjiyi esiraltı iletişim için kullandıklarından eminim."

Hawkins alayla, "Öyle bir şey yapıyorlarsa," dedi. "Yakalayamıyorum."

"Sahi mi?"

"Sahi ya!"Polis kruvazörü Robert O.'nün etrafında döne döne yaklaştı. Enerjisi kesilmiş olan avları uzayda saatte on beş bin kilometre hızla sürükleniyordu. Kruvazör hızını Robert O.'nunkine uydurdu ve içeriye doğru kaydı.

Hawkins'in yüzünde dehşet dolu bir ifade belirdi. "Ah, Tanrım! Olamaz!"

"Ne oldu?"

"Gemi kazaya uğramış. Bir meteor çarpmış ona. Asteroit Kuşağında yeteri kadar göktaşı var."

Vernadsky'nin sesindeki ve yüzündeki heyecan kayboldu.. "Meteor mu çarpmış? Gemi parçalanmış mı?"

"Gövdede ambar kapısı kadar bir delik açılmış. Çok üzgünüm, Vernadsky. Bu hiç de hoş olmayan olaylara yol açabilir."

Vernadsky gözlerini yumarak, yutkundu. Hawkins'in ne demek istediğini biliyordu. Genç adam mahsus bir gemiyi sakatlamıştı. Bu bir suç sayılabilirdi ve bu suçun ölümle sonuçlanması da cinayet demekti. "Buraya bak, Hawkins. Bunu neden yaptığımı biliyorsun."

"Bana anlattıklarını biliyorum. Gerekirse tanıklık edeceğim. Ama bu gemidekiler kaçakçı değillerse..." Sözlerini tamamlamadı. Buna gerek de yoktu.

İki arkadaş uzay tulumlarını giyerek yara almış olan gemiye girdiler.

Robert O.'nün içi de, dışı da karmakarışıktı. Güç olmadığı için onlara çarpan kayayı zamanında fark edememiş ve en zayıf bir korunma perdesi oluşturamamışlardı. Ya da fark etmiş olsalar bile manevra yaparak ondan kurtulamamışlardı. Göktaşı geminin gövdesini sanki o yıldızlı bir kâğıtmış gibi çökertmişti. Pilot odasını parçalamış, havanın kaçmasına neden olmuş ve gemideki üç adamı öldürmüştü.

Kaza sırasında tayfalardan biri şiddetle duvara çarptığı için şimdi donmuş ete benziyordu. Kaptanla diğer tayfa kaskatı yatıyorlardı. Derileri donmuş kanlarla kaplıydı. Hava, kanlarından çıkarken damarları patlatmıştı. Uzayda bu tür bir ölüm olayıyla karşılaşmamış olan Vernadsky'nin midesi

bulanmaya başladı. Ama genç adam uzay tulumunun içine kusarak her şeyi kirletmek istemiyordu. Mide bulantısını bastırmayı başardı. "Taşıdıkları maden cevherini kontrol edelim. O radyoaktif olmalı!" Genç adam sessizce tekrarladı. "Öyle olmalı! Öyle olmalı!"

Çarpışma yüzünden ambar kapağı çarpılmış olduğu için artık çerçevesine iyice oturamıyordu. Yanda bir santim kadar bir aralık vardı.

Hawkins eldivenli elindeki aleti kaldırdı ve bunun mika yüzünü o aralığa doğru tuttu.

Aletten milyonlarca saksağanın sesini andıran bir gürültü yükseldi.

Vernadsky müthiş rahatladı o zaman. "Sana söylemiştim." Şimdi gemiyi doğru dürüst tamir etmemesini bir vatandaşın görevini sadakatle yerine getirmesi olarak düşünüyordu. Üç adamın ölmesine neden olan meteor çarpmasıysa sadece üzücü bir kazaydı.

Çarpılmış kapağı, iki el ateş ederek kırdılar. Ve cep lambalarının ışığı tonlarla taşı aydınlattı.

Hawkins orta boyda iki taşı alarak onları dikkatle tulumunun ceplerinden birine koydu. "Kanıt olarak... Ve tahlil için."

Vernadsky onu uyardı. "Cildine uzun süre yakın tutma."

"Gemiye dönünceye kadar tulum beni korur. Bildiğin gibi bu saf uranyum değil."

"Ama safa çok yakın olduğundan eminim." Vernadsky yine o güven dolu tavırlarını takınmıştı.

Hawkins etrafına bakmıyordu. "Eh, artık her şey anlaşılıyor. Hem biz de belki bir kaçakçı çetesini durdurduk. Ya da böyle çetenin bir bölümünü. Ama şimdi ne olacak?"

"Uranyum bulunan asteroit... Ah, ah!"

"Evet. Nerede o? Asteroit'in yerini bilen üç kişi de öldü."

"Tanrım!" Vernadsky'nin keyfi tekrar kaçtı. Asteroit'in yerini bilmiyorlardı. Ellerinde sadece üç ceset ve birkaç ton uranyum cevheri vardı. Bu da fena sayılmazdı. Ama öyle göz kamaştıracak bir başarı olduğu da söylenemezdi. Evet, ona bir takdirname verirlerdi. Ama o takdirname peşinde değildi ki.

Vernadsky terfi etmeyi ve artık devamlı Dünyada çalışmayı istiyordu. Bunun için de büyük bir başarı şarttı.

Genç adam birdenbire, "Uzay aşkına!" diye bağırdı. "O Silikonu Boşlukta yaşayabiliyor. Her zaman boşlukta yaşıyor ve asteroidin yerini de biliyor."

Hawkins de hemen heyecanlandı. "Tabii ya! Nerede o?"

Vernadsky bağırdı. "Kıçta! Bu taraftan!"

Silikoni iki arkadaşın el fenerlerinin ışığında pırıldadı. Hareket ediyordu. Ölmemişti.

Vernadsky'nin kalbi heyecanından deli gibi çarpıyordu. "Onu buradan götürmeliyiz, Hawkins."

"Neden?"

"Sesler boşlukta duyulamaz. Tanrı aşkına! Onu kruvazöre taşımamız şart."

"Pekâlâ, pekâlâ."

"Ona telsiz vericisi olan bir tulum giydiremeyiz."

"Tamam, dedik ya!"

İki arkadaş yaratığı dikkat ve özenle taşıdılar. Maden eldivenleriyle Silikoni'nin yağlı derisini adeta sevgiyle tutuyorlardı.

Robert Q. 'dan ayrılırlarken, Hawkins yaratığı kucağında taşıdı.

Silikoni şimdi kruvazörün kontrol odasında yatıyordu. İki adam başlıklarını çıkarmışlardı. Hawkins tulumunu çıkarmakla meşguldü.

Vernadsky bekleyemedi. "Kafamızdan geçenleri mi okuyorsunuz?" Taş yüzeylerin birbirlerine sürünmelerinden çıkan sesler sözlere dönüşünceye kadar soluğunu tutarak bekledi. Genç adam için o anda bundan daha güzel bir ses olamazdı.

Silikoni, "Evet," dedi. Sonra da ekledi. "Etraf hep boşluk. Hiç."

Hawkins, "Ne?" diye sordu.

Vernadsky onu susturdu. "Biraz önce uzayda yaptığı yolculuğu kastediyor sanırım. Herhalde bu onu etkiledi." Sonra da, sanki düşüncelerini daha belirginleştirmek istiyormuş gibi sesini iyice yükselterek Silikoni'ye,

"Seninle beraber olan adamlar uranyum topluyorlardı," dedi. "Özel cevher, radyasyon, enerji."

O hafif, hışırtılı ses duyuldu. "Yiyecek istiyorlardı."

Tabii ya! O taşlar Silikoni için besin demekti. Enerji kaynağı. Vernadsky, "Onlara besini nerede bulacaklarını gösterdin değil mi?" diye sordu.

"Evet."

Hawkins yakındı. "Bu nesnenin sesini zorlukla duyabiliyorum."

Vernadsky endişeyle, "Onda bir gariplik var." Vine sesini yükseltti. "İyi misin?"

"İyi değilim. Hava hemen gitti. İçte bir terslik var."

Vernadsky mırıldandı. "Basıncın birdenbire kalkması yüzünden zarar gördü sanırım. Ah, Tanrım... Dinle, ne istediğimi biliyorsun. Vatanın nerede? Şu yiyecek olan yer?"

İki genç adam susarak beklediler.

Silikoni kulaklarını ağır ağır kaldırdı. Çok ağır ağır. Kulakları titredi, sonra yine düştü. "Orada... Ta orada."

Vernadsky bağırdı. "Nerede?"

"Orada."

Hawkins, "Bir şey yapıyor," dedi. "Bir şeyi işaret etmeye çalışıyor sanırım."

"Evet ama nereyi işaret ediyor? Nasıl?"

"E, ne bekliyordun? Koordinatları vermesini mi?"

Vernadsky hemen, "Neden olmasın?" diye cevap verdi. Yerde büzülmüş yatan Silikoni'ye döndü yine. Taş yaratık artık hareket etmiyordu. Derisi, tehlikeli bir biçimde donuklaşmıştı. Vernadsky, "Kaptan, senin besin dolu yerin nerede olduğunu biliyordu," dedi. "Onda bununla ilgili numaralar vardı. Öyle değil mi?" Silikoni'nin ne demek istediğini anlaması, sadece sözlerini dinlemekle kalmayıp, kafasındakileri de okuması için dua ediyordu.

Taş taşa sürünürken iç çekişini andıran bir ses çıktı. "Evet."

"Üç grup sayı." Öyle olması gerekirdi. Uzayda, tarihler de eklenmiş üç koordinat. Böylece güneşin etrafında dönen asteroidin yörüngesindeki üç yer gösterilmiş olurdu. Ve bunlardan yararlanılarak asteroidin tam yörüngesi ve herhangi bir andaki yeri hesaplanabilirdi. Hatta gezegenlerin neden olduğu aksaklıklar bile kabaca saptanırdı.

"Evet." Silikoni'nin sesi daha da alçalmıştı.

"Neydi onlar? O sayılar neydi? Onları yaz, Hawkins. Bir kâğıt kap."

Ama Silikoni, "Bilmiyorum," dedi. "Numaralar önemli değil. Besin yeri orada."

Hawkins atıldı. "Durum anlaşılıyor. Koordinatlara ihtiyacı yoktu. Bu yüzden de onlarla ilgilenmedi."

Silikoni, "Yakında..." Uzun bir sessizlik oldu. Sonra taş yaratık yeni bir kelimeyi deniyormuş gibi ağır ağır ekledi. "... canlı olmayacağım. Yakında..." Bu seferki sessizlik daha da uzadı. "Ölü olacağım. Ölümden sonra ne var?"

Vernadsky, "Dayan," diye yalvardı. "Söyle, kaptan o sayıları bir yere yazdı mı?"

Silikoni uzun bir süre cevap vermedi. Sonra, "Ölümden sonra ne var?" diye tekrarladı. İki adam iyice eğilmişlerdi, başları neredeyse ölmekte olan taşa değecekti.

Vernadsky çıkıştı. "Bir cevap. Sadece bir. Kaptan numaraları bir yere yazmış olmalı. Nereye? Nereye?"

Silikoni, "Asteroide," diye fısıldadı.

Ve bir daha da konuşmadı.

Ölü bir taştı artık o. Onu doğuran taş kadar ölü. Geminin bölmeleri kadar ölü. Son nefesini vermiş bir insan kadar ölü.

Vernadsky'le Hawkins diz çöktükleri yerden kalkarak birbirlerine umutsuzca baktılar.

Hawkins, "Bu sözler mantıksız," diye fikrini açıkladı. "Kaptan koordinatları neden asteroide yazsın? Bu tıpkı, bir dolabın anahtarını onun içine kilitlemeye benziyor."

Vernadsky başını salladı. "Bir servet değerinde uranyum. Dünyanın en zengin madeni ve biz onun nerede olduğunu bilmiyoruz."

H. Seton Davenport tuhaf bir memnuniyetle etrafına bakındı. Uzun burunlu adamın çizgili suratında en rahat anlarında bile sert bir ifade oluyordu. Dünya Araştırma Bürosunun ajanıydı. Sağ yanağındaki yara izi, siyah saçları, kalın kaşları ve esmer teniyle gerçekten de tam bir ajana benziyordu.

Ama şimdi bu büyük odada etrafına bakınırken dudakları hafif bir gülümsemeyle kıvrılmıştı. Bu loşlukta kitap filmlerinin sonu yokmuş gibi gözüküyordu. Nereden geldikleri ve ne oldukları anlaşılmayan örnekler esrarlı bir havaya bürünüyorlardı. Bu karmaşa yüzünden oda sanki bütün dünyayla ilişkisini kesmiş gibi bir görünüm veriyor ve insanın böylesi bir yerin var olmayacağını düşünmesine yol açıyordu. Tabii odanın sahibi için de aynı durum söz konusuydu.

Odanın sahibi odadaki tek ışıklı yer olan koltuk yazı masası ünitesinde oturuyordu. Elindeki resmi raporun sayfalarını ağır ağır çevirmekteydi. Arada sırada da ufacık, yuvarlak burnundan kayan gözlüğünü düzeltiyor, raporu okurken göbeği usulca kabarıp iniyordu.

Dr. Wendell Urth'du o. Uzmanların fikirleri önemliyse, o zaman Urth da dünyanın en büyük uzay bilginiydi. Dünya dışı problemleri olan kimseler ona geliyorlardı. Oysa Dr. Urth erginliğe eriştikten sonra üniversite yerleşkesindeki evinden bir saatlik mesafeden daha öteye hiç gitmemişti.

Dr. Urth başını kaldırarak ciddi ciddi Müfettiş Davenport'a baktı. "Bu genç Vernadsky çok zeki bir delikanlı."

Davenport, "Sadece Silikoni'yi görmesine rağmen bütün bu sonuçlara vardığı için mi?" dedi. "Gerçekten öyle."

"Hayır, hayır. Bu sonuçlara varmak basit bir işti. Hatta kaçınılmaz bir şey Bir ahmak bile durumu fark ederdi. Ben..." Gözlerinde hafif bir sitem vardı şimdi. "... delikanlının Siliconeus Astoridea'nin Gamma ışınlarına karşı hassaslığıyla ilgili deneylerimi okumuş olmasını kastettim."

Davenport başını salladı. "Ah, evet." Tabii. Dr. Urth, Silikon! konusunda uzmandı! Davenport da o yüzden onun fikrini almaya gelmişti. Uzmana

sadece bir soru sormak niyetindeydi. Basit bir soru. Ama Dr. Urth dolgun dudaklarını sarkıtıp iri kafasını sallamış ve olayla ilgili bütün belgeleri görmek istemişti.

Genellikle böyle bir şeye izin verilemezdi. Ancak Dr. Urth Ayin Şarki Söyleyen Çanları olayında D.A. B.'ye önemli bir biçimde yardım etmiş. Ayin yer çekiminden yararlanarak suçlunun yakalanmasını sağlamıştı. O yüzden de müfettiş belgeleri Urth'a göstermeye razı olmuştu.

Doktor okumasını bitirerek belgeleri yazı masasına bıraktı. Hafifçe homurdanarak gömleğinin eteğini siki kemerinin altından çıkardı ve onunla gözlüğünün camlarını sildi. Bu temizliğin sonucunu anlamak için gözlüğünü ışığa doğru tuttu ve sonra da onu burnunun üzerine biçimsizce konduruverdi. Ellerini şişman göbeğinin üzerinde kavuşturarak küt parmaklarını birbirlerine kenetledi.

"Sorunuzu tekrarlar mısınız, müfettiş?"

Davenport sabırla, "Sizce, raporda tarif edilen boyda ve türde bir Silikoni'nin sadece uranyum bakımından zengin bir dünyada gelişebileceği iddiası doğru mu..."

Dr. Urth onun sözünü kesti. "Radyoaktif malzeme. Belki toryum. Ama herhalde uranyum."

"O halde cevabiniz, 'Evet,' öyle mi?"

"Evet."

"Bu dünyanın büyüklüğü ne olabilir?"

Uzay uzmanı düşünceli bir tavırla, "Belki bir buçuk kilometre çapında," diye mırıldandı. "Belki de daha büyük."

"Orada kaç ton uranyum bulunabilir? Daha doğrusu radyoaktif malzeme?"

"Trilyonlarca ton."

"Bu fikrinizi bir kâğıda yazar ve altını da imzalar mısınız?"

"Tabii."

"Pekâlâ, Dr. Urth." Davenport ayağa kalkarak bir eliyle şapkasına, diğeriyle de belgelere uzandı. "Bize gereken de bu."

Ama Dr. Urth elini belgelere bastırdı. "Bir dakika. O asteroidi nasıl bulacaksınız?"

"Arayarak. Bize verilecek her gemi bir bölgeyi tarayacak. Sadece arayacağız işte."

"Masraf, zaman, çaba! Ve o asteroidi hiçbir zaman bulamayacaksınız."

"Binde bir olasılık var. Bulabiliriz."

"Milyonda bir olasılık. Bulamayacaksınız."

"Hiçbir çaba göstermeden o uranyumdan vazgeçemeyiz. Profesyonel fikriniz ödülün çok değerli olduğunu açıklıyor."

"Ama asteroidi bulmanın daha iyi bir yolu var. Ben onu bulabilirim."

Davenport uzay uzmanına dikkatle baktı. Dr. Urth bütün görünüşüne rağmen hiç de aptal değildi. Bunu kendi deneyimleri sonucu öğrenmişti. Bu yüzden de, "Onu nasıl bulabilirsiniz?" diye sorarken sesinde hafif bir umut vardı.

Dr. Urth, "Önce bedelim," dedi.

"Bedel mi?"

"İstiyorsanız, 'ücretim,' de diyebiliriz. Hükûmet o asteroidi bulduğunda orada yine iri bir Silikoni olabilir. Silikoni'ler çok değerli. Dokuları kati silikon ve gövdelerinde dolaşan sıvı da Silikon eriyiği olan tek canlı o. Asteroitlerin vaktiyle bir tek gezegen olup olmadıkları sorusunu da Silikoni'ler cevaplayabilir. Başka pek çok problemi de... Anlıyor musunuz?""Yani iri bir Silikoni'nin size verilmesini istiyorsunuz."

"Canlı ve iyi durumda. Karşılığında ücret istenmeden. Evet."

Davenport başını salladı. "Hükûmetin bunu kabul edeceğinden eminim. Şimdi düşündüğünüz nedir?"

Dr. Urth usulca, sanki her şeyi açıklıyormuş gibi bir tavırla, "Silikoni'nin sözlerini," dedi.

Davenport sadece şaşırdı. "Hangi sözlerini?"

"Raporda bildirilenleri. Silikoni'nin ölmeden hemen önce söylediklerini. Vernadsky ona kaptanın koordinatları nereye yazdığını sormuş. Silikoni de, 'Asteroide' demiş."

Davenport'un yüzünde müthiş bir düş kırıklığına uğradığını gösteren bir ifade belirdi. "Uzay aşkına, doktor, bunu biz de biliyoruz. O sözleri her açıdan inceledik. Mümkün olan her açıdan. O sözlerin hiçbir anlamı yok."

"Hiç mi yok?"

"Önemli bir anlamı yok. Raporu tekrar okuyun. Silikoni, Vernadsky'i dinlemiyormuş bile. Ölmek üzere olduğunu hissediyor ve bunu düşünüyormuş. İki defa, 'Ölümden sonra ne var?' diye sormuş. Vernadsky soru sormayı sürdürünce de, 'Asteroitde,' demiş. Herhalde taş yaratık Vernadsky'nin sorusunu duymamıştı bile. O kendi sorusunu cevaplıyordu. Öldükten sonra kendi asteroidine döneceğini düşünüyordu. Orada yine güvende olacaktı. Hepsi bu kadar."

Dr. Urth başını salladı. "Şair yanınız çok ağır basıyor, biliyor musunuz? Hayal gücünüz fazla. Haydi, haydi. İlginç bir konu bu. Bakalım bunu kendi başınıza çözebilecek misiniz. Silikoni'nin o sözlerle Vernadsky'nin sorusunu cevapladığını düşünelim..."

Davenport sabırsızlandı. "Öyle de olsa, ne işe yarar? Hangi asteroit? Uranyum olan asteroit mi? Onu bulamayız. Öyleyse koordinatları bulmamız da imkânsız. Yoksa Robert O.'nun çıkış yeri olan başka bir asteroit mi? Onu da bulamayız."

"Çok belirgin şeylerle hiç ilgilenmiyorsunuz, müfettiş. Niçin kendi kendinize, 'Asteroitde,' sözünün Silikoni için ne anlama geldiğini sormuyorsunuz? Siz ya da ben değil, Silikoni için."

Davenport kaşlarını çattı "Anlayamadım, doktor."

"Sözlerimin anlamı açık. Silikoni için asteroit ne anlama geliyordu?"

"Silikoni, uzayı, ona okunan bir astronomi kitabından öğrenmişti. Herhalde kitapta bir asteroidin ne olduğu da açıklanıyordu."

Dr. Urth neşeyle parmağını küt burnunun yanına koydu. "Tamam! Peki bu tarif nasıldı? Asteroit, gezegenlerden daha da küçük bir gök cismidir. Güneşin etrafında dolaşır. Yörüngesi, genel olarak Marsla Jüpiter'inkinin arasındadır. Öyle değil mi?"

"Herhalde."

"Peki Robert Q. nedir?"

"Gemiyi mi kastediyorsunuz?"

Dr. Urth, "Siz onu böyle tanımlıyorsunuz," dedi. "'Gemi' diye. Ama astronomi kitabi çok eskiymiş. Onda uzay gemilerinden söz edilmiyormuş. Tayfalardan biri söylemiş bunu. Kitabin, uzay yolculuğu başlamadan önceki günlerden kalma olduğundan söz etmiş. O halde Robert Q. nedir? Gezegenlerden daha küçük olan bir gök cismi değil mi? Silikoni, gemideyken Güneşin etrafında dolaşmıyor muydu? Ve yörüngesi de genel olarak Marsla Jüpiter'inkinin arasında değil miydi?"

"Yani... Silikoni, geminin de yine bir asteroit olduğunu mu sanıyordu? 'Asteroitde,' dediği zaman koordinatların gemide olduğunu mu söylüyordu?"

"Tabii ya! Size problemi kendi kendinize çözebileceğinizi söyledim."

Neşe ya da rahatlık müfettişin yüzündeki sıkıntılı ifadeyi gidermedi. "Ama bu bir çözüm değil ki, doktor."

Dr. Urth ajana bakarak ağır ağır gözlerini kırpıştırdı. Yüzündeki ifade daha da yumuşadı. Şimdi suratında pek çocuksu bir neşe vardı. "Bence kesin bir çözüm."

"Hiç de değil. Dr. Urth, biz sizinki gibi bir mantık dizisi kurmadık. Silikoni'nin sözlerinin üzerinde hiç durmadık. Ama yine de Robert Q. 'yu iyice aradık. Bunu anlayamıyor musunuz? Gemiyi parça parça, levha levha söktük. Tekneyi parçalarına ayırdık."

"Ve hiçbir şey bulamadınız, öyle mi?"

"Hiçbir şey bulamadık."

"Belki de uygun yere bakmadınız."

"Biz her yere baktık." Davenport gitmek için tekrar ayağa kalktı. "Anlıyor musunuz, Dr. Urth? Gemiyi didik didik ettik. O koordinatların teknede olması imkânsız."

Dr. Urth sakin sakin, "Oturun, Bay Davenport," dedi. "Siz hâlâ Silikoni'nin sözlerine uygun açıdan bakmıyorsunuz. Silikoni İngilizceyi oradan buradan birkaç kelime toplayarak öğrendi. O dilin özelliklerini uygun bir biçimde kullanamıyordu. Belge de açıklanan bazı sözleri de bunu gösteriyor. Örneğin, 'İçte bir terslik var,' demiş. Anlıyor musunuz?"

"E?"

"Bir dili, özelliklerine uygun bir biçimde kullanamayan biri ne yapar? Ya kendi dilindeki deyimleri kelimesi kelimesine çevirir ya da yabancı sözcükleri tam anlamlarına göre kullanır. Silikoni'lerin kendi dilleri yok. O halde bu Silikoni de sözleri anlamlarına göre kullanıyordu. Öyleyse biz de onun gibi yapalım. Silikoni, 'Asteroitde,' dedi, müfettiş. Koordinatların bir kâğıda yazılmış olduğunu da kastetmedi. Onların gemide olduğunu anlatmaya çalıştı."

Davenport kederle, "Büro bir şeyi aradığı zaman gerçekten arar," dedi. "Gemide öyle esrarlı yazılar yoktu."

Dr. Urth'un yüzünde düş kırıklığına uğradığını gösteren bir ifade belirdi. "Ah, müfettiş, ah! Cevabi bulacağınızı umut edip duruyorum. Size sürüyle ipucu da verdim."

Davenport ağır ağır, soluk aldı. "Lütfen bana ne düşündüğünüzü söyler misiniz, doktor?" Bu soruyu sormak ağırına gitmişti ama sesi yine sakin ve kararlıydı.

Dr. Urth bir elini göbeğine vururken, diğeriyle gözlüğünü düzeltti. "Anlayamıyor musunuz, müfettiş? Bir uzay gemisinde gizli sayıların kuşku uyandırmayacakları bir tek yer vardır. Onlar açıktadır ama yine de fark edilmezler. Onlara yüzlerce kişi de baksa yine de emin yerde sayılırlar. Ancak kafası iyi çalışan biri onları bulabilir."

"Nerede? Bana yeri söyleyin."

"Ah, zaten sayıların çok olduğu bir yerde. Son derecede normal numaraların olduğu bir köşede. Yasal numaraların. Orada olmaları gereken sayıların."

"Siz neden söz ediyorsunuz?"

"Geminin gövdesine kazınmış olan seri numarasından. Gövdesindeki numaradan. Motor numarası, alan jeneratörü numarası. Ve böyle birkaç şayi. Onların hepsi de geminin önemli parçalarına kazınırlar. Silikoni'nin dediği gibi, 'Gemide. Gemide.'"

Durumu birdenbire kavrayan Davenport kalın kaşlarını kaldırdı. "Belki de haklisiniz. Eğer öyleyse sizin için Robert Q. 'daki Silikoni'nin iki misli büyüklükte bir taş yaratık bulacağımızı umarım. Sadece konuşan değil, aynı

zamanda ıslık da çalan bir Silikoni. 'Asteroidler Sonsuza Kadar Yaşayacaklar' marşını ıslıkla çalan bir Silikoni." Dosyayı telaşla kaparak, sayfaları hızla çevirdi. Sonra resmi bir D.A.B. fişini çıkardı. "Tabii bulduğumuz bütün tanımlayıcı numaraları kaydettik." Formülleri masaya yaydı. "Bunlardan üçü koordinatlara benziyorsa..."

Dr. Urth fikrini açıkladı. "Herhalde kaptan o numaraları biraz gizlemeye çalışmıştır. Serilerin daha yasalmış gibi gözükmeleri için birkaç harf ve şayi eklemiş olmalı."

Bir bloknota uzandı. Bir diğerini de müfettişe doğru itti. İki adam, dakikalar boyunca sessizce çalıştılar. Seri numaralarını yazıyor, birbirleriyle ilgisi olmayan sayıları çizerek sonuca varmaya çalışıyorlardı.

Sonunda Davenport hem memnunluk ve hem de öfkeyle derin bir soluk aldı. "İşin içinden çıkamadım," diye itiraf etti. "Hakli olduğunuzu sanıyorum. Motorla hesap makinesinin üzerindekilerin gizlenmeye çalışmış koordinatlar ve tarihler olduğu belli. Hiçbir normal seriye uymuyorlar. Sahte sayıları atmak kolay. Böylece elimize iki koordinat geçmiş oluyor. Ama geri kalanların yasal ve doğru seri numaraları olduğuna yemin edebilirim. Siz neler buldunuz, doktor?"

Dr. Urth başını salladı. "Ben de sizinle ayni fikirdeyim. Şimdi elimizde iki koordinat var. Üçüncüsünün de nerede yazılı olduğunu biliyoruz."

"Ah, biliyoruz demek? Peki nasıl..." Müfettiş durakladı, sonra da bağırdı. "Tabii ya! Geminin üzerindeki numara. O burada yazılı değil. Çünkü geminin gövdesinde, tam meteorun çarptığı yerdeydi o. Korkarım, Silikoni'niz olamayacak, doktor." Sonra kırışık yüzünde sevinçli bir ifade belirdi. "Ah, ne aptalım! Numara kayboldu ama bunu hemen Gezegenlerarası Kayıt Bürosundan getirtebiliriz."

Dr. Urth, "Korkarım sözlerinizin, hiç olmazsa ikinci bölümüne itiraz edeceğim," dedi. "Kayıtlarda sadece geminin ilk ve yasal numarası vardır. Kaptanın gizlediği koordinatlar değil."

Davenport, "Meteor tam da oraya çarpmış," diye söylendi. "O yüzden asteroidi bulma umudumuz tümüyle suya düştü. Üçüncüsü olmadan, iki koordinat kimin işine yarar?"

Dr. Urth kesin bir tavırla, "Herhalde iki boyutlu bir yaratığın çok işine yarar," dedi. "Ama bizim boyuttan olan yaratıkların..." Elini göbeğine

vurdu. "... üçüncü koordinata da ihtiyaçları vardır. Neyse ki o da burada."

"D.A.B.'nün dosyasında mı?"

"Sizin listenizde, müfettiş. Bu dosyada genç Vernadsky'nin ilk raporu da var. Tabii Robert O.'nün orada yazılı olan seri numarası sahte. Geminin üzerinde de o sırada bu numara vardı. Kaptan, onarım mühendisinin aradaki farkı görmesini ve meraklanmasını istemezdi."

Davenport bloknotla Vernadsky'nin listesine uzandı. Kısa bir hesap yaptı, sonra da güldü. Dr. Urth memnun memnun soluk vererek koltuğundan kalktı. Koşarcasına kapıya doğru gitti. "Sizi görmek bana her zaman zevk veriyor, müfettiş. Tekrar beklerim. Anlaşmamızı unutmayın. Uranyum hükûmetin olsun. Ama ben daha önemli olan o şeyi istiyorum. Canlı ve iyi durumda dev bir Silikoni." Gülümsüyordu.

Davenport, "Ve ıslık çalanını tercih edeceksiniz," diye ekledi. Odadan çıkarken o da ıslık çalıyordu.

MARSPORT'TAYIM. HILDA DA YANIMDA DEĞİL

“Marsport'tayım. Hilda da Yanımda Değil – I'm in Marsport Without Hilda” Isaac Asimov'un Venture Science Fiction Magazine dergisi Kasım 1957 sayısında çıkmış kısa bir hikayesidir. Orijinal hikaye 1968 Asimov's Mysteries toplamasında yer almıştır.

Bir kere her şey yolunda gitti. Birtakım çarelere başvurmak zorunda kalmadım. Bu işle ilgilenmem de gerekmedi. Belki de tam o sırada felaket kokusu burnuma gelmeliydi.

Olay, iki görev arasında her zamanki gibi dinlendiğim o bir aylık sürede başladı. Galaksi Servisinde bir ay çalışılır, bir ay dinlenilir. Çok uygun bir programdır bu. Marsport'a vardığımda orada her zamanki gibi üç gün bekleyeceğimi düşünüyordum. Oradan Dünyaya kısa bir yolculuk yapacaktım.

Genellikle Hilda beni Marsport'ta beklerdi. Tanrı onu kutsasın, karim pek tatlıdır. Onunla buluştuktan sonra sakin ve güzel günler geçirirdik. İkimiz için de hoş bir süre olurdu bu. Ancak, işin kötüsü Marsport, bütün sistemdeki en karışık, adeta cehennemi aratmayacak bir yerdir. Ve öyle tatlı tatiller de buraya pek uymaz. Ama bunu gel de Huda'ya anlat.

Ancak bu kez, kayınvalidem bir değişiklik yapacak ve kadıncağız için de, Tanrı onu kutsasın,' diyeceğim evet, ne diyordum? Kayınvalidem ben Marsport'a erişmeden iki gün önce hastalandı. Havaalanına inmeden önceki gece Huda'dan bir uzaygrafı aldım. Bunda annesiyle Dünyada kalacağını, benimle bu sefer Marsport'ta buluşamayacağını bildiriyordu.

Ben de ona cevap vererek sevgi ve üzüntü duyduğumu açıkladım. Kayınvalidem için müthiş endişelendiğimi de belirttim. Ve sonunda Marsport'a indim.

'Artık Marsport'taydım. Hilda da yanımda değildi.

Anlayacağınız henüz bir olay yoktu. Bu tablonun çerçevesiydi, diyebilirim. Ya da bir kadının iskeleti. Artık çerçevenin içindeki hatlar ve renklere gelmişti sıra. Kemiği saracak ete ve deriye.

İşte o yüzden Flora'yı aradım. Geçmişte bazı tatlı anlar yaşadığım Flora'yı. Bu iş için de bir videofon kulübesinden yararlandım. Masrafa aldırmıyordum. Son sürat ilerlemek niyetindeydim.

Tabii o arada kendi kendime, herhalde dışarıda, diyordum. Evde olma ihtimali onda bir. Belki de videofonu fişten çıkardı ve kendince eğleniyor. Hatta ölmüş de olabilir.

Ama Flora evdeydi. Videofonu fişten çekmemişti ve bir ölüden başka her şeye benziyordu.

Her zamankinden daha da güzeldi Flora. Birinin vaktiyle söylediği gibi, "Yaş onu solduramaz, alışkanlık da o sonsuz değişkenliğini bayatlatamaz"dı. Ve giydiği ya da yarı giydiği sabahlığın katkısı da büyüktü.

Bir de beni gördüğüne çok da sevinmedi mi? "Max!" diye bağırdı. "Seni görmeyeli yıllar oldu!"

"Biliyorum, Flora. Ama buradayım ve seni görmek istiyorum. Tabii boşsan. Tahmin et bakalım ne oldu? Marsport'tayım ama Hilda yanımda değil."

Flora yine bağırdı. "Ne harika! Hemen gel o halde."

Gözlerim iyice irileşti. Bu kadarı da fazlaydı.

"Yani gerçekten boş musun?"

Şunu bilmenizi isterim. Flora'yı boş bir gecesinde yakalayabilmek için ona çok önceden haber vermeniz gerekirdi. Yani kadın öyle şahane bir şeydi işte.

Flora, "Ah," dedi. "Önemsiz küçük bir randevum var, Max. Ama ben o işi hallederim. Sen hemen gel."

Mutlu mutlu, "Geliyorum!" diye bağırdım.

Flora böyle bir kadındı işte. Şey, size anlatacağım. Bana inanın. Flora'nın dairesini Marsın yer çekimi etkilemiyordu. İçerideki 0.4 Dünya normali bir

yer çekimiydi. Flora'nın Marsın etkisinden kurtulmasını sağlayan alet pahalıydı tabii. Ama laf aramızda buna değerdi. Flora da aletin bedelini ödemekte güçlük çekmemişti. 0.4 yer çekiminde bir kadını kollarınıza aldıysanız, açıklamaya ihtiyacınız yok demektir. Böyle bir şey yapmadıysanız, o zaman açıklamalar da bir işe yaramazlar. Ve ben size acırım.

Bulutların üzerinde uçmaktan söz ederler ya...

Tabii bir kadının düşük yer çekiminde nasıl hareket etmesi gerektiğini de bilmesi şarttır. İşte Flora bunu biliyordu. Kendimden söz etmek niyetinde değilim. Ama Flora da sırf boş olduğu için randevularını iptal etmiyor, "Hemen gel," diye bağırmıyordu. O asla boş kalmazdı.

Videofonu kapattım. Görüntüyü, ancak aslını göreceğim için öyle çabucak ekrandan sildim. Flora'nın aslını! Ah! Kulübeden çıktım.

İşte o anda, tam o anda, zamanın bu belirli noktasında burnuma ilk kez hafif bir felaket kokusu geldi.

Bu koku Mars bürolarından aşağılık Rog Crinton'dan geliyordu: Kabak kafalı, uçuk sarı suratlı, uçuk mavi gözlü, uçuk kumral bıyıklı bir adamdı o. Atalarından biri Slavdı sanırım. Serviste çalışanların yarısı Rog Crinton'un göbek adının 'Aşağılık Köpek' olduğunu düşünürdü.

Tatilim ben Uzay gemisinden iner inmez başladığı için kendimi yere atıp, alnımı üç kez yere vurmadım. Sadece normal bir nezaketle, "Kahretsin" dedim. "Lanet olasıca herif, benden ne istiyorsun? Çabuk ol, çünkü biriyle randevum var."

Crinton, "Randevun benimle," diye karşılık verdi. "Sana küçük bir iş vereceğim."

Güldüm ve ona gerekli bütün anatomik ayrıntılarla o görevi ne yapabileceğini söyledim. Kendisine yardım için bir balyoz da bulabileceğimi ekledim. "Bu benim dinlenme ayım, dostum."

Crinton, "Bu Kırmızı Acil Durum, dostum," dedi.

Bu tatil yapamayacağım anlamına geliyordu. Kulaklarıma inanamadım. "Saçmalama, Rog. Bana acı. Benim de Kırmızı Acil Durum'um var."

"Ama böylesi değil.""Rog," diye yalvardım. "Başka birini bulamaz mısın? Herhangi birini?"

"Marstaki A Sınıfı tek ajan sensin."

"Öyleyse Dünyadan birini getirt. Merkezde ajanları mikroreaktör üniteleri gibi etrafa yığıyorlar."

"Bu işin gece 11'den önce halledilmesi gerekiyor. Ne var? Boş üç saatin yok mu?"

Başımı avuçlarımın arasına aldım. Bu adam anlayamıyordu. "İzin ver de bir görüşme yapayım."

Tekrar videofon kulübesine girdim. Öfkeden ateş saçan gözlerle Crinton'a baktım. "Özel bir konuşma yapmam gerekiyor."

Flora asteroidlerde görülebilen bir serap gibi ekranda ışıldadı. "Bir şey mi oldu, Max? Sakın bir engel çıktığını söyleme. Diğer randevumu iptal ettim."

"Flora, bebeğim," dedim. "Sana geleceğim. Kesinlikle. Ama bir sorun çıktı."

Kırgın bir tavırla o normal soruyu sordu. Ben, "Ah, hayır, hayır," dedim. "Başka bir kız yok. Bu kentte senden daha hoş biri olamaz ki. Dişiler bulunabilir, ama o kadar. Bebeğim! Tatlım! İş sorunu bu. Sen sıkı dur. Bu iş uzun sürmeyecek."

"Pekâlâ." Ama Flora bu sözleri durumun hiç de 'iyi' olmadığını belirten bir tavırla söyledi. O yüzden tüylerim ürperdi.

Kulübeden çıktım. "Tamam, Rog, Aşağılık Köpek! Başıma nasıl bir bela sarmaya hazırlanıyorsun?"

Onunla uzay limanındaki bara giderek, yalıtımlı bir bölmeyi seçtik.

Crinton, "Tam yarım saat sonra 'Antares Devi' Siriüsten gelecek," diye açıkladı. "Yerel saatle tam 20'de."

"Tamam."

"Diğer yolcularla birlikte üç adam inecek ve onlar saat 23'de Dünyadan gelecek olan 'Uzay Yiyen'i bekleyecekler. Ardından gemi Capella'ya

hareket edecek. O üç adam da 'Uzay Yiyen'e binecek ve o zaman bizim yetki alanımızdan çıkmış olacaklar.""Yani?"

"Yani... üç adam sekizle on bir arasında özel bir odada bekleyecekler. Sen de yanlarında olacaksın. Sana her birinin üç boyutlu görüntüsünü vereceğim. Böylece onların kim olduklarını öğrenecek, adamları birbirlerinden ayırt edebileceksin. Sonra da sekizle on bir arasında kaçak şeyin hangisinde olduğunu anlayacaksın."

"Nasıl bir kaçak şey bu?"

"En kötüsü... değiştirilmiş Spaceoline."

Bu sözler beni çok sarstı. Spaceoline'm ne olduğunu biliyordum. Uzayda yolculuk yaptıysanız siz de bilirsiniz. Ama Dünyadan hiç ayrılmadıysanız, size şu kadarını söyleyebilirim. Uzayda ilk kez yolculuğa çıkacak olan herkesin Spaceoline'a ihtiyacı vardır. İlk on iki yolculuk için hemen hemen herkes için gereklidir bu. Bazılarıysa her yolculukta Spaceoline'dan yararlanmak zorundadır. Bu ilacı almazsanız yer çekimi ortadan kalktığı zaman başınız döner, dehşetle çığlıklar atarsınız ve psikozlar da bir daha geçmez. Ama ilacı aldığınızda bunların hiçbiri olmaz, hiçbir şeye aldırmazsınız. Spaceoline bağımlılık yapmaz, kötü yan etkileri de yoktur. Spaceoline idealdir, şarttır ve yerini başka hiçbir ilaç alamaz. Kuşkunuz varsa, Spaceoline alırsınız.

Rog, "Evet," dedi. "Değiştirilmiş Spaceoline. Bu ilaç kimyasal olarak değiştirilebilir. Herhangi bir kimsenin bodrumunda sağlayabileceği basit bir reaksiyonla hem de. Ve ortaya daha ilk sefer de bağımlılık yapan, çok çok etkili bir uyuşturucu çıkar. Üstelik bu bildiğimiz en tehlikeli alkaloid'lerden de farksızdır."

"Biz bunu yeni öğrendik, öyle mi?"

"Hayır. Servis bu durumu yıllardan beri biliyordu. Her olayı gizleyerek bu işlemin öğrenilmesini engelledik. Ama şimdi durum farklı."

"Ne bakımdan?"

"Havaalanına inecek adamlardan birinin üzerinde değiştirilmiş Spaceoline var. Capella sistemindeki kimyagerler ilacı tahlil edecek ve ondan bolca yapılmasını sağlayacak yollar bulacaklar. Ve Capella sistemi, bizim federasyonun sınırları dışında. Bu iş olup bittikten sonra ya karşılaştığımız

en korkunç uyuşturucu tehlikesiyle savaşacağız ya da bu maddeyi kaynağında kurutmaya çalışacağız."

"Yani Spaceoline üretilmesine son vereceğiz."

"Evet. Spaceoline üretilmesini yasaklarsak da uzay yolculuklarını sona erdirmiş olacağız."

Ben parmağımı işin can alıcı noktasına basmaya karar verdim, "ilaç o üç adamdan hangisinde?"

Rog pis pis güldü. "Bunu bilseydik, sana ihtiyacımız olur muydu? O üç adamdan hangisinin kaçakçı olduğunu anlayacaksın."

"Beni, basit bir arama işi için mi buldun?"

"Eğer suçsuz olanlardan birine elini sürersen, saçlarını gırtlağına kadar keserler. O üç adamın her biri de kendi gezegeninin ileri gelenlerinden. Biri Edward Harponaster, ikincisi Joaguin Lipsky, üçüncüsü de Andiamo Ferrucci. E?"

Crinton haklıydı. Bu adamların üçünün de adlarını duymuştum. Hatta belki siz de duydunuz. Önemli, çok önemli kimselerdi onlar. Elde kanıt olmadıkça onlara dokunmamız imkânsızdı. "Bu adamlardan herhangi biri," dedim. "Böyle pis bir işe bulaşır mı?.."

Rog, "Trilyonlar konuşuyor bu işte," diye cevap verdi. "Yani o üç adamdan her biri bu işe karışmış olabilir ki, karışmış da. Çünkü Jack Hawk öldürülmeden önce bu noktaya kadar geldi..."

"Jack Hawk öldü mü?"

"Evet. O adamlardan biri sağladı bunu. Şimdi suçlunun hangisi olduğunu öğren. Saat on birden önce asıl suçluyu bul. O zaman terfi edeceksin, aylığın da artacak. Zavallı Jack Hawk'ın intikamı alınacak ve galaksi de kurtulacak. Ama yanlış adamı seçersen, yıldızlararası kötü bir olay çıkar, kovulursun. Sonra da buradan Antares'e kadar herkesin kara listesine geçersin."

"Ya suçluyu bulamazsam," diye sordum.

"Servis açısından bu yanlış adamı seçmenden farksız sayılır."

"Birini bulmam gerekiyor. Ama onun suçlu olması da şart. Yoksa kellem elime verilecek. Öyle mi?"

"İnce ince dilinmiş olarak. Beni anlamaya başlıyorsun, Max."

Rog Crinton yaşamı boyunca çirkin olmuştu. Ama şu andaki kadar değil. Ona bakarken tek tesellim şu düşünce oldu. O yıl boyunca Marsport'ta karısıyla oturuyordu ve buna da layıktı. Belki kötü düşüncelerdi bunlar ama Rog Crinton'un bunlara layık olduğunu söylemeliyim.

Rog gider gitmez tekrar Flora'yı aradım.

O, "E?" dedi. Sabahlığının manyetik dikişleri uygun biçimde açılmıştı. Sesi de, görünüşü gibi heyecan uyandırıcı ve yumuşaktı.

"Bebeğim, tatlım," diye cevap verdim. "Verilen görevi açıklayamam ama mutlaka yerine getirmem gerekiyordu. Anlıyor musun? Sen şimdi sıkı dur ve beni bekle. Sana geleceğim. Büyük Kanalda iç çamaşırlarımla buzlu kutba kadar yüzmem gerekse de, bunu yapacağım, Phobos'u gökyüzünden bir tekmede atmam gerekse de. Kendimi parça parça edip, postayla yollamam gerekse de."

Flora mırıldandı. "Ah... Beklemem gerekeceğini bilseydim..."

Yüzümü buruşturdum. Flora romantik sözlerden etkilenecek bir kadın değildi. Aslında o daha çok pratikten hoşlanan basit bir yaratıktı. Ancak, Flora'yla yer çekimi azaltılmış bir odada yasemin parfümünden oluşan bir denizde, yüzeceğime göre şiirsel sözlerden etkilenmek pek de gerekli bir özellik sayılmazdı.

Telaşla, "Sen sadece sıkı dur, Flora," dedim. "Bu iş hiç de uzun sürmeyecek. Her şeyi telafi edeceğim."

Öfkelenmiş ama henüz endişelenmemiştim. Rog daha yanımdan ayrılır ayrılmaz ben de suçlu adamı nasıl seçeceğimi düşünmeye başlamıştım.

Çok kolay olacaktı bu. Rog'u çağırıp, ona uygulayacağım yöntemi söyleyebilirdim. Ama birana yumurta karıştırmanı ya da havanda oksijen olmasını yasaklayan bir kanun yoktur. Sorunu beş dakika içerisinde çözümleyecek ve sonra da Flora'ya koşacaktım. Belki biraz gecikecektim ama hem terfi edecektim, hem de aylığım artacaktı. Servis de salyalı öpücüğünü yanağıma konduracaktı.

Anlayacağınız durum şöyledir: büyük endüstri kralları uzayda fazla dolaşmaz transvideodan yararlanırlar. Çok önemli bir yıldızlararası toplantıya giderlerken de Spaceoline alırlar. Herhalde bizim üç adam da yine böyle bir konferansa gidiyorlardı. Bu tür insanlar ilacı alırlar. Çünkü fazla uzay yolculuğu yapmamışlardır. O yüzden de ilaçsız yolculuğa çıkma tehlikesini göze alamazlar. Sonra Spaceoline pahalı bir yöntemdir. Ve endüstri kralları da her şeyin pahalısını severler. Ben onların psikolojisini bilirim.

Şimdi... bu anlattıklarım ikisi için geçerliydi. Ancak kaçak ilacı taşıyan kimse Spaceoline kullanmak riskini göze alamazdı. Hatta uzay hastalığına yakalanma tehlikesi olsa bile. Çünkü Spaceoline'ın etkisindeyken ilacı kaldırıp atar, onu bir başkasına verir ya da bu konuda saçmasapan sözler söyleyebilirdi. Oysa kaçakçının kontrolü hiçbir zaman kaybetmemesi gerekir. İşte olay bu kadar basitti.

Antares Devi tam zamanında geldi. Odaya önce Lipsky'i aldılar. Adamın kaşları kapkaraysa da saçlarında yeni yeni kırlar belirmeye başlamıştı. Yanakları sarkık, kalın dudakları da kırmızıydı. Lipsky bana baktı ve sonra da bir koltuğa oturdu. Hiç? O Spaceoline'ın etkisindeydi.

"İyi akşamlar, efendim," dedim.

Lipsky dalgın dalgın, "Efendi kalpleri Panamy Surrealismus'u," diye mırıldandı. "Üçe dört tempoyla konuşma kahve fincanı için."

Spaceoline böyle bir etki yapıyordu işte. İnsanın kafasındaki her vida gevşiyordu. Her hece çağrışımla bir başkasını hatırlatıyordu.

Sonra Andiamo Ferrucci içeri girdi. Esmer yüzü çiçek bozuğuydu. Uzun siyah bıyıklarına krem sürmüştü. O da bir yere oturdu.

"Yolculuğunuz iyi geçti mi?" diye sordum.

Ferrucci, "Yolculuk dans gibi saat tıkırtısı kuşlar öterken."

Lipsky, "Öterken öğürürsen her yerde herkes bulunur."

Güldüm. Demek ki suçlu Harponaster'di. İğne tabancamı belli etmeden avucuma aldım. Adamı yakalamak için manyetik ilmeği hazırladım.

Ve sonra Harponaster içeri girdi. Derisi kayış gibi, sıska bir adamdı. Saçları hemen hemen dökülmüştü ama üç boyutlu görüntüsündekinden

daha genç duruyordu. Tamamıyla Spaceoline'm etkisindeydi.

"Kahretsin!" diye homurdandım.

Harponaster, "Kahretsinler geliyor," dedi. "Yankeeler konferansta son defa bana söylediler."

Ferrucci mırıldandı. "Tohumu ek tartışmalı araziler uzun yoldan gelmeliler."

Lipsky de, "Neşeli efendiler ping pong topları," dedi.

Bu saçmasapan cümleler gitgide kısalırken bir o adama bakıyordum, bir şu adama. Sonunda sustular.

Durumu anlamıştım tabii. İçlerinden biri rol yapıyordu. İyice düşünmüş ve Spaceoline kullanmadığı için kendini ele verebileceğini anlamıştı. Belki bir memura para yedirerek o ilaç yerine damarına tuzlu su verilmesini sağlamıştı. Ya da bir başka yol bulmuştu.

İçlerinden biri rol yapıyordu. Bu hiç de zor bir şey değildi. Esiraltı ekranında görülen komedyenler sık sık Spaceoline'la ilgili skeçlere çıkarlardı. Ahlak kurallarını bu biçimde çiğnemeleri şaşırtıcı bir şeydi. Herhalde onları siz de seyrettiniz.

Üç adama baktım ve ensemdeki tüyler diken diken oldu. Ya asıl suçluyu bulamazsan?

Saat sekiz buçuk olmuştu. İşimi, şerefimi ve dilim dilim kesilecek kafamı düşünmeliydim. Bu işi daha sonraya bırakmaya karar vererek Flora'yı düşünmeye başladım. O sonsuza kadar beni bekleyecek değildi. Hatta belki de yarım saat bile beklemeyecekti.

Kendi kendime, acaba suçlu usulca tehlikeli bölgeye itilse rolünü sürdürebilir mi, diye sordum.

Sonra mırıldandım. "Bu güzel halıları ilaçlıyorlar." 'İlaç' sözcüğünü hafifçe vurgulamıştım.

Lipsky, "İlaçlar güllaç gülleci," dedi.

Ferrucci, "Güller aç kaç kişi?" diye sordu.

Harponaster, "Kişilik ilik iliklidir..." dedi.

Lipsky başını salladı. "İlik düğmelidir."

Ferrucci, "Tastamam..." dedi.

Harponaster "Tas banyoda..." diyerek içini çekti.

Bir şeyler daha homurdandıktan sonra sustular.

Tekrar çabaladım. Dikkatli davranmayı da unutmuyordum. Sonradan bütün sözlerimi hatırlayacaklardı. Onun için zararsız şeyler söylemek zorundaydım. "Space, uzayın İngilizcesidir," dedim.

Ferrucci, "İngilizce cennet teni..."

Onun sözünü keserek Harponaster'e döndüm. "Space sözcüğü..."

"Sözlüğü gözlüğü."

Onun sözünü de keserek öfkeyle Harponaster'e baktım. "Space..."

"Sısss... tıssss..."

Başka biri, "Tıksırık... kırık..." dedi.

"Kırk... kırkayak... ayaklar..."

"La si do..."

"Dodo kuşu...""Kuşlar... Huşlar..."

Birkaç defa daha çabaladım ama başarılı olamadım. Suçlu hangisiyse ya önceden prova yapmıştı ya da laf uydurmayı iyi biliyordu. Kafasını kullanmıyor, kelimelerin ağzından dökülmelerine izin veriyordu. Neyin peşinde olduğumu bilmesi de ona ilham kaynağı oluyordu sanırım. Diğer ikisi durumun farkında değillerdi. Ama suçlu neler olduğunu çok iyi biliyordu.

Ve adam benimle alay ediyordu. İkisi akıllarına geleni acizce söylüyorlardı, üçüncüsüyse benimle eğleniyordu.

O halde suçluyu nasıl bulacaktım? Ondan öylesine nefret ediyordum ki. Parmak kaslarım seğirip duruyordu. Aşağılık köpek galaksiyi mahvetmeye hazırlanıyordu. Daha da kötüsü Flora'ya gitmemi engelliyordu.

Adamlara yaklaşıp onları teker teker arayabilirdim. Gerçekten Spaceoline'ın etkisinde olan iki yolcu bana engel olmak için hiçbir şey yapamazlardı. Hiçbir şey hissedemezlerdi onlar. Ne korku, ne endişe, ne

nefret, ne öfke ve ne de kendini koruma isteği. İçlerinden biri hafifçe karşı koymaya kalktığı an avımı yakalamış olurdum.

Ama suçsuzlar sonradan yaptıklarımı hatırlarlardı.

İçimi çektim. Bu yolu denersem suçluyu yakalayabilirdim. Ama sonradan beni kıymaya çevirirlerdi. Serviste kelleler uçar, bütün galakside müthiş bir rezalet olurdu. O heyecan ve karmaşada değiştirilmiş Spaceoline'ın sırrı da zaten öğrenilirdi.

Tabii suçlu ilk arayacağım adam olabilirdi. Yani şansım üçte birdi. Üçten bir çıkarsa... neler olmazdı neler.

Kahretsin! Ben kendi kendime homurdanırken yolcular yine başlamışlardı. Ve Spaceoline saçmalığı bulaşıcıydı. Bulaşıkçılar... Tanrım!

Çaresizce saatime baktım. Dokuzu çeyrek geçiyordu.

Zaman nereye uçmuştu?

"Ah, Tanrım! Ah, saçma! Ah, Flora!"

Başka çarem yoktu. Flora'yı çabucak aramak için yine kulübeye gittim. Onunla çabucak konuşacaktım. Her şeyi canlı tutmak için. Tabii çoktan ölmediyse.

Kendi kendime, Flora cevap vermeyecek, diye tekrarlıyor kendimi buna hazırlamaya çalışıyordum. Başka kızlar da vardı. Kızlar ve...

Hayır, kahretsin! Başka kızlar yoktu.

Hilda, Marsport'ta olsaydı, o zaman aklim Flora'ya takılmazdı. O zaman telaşlanmazdım. Ama Marsport'tayım ve Hilda da yanımda yok. Flora'yla randevum var. Flora... yumuşak, körpe ve mis kokulu şeylerden yaratılmış olan Flora. Flora ve yer çekimi azaltılmış olan o oda. İnsan şampanya tadında bir bulutun üzerinde uçuyor sanki...

Videofon karşıda çalıyor çalıyordu. Cihazı kapatmaya cesaret edemiyordum. "Haydi, cevap ver! Cevap ver!"

Ve Flora videofonu açtı. "Sen misin?"

"Tabii, sevgilim. Başka kim olabilir ki?"

"Çok kimse. Hemen yanıma gelecek biri."

"İşte, şu küçük iş çıktı, tatlım."

"Ne işi? Plaston'ları kim istiyor?"

Az kalsın ona ne demek istediğini soracaktım. Sonra uydurduğum yalanı hatırladım. Flora'ya bir keresinde plaston satıcısı olduğumu söylemiştim. Bu, ona plaston'dan şahane bir gecelik hediye ettiğim zaman olmuştu. Onu düşünmek bile olmayacak bir yerimin sızlamasına yol açtı.

"Dinle," dedim. "Bana yarım saat ver..."

Flora'nın gözleri doldu. "Burada yalnız başıma oturuyorum."

"Bunu telafi edeceğim." Çaresizliğimden sonunda mücevher almak zorunda kalacağım bir yola başvuruyordum. Oysa banka defterimdeki hatırı sayılacak bir eksilme Huda'nın keskin gözlerinden de kaçmayacaktı.

Flora, "Harika biriyle bir randevum vardı," dedi. "Ve ben ondan vazgeçtim."

"Onun önemsiz olduğunu söylemiştin," diye itiraz ettim. Bu bir hataydı. Sözler ağzımdan çıkar çıkmaz bunu anladım.

Flora, "Önemsiz mi?" diye bağırdı. Aslında bunu kendisi söylemişti. Ama bir kadınla tartışırken haklı olmanız durumu daha da kötüleştirir. Ben bunu çok iyi bilirim. "Sen bana Dünyada bir malikâne alacağını söyleyen bir adamı..."

Flora, Dünyadaki malikâneyi anlattı da anlattı. Marsport'ta, Dünyada malikânesi olmasını istemeyen bir tek kız bile yoktu. Bu isteğine kavuşanları sol ya da sağ elinizin altıncı parmağıyla sayabilirdiniz. Ama insanlar umutsuz yaşayamazlar. Ve Flora da fazla umutlu olanlardandı.

Onu susturmaya çalıştım. "Bebeğim," dedim. "Tatlım," dedim. Beni duyan da Dünyada her tatlıcının hamile olduğunu sanırdı. Ama bütün bunların hiçbir yararı olmadı.

Flora sonunda, "Şimdi de burada yapayalnızım," dedi. "Yanımda hiç kimse yok. Bunun adımı nasıl lekeleyeceğinin farkında mısın?" Ve videofonu kapattı.

Aslında haklıydı. Artık kendimi galaksinin en kalleş adamı gibi hissediyordum. Birinin Flora'yı atlattığı dedikodusu etrafa yayılabilirdi. O

zaman onun atlatılacak bir kadın olduğu, eski çekiciliğinin kalmadığını söylemeye başlarlardı. Böyle bir şey bir kadını mahvedebilirdi.

Bekleme salonuna döndüm. Orada bekleyen bir memur beni selamlayarak kapıyı açtı.

Üç endüstri kralına baktım ve emir verdikleri takdirde adamları boğmaya önce hangisinden başlayacağımı düşündüm. Belki listenin başına Harponaster'i almam iyi olurdu. İnsan parmaklarını sıska boynuna kolaylıkla dolayabilirdi. Başparmaklarımı da o çıkık gırtlak kemiğine bastırıverirdim.

Bu düşünce beni birazcık keyiflendirdi. Büyük bir özlemle, "Keşke bunu yapabilseydim..."

Üç adam hemen saçmalamaya başladılar.

Ferrucci, "Yapağı," dedi. "Papağan... yatağan..."Sıska boyunlu Harponaster ekledi. "Yatak tak tak tık tık saat..."

Lipsky de atıldı. "Sanat at katır..."

"Hatır tırnak..."

"Nakış."

"Kış."

"Işık."

"Şık."

Sonra sustular.

Bana baktılar. Ben de onlara. Hiçbir şey hissetmiyorlardı. Daha doğrusu ikisi. Bense hiçbir şey düşünemiyordum. Ve dakikalar geçiyordu.

Yine adamlara baktım ve Flora'yı düşündüm. Aklıma artık her şeyi kaybettiğim geldi. Başka kaybedecek bir şeyim yoktu. O yüzden Flora'dan söz etmeye karar verdim.

"Baylar," dedim. "Bu kentte genç bir kadın var. Şerefine leke sürülmemesi için adını söylemeyeceğim. Şimdi izin verin de onu size anlatayım."

Ve anlattım da. Açıkçası son iki saat beni öylesine etkilemişti ki, Flora adeta bir şiire dönüştü. Sanki bu şiir bilinçaltımın bodrumunun

derinliklerindeki erkeklik gücümün kaynağından fışkırıyordu.

Adamlar donmuş gibi oturdular. Sanki beni dinliyorlar sözümü de kesmiyorlardı. Spaceoline'ın etkisinde olan insanlar tuhaf bir biçimde nazikleşirler. Biri konuşurken, ağızlarını açmazlar. O yüzden sırayla saçmalarlar.

Tabii arada sırada duruyordum. Konunun dokunaklılığı duraklamama neden oluyordu. O zaman kendimi toplayarak sözlerimi sürdüremeden adamlardan biri birkaç kelime söylüyordu.

"Pembe bebek."

"Bekle leke."

"Kek."Sesimi yükselterek onları susturdum ve konuşmamı sürdürdüm. "Baylar, bu genç kadının apartmanında yer çekimini azaltan bir makine var. yer çekiminin az olmasının ne işe yaradığını soracaksınız... Şimdi size bunun ne işe yaradığını anlatacağım, baylar. Çünkü bir Marsport primadonnasıyla sakin bir gece geçirmediyseniz, o zaman hayal gücünüzü kullanın..."

Ama hayal güçlerini kullanmalarına gerek kalmaması için elimden geleni yaptım. Sözlerimi duyan adamların da o apartmana gittiklerini sanırdı. Sonradan bütün bunları hatırlayacaklardı. Ama suçsuz olan iki adamın buna kızacaklarını da sanmıyordum. Belki de beni arayarak Flora'nın videofon numarasını isteyeceklerdi.

Dikkatle, sevgiyle, ayrıntıların üzerinde durarak, çok kederli bir sesle anlatmaya devam ettim. Sonunda oparlörden yükselen ses 'Uzay Yiyen'in geldiğini açıkladı.

Vakit gelmişti. Yüksek sesle, "Kalkın, beyler," dedim.

Aynı anda kalktılar. Kapıya doğru dönerek yürümeye başladılar. Ferrucci önümden geçerken onun omzuna vurdum. "Hayır, sen değil, katil solucan," dedim. Ve o daha soluk alamadan manyetik ilmeğim bileğine sarıldı.

Ferrucci bir iblis gibi boğuşurken Spaceoline'ın etkisinde olmadığı kesindi. Değiştirilmiş Spaceoline'ı da buldular, ilaçları ten rengi ince plastik torbalara koymuş ve bacaklarının içlerine yapıştırmıştı. Plastiklerin üzerinde normal kıllar bile vardı. Keseler baktığınız zaman görünmüyordu.

Ancak yokladığınız zaman anlayabiliyordunuz. Ama emin olmak için yine de bıçak kullanmak zorunda kaldılar.

Daha sonra rahatladığı için yarı çıldıran ve durmadan sırıtan Rog Crinton, Mapalarımı sıkıca yakaladı. "Bu işi nasıl basardın? Adam kendini nasıl ele verdi?"

Elinden kurtulmaya çalıştım. "İçlerinden biri Spaceoline'ın etkisindeymiş gibi rol yapıyordu. Bundan emindim. O yüzden onlara..." Birdenbire daha dikkatli davranmaya karar verdim. Bu alçağın ayrıntıları bilmesine hiç gerek yoktu. "... şey... açık saçık hikâyeler anlattım. İkisi hiçbir tepki göstermedi. Ama Ferrucci'nin solukları sıklaştı, alnında ter taneleri belirdi. Hikâyeleri çok etkileyici bir biçimde anlattığım için Ferrucci tepki gösterdi. O zaman onun Spaceoline'ın etkisinde olmadığını anladım. Hepsi gemiye binmek için ayağa kalktıklarında artık suçlunun kim olduğunu biliyordum. Onu durdurdum. Şimdi gitmeme izin verir misin?"

Yakamı bıraktı. Az kalsın arkaüstü devriliyordum.

Gitmeye hazırdım. Ayaklarım, benden emir almadan, yeri eşelemeye başlamışlardı. Ama geri döndüm. "Hey, Rog, bana bin kredilik bir çek verir misin? Servis için yaptığım hizmete karşılık. Ama bu kayıtlara da geçmesin."

Ancak o sırada onun geçici bir minnet ve rahatlama yüzünden yarı çıldırmış olduğunu anladım. Çünkü, "Tabii, Max, tabii," dedi. "İstersen on bin kredi de veririm."

"İstiyorum," diye cevap verdim. "İstiyorum, istiyorum."

Rog resmi servis çekine on bin krediyi yazdı. Bu çeki galaksinin yarısında istediğim her yerde bozdurabilirdim. Çeki bana uzatırken sırıtıyordu Rog. Onu alırken ben de sırıttım sanırım. Bu işin hesabını nasıl vereceği beni hiç ilgilendirmiyordu. Önemli olan Hûda'ya hesap vermek zorunda kalmayacaktım.

Son bir kez kulübeye girerek Flora'yı aradım. Onun apartmanına erişinceye kadar beklemeye cesaret edemiyordum. O yarım saatlik ek sürede bir başkasını bulabilirdi. Tabii çoktan bulmadıysa.

"Lütfen cevap versin. Cevap versin. Cevap versin..."

Flora cevap verdi ama arkasında sokak kılığı vardı. Dışarı çıkmak üzere olduğu anlaşılıyordu, iki dakika sonra arasaydım onu bulamayacaktım.

Flora, "Ben sokağa çıkıyorum," diye açıkladı. "Bazı erkekler daha dürüst davranabilirler. Artık bundan sonra seni görmek istemiyorum. Gözüme gözükme. Sen kimsen, videofon numaramı unutur ve bir daha onu kirletmezsin..."Ben bir şey söylemiyordum. Orada durmuş, soluğumu tutmuştum. Çeki de havaya kaldırmıştım. Bu kadın fazla eğitim görmemişti ama 'on bin kredi' sözcüklerini Güneş Sisteminde her üniversite mezunundan daha çabuk okurdu.

Flora birdenbire, "Max!" diye bağırdı. "O benim mi?"

"Hepsi de senin, bebeğim," dedim. "Sana yapmam gereken bir iş olduğunu söyledim, sürpriz yapmak istiyordum."

"Ah, Max, çok tatlısın. Aslında sana kızmamıştım. Sadece takılıyordum. Şimdi hemen bana gel." Mantosunu çıkardı, Flora bunu yaparken onu seyretmek çok ilginç oluyordu.

"Ya randevun?" dedim. „

"Sana şaka ettiğimi söyledim ya," diye cevap verdi. Mantosunu usulca yere bıraktı. Üstündeki açık saçık o şeyi tutturduğu anlaşılan broşla oynamaya başladı.

Pek hafif bir sesle, "Hemen geliyorum," diye mırıldandım.

Cilveli cilveli, "O kredilerin hepsini getir," dedi.

"Hepsini getireceğim," diye fısıldadım.

Bağlantıyı keserek kulübeden çıktım. Artik sonunda her şey yoluna girmişti.

Sonra birinin adimi seslendiğini duydum.

"Max! Max!" Biri bana doğru koşuyordu. "Rog Crinton bana seni burada bulabileceğimi söyledi. Annem sonunda iyileşti. Ben de 'Uzay Yiyen'e binmek için özel izin adlim. Şu on bin kredi meselesi de nedir?"

Dönmedim. "Merhaba, Hilda." Kaskatı kesilmiştim. Sonra ağır ağır o hiçbir işe yaramayan, lanet olasıca uzay yolculuklarıyla dolu yaşantım sırasında bana en zor gelen şeyi başardım.

Karıma gülümsedim.

HİÇE KARŞILIK HİÇ - NOTHING FOR NOTHING

Olay Dünyada geçiyordu.

Tabii yıldız gemisindeki varlıklar, gezegeni Dünya, diye düşünmüyorlardı. Onlar için burası bir kompüterin belleğindeki bir dizi semboldü. Bir yıldızın üçüncü gezegeni. Bu yıldız, gemideki varlıkların kendi gezegenleriyle galaksinin merkezi olan kara delik arasındaki hayali çizgiye göre belirgin bir yerde bulunuyordu. Yine ona göre belli bir hızla hareket ediyordu.

Zaman yaklaşık olarak M.Ö. 15000. yıldı. Onlar için bu yerel ölçülerine göre hesaplanan belirli bir zaman süresiydi.

Yıldız gemisinin kaptanı, biraz da somurtkanca bir tavırla, "Boşuna zaman kaybediyoruz," dedi. "Gezegenin önemli bir bölümü buzlarla kaplı. Artık gidelim."

Ama geminin kâşifi usulca, "Hayır, kaptan," diye cevap verdi ve bu da yeterli oldu.

Yıldız gemisi uzayda ya da hiperuzayda olduğu zaman kaptan herkesten üstün sayılırdı. Ama gemi bir gezegenin etrafında yörüngeye girer girmez güç kâşife geçiyor, kimse ona meydan okuyamıyordu. Dünyaları tanıyordu o! Uzmanlık alanı buydu.

Ve bu kâşifin yeri sağlamdı. Kazançlı ticaret konusunda önsezileri hiç şaşmıyordu. Zaten bu yıldız gemisi de son üç seferi sırasında yapılan başarılı çalışmalar için Üstünlük Ödülünü sırf kâşif yüzünden kazanmıştı. Sırf onun sayesinde. Üçe karşı üç.

O yüzden kâşif, "Evet," dediği zaman kaptan, "Hayır," diye itiraz etmeyi aklinin köşesinden bile geçiremezdi. Bu asla olmayacak bir şeydi. Böyle bir şeye kalkışırsa mürettebat da isyan ederdi. Üstünlük Ödülü kaptan için ana salona asılan hoş, ışıltılı bir disk olabilirdi. Ama mürettebat için bu ücretlerine yapılan göz kamaştırıcı bir ek anlamına geliyordu. Üstelik tatil

süreleri de uzatılıyor, ileride alacakları emekli maaşı da arttırılıyordu. İşte bunların hepsini onlara bu kâşif üç kez sağlamıştı. Üçe karşı üç.

Kâşif, "Hiçbir garip dünyayı incelemekten kaçınmamalıyız," dedi.

Kaptan, "Bu gezegenin gariplik neresinde?" diye sordu.

"İlk araştırma burada zeki yaratıkların bulunduğunu gösterdi. Bu donmuş dünyada."

"Herhalde bu görülmedik bir şey değil."

"Buradaki grafik tuhaf." Kâşifin endişeli bir hali vardı. "Bunun nasıl olduğunu, nedenini bilmiyorum. Ama hayat ve zekâ grafiği garip. Onun için bu gezegeni daha dikkatli incelemeliyiz."

Kâşif böyle dediğinde akan sular dururdu. Galaksi de en aşağı yarım trilyon gezegen vardı. Yani sadece yıldızların etrafında dönenler sayılırsa. Buna uzayda bağımsızca dolaşan ve şayisi bilinmeyen dünyalar eklendiği zaman bu rakam on katına çıkabilirdi.

Bilgisayarların yardımına rağmen hiçbir yıldız gemisi bütün bu dünyaları bilemezdi. Ama deneyimli bir kâşif, başka hiçbir şeye karşı ilgi duymadığı, yayınlanan her keşif raporunu okuduğu, sonsuz değişken bağlantıları incelediği ve galiba uykusunda bile istatistiklerle oyalandığı için, bu konuda, başkalarına mistik bir sezgi gibi gözüken bir yetenek kazanırdı.

Kâşif, "Birbirlerine bağlı roketler yollamalı ve tam bir program uygulamalıyız," dedi.

Kaptan fena halde öfkelenmişti. Tam bir program, müthiş bir masrafı göze alarak gezegeni haftalarca ağır ağır incelemek demekti. Kaptan fazla itiraz edemeyeceği için sadece, "Sence bu çok gerekli mi?" diye sordu.

Kâşif her kaprisinin bir yasa sayıldığını bilen kimselere has güvenle, "Ben öyle düşünüyorum," dedi. Roketler tamı tamına kaptanın tahmin ettiği şeyleri getirdiler. Gezegende zeki bir tür yaşıyordu. Galaksinin beşinci kolunun iç bölümünün yakınındaki gezegenlere yaşayan ve üstün canlılar sayılmayan türlere benziyordu onlar. Hiç olmazsa görünüş bakımından. Bu olağanüstü bir şey değildi. Ama herhalde zihincileri ilgilendirirdi.

Bu gezegendeki zeki yaratıklar henüz teknolojinin ilk basamağındaydılar. İşe yarayacak şeyler başarmaları için çok uzun bir süre gerekiyordu.

Öfkesini zorlukla gizleyebilen kaptan bunu açık açık söyledi. Ama sözleri, raporları karıştıran kâşifi etkilemedi bile. O sadece, "Garip," dedi ve tüccarın çağrılmasını istedi.

İşte bu kadarı da fazlaydı. Aslında başarılı bir kaptan iyi bir kâşifi hiçbir zaman üzmezdi ama her şeyin de bir siniri vardı. "Ne için, kâşif?" Kaptan dostça değilse bile nazik bir tavırla konuşmaya çabalıyordu. "Bu durumda ne bekleyebiliriz?"

Kâşif düşünceli düşünceli, "Birtakım araçları var..." diye mırıldandı.

"Taş! Kemik! Tahta! Ya da bu gezegende onlara benzeyen neler varsa! Hepsi bu kadar. Herhalde bu bize bir yarar sağlamaz."

"Ama grafikte yine de bir gariplik var."

"Bunun ne olduğunu öğrenebilir miyim, kâşif?"

"Ne olduğunu bilseydim, o zaman bunu garip bulmazdım, kaptan. O zaman da ne olduğunu öğrenmeye çalışmazdım. Kaptan, Korkarım tüccarı çağırman için ısrar edeceğim."

Tüccar da kaptan kadar öfkeliydi. Ve bunu daha fazla açıklaması da mümkündü. Sonuçta onunki de yıldız gemisindeki herhangi bir kimseninki kadar önemli bir uzmanlıktı. Ona (ve bazı kimselere göre) görevi kâşifinki kadar önemli ve hayatiydi.

Kaptan gemiyi yönetir, kâşif de belli belirsiz izlerin yardımıyla işe yarayabilecek uygarlıklar bulabilirdi. Ancak sonunda yabancıların karşısına tüccarla yardımcıları çıkarlardı. Onların kafaları ve kültürlerinden işe yarayacak şeyleri alırlar ve yararlı buldukları şeyleri verirlerdi.

Tabii bu oldukça riskli bir işti. Yabancı ekolojinin dengesinin bozulmaması gerekirdi. Yabancı zeki yaratıklara zarar vermemek şarttı. Kimse, canini kurtarmak için bile olsa, böyle bir şey yapamazdı. Kozmik açıdan bunun önemli nedenleri vardı. Tüccarlar kendilerini tehlikeye attıkları için bol bol ödüllendirilirlerdi. Ama boş yere risklere girmenin ne anlamı vardı?

Tüccar, "Orada hiçbir şey yok," dedi. "Ben roketlerin topladığı bilgiyi yorumladım. Karşımızda birtakım yari zeki hayvanlar var. Hiçbir yararları yok onların ayrıca bizim için çok tehlikeli olabilirler. Gerçekten zeki olan yaratıklara nasıl davranılacağını biliyoruz ve onlar tüccar timlerini hemen hiç öldürmüyorlar. Ama bu hayvanların nasıl bir tepki göstereceklerini kim

bilebilir? Bize kendimizi doğru dürüst korumamız için izin verilmediğini de biliyorsun."

Kâşif, "Belki onlar sadece birer hayvan," diye cevap verdi. "Ama yine de ilginç bir biçimde buzlarla uyum sağlamışlar. Burada çizilen grafikte anlayamadığım ince bazı değişiklikler var. Ancak ben bu konuyu iyice düşündüm ve onların bizim için tehlikeli olduklarını sanmıyorum. Hatta belki bize yararları bile dokunabilir. Bana yerlileri yakından incelemeye değermiş gibi geliyor."

Tüccar sordu. "Taş devrinde yaşayan yaratıklardan nasıl yararlanırız?"

"Bunu öğrenmek sana düşüyor."

Tüccar öfkeyle, tabii, eninde sonunda iş bu noktaya gelir, diye düşündü. Her şeyi öğrenmek bize düşer.

O yıldız gemisi araştırmalarının tarihini de, amacını da iyi biliyordu. Milyonlarca yıl önce tüccarlar, kâşifler ya da kaptanlar yoktu. Sadece onların hayvansı ataları vardı. Kafaları gelişmeye başlamış, taş devri teknolojisine erişmiş atalar. Şimdi etrafında döndükleri dünyadaki hayvanlara çok benziyorlardı. Oldukça yavaş ilerlemiş, zorlukla yükselmişler ve sonunda uygarlığın üçüncü evresine erişmişlerdi. Ondan sonra yıldız gemileri yapılmış ve uygarlıkların birbirlerine karıştırılmaları fırsatı çıkmıştı. İşte o zaman gerçek ilerleme başlamıştı.

Tüccar, "Sana saygım var, kâşif," dedi. "Önseziler konusunda çok deneyimli olduğunu da kabul ediyorum. Sen de benim pratik konularda deneyimin olduğunu kabul eder misin? Bu seninki kadar çarpıcı bir durum değil tabii. Üçüncü uygarlık evresine erişmemiş yaratıklarda kullanabileceğimiz hiçbir şey olamaz."

Kâşif, "Bu sadece bir genelleme," dedi. "Doğru olup olmadığı belli değil."

"Saygılarımla, kâşif. Bu doğru. Ve o... o yari hayvan yaratıklarda kullanabileceğimiz bir şey olsa bile onlara karşılığında ne verebiliriz? Tabii o hayvanlarda öyle bir şey olduğunu sanmıyorum ya, oda başka."

Kâşif sesini çıkarmadı.

Tüccar konuşmasını sürdürdü. "Bu düzeyde bir ön-zekâ, yabancıların uyarısını da kabul edemez. Zihinciler de bu bakımdan ayni fikirdeler. Ben de deneyimlerim sonucu bunu örgendim. Yaratıklar hiç olmazsa ikinci

devreye erişinceye kadar kendi kendilerine ilerlemelidirler. Ve onlara karşılığında bir şey vermemiz gerekir. Hiçe karşılık hiç olmaz."

Kaptan atıldı. "Bu mantıklı tabii. Bu zeki yaratıkları uyararak onların ilerlemesini sağlarız. Daha sonraki ziyaretimiz sırasında da ektiğimizi biçeriz."

Tüccar sabırsızlandı. "Nedenler beni ilgilendirmiyor. Bu mesleğimin kurallarının bir bölümü. Ne olursa olsun, yerlilere zarar vermekten kaçınır ve aldıklarımızın karşılığını veririz. Burada almayı isteyeceğimiz hiçbir şey yok. Öyle bir şey bulabilsek bile karşılığında ne verebiliriz? Boşuna zaman kaybediyoruz."

Kâşif başını salladı. "Senden bazı toplum merkezlerini ziyaret etmeni istiyorum, tüccar. Döndüğün zaman kararına saygı göstereceğim."

Yine artık söylenecek hiçbir şey yoktu.

Küçük tüccar modülü iki gün boyunca gezegenin yüzeyinin biraz yukarısından uçtu. Yerlilerin uygun bir teknoloji düzeyine eriştiklerini gösterecek kanıtlar arıyorlardı. Ama öyle bir şey bulamadılar.

Tam bir araştırma yıllarını alırdı ancak buna da değmezdi. Yüksek bir teknolojinin gözlerden saklanabileceğini düşünmek mantıksızlık olurdu. En yüksek teknoloji her zaman gösterişe yol açardı. Çünkü onun hiçbir düşmanı olamazdı. Bütün evrende tüccarların hepsi bunu öğrenmişlerdi.

Gezegen yari donmuş olmasına rağmen yine de güzeldi. Beyaz, mavi ve yeşil. Vahşi, çetin ve çeşitli. Kaba ve dokunulmamış.

Ama güzelliklerle ilgilenmek tüccarın görevi değildi. Bu düşünceleri sabırsızca kafasından kovdu. Yardımcıları da kendisine bu tür şeyler söyledikleri zaman da onları azarladı.

"Buraya ineceğiz," dedi. "Zeki yaratıkların çoğu buraya toplanmışlar sanırım. Daha uygun bir yer bulamayız."

Yardımcısı, "Ama bu zeki sayılabilecek yaratıklarla ne yapacağız, usta?" diye sordu.

Tüccar cevap verdi. "Kayıt yapabilirsiniz. Hayvanları kaydedin. Hem zeki olmayanları, hem de zeki oldukları sanılanları. Bulabileceğimiz yapıtlarını da."

Yardımcısı, "Ama daha şimdiden gördüğümüze göre..." diye başladı.

Tüccar, "Şimdiden gördüğümüze göre," dedi. "Ama kâşifimizi daldığı hayallerden uyandırmak için kanıt gerekiyor. Yoksa sonsuza kadar burada kalırız."

Tayfalardan biri atıldı. "O usta bir kâşif."

Kaptan, "O iyi bir kâşifti," dedi. "Ama sonsuza kadar iyi olması şart mı? Belki de o başarıları yüzünden kendine fazla değer vermeye başladı. Onun için kâşifin gerçekleri görmesini sağlamalıyız. Tabii bu mümkünse."

Grup gerekli kılığı giyerek modülden indi. Aslında gezegenin atmosferi onlara uygunsa da açık bir gezegenin soğuk rüzgârları onları rahatsız ederdi. Atmosfer ve isi çok uygun olsa bile. Ama aslında onların her şeye uygun oldukları da söylenemezdi. Ayrıca yer çekimi biraz fazlaydı. Işık düzeyi de öyle. Ama bütün bunlara dayanabilirlerdi.

Zeki yaratıklar, başka hayvanların diş yüzeylerine sarılmışlardı. Grubun yaklaştığını görünce istemeye istemeye gerilediler ve onları uzaktan izlemeye başladılar. Bu tüccarı rahatlattı. Kendilerini savunmalarına izin verilmeyen kimseler saldırgan olmayan yaratıklarla karşılaştıkları zaman buna sevinirlerdi.

Tüccar ve yardımcıları yerlilerle doğrudan doğruya iletişim kurmayıp dostça hareketlerde de bulunmadılar. Bir yabancının hangi hareketi dostça bir şey sayacağını kim bilebilirdi? Tüccar onun yerine bir kafaalanı oluşturdu. Bunu zararsızlık ve barış titreşimleriyle iyice doldurdu. Yaratıkların kafaalanlarının ona karşılık verecek kadar gelişmiş olduğunu umuyordu.

Belki de gerçekten öyleydi. Çünkü birkaç yaratık usul usul sokularak durdular ve sanki çok meraklanmış gibi bakmaya başladılar. Tüccara bazı düşünceleri yakalamış gibi geldi. Ama birinci evredeki yaratıklardan böyle bir şey beklenmezdi. O yüzden bunun üzerinde durmadı. Onun yerine etraftaki bitkilerin, holograflarını aldı. O sırada yaklaşan ve sonra da çevrenin tehlikeli olduğuna karar vererek gürültüyle kaçan otçul hayvanların da öyle. İri bir hayvan bir süre kaçmadı. Güçucundaki çukurda saklı beyaz silahlarını gösterdi. Sonra gitti.

Tüccarın yardımcıları da onun gibi çalışıyorlar, toprakta düzgünce ilerliyorlardı.

Çağrı beklenmedik bir anda geldi. Bir kafa çağrısıydı bu. Şaşkınlık ve hayranlık doluydu. Bu yüzden içerdiği bilgi hemen hemen belirsizleşmişti.

"Usta! Buradayım! Hemen gel!"

Yardımcı yerini kesin olarak belirtmediği için tüccar da işini izlemek zorunda kaldı. Sonunda iki kaya arasındaki bir yarığa erişti.

Grubun diğer üyeleri de oraya geliyorlardı. Ama yardımcısına ilk erişen tüccar oldu. "Ne var?"

Yardımcısı, yamaçtaki derin bir girintide duruyor, giysisinden etrafa ışık yayılıyordu.

Tüccar etrafına bakindi. "Bu normal bir mağara, bir teknoloji ürünü değil ki."

"Evet ama şuna bak!"

Tüccar başını kaldırıp baktı ve belki beş saniye ne yapacağını bilemedi. Sonra diğerlerine yaklaşmamaları için acil bir mesaj gönderdi. "Bu bir teknoloji ürünü mü?"

"Evet, usta. Bunun tamamlanmamış olduğunu görüyorsun."

"Ama kim tarafından?"

"Bu oradaki yaratıkların işi. Zeki olanların. Birini burada çalışırken buldum. Bu onun ışık kaynağı. Bitki yakıyordu. Bunlar da yaratığın araçları."

"Peki, o nerede?"

"Kaçtı."

"Onu gerçekten gördün mü?"

"Evet, kaydettim."

Tüccar düşündü. Sonra tekrar başını kaldırdı. "Şimdiye kadar böyle bir şey hiç gördün mü?"

"Hayır, usta."

"Ya da böyle bir şeyden söz edildiğini duydun mu?"

"Hayır, usta."

"Şaşılacak bir şey!" Tüccarın gözlerini kaçırmak niyetinde olmadığı anlaşılıyordu.

Yardımcısı usulca, "Usta, şimdi ne yapacağız?" diye sordu."Ha?"

"Bu gemimizin mutlaka bir kez ödül kazanmasını sağlayacak."

Tüccar üzüntüyle, "Evet," dedi. "Onu alabilirsek."

Yardımcısı çekine çekine hatırlattı. "Onu kaydettim bile."

"Ha? Bunun ne yararı var? Karşılığında vereceğimiz hiçbir şey yok ki."

"Ama onlara herhangi bir şeyi verebiliriz."

Tüccar, "Sen ne diyorsun?" diye söylendi. "Onlar verebileceğimiz şeyleri kabul edemeyecek kadar ilkel yaratıklar. Ancak bir milyon yıl sonra dışarıdan yapılacak önerileri kabul edebilecek bir duruma gelebilirler... Kaydı yok etmemiz gerekiyor."

"Ama biz biliyoruz, usta."

"O halde bundan hiçbir zaman söz etmememiz gerekir. Mesleğimizin ahlak kuralları ve gelenekleri var. Biliyorsun. Hiçe karşılık hiç."

"Bunu da mı?"

"Bunu da." Tüccarın sert ve amansız ifadesine dayanılmaz bir keder eklenmişti. "Bunu da," demesine rağmen kararsızca duruyordu.

Yardımcısı bir şeyler sezip, "Onlara bir şey vermeyi dene, usta." dedi.

"Ne yararı olur?"

"Peki ne zararı olur?"

Tüccar, "Bütün gemi için bir gösteri hazırladım," diye açıkladı. "Ama onu önce sana göstermem gerekiyor, kâşif. Sana karşı derin bir saygı duyuyor ve gizli düşüncelerim için de özür diliyorum. Sen hakliydin! Bu gezegende gerçekten bir gariplik vardı. Buradaki zeki yaratıklar ancak birinci evrede sayılabilirlerdi. Teknolojileri son derecede ilkeldi. Ama buna rağmen bizde hiç olmayan bir kavram geliştirmişlerdi. Bildiğim kadarıyla başka dünyalarda da hiç karşılaşmadığımız bir şeydi bu."

Kaptan endişeyle, "Bunun ne olduğunu hayal bile edemiyorum," dedi. Tüccarların bazen satın aldıkları şeyleri, kendi değerlerini arttırmak için

fazla övdüklerini biliyordu.

Kâşif sesini çıkarmadı. O kaptandan daha da endişeliydi.

Tüccar, "Bu bir tür görsel sanat," diye ekledi.

Kaptan sordu. "Renklerle oynamak mı?"

"Ve şekillerle... Ayrıca bu çok şaşırtıcı bir etki yapıyor."

Tüccar, holograf projeksiyon makinesini hazırlamıştı. "Şimdi bakın!"

Önlerindeki boşlukta bir hayvan sürüsü belirdi. Hayvanlar iri, tüylü, dört ayaklı ve çift boynuzluydular. Durakladıktan sonra tozları kaldırarak kaçtılar.

Kaptan mırıldandı. "Çirkin şeyler..."

Holograf kaydı sürüyü durdurdu. Sonra görüntüyü hareketsizleştirdi. Büyülttü. Şimdi karşılarında bir tek hayvan vardı. İri başını eğmiş, burun delikleri açılmıştı.

Tüccar, "Hayvana iyi bakın," dedi. "Şimdi de yağ ve madenden oluşan ilkel karışımla yapılmış olan şu şekli inceleyin. Bunu bir mağaranın tavanında bulduk."

İşte karşılarındaydı bu! Holograftaki hayvana tam tamına benzemiyordu. İki boyutlu ama etkileyiciydi.

Kaptan, "Ne garip bir benzeyiş," diye fikrini açıkladı.

Tüccar, "Garip değil," dedi. "Bu mahsus yapılmış bir şey. Böyle değişik pozlarda sürüyle şekil vardı. Değişik hayvanlarla ilgili. Şekiller bir rastlantı olamayacak kadar ayrıntılıydı. Şu kavramdaki cürete bakin. Renkleri ahenkli biçimlerde kullanmak. Türlü rengi bir araya getirmek. Ve bunu, gözlerinizin gerçek hayvani gördüklerini sanmanızı sağlayacak biçimde yapmak. Bu organizmalar gerçeği temsil eden' bir sanat yaratmışlar. Yani 'temsili sanat.' Evet, böyle tanımlayabiliriz sanırım."

"Hepsi bu kadar değil. Bu yöntemin üç boyutlu olarak uygulandığını da gördük." Tüccar gri taştan ve hafifçe sararmış kemikten yapılmış küçük figürleri çıkardı. "Bunların o yaratıkları temsil ettiği belli."

Kaptan aptallaşmış gibiydi. "Bunları yaptıklarını gözlerinle gördün mü?""Hayır, görmedim, kaptan. Ama yardımcım bu gezegenin yerlilerinden

birini mağaradaki görüntülere boya sürerken görmüş. Ama bu şekiller önceden yapılmıştı. Ancak onlara mahsus böyle biçimleri verdikleri belli, başka bir açıklaması olamaz. Cisimler herhalde kendi kendilerine bu biçimlere girmediler."

Kaptan, "Bunlar çok acayip şeyler," dedi. "Ama nedeni anlayamıyorum. Holografik teknikler işlerine daha yaramaz mıydı? Tabii geliştirilmiş olsaydı."

"Bu ilkel yaratıklar ileride bir gün holografik teknikler geliştirileceğini bilmiyorlar. Bunun için bir milyon yıl da bekleyememişler. Sonra... belki de holografi bütün bunlardan daha üstün değil. Temsili görüntülerle asil yaratıkları karşılaştırdığınız zaman şekillerin mahsus basitleştirilmiş ve incelikle çarpıtılmış olduğunu görüyorsunuz. Bunu bazı özellikleri belirginleştirmek için yapmışlar. Bence bu sanat türü bazı bakımlardan asil hayvani daha ilginç bir hale sokuyor. Değişik bir şeyler söylediği de kesin."

Tüccar, kâşife döndü. "Yeteneklerin karşısında hayranlık duyuyorum. Bu zeki yaratıkların eşsiz olduklarını nasıl anladığını açıklayabilir misin?"

Kâşif içini çekerek bunu başaramayacağını belirtti. "Ben böyle bir şeyden kuşkulanmadım bile. Bu çok ilginç ve değerini anlıyorum. Tabii kendi renklerimizi ve biçimlerimizi bu tür temsili şekillere sokmayı başaracak kadar kontrol edip edemeyeceğimizi düşünüyorum. Ama bu olay, içimdeki endişeye uymuyor... Ben şimdi bunları nasıl elde ettiğini anlamak istiyorum. Onlara karşılık olarak ne verdiniz? Bence işin garip yani bu."

Tüccar, "Şey," dedi. "Bir bakıma haklisin. Bu çok garip. Organizmalar çok ilkel oldukları için onlara bir şey veremeyeceğimi düşündüm. Ama bulduğumuz şeyler çok önemliydi. Onları, bir çaba göstermeden feda etmek istemedim. O nedenle bu cisimleri şekillendiren gruptaki yaratıklardan kafaalani diğerlerinkinden biraz daha yoğun olan birini seçtim ve ona bir armağan vermeye çalıştım."

Kâşif, "Ve tabii başarılı oldun," dedi.

Tüccar onun bu sözleri bir soru sorar gibi değil, bir açıklama yaparmışçasına söylediğinin farkına varmadı. "Evet, başarılı oldum. Bu yaratıklar renklerle temsil ettikleri hayvanları uçlarında bilenmiş taşlar olan uzun sopaları atarak öldürüyorlar. Taşlar hayvanların derisini deliyor, onları yaralayarak güçsüzleştiriyor. Sonra avladıkları hayvanlardan daha ufak

tefek olan yaratıklar onları kolaylıkla öldürebiliyorlar. Onlara gerilmiş bir ip fırlatma mekanizması olarak kullanılırsa uçları taşlı daha küçük sopaların büyük bir güç ve hızla atılabileceğini açıkladım."

Kâşif mırıldandı. "Bu tür araçlara buradaki yerlilerden daha ileri olan zeki ilkel yaratıklar arasında rastlanıyor. Paleozihinciler onlardan 'Ok ve yay,' diye söz ediyorlar."

Kaptan, "Peki bilgiyi nasıl sindirebilirler?" dedi. "Böylesi gelişme düzeyinde imkânsız bir şey bu."

"Ama sindirdiler! Kesinlikle! Kafaalaninin tepkisi adeta dayanılamayacak kadar yoğun bir anlama gücü oldu. Karşılığını vermediğimden emin olmasaydım bu sanat yapıtlarını alır mıydım? Onlar yirmi kati daha değerli olsalardı elimi bile sürmezdim. Hiçe karşılık hiç, kaptan."

"İşte gariplik burada. Armağanı kabul edivermeleri." Kâşifin hafif sesinde umutsuzluk vardı.

Kaptan, "Ama tüccar," diye itiraz etti. "Biz bunu yapamayız ki. Bu yerliler henüz hazır değiller. Onlara zarar veriyoruz. Onlar, okla yayı sadece hayvanları değil, birbirlerini yaralamak için de kullanırlar."

Tüccar, "Onlara zarar vermiyoruz," dedi. "Zarar vermedik. Birbirlerine yapacakları ve bunun sonucu olarak bir milyon yıl sonra erişecekleri nokta bizi ilgilendirmiyor."

Tüccarla kaptan, mürettebatın izleyeceği gösteriyi hazırlamak için uzaklaştılar. Kâşif onların gittiği yöne doğru, "Ama kabul ettiler," diyerek içini çekti. "Onlar buzların arasında gelişiyorlar. Ve yirmi bin yıl sonra durumları bizi ilgilendirecek."

Ona inanmayacaklarını biliyor ve çaresizlikle kıvranıyordu...

DÖRDÜNCÜ KUŞAK

Isaac Asimov'un “Dördüncü Kuşak – Unto The Fourth Generation” isimli kısa fantastik hikayesi ilk The Magazine of Fantasy and Science Fiction dergisinin 1959 Nisan sayısında yer almış, ardından 1969 tarihli Nightfall and Other Stories ve 1986 The Best Science Fiction of Isaac Asimov toplamalarında yer almıştır.

Sam Marten on ikiye on kala taksiden indi. Her zamanki gibi bir eliyle kapıyı açıyor, diğeriyle çantasını tutuyordu. Bir üçüncüsüyle de cüzdanını çıkarmaya çalışıyordu. Ama sadece iki eli olduğu için zorluk çekiyordu. Tabii yine her zamanki gibi dizini taksinin kapısına çarptı. Ayakları kaldırıma bastığı sırada o hâlâ cüzdanını çıkarmaya çalışıyordu.

Madison Caddesinde trafik santim santim ilerleyerek yanından geçiyordu. Kırmızı bir kamyon hızını istemeye istemeye daha azalttı. Işık değişirken de homurtuyla ilerledi. Taşıtın yanındaki beyaz yazılar ilgisiz bir dünyaya kamyonun "Toptancı Konfeksiyon Şirketi F. Lewkowitz ve Oğulları"na ait olduğunu açıklıyordu.

Marten, birdenbire, Levkowich olmalıydı, diye düşündü ve sonunda cüzdanını çıkarabildi. Çantasını kolunun altına sıkıştırırken taksimetreye bir göz attı. Bir dolar altmış beş sent. Yirmi sent bahşişi de ekle. İki dolar. O zaman yanımda acil durumlar için sadece bir dolar kalır. En iyisi bir beş doları bozdurmak.

Genç adam, "Pekâlâ," dedi. "Bundan bir dolar seksen beş sent al."

Şoför alışkın olduğu biçimde, samimiyetsizce, "Sağ ol," diye cevap verdi.

Marten bir dolarlık üç banknotu cüzdanına koyarak cebine yerleştirdi. Çantasını kaldırarak, binanın camlı kapılarına erişmek için insan selini yarmaya çalıştı.

Birdenbire, Levkovich, diye tekrar düşünmeye başladı ve durakladı. Yanından geçen biri o sıra dirseğine çarptı.

Marten mırıldandı. "Affedersiniz." Tekrar kapıya doğru yürümeye başladı. Levkovich? Kamyondaki ad böyle değildi. Lewkowitz'di. Lukohitz. Neden aklima Levcovich geldi? Birkaç yıl önce üniversitede Almanca okuduğum için W'larin yerine V'leri geçirmiş olabilirim. Ama 'ich'i nereden çıkardım? Levkovich? Genç adam omzunu silkerek bütün bu düşünceleri kafasından kovdu. Kendisini tutamazsa bu, liste başı şarkılar gibi kafasının içinde yankılanmaya başlayacaktı.

Bütün dikkatimi işe vermeliyim. Buraya Naylor denen adamla öğle yemeği yemeğe geldim. Anlaşmayı kesinlikle işe dönüştürmem gerekiyor. Böylece yirmi üç yaşındaki Marten iş hayatında yükselecek ve planladığı gibi iki yıl sonra Elizabeth'le evlenecekti. On yıl sonra da kentin sakin semtlerinden birinde çoluk çocuğuyla birlikte yaşayacaktı.

Marten kesin ve sert bir tavırla lobiye girdi. Asansörlere doğru giderken gözü yandaki beyaz yazılarla binadaki iş yerlerini gösteren levhaya ilişti.

Genç adamın gülünç bir alışkanlığı vardı. Geçerken yavaşlamadan ve asla (Tanrı korusun!) durmadan daire numaralarını seçmeye çalışırdı. Kendi kendine, böylece duraklamadan sanki buradan biriymişim, binadakileri tanıyormuşum gibi bir izlenim bırakırım, diyordu. Aslında bu, işi gereği başka insanlarla iletişim kurmak zorunda olan biri için çok önemli.

Ona gerekli olan firma "Kulinetts"di. Bu sözcük Marten'i eğlendiriyordu. Küçük mutfak gereçleri yapan bu şirket hem anlamlı, hem de kadınsı bir ad bulmaya çalışmıştı.

Genç adam yürürken gözleri M listesine takıldı. Sonra yukarıya doğru kaydı. Mandel, Lusk, Lipper Yayıncılık Şirketi (tam iki kat), Lafkowitz, Kulinetts. İşte! 1024. Onuncu kat. Tamam.

Ama Marten yine de durdu. İsteksizce levhaya doğru giderek, sanki New York'a yeni gelmiş gibi merakla baktı.

"Lafkowitz?"

"Ne biçim imla bu?"

Ama her şey gayet belirgindi. "Lafkowitz, Henry J. 701." Ad 'A' harfiyle yazılmış. Bu bir işe yaramaz. Yararsız bu.

Yararsız mı? Neden yararsız? Marten kafasını saran sislerden kurtulmak istiyormuş gibi başını salladı, kahretsin! Ad nasıl yazılırsa yazılsın, bundan

bana ne? Sonra kaşlarını çatarak öfkeyle döndü. Telaşla bir asansör kapısına doğru gitti. Ama bu, genç adam oraya erişemeden kapandı. Marten büsbütün sinirlendi.

O an başka bir asansörün kapısı açıldı. Genç adam hemen bindi. Çantasını kolunun altına sıkıştırarak zeki ve hayat dolu bir genç tavırları takınmaya çalıştı. Genç bir işadamı tavırları... O zamana kadar telefonda konuştuğu Alex Naylor'un üzerinde iyi bir izlenim bırakmıştı. Durmadan Lewkowitz'ler ve Lafkowitz'leri düşünürse...

Asansör yedinci katta sessizce durdu. Gömlekli bir genç bindi. Elinde, içinde üç karton bardak kahve ve üç sandviç olan yazı masası çekmesine benzer bir şeyi tutuyordu.

Sonra kapılar kapanırken Maden'in gözlerinin önünde üzerinde siyah harfler bulunun buzlu bir cam belirdi. "701 Henry J. Lefkowitz. İthalat." Sonra asansörün kapıları amansızca kapandı ve yazılar da gözden kayboldu.

Marten heyecanla öne doğru eğildi. Az kalsın, "Beni hemen yedinci kata indirin," diyecekti.

Ama asansörde başkaları da vardı. İnmesi için de bir neden yoktu. Genç adam, aşağıdaki liste yanlış, diye düşündü. Ad 'A' değil 'E'yle yazılıyor. İmladan anlamayan bir salak elinde levhaya takılacak harflerle dolu bir paketle el merdivenine tırmanmış ve bu işi arka ayaklarıyla yapmış.

Lefkowitz. Ama bu yine de uygun değil. Marten tekrar başını salladı. Neye uygun değil?

Asansör onuncu katta durdu, Marten de indi.

Kulinetts'in sahiplerinden Alex Naylor orta yaşlı, gür kir saçlı, pembe süratli, neşeyle gülen ve dobra dobra konuşan bir adamdı. Avuçları kuru ve sertti. Marten'in elini hararetle sikti. Sol eliniyse pek dostça bir tavırla genç adamın omzuna koydu

"İki dakika sonra geliyorum. Burada, binada yemek yemeye ne dersiniz? Üstelik şahane bir lokantası var. Barmenleri de harika Martini yapıyor. Sizce uygun mu?"

"Çok uygun. Çok." Marten kendini zorlayarak heyecanlı bir tavırla konuşmaya çalışmıştı.

İki dakikalık süre ona çıktı. Marten de kendisini yabancı bir büroda bulan insanlara özgü o endişeyle bekledi. Koltukların kumaşlarına baktı. Sıkıntılı bir santral memuresinin oturduğu hücremsi yere de. Duvarlardaki tabloları inceledi. Hatta yanındaki masada duran ticari bir dergiye göz gezdirmeye bile çabaladı.

Sadece şeyi düşünmedi. Lev...

Hayır, onu düşünmedi.

Lokanta güzeldi. Ya da Marten rahat olsaydı ona hoş bir yermiş gibi gözükecekti. Neyse ki genç adam konuşma zahmetinden kurtuldu. Naylor hızla, yüksek sesle konuşuyordu. Deneyimli biri gibi yemek listesine baktı. Benedict usulü yumurta'yı önerdi. Havadan, trafik rezaletinden söz etti.

Marten zaman zaman kendini toplamaya, dalgınlıktan kurtulmaya çalışıyordu. Ama her seferinde de yine o huzursuzluğu duyuyordu. Bir terslik vardı. O ad yanlıştı. O, yapması gereken şeyi engelliyordu.

Genç adam bütün gücünü kullanarak bu çılgınlıktan kurtulmaya çabaladı. Birdenbire gevezeleşerek elektrik devreleri konusunu açtı. Bu pervasızca bir davranıştı. Henüz bir giriş yapmamış, sözü birdenbire bu konuya getirmişti.

Ama yemekler nefisti ve garson tatlıyı getirmek üzereydi. Naylor da olumlu bir biçimde karşılık verdi. Şimdiki elektrik sisteminden memnun olmadığını itiraf etti. Marten'in şirketini incelemişti. Evet, iş yapmaları olasılığı vardı. Hem de...

Bir adam Naylor'un iskemlesinin arkasından geçerken omzuna dokundu. "E, nasılsın, Alex?"

Naylor hemen gülümsemeye başlayarak kafasını kaldırdı. "E, Lefk, işler nasıl?"

"Eh, fena değil. Seninle sonra..." Adam uzaklaştı.

Marten cümlenin sonunu dinlememişti. Yerinden yarı kalkarken dizlerinin titrediğini hissetti. Heyecanla, "Kim o adam?" diye sordu. İstememesine rağmen sertçe konuşmuştu.

"Kim? Lefk mi? Jerry Lefkovitz. Onu tanıyor musunuz?" Naylor şaşkınlıkla birlikte yemek yediği genç adama baktı.

"Hayır. Adı nasıl yazılıyor?"

"LEFKOVITZ diye sanırım. Neden sordunuz?"

"V harfiyle mi?"

"F harfiyle... Ah, evet, adında bir V harfi de var." Naylor'un o keyifli hali iyice kaçmıştı.

Marten ısrarla devam etti. "Binada bir Lefkowitz var. W harfiyle yazılıyor. Lefcowitz, diye."

"Ya?"

"701 numaralı oda. Demin konuştuğunuz adam o mu?"

"Jerry'nin bürosu bu binada değil. Yolun karşı tarafında. Sözünü ettiğiniz adamı tanımıyorum. Bildiğiniz gibi bu büyük bir bina. Ben de burada çalışanların 'hepsiyle ilgilenmiyorum. Zaten... ne oluyor?"

Marten başını sallayarak arkasına yaslandı. O da ne olduğunu bilmiyordu. Ya da hiç olmazsa biliyorsa bile bu açıklamaya cesaret edemeyeceği bir şeydi. "Bugün çeşitli Lefkowitz'ler peşimi bırakmıyorlar," diyebilir miydi?

Mırıldandı. "Elektrik devrelerinden söz ediyorduk."

Naylor, "Evet," dedi. "Demin de söylediğim gibi sizin şirketle iş yapmayı düşünüyorum. Tabii bunu üretim bölümündeki çocuklarla da konuşmam gerekiyor. Size sonucu bildiririm."

İçi fena halde sıkılan Marten, "Olur," diye cevap verdi. Naylor ona haber vermeyecekti. İşi kaçırmıştı.

Ancak bu sıkıntısının gerisinde yine o huzursuzluk vardı. Genç adam, Naylor'un canı cehenneme... diye düşündü. Bütün istediğim bu konuşmayı burada sona erdirip işime bakmak. (Hangi işime? Ama bu soru bir fısıltı gibiydi. İçindeki soru soran şey neyse zayıflıyor, ölüyordu...)

Öğle yemeği tatsızca sona erdi. Naylor'la Marten ilk karşılaştıkları zaman sonunda bir araya gelen iki eski arkadaş gibi davranmışlardı. Ayrılırken ise birer yabancı gibiydiler.

Marten sadece rahatlık duydu.

Kalbi hızla çarpan genç adam masaların arasından geçerek bu hayaletlerle dolu binadan, yine hayaletlerle dolu sokağa çıktı.

Hayaletlerle dolu mu? Sonbaharın başlarında, öğleden sonra biri yirmi geçe güneşin aydınlattığı ve on binlerce kadınla erkeğin dolaştığı Madison Caddesi mi?

Ama Marten hayaletleri hissediyordu. Çantasını kolunun altına sıkıştırarak çaresizce kuzeye doğru çıktı.

Kalbindeki o normal kişiliği içini son kez çekerek onu uyardı. Saat üçte, 36. Sokakta biriyle randevusu olduğunu hatırlattı. Ama Marten buna aldırmadı. Kuzeye, kentin merkezine doğru gitti.

Genç adam 54. Sokakta, Madison Caddesinin karşı tarafına geçti. Sonra birdenbire duraklayarak yukarıya doğru baktı.

Üç kat yukarıda, bir yazı vardı. Marten harfleri kolaylıkla görebiliyordu. "A.S. Lefkowich Hesap Uzmanı."

Bu adda bir F ve bir EW vardı ama Marten'in gördüğü 'ich'le biten ilk addı. İlk ad. Artik yaklaşıyordu. Genç adam 5. Caddede tekrar kuzeye döndü. Gerçek olmayan bir kentin gerçek olmayan sokaklarında ilerledi. Bir şeyi soluk soluğa kovalarken etrafındaki kalabalık gözden kayboluyordu.

Bir apartmanın birinci katında, penceredeki bir levha: "Dr. M.R. Lefkowich."

Bir şekerci dükkânının vitrinine yarım bir daire oluşturacak biçimde, yaldızla yazılmış bir ad: "Jacob Levkow."Marten öfkeyle, yarım bir ad, diye düşündü. Neden yarım isimler beni rahatsız ediyor?

Sokaklar bomboştu artik. Sadece bu boşlukta o değişik adlar görülüyordu: Lefkowitz, Levkowitz, Lefkowicz.

Marten ilerideki parkı hayal meyal fark etti. Yeşile boyanmış bir dekor gibi her şey hareketsizdi orada. Genç adam batıya saptı. Göz kuyruğuyla uçuşan bir gazete parçasını gördü. Ölü bir dünyada tek hareket eden şey oydu. Marten döndü, eğildi ve yavaşlamadan gazeteyi aldı.

Yırtık bir yarım sayfaydı. Eskenazi dilinde yazılmıştı. Silikleşen harfleri seçemediği için Marten gazeteyi okuyamadı. Hoş belirgin de olsalar yine okuyamayacaktı. Ama bir tek kelime iyice gözüküyordu. Sayfanın ortasına koyu renk harflerle yazılmıştı. Harflerdeki her çizgi iyice gözüküyordu. Marten bunun, "Lefkovitsch," olduğunu biliyordu. Adi kendi kendine tekrarlarken ikinci heceyi vurguladı. "LefKUHvich."

Gazeteyi bırakarak bomboş parka girdi.

Ağaçlar hiç kımıldamıyor, yapraklar garip bir biçimde dallardan sarkıyorlardı. Güneş, Marten'in omuzlarını bastıran bir yük gibiydi. Onu işitmiyordu.

Genç adam koşuyordu ama ayakları yerden tozları kaldırmıyorlardı. Bastığı otlar da ağırlığının altında ezilmiyordu.

İleride, bankta yaşlı bir adam oturuyordu. Bu issiz parkta ondan başka hiç kimse yoktu. İhtiyar başına koyu renk fötrden bir kasket giymişti. Bunun güneşliği gözlerini gölgeliyordu. Kasketin altından kır saçları çıkmıştı, kır sakalı, kaba kumaştan yapılmış ceketinin üst düğmesine kadar iniyordu. Eski pantolonu yamalıydı. Eski ve biçimsiz ayakkabılarının üzerine çuval parçalarını sarmıştı.

Marten durdu. Soluk almakta zorluk çekiyordu. Sadece bir tek kelime söyleyebilirdi. Onu da bir soru sormak için kullandı. "Levkovich?" Orada öyle duruyordu.

Yaşlı adam yavaşça ayağa kalktı. Kahverengi gözlerini kısarak genç adama baktı. "Marten," diye içini çekti. "Samuel Marten." Sanki kelimeler yankılıydı. Marten, İngilizcenin altında yabancı bir dilin etkilerinin gizlendiğini sezdi. İhtiyar "Samuel," derken sanki yankı da, 'Schmulel," diye fısıldamıştı.

Yaşlı adam, damarları kabarık, nasirli elini uzattı. Sonra da sanki Marten'e dokunmaktan korkuyormuş gibi geri çekti. "Seni aradım. Ama ileride kurulacak olan bu kentte o kadar çok insan var ki. Sürüyle Martin, Martine, Morton, Merton. Sonunda bu yeşil yeri bulunca dinlenmeye karar verdim. Ama sadece bir dakika. İnancımı kaybederek günaha giremezdim. Sonra sen geldin."

Marten, "Evet, benim," dedi. Öyle olduğunu da biliyordu. "Sen de Phinehas Levkovich'sin. Neden buradayız?"

"Ben Phinehas, ben Jehudah'yim. Çar, her ailenin bir soyadı almasını emretmişti. Bana da Levkovich ismi verildi." Yaşlı adamın sesi yumuşadı. "Buradayız, çünkü ben dua ettim. Yaşlılık günlerimde dünyaya gelen tek çocuğum, kızım Leah kocasıyla Amerika'ya gitmek için memleketten ayrıldı. Yenilerin umuduyla, eski kamçıları geride bıraktı. Oğullarım da öldüler. Karım Sarah çoktan ölüp gitmişti bense yapayalnızdım. Sonra

benim de ölme zamanım geldi. Ama Leah... o uzaklardaki ülkeye gitmek için bizden ayrılalı beri onu hiç görmemiştim. Ender olarak mektup yazıyordu. Ruhum, onun oğullarını görmeyi istiyordu. Benim kanımdan olan oğullarını. Ruhum onlarda yaşayabilir ve ölmezdi." Düzgünce konuşuyor, sözlerinin gerisinde eski bir dil yankılanıyordu. "Ve bana cevap verildi. İki saatim vardı. Ailemizin yeni bir ülkede ve yeni bir çağda doğan ilk erkek çocuğunu görebilecektim. Kızımın kızının oğlu, demek seni bu şahane kentte bulabildim?"

"Ama neden bu kadar aradık? Niçin ikimizi çabucak buluşturmadılar?"

İhtiyar mutlu mutlu, "Çünkü umutla aramak zevkli bir şeydi, olgum," diye cevap verdi. "Bulmakta neşeli bir şey. Bana, aramam için iki saat verildi. Seni bulmak için iki saat... Bak, şimdi buradasın! Yaşamım boyunca göremeyeceğimi sandığım bir şeyi buldum ben." Sesi Marten'i okşuyormuş gibiydi. "Sen iyi misin, oğlum?"

Marten dizüstü çöktü. "Seni bulduğum için çok daha iyiyim, baba. Beni kutsa da yaşantımın bütün günleri iyi geçsin. Evleneceğim kızın, senin ve benim kanımdan olacak çocuklarımın da öyle."

Marten yaşlı adamın elini yavaşça başına koyduğunu hissetti. Sessiz bir fısıltı duydu.

Marten ayağa kalktı.

İhtiyar özlemle onun gözlerinin içine baktı. Bulanıklaşmaya mı başlıyorlardı? "Artik huzur içinde atalarımın yanına gideceğim, oğlum."

Marten bomboş parkta yapayalnız kaldı.

Birdenbire her şey harekete geçti. Güneş yarıda kesilen işini sürdürdü. Rüzgâr canlandı. O ilk anda her şey belirsizleşti...

Sam Marten on ikiye on kala taksiden inerek cüzdanını çıkarmaya çalıştı. Trafik santim santim ilerliyordu.

Kırmızı bir kamyon yavaşladı. Sonra yoluna devam etti. Yanına beyaz harflerle, "Toptancı Konfeksiyon Şirketi F. Lewkowitz ve Oğulları," yazılmıştı.

Marten onu görmedi. Ama genç adam nedense her şeyin yolunda gideceğini seziyordu. Şimdiye kadar hiç böylesine emin olmamıştı.

YILDÖNÜMÜ

Isaac Asimov'un “Yıldönümü - Anniversary” isimli hikayesi ilk olarak Amazing Stories dergisinin 1959 Mart sayısında yayınlandı ve ardından 1968 Asimov's Mysteries ve 1973 tarihli The Best of Isaac Asimov toplamalarında yer aldı. Hikaye Asimov'un 1939'da yayınlanan ilk hikayesi “Marooned of Vesta”nın yirminci yıldönümü nedeniyle yazılmıştır. Hikayenin, Asimov'un süper bilgisayar Multivac serisiyle dolaylı ilgisi vardır.

Yıllık tören için her şey hazırdı.

Bu yıl, Moore'un evinde toplanacaklardı tabii. Bayan Moore'la çocuklar, istemeye istemeye kadının annesinin evine gitmişlerdi.

Warren Moore hafifçe gülümseyerek odayı inceledi. Başlangıçta Mark Brandon'un hevesi yüzünden bu işi sürdürmüşlerdi. Ama sonra Moore da bu basit anma töreninden hoşlanmaya başlamıştı, Belki bunun nedeni yaştı. Sonuçta aradan yirmi yıl geçmişti. Saçları seyrelmiş, gerdanı yumuşamış, göbeği yağlanmıştı. Daha da kötüsü romantikleşmişti.

Şimdi bütün camlar karartılmış, perdeler de kapatılmıştı. Sadece duvarlarda bazı şeritler ışıklıydı. Böylece uzun yıllar önce kaza geçirdikleri günkü korkunç yalnızlığı ve loşluğu anımsayacaklardı.

Sofrada çubuklar halindeki tüplerin içinde uzay gemisine özgü besinler vardı. Tabii masanın ortasında kapalı bir şişe de ışıltılı, yeşil Jabra suyu duruyordu. Bu sert içkiyi ancak Mars mantarlarının kimyasal etkileri sağlayabiliyordu.

Moore saatine baktı. Brandon neredeyse orada olacaktı. Bu yıldönümlerine hiçbir zaman geç kalmazdı. Moore'u sadece Brandon'un tüpten yükselen sesi endişelendirmişti.

"Warren, bu kez sana bir sürprizim var. Bekle de gör. Bekle de gör."

Moore'a her zaman Brandon pek az yaşlanırmış gibi gelirdi.

Kendinden genç olan bu adam her zamanki gibi inceydi. Kırkıncı doğum gününe kadar yaşamında her şeye karşı duyduğu o heyecan sönmemişti. O kötü olaylar karşısında müthiş bir çaresizlik, iyi olaylarda da müthiş bir coşku duyabiliyordu. Saçları kırlaşmaya başlamıştı. Ama bunun dışında eskisinden pek farklı sayılmazdı. Brandon bir aşağı bir yukarı dolaşarak, bir konudan avaz avaz bağırarak söz ederken, Moore'un kazaya uğrayan Gümüş Kraliçe'deki paniğe kapılmış delikanlıyı hayalinde canlandırmak için gözlerini yummasına bile gerek kalmıyordu.

Kapı çaldı ve Moore dönmeden ayağıyla otomatiğe bastı. "Gel, Mark."

Ama ona yabancı birinin sesi cevap verdi. Biri, yavaş ve yumuşakça, "Bay Moore?" dedi.

Moore çabucak döndü. Brandon da kapıdaydı tabii. Ama geride durmuş, heyecanla gülüyordu. Onun önünde başka biri duruyordu. Kısa boylu, tıknaz, kabak kafalı, derisi güneşten iyice yanmış bir Uzaycı.

Moore şaşkın şaşkın, "Mike Shea..." diye mırıldandı. "Tanrım! Mike Shea!"

İki adam gülerek heyecanla el sıkıştılar.

Brandon, "Büro yoluyla benimle bağlantı kurdu," diye açıkladı. "Atomik Ürünlerde olduğumuzu hatırlamış..."

Moore, "Yıllar oldu," dedi. "Dur bakayım... Sen on iki yıl önce dünyadaydın..."

Brandon, "Yıldönümünde hiçbir zaman bulunamadı," diye bağırdı. "Buna ne dersin? O artik emekliye ayrılıyor. Uzayı bırakarak Arizona'da alacağı yere çekilecek. Ayrılmadan önce bizi görmek istemiş. Kente sırf bunun için uğramış. Aslında onun yıldönümü için geldiğinden emindim. Sonra da bu ihtiyar budala bana, 'Ne yıldönümü?' demez mi?"

Shea gülerek başını salladı. "Her yıl o olayı andığınızı söyledi."

Brandon heyecanla, "Tabii ya," dedi. "İlk defa üçümüz bir arada olacağız. İşte asil bir yıldönümü kutlaması sayılır, Yirmi yıl oldu, Mike. Warren, parçalanmış geminin kalıntılarından, kayarak bizi Vesta'ya indireli tam yirmi yıl oldu."

Shea etrafına bakindi. "Uzay besinleri, ha? Ah, o eski günler! Ve Jabra. Ah, tabii hatırlıyorum... Yirmi yıl... Olayı hiçbir zaman düşünmedim... Şimdi, birdenbire sanki her şey dün olmuş gibi. Sonunda Dünyaya dönüşümüzü hatırlıyor musunuz?"

Brandon, "Nasıl hatırlamam? Resmi geçitler, nutuklar. Aslında tek kahraman Warren'dı. Biz de bunu söyleyip durduk ama kimse aldırmadı. Hatırladınız mı?" diye konuştu.

Moore, "Ah," dedi. "Kazaya uğrayan bir uzay gemisinden kurtulabilen ilk insanlar bizlerdik. Olağanüstü insanlar olarak görülüyorduk. Ve olağanüstü her şey için de törenler düzenlenir. Böyle şeylerin mantıkla da ilgileri yoktur."

Shea, "Yazdıkları şarkıları hatırlayanınız var mı?" dedi. "Şu marşı? 'Uzaydaki yollar hakkında şarki söyleyebilirsiniz. O yorgun ama çılgınca hız...'"

Brandon berrak tenor sesiyle ona katildi. Hana Moore bile marşı söylemeye başladı. Son dizeyi perdeleri sarsan bir gürültüyle tamamladılar. "'Gümüş Kraliçe'nin kalıntılarında!'" diye bağırdıktan sonra da deli gibi gülmeye başladılar.

Brandon, "Şu Jabra'yi açıp, ilk birkaç yudumu içelim," dedi. "Bu bir tek şişenin bütün gece boyunca bize yetmesi gerekiyor."

Moore açıkladı. "Mark her şeyin gerçeğe uygun olmasında ısrar ediyor. Pencereden dışarı çıkarak, bir sinek insan gibi binanın etrafında dolaşmamı istememesine şaşıyorum."

Brandon güldü. "Hah, işte parlak bir fikir!"

Shea sordu. "Son kez şerefe içişimizi hatırlıyor musunuz?"

Boş kadehini öne doğru uzatarak konuşmaya başladı. "'Baylar, eskiden sahibi olduğumuz bize bir yıl yetecek kadar bol, nefisH2O'nun şerefine,' Dünyaya indiğimiz zaman üçümüz de sarhoştuk. Çocuktuk o zamanlar. Otuz yaşındaydım ve yaşlı olduğumu düşünüyordum. Şimdiyse..." Sesinde ani bir keder belirdi. "... beni emekliye ayırdılar."

Brandon, "İç!" dedi. "Bugün yine otuzundasın. 'Gümüş Kraliçe'deki o günü, başkaları anımsamasa bile, biz hatırlıyoruz ya!"

Moore, "Ne bekliyordun?" diyerek güldü. "Olayın bir Milli Bayram sayılmasını mı? Bir gelenek oluşturularak Jabra içilmesini ve uzay gemisindeki yiyeceklerden yenilmesini mi? Pis, vefasız halk!"

"Dinle. Kazaya uğrayan bir uzay gemisinden kurtulan tek grup biziz! Ama şimdi şu halimize bak. Herkes bizi unuttu."

"Böyle unutulmak da güzel. Başlangıçta çok güzel günler geçirdik. İlgi uyandırmadan istediğimiz gibi yükseldik. Durumumuz iyi, Mark. Mike Shea, uzaya dönmek istemeseydi, o da şimdi bizim gibi olurdu."

Shea gülerek omzunu silkti. "Ben uzayda olmaktan hoşlanıyorum ve pişman değilim. Sigorta tazminat ödedi. Şimdi bol parayla emekli oluyorum."

Brandon, "O kaza TransUzay Sigorta Şirketine çok pahalıya mal oldu," diye hatırlattı. "Ama yine de eksik olan bir şey var. Bugün birine, Gümüş Kraliçe deyin, hemen aklına Quentin geliyor. Tabii herkesin değil."

Shea, "Kim?" diye sordu.

"Quentin. Dr. Horace Quentin. O da uzay gemisindeydi ama kurtulamadı. Herhangi birine, 'Ya kazadan kurtulan üç adam?' diye sorun. Size sadece, 'Ha?' der."

Moore sakin sakin, "Haydi, Mark," dedi. "Gerçeği kabul etmeliyiz. Dr. Quentin, dünyanın en büyük bilim adamlarından biriydi. Biz üçümüzse hiç de önemli insanlar değiliz."

"Ama kazadan sağsalım kurtulduk. Ve bu işi bizden başka hiç kimse başaramadı.""E, ne olmuş? Dinle, John Hester de gemideydi. O da önemli bir bilim adamıydı! Quentin kadar değil, ama yine de önemli. Meteor bize çarpmadan önceki son yemekte onun yanında oturuyordum. Neyse... Quentin ayni kazada öldüğü için kimse Hester'in ölümüyle ilgilenmedi. Artik kimse Hester'in Gümüş Kraliçe'de öldüğünü bile hatırlamıyor. Sadece Quentin'i anımsıyorlar. Biz de unutulmuş olabiliriz. Ama hiç olmazsa yaşıyoruz."

Uzun bir sessizlik oldu. Sonra, Moore'un mantıklı sözlerinden hiç etkilenmediği anlaşılan Brandon, "Size bir şey söyleyeceğim" dedi. "Bugün yapayalnızız. Yirmi yıl önce bugün Vesta açıklarında da yapayalnız kaldığımız gibi. Şimdi de unutulmuşluğun içinde yalnızız. Sonunda üçümüz

bir araya geldik. Yirmi yıl önce olan olay tekrarlanabilir. Warren yirmi yıl önce bizi Vesta'ya indirdi. Şimdi de bu yeni sorunu çözebiliriz."

Moore, "Yani," diye mırıldandı. "Bizi hatırlamalarını mı sağlayacağız? Ünlü mü olacağız?"

"Tabii. Neden olmasın? Yirminci yıldönümünü daha güzel bir biçimde kutlamanın yolunu biliyor musun?"

"Hayır. Ama bu işe nereden başlayacağını merak ediyorum. İnsanların Gümüş Kraliçe'yi hatırladıklarını sanmıyorum. Quentin olayı dışında tabii. Onun için kazaya uğrayan gemiyi anımsatmanın bir yolunu bulman gerekiyor. Bu sadece başlangıç."

Shea endişeyle kımıldandı ve sert hatlı yüzünde düşünceli bir ifade belirdi. "Bazı kimseler Gümüş Kraliçe'yi hatırlıyorlar. Sigorta şirketi örneğin. Siz bu konuyu açtığınız için anımsadım. Acayip bir şey bu. On, on bir yıl önce Vesta'daydım. Oradakilere gezegene indirdiğimiz gemi enkazının hâlâ orada olup olmadığını sordum. Tabii burada,' dediler. 'Kim onu alıp götürecek?' Ben de Gümüş Kraliçe'ye bir göz atmaya karar verdim. Sırtımda reaksiyon motoruyla oraya gittim. Bildiğiniz gibi Vesta'nin yer çekimi yüzünden bir reaksiyon motoru yeterli oluyor. Her neyse... Gemiyi ancak uzaktan görebildim. Çünkü etrafında bir güç alanı oluşturulmuştu."Brandon'un kaşları iyice kalktı. "Bizim Gümüş Kraliçe'nin mi? Neden?"

"Geri döndüğüm zaman ben de, 'Neden?' diye sordum. Bana nedeni açıklamadılar. Oraya gideceğimi bilmediklerini söylediler. 'Enkaz Sigorta şirketine ait,' dediler."

Moore başını salladı. "Tabii ya. Tazminatı ödedikleri zaman enkaz da onların oldu. Tazminat çekini alırken bir belge de imzaladım. Onda gemiden mal kurtarma hakkımdan vazgeçtiğim yazıyordu. Ayni şeyi senin de yaptığından eminim."

Brandon, "Ama neden bir güç alanı?" diye sordu. "Neden bu gizlilik?"

"Bilmiyorum..."

"Enkazın, hurda maden olarak bile değeri yok. Onu taşımak çok pahalıya gelir."

Shea, "Bu doğru," dedi. "Ama garip bir şey vardı. Uzaydan geminin parçalarını getiriyorlardı. Orada bu parçalardan bir yığın oluşmuştu. Onu

görebiliyordum. Bana tamamıyla hurdalardan oluşuyormuş gibi geldi. Çarpılmış çerçeveler filan. Bunu sorduğumda bana, 'Buraya inen gemiler, durmadan enkazın parçalarını getiriyorlar,' dediler. 'Sigorta Şirketi Gümüş Kraliçe'nin her parçasına belirli bir para ödüyor. O yüzden Vesta yakınındaki gemiler her zaman böyle parçalar bulmaya çalışıyorlar.' Son yolculuğum sırasında da tekrar Gümüş Kraliçe'ye bakmaya gittim. Hurda yığını iyice büyümüştü."

"Yani hâlâ arıyorlar mı?" Brandon'un gözleri ışıl ışıldı.

"Bilmiyorum. Belki de artik vazgeçtiler. Ama yığın on, on bir yıl öncekinden çok daha büyüktü. Demek ki bu sürede araştırmalar devam etmişti."

Brandon koltuğunda arkasına yaslanarak ayak ayak üstüne attı. "Ah, işte bu çok garip. Duyarlılıkla ilgisi olmayan bir sigorta şirketi Vesta yakınlarında uzayı taratarak bol para veriyor. Yirmi yıllık bir gemi enkazının parçalarının bulunmasını istiyor."

Moore, "Belki de gemiye sabotaj yapıldığını kanıtlamaya çalışıyorlar," dedi.

"Yirmi yıl sonra mı? Kanıt bulsalar bile paralarını geri alamazlar. O konu çoktan kapandı."

"Belki araştırmalardan yıllar önce vazgeçtiler."

Brandon kesin bir tavırla ayağa kalktı. "Gelin soralım. Bu işte bir acayiplik var. Ben hem yıldönümünün, hem de Jabra'nin yeterince etkisinde olduğum için işin aslini öğrenmek istiyorum."

Shea, "Tamam," dedi. "Ama kime soracağız?"

Brandon, "Multivac'a tabii," diye cevap verdi.

Shea'nin gözleri irileşti. "Multivac'a mi? Ah, burada bir Multivac girişi mi var?"

"Evet."

"Ben öyle bir şeyi hiç görmedim. Görmeyi çok istedim ama olmadı."

"O, öyle görmeye değer bir şey değil, Mike. Tıpkı bir yazı makinesine benziyor. Bir bilgisayar girişini, Multivac'in kendisiyle karıştırma. Açıkçası

şimdiye kadar Multivac'i görmüş olan biriyle de hiç karşılaşmadım."

Bu düşünce Moore'un gülümsemesine neden oldu. Yaşamı boyunca, çalışma günlerinin önemli bir bölümünü Dünyanın derinliklerinde geçiren o bir avuç teknisyenden herhangi biriyle karşılaşacağını hiç sanmıyordu. Onlar bir buçuk kilometre uzunluğundaki süper bilgisayarla ilgileniyorlardı. Multivac insanlığın bütün bilgisini bünyesinde toplamıştı. İnsanların ekonomisine rehberlik ediyor, bilimsel araştırmalarda yol gösteriyor, siyasi kararlar vereceği zaman yardım ediyordu. Geride kalan milyonlarca devrenin yardımıyla insanların özel yaşamlarıyla ilgili ahlak kurallarına karşı gelmeyen soruları cevaplıyordu.

Güç rampasından ikinci kata çıkarlarken Brandon, "Çocuklar için bir Multivac Jr. girişi taktırmayı düşünüyorum," diye açıkladı. "Ev ödevleri için filan. Ancak bilgisayarın çocuklar için lüks ve pahalı bir koltuk değneğine dönüşmesini istemiyorum. Sen bu sorunu nasıl çözümledin, Warren?"

Moore kesin bir tavırla, "Soruları önce bana gösteriyorlar," dedi. "Soruları beğenmezsem Multivac onları görmüyor bile."

Multivac girişi gerçekten biraz ayrıntılı bir yazı makinesine benziyordu.

Moore bütün gezegeni kavrayan devre ağının kendi bölümüne erişmesini sağlayan koordinatları hazırladı.

"Şimdi beni dinleyin. Bu işin aleyhinde olduğumu bilmenizi isterim. Size uyuyorum, çünkü bu kazanın yıldönümü ve ben de meraklı bir ahmağım. Şimdi soruyu nasıl kuracağız?"

Brandon, "Şöyle sor," dedi. "TransUzay Sigorta Şirketi hâlâ Vesta yakınlarında Gümüş Kraliçe'nin enkazının parçalarını arıyor mu?' Buna kısaca, 'Evet,' ya da, 'Hayır,' demesi yeterli olur."

Moore omzunu silkerek soruyu yazdı. Shea ise huşuyla onu seyrediyordu.

Sonra, "O nasıl cevap veriyor?" diye sordu. "Konuşuyor mu?"

Moore hafifçe güldü. "Ah, hayır. Ben paramı öyle har vurup harman savurmam. Bu model cevabı bir şeride yazıyor. Sonra şerit şu yarıktan çıkıyor."

O konuşurken gerçekten de öyle oldu. Adam şeridi kopararak ona bir göz attı. "Eh, Multivac, 'Evet,' diyor."

Brandon, "Hah!" diye bağırdı. "Size söylemedim mi? Şimdi bunun nedenini sor."

"İşte bu saçma. Böyle bir soru kesinlikle özel işlere karışmak sayılır. Mutlivac da bize sadece sarı bir cevap kâğıdı yollar. 'Bu soruyu sormanızın nedenini açıklayın,' yazılı bir şerit."

"Sor bakalım bir kere. Aramaları gizli tutmamışlar ki. Belki neden de gizli değildir."

Moore omzunu silkerek parmaklarını tuşlarda dolaştırdı. "TransUzay Sigorta Şirketi, deminki soruda değinilen araştırmayı neden yapıyor?"

Yarıktan hemen sarı bir kâğıt uzandı. "Bu bilgiyi neden istediğinizi açıklayın."

Brandon aldırmadı bile. "Pekâlâ. Ona kazadan sağ kurtulan o üç kişi olduğumuzu bildir. Gerçeği öğrenmeye hakkımız olduğunu da. Haydi. Multivac'a söyle bunu."

Moore bu soruyu daha resmi bir biçimde yazdı ve yarıktan yine sarı bir kâğıt çıktı. "Nedenleriniz yeterli değil. Cevap verilemez."

Brandon, "Bunu gizlemeye ne hakları var?" diye söylendi.

Moore, "Karar vermek Multivac'a düşüyor," dedi. "O, açıklanan nedenleri inceliyor. Özel yaşamla ilgili kurallara aykırı olduğuna karar verince de hiçbir açıklama yapmıyor. Hükümetin kendisi bile, mahkeme emri olmadan, o kurallara karşı gelemez. Mahkemeler bile on yılda bir de olsa Multivac'a karşı çıkmıyorlar. E, şimdi ne yapacaksın?"

Brandon yerinden fırlayarak, her zaman yaptığı gibi odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. "Tamam! Öyleyse cevabı kendimiz bulmaya çalışalım. Bu kadar zahmete girdiklerine göre konu önemli olmalı. Onların yirmi yıl sonra sabotaj kanıtları aramayacaklarına karar verdik. Ama TransUzayın bir şeyler aradığı kesin. Bu öyle değerli bir şey ki, şimdi bile hâlâ aramayı sürdürüyorlar. Peki... bu kadar değerli bir şey, ne olabilir?"

Moore, "Mark," dedi. "Sen çok hayalcisin."

Mark Brandon bu sözleri duymadı bile. "Mücevher, para ya da hisse senetleri olamaz. Araştırmalar şirkete çok pahalıya mal oldu. Gemide bunu

karşılayacak kadar para olduğunu sanmıyorum Gümüş Kraliçe som altından yapılmış olsaydı, belki. Bütün bunlardan daha değerli ne olabilir?"

Moore, "Değer konusunda karar veremezsin, Mark," dedi. "Bir mektup, kullanılmış kâğıt olarak bir sent bile etmez belki. Ama içindekiler yüzünden bir şirket için yüz milyon değerinde sayılabilir."

Brandon başını hızla salladı. "Doğru. Belgeler. Değerli kâğıtlar. O yolculukta kimin yanında milyarlar değerinde kâğıtlar olabilirdi?"

"Bunu kim bilebilir ki?"

"Dr. Horace Quentin'e ne dersin? Ne dersin, Warren? Herkes sadece onu hatırlıyor. Çünkü çok önemliydi. Belki de yanında çok değerli kâğıtlar vardı. Belki de yeni bir buluşun ayrıntıları. Kahretsin! Quentin'i o yolculuk sırasında görseydim, belki de bana bir şeyler söylerdi. Yani laf arasında. Sen onu hiç gördün mü, Warren?"

"Hiç hatırlamıyorum. Ama onunla konuştuğumu da pek sanmıyorum. Onun için laf arasında bir şey öğrenmiş de değilim. Tabii kim olduğunu bilmeden yanından geçtiğimi düşünebiliriz."

Shea'nin yüzünde birdenbire düşünceli bir ifade belirdi. "Hayır, yanından geçmiş olamazsın. Ben galiba bir şeyi hatırlıyorum. Kamarasından çıkmayan bir yolcu vardı. Kamarot bundan söz edip yemekler için bile dışarı çıkmadığını söylüyordu."

Brandon odada dolaşmaktan vazgeçerek durdu ve Uzaycıya heyecanla baktı. "O yolcu Quentin miydi?"

"Olabilir. Ama onun Quentin olduğunu söylediklerini de hatırlamıyorum. Ancak adam herhalde çok önemli biriydi. Çünkü bildiğiniz gibi, uzay gemilerinde ancak çok önemli bir yolcunun kamarasına yemek gönderilir."

Brandon memnun memnun, "Ve gemideki en önemli yolcu da Quentin'di," dedi. "O halde onun kamarasında bir şey vardı. Çok önemli bir şey. Quentin onu saklıyordu."

Moore itiraz etti. "Adamı uzay tutmuş da olabilirdi. Ama..." Kaşlarını çatarak sustu.

Brandon ısrar etti. "Haydi, konuş. Sen de bir şey mi hatırladın?"

"Belki. Son akşam yemeğinde Dr. Hester'in yanında oturduğumu söyledim. O, yolculuk sırasında Dr. Quentin'le tanışacağını umduğundan, ama şansının yardım etmediğinden yakındı sanırım."

Brandon, "Tabii ya!" diye bağırdı. "Çünkü Quentin kamarasından çıkmıyordu."

"Dr. Hester böyle bir şey söylemedi. Ama onunla Quentin' den söz etmeye başladık. Şimdi... Hester ne dediydi?"

Moore ellerini şakaklarına dayadı. Sanki yirmi yıl önceki gecenin anısını zorlayarak canlandıracaktı. "Onun sözlerini kelimesi kelimesine tekrarlayamayacağım tabii. Ama Hester, Quentin'in fazla abartılı davrandığından söz etti sanırım. Ya da böyle bir şey işte... Ganymede'deki bilimsel bir toplantıya gittiklerini ve Quentin'in tezinin adını bile açıklamaya yanaşmadığından yakındı."

"Hepsi birbirine uyuyor." Brandon odada tekrar hızla dolaşmaya başladı.

"Dr. Quentin yeni, müthiş bir şey keşfetmişti. Bunu dikkatle gizliyordu. Çünkü her şeyi Ganymede konferansında açıklayacak ve böylece etkili bir hava yaratacaktı. Kamarasından çıkmak istemiyordu. Çünkü Hester'in ağzından laf almaya çalışacağını düşünüyordu. Aslında Hester de gerçekten böyle bir şeye kalkışırdı. Sonra gemiye meteor çarptı ve Quentin öldü. TransUzay Sigorta kazayı araştırınca bu yeni buluşla ilgili söylentileri duydu. O buluşu ele geçirirlerse bütün zararlarını çıkaracakları gibi, kâra geçeceklerini de düşündüler. Bu nedenle gemiyi satın aldılar. Ve o günden beri de enkazın arasında Quentin'in kâğıtlarını arıyorlar."

Moore, Brandon'a bakarak büyük bir sevgiyle gülümsedi. "Bu çok güzel bir teori, Mark. Senin hiçten bir şeyler yaratmanı seyretmek bu geceye değer."

"Öyle mi? Hiçten bir şey yaratmak mı? Haydi, Multivac'a tekrar soralım. Bilgisayarın bu ayki hesabını ben öderim."

"Yok canım. İstediğini sor. Ama bir sakıncası yoksa Jabra şişesini getireceğim. Sana yetişmek için küçük bir kadeh daha içmem gerekiyor."

Shea, "Benim de," dedi.

Brandon yazı makinesinin başına geçti. Soruyu yazarken parmaklan titriyordu. "Dr. Horace Quentin'in son araştırmalarının konusu neydi?"

Moore şişe ve kadehlerle geldi. Cevap bu sefer beyaz şeride yazılmıştı. Cevap uzun, yazı da küçüktü. Bunda yirmi yıllık dergilerde yayınlanan bilimsel tezlerden söz ediliyordu.

Moore cevabı dikkatle okudu. "Ben fizikçi değilim. Ama bana Dr. Quentin optikle ilgileniyormuş gibi geldi."

Brandon sabırsızca başını salladı. "Ama bütün bunlar yayınlanmış. Bize, Quentin'in yayınlamadığı bir şey gerekli."

"Bu konuda hiçbir şey öğrenemeyiz."

"Ama sigorta şirketi öğrendi."

"Bu sadece senin varsayımın."

Brandon titreyen eliyle çenesini ovuşturuyordu. "İzin ver de Multivac'a bir soru daha sorayım."

Tekrar iskemleye oturarak yazmaya başladı. "Dr. Quentin'in çalıştığı üniversitedeki iş arkadaşları arasında hâlâ hayatta olanların adlarını ve tüp numaralarını istiyorum."

Moore, "Onun üniversitede çalıştığını nereden biliyorsun?" diye sordu.

"Bu tahminim yanlışsa, Multivac bunu bize söyler."

Yarıktan şerit uzandı. Üzerinde bir tek ad vardı.

Moore, "Onunla konuşmayı mı düşünüyorsun?" dedi.

Brandon, "Tabii ya," diye cevap verdi. "Otis Fitzsimmons ve Detroit'te bir tüp numarası. Warren, ben..."

"Ara bakalım, Mark. Bu da hâlâ oyunun bir parçası."

Brandon, Moore'un tüpünün önündeki tuşlara bastı. Ona bir kadın cevap verdi. Brandon, DR. Fitzsimmons'u istedi. Biraz beklediler.

Sonra ince bir ses duyuldu. "Alo?" Yaşlı bir adamın sesiydi bu.

Brandon, "Dr. Fitzsimmons," dedi. "Ben, kazada ölmüş olan Dr. Horace Quentin konusunda TransUzay Sigortayı temsil ediyorum..."

Moore, "Tanrı aşkına, Mark..." diye fısıldadı ama arkadaşı çabucak elini kaldırarak onu susturdu.

Çok uzun bir sessizlik oldu. Üç arkadaş tüpte bir bozukluk olduğunu düşünürlerken yaşlı adam, "Bunca yıl sonra mı?" dedi. "Yine mi?"

Brandon dayanamayarak zaferle parmaklarını şaklattı. Ama sonra nazik hatta hemen hemen tatlı bir sesle, "Hâlâ öğrenmeye çalışıyoruz, doktor," diye cevap verdi. "Dr. Quentin'in o yolculukta yanına neler aldığıyla ilgili başka bazı ayrıntıları hatırlamış olabileceğinizi düşündük. Yani yayınlanmamış olan son buluşuyla ilgili ayrıntıları."

Dr. Fitzsimmons sabırsızca dilini şaklattı. "Size söyledim. Ben hiçbir şey bilmiyorum. Bu konuda bir daha rahatsız edilmek istemiyorum. Bir şey olduğundan bile emin değilim. Adam bazı imalarda bulunmuştu. Ama o her zaman çeşitli araçlar konusunda imalarda bulunurdu zaten."

"Hangi araç, efendim?"

"Size bilmediğimi söyledim ya. Bir keresinde bir ad söylediydi. Bunu da size tekrarladım. Ama onun önemli olduğunu sanmıyorum.

"Kayıtlarımızda o ad yok, efendim."

"Olması gerekir! Ah... neydi o ad? Bir A...An... Optikon. Evet, öyle."

"Bu K'yle mi yazılıyor?"

"K'yle ya da C'yle, bilmiyorum, aldırdığım da yok. Bir daha bu konuda rahatsız edilmek istemiyorum. İyi geceler." Yaşlı adam öfkeyle söylenirken bağlantı kesildi.

Brandon memnundu.

Moore, "Bu yapabileceğin en aptalca şeydi," dedi. "Tüpü kullanırken sahte adlar vermek yasaktır. Adam başına dert açmak isterse..."

"Neden istesin? O bu konuşmayı unuttu bile. Ama, anlayamıyor musun, Warren? TransUzay ona bu konuda sorular sormuş. O da her şeyi daha önce açıkladığını söyleyip durdu."

"Pekâlâ. Ama sen de zaten bu kadarını tahmin ediyordun. Başka ne öğrendin ki?"

Brandon, "Artık Quentin'in aracının adının Optikon olduğunu biliyoruz," dedi.

"Fitzsimmons bundan pek de emin değildi. Ama doğru olduğunu düşünelim. Biz zaten adamın son yıllarda optik konusuyla ilgilendiğini biliyorduk. Hem Optikon gibi bir adın bize fazla bir yararı da olmaz."

"TransUzay ya Optikon'u ya da onunla ilgili kâğıtları arıyor. Belki de Quentin ayrıntıları kafasında saklıyordu ve yanında sadece aracın bir modeli vardı. Sonuçta Shea onların maden parçaları topladıklarını söyledi. Öyle değil mi?"

Shea başını salladı. "Yığında metal hurda da vardı."

"Kâğıtların peşinde olsalardı, maden parçalarını toplattırmazlardı. İşte şimdi bulmamız gereken bu. Optikon diye tanımlanan bir alet."

"Bütün varsayımlarının doğru olduğunu düşünelim, Mark. Ve Optikon'u bulmamız gerektiğine de karar verelim. Ama artık aramayla hiçbir şey bulamayız."

Moore'un sesi kesindi. "Gemi enkazının parçalarından ancak yüzde onu Vesta'nın etrafında yörüngede kalabilirdi. Vesta'nın yer çekiminden kurtulmak için fazla hıza gerek yok. Geminin, içinde bulunduğumuz parçasını sadece şanslı bir yönde, şanslı bir itme gücü ve şanslı bir hız yörüngeye soktu. Geri kalan parçalar Güneş Sisteminde etrafa yayıldılar. Güneşin etrafında çeşitli yörüngelerde, dönüp duruyorlar."

Brandon hatırlattı. "Adamlar parça toplayıp durmuşlar.""Evet. Geminin parçalarının Vesta'nın etrafında yörüngeye giren yüzde onluk bir kısmını. Hepsi o kadar."

Brandon vazgeçmek niyetinde değildi. Düşünceli düşünceli, "Diyelim ki o alet hâlâ orada..." diye mırıldandı. "Ama adamlar onu bulamadılar. Biri onlardan önce davranmış olabilir mi?"

Mike Shea güldü. "Biz oradaydık. Ama sadece canımızı kurtardık. Buna da çok sevindik. Başka kim vardı ki?"

Moore da onayladı. "Öyle ya! Ama bir başkasının Optikon'u aldığını düşünelim. Bunu neden gizliyor?"

"Belki de onun ne olduğunu bilmiyor."

"O halde biz nasıl..." Moore birdenbire susarak Shea'ya döndü. "Ne dedin?"

Shea boş gözlerle ona baktı. "Kim, ben mi?"

"Biraz önce, 'Biz oradaydık,' dedin." Moore gözlerini kıstı. Sanki kafasındaki düşünceleri düzene sokmaya çalışıyormuş gibi başını salladı. "Ulu Galaksi!" diye fısıldadı.

Brandon heyecanla sordu. "Ne var? Ne oldu, Warren?"

"Pek de emin değilim. Teorilerinle beni çıldırtıyorsun. Öylesine çıldırtıyorsun ki onları ciddiye almaya başlıyorum sanırım. Bildiğin gibi, enkazdan bazı şeyleri aldık. Giysilerimiz ve kalan kişisel eşyalarımız dışında. Ya da hiç olmazsa ben aldım."

"Ne?"

"Enkazın dışında ilerlerken... Tanrım! Sanki şimdi oradayım. Her şeyi olanca berraklığıyla görebiliyorum. Bazı şeyleri alarak uzay tulumumun ceplerine attım. Bunun nedenini bilmiyorum. Aslında kendimde değildim pek. Sonra... şey... onları atmadım. Hatıra diye sakladım sanırım. Hepsini Dünyaya getirdim."

"Nerede onlar?"

"Bilmiyorum. Bildiğin gibi hep aynı yerde oturmadık."

"O hatıraları atmadın ya?"

"Hayır. Ama insan taşınırken bazı şeyler kayboluyor."

"Onları atmadıysan herhalde şimdi bu evde bir yerdeler."

"Kaybolmadılarsa tabii. Onları on beş yıldan beri görmediğime yemin edebilirim."

"Neydi bu hatıralar?"

Warren Moore, "Hatırladığım kadarıyla biri bir dolmakalemdi," diye açıkladı. "Gerçek bir antikaydı. Şu içine mürekkep konan türlerden. Ama şimdi beni etkileyen şey şu: Aldığım diğer hatıra küçük bir dürbündü. Ancak on beş santim boyundaydı. Ne demek istediğimi anlıyorsun değil mi? Bir dürbün!"

Brandon, "Optikon!" diye bağırdı. "Tabii ya!"

Moore soğukkanlılığını kaybetmemeye çalışıyordu. "Bu sadece bir rastlantı. Garip bir rastlantı."

Ama Brandon bunu kabul etmek niyetinde değildi. "Rastlantıymış! Boş versene sen! TransUzay, Optikon'u enkazda bulamadı. Uzayda da öyle. Çünkü o başından beri sendeydi."

"Sen çıldırmışsın!"

"Haydi, gel. Onu bulmalıyız."

Moore soluk verdi. "İstediğin buysa gidip bakarım. Ama bulabileceğimi sanmıyorum. Pekâlâ, işe sandık odasıyla başlayalım. En mantıklı yer orası."

Shea güldü. "Mantıklı yerler genellikle hiçbir işe yaramazlar."

Ama hepsi de güç rampasına giderek daha yukarı çıktılar.

Sandık odasının bulunduğu katın yıllardan beri kullanılmadığı küf kokusundan anlaşılıyordu. Moore temizleyiciyi açtı. "Tozları iki yıldan beri temizlemedik sanırım. Bu da size bu kata ne kadar sık çıktığımı gösteriyor. Şimdi, bakalım... Dürbün gerçekten buradaysa, o zaman bekârlık günlerimde topladığım eşyaların arasında olması gerekir. Yani bekârlık günlerimden beri bir türlü atamadığım o değersiz şeylerin arasında. İşe şuradan başlayabiliriz."

Moore plastikten yapılmış portatif sandıkları karıştırırken Brandon onun omzunun üzerinden endişeyle baktı.

Moore, "Ah, şuna bak," dedi. "Üniversite yıllığım. O günlerde bir 'Sonist'tim. Çok meraklıydım buna. Hatta bu kitaptaki bütün son sınıf öğrencilerinin resimleriyle birlikte seslerini almayı da başardım."

Kitabın kapağına sevgiyle vurdu. "Yıllıkta herkesinki gibi üç boyutlu resimler olduğunu sanırsınız ama her birinin..." Brandon'un kaşlarını çatmış olduğunu fark ederek, "Tamam," dedi. "Aramayı sürdüreceğim."

Plastikleri bırakarak, tahtadan yapılmış, ağır, eski tip bir sandığı açtı. Bunun içindeki bölmelerden aldığı eşyaları ayırmaya başladı.

Brandon, "Hey," diye bağırdı. "Bu, o mu?" Hafifçe takırdayarak yere yuvarlanmış olan küçük bir silindiri işaret ediyordu.

Moore, "Onu..." diye başladı. "Evet! Kalem o! Tamam o. İşte bu da dürbün. Tabii ikisi de çalışmıyor. Kırılmışlar sanırım. Daha doğrusu ben kalemin kırık olduğunu sanıyorum. İçinde bir şey gevşemiş tıkırdayıp duruyor. Bak, duyuyor musun? Kalemin nasıl doldurulacağını bilmiyorum.

Onun için de bozuk olup olmadığını kontrol etmem imkânsız. Mürekkep kartuşları yıllardan beri üretilmiyor zaten."

Brandon kalemi ışığa tuttu. "Üzerinde bir marka var."

"Sahi mi? Onu fark ettiğimi sanmıyorum."

"Harfler iyice aşınmış. J.K.O.'ya benziyor."

"Q mu?"

"Evet. Bu harfle başlayan soyadı pek fazla değildir. Bu kalem Quentin'in olabilir. Romantik duyguları ya da kendisine şans getirdiği için sakladığı bir hatıra. Bu ona, böyle kalemlerin kullanıldığı çağlarda yaşamış olan dedesinin dedesinden kalmıştı belki de. Onun adı da Jason Knight Quentin ya da Judah Kent Quentin'di. Veya böyle bir şey. Multivac'a Quentin'in atalarını sorabiliriz."

Moore başını salladı. "Galiba bunu yapmamız gerekir. Bak gördün mü? Çılgınlığın bana da bulaştı!"

"Marka uyarsa senin kalemi Quentin'in kamarasından aldığın da anlaşılır. O halde dürbünü de orada buldun."

"Bir dakika! Onları aynı yerden alıp almadığımı hatırlamıyorum. Enkazın dışında dolaşmamla ilgili ayrıntıları unuttum."

Brandon küçük dürbünü ışığa doğru tutmuş evirip çeviriyordu. "Bunun üzerinde marka yok."

"Olacağını mı sanıyordun?"

"Hiçbir şey sandığım yok. Bir şey de göremiyorum. Şu parçaların birleştiği yerdeki ince çizgi dışında yani." Brandon başparmağının tırnağını dürbünün kalın tarafının yakınında bir daire çizen ince yive soktu. Ucu çevirmeye çalıştı ama boşuna. "Bir tek parça bu."

Dürbünü gözüne götürdü. "Bu bir işe yaramaz."

"Sana onun kırık olduğunu söyledim. Mercekler yok..."

Shea söze karıştı. "Bir gemiye büyük bir meteor çarptığı ve tekne parçalandığı zaman ufak tefek zararlar olur."

Moore tekrar kötümserleşmişti. "Belki bu gerçekten Optikon ama artık hiçbir işe yaramaz." Dürbünü Brandon'dan alarak boş mercek deliklerini

yokladı. "Zaten merceklerin nereye takılacakları da belli değil. Bunlarda, camların oturtabileceği yuvalar yok. Sanki bu hiçbir zaman..." Birdenbire bağırdı. "Ah!"

Brandon, "Ah, ne?" dedi.

"O ad! Bu nesnenin adı!"

"Optikon'u mu kastediyorsun?"

"Hayır, Optikon'u kastetmiyorum. Fitzsimmons tüple konuşurken sanki kekeledi. Biz de onun 'Optikon' dediğini sandık."

Brandon, "Ama öyle dedi," diye ısrar etti.

Shea, "Tabii ya," dedi. "Onu ben de duydum."

"Sen onu duyduğunu sandın. Adam, 'A... Anoptikon,' dedi aslında. Anlamıyor musunuz? Optikon değil, Anoptikon. Başında bir ek var."

Brandon şaşkın şaşkın, "Ya?" diye mırıldandı. "Aradaki fark nedir?"

"Arada çok büyük fark var. Optikon mercekleri olan bir araç anlamına gelir, Anoptikon'a gelince... Bunun başındaki Grekçe'An' eki 'yok' anlamına gelir. Anarşi 'hükümet yok,' demektir. 'Anemi', kan olmadığını gösterir. Anoptikon da..."

Brandon bağırdı. "Mercek olmadığını gösterir!"

"Öyle! Herhalde Quentin mercekleri olmayan bir optik alet üzerinde çalışıyordu. Belki elindeki de o ve kırık da değil."

Shea, "Ama baktığında bir şey göremiyorsun ki," diye itiraz eni.

Moore, "Herhalde şimdi 'Sıfırda'," dedi. "Bunu ayarlamanın bir yolu olmalı."

Brandon gibi dürbünü sıkıca kavrayarak ucunu çevirmeye çalıştı. Homurdanarak bastırdı.

Brandon onu uyardı. "Dürbünü kırma."

"Kımıldamaya başladı. Ya sıkıştı ya da paslanıp yapıştı." Moore duraklayarak alete sabırsızca baktı, sonra da onu tekrar gözüne götürdü. Telaşla döndü. Bir camı berraklaştırarak kentin ışıklarına baktı. "Vay vay vay!" diyerek soludu.

Brandon, "Ne oldu? Ne oldu?" diye merakla sordu.

Moore hiçbir şey söylemeden dürbünü ona uzattı. Brandon aleti gözüne götürdü ve sonra da tiz bir sesle bağırdı. "Bir teleskop bu!"

Shea atıldı. "Ben de bakayım!"

Hemen hemen bir saat aletle ilgilendiler. Ucu bir yöne doğru döndürerek dürbünü teleskop haline getirdiler. Diğer yöne çevirerek bir mikroskopa dönüştürdüler.

Brandon durmadan, "Bu nasıl oluyor?" diye soruyordu.

Moore da tekrar tekrar, "Bilmiyorum," diyordu. Sonunda, "Bunun yoğun güç alanlarıyla ilgili olduğundan eminim," diye açıkladı. "Çünkü dürbünü çevirirken oldukça güçlü bir alan direnciyle karşılaşıyorsun. Daha büyük aletlerde güç ayarlanması gerekir."

"Çok zekice yapılmış bir oyuncak bu," dedi.

Moore, "Çok daha önemli bir şey," diye cevap verdi. "Bunun teorik fizik alanında yepyeni bir çağ başlatacağından eminim. Mercek olmadan ışığı toplayabiliyor. Görüş mesafesi kısalmadan ışığı gitgide daha geniş bir alandan alması için ayarlanabiliyor. Bir uçta bin iki yüz elli metrelik Ceres teleskopunun eşini yaratabiliriz. Diğer uçta da bir elektron mikroskobunu. Bundan başka, ben kromatik bir anormallik göremiyorum. Bundan da aletin her dalga boyundaki ışığı bükebildiği anlaşılıyor. Belki radyo dalgalarını ve Gamma ışınlarını da emiyor. Belki yer çekimini bile çarpıtıyor. Tabii yer çekimi bir tür radyasyonsa. Belki..."

Shea alayla onun sözünü kesti. "Para eder mi bu?"

"Hem de nasıl! Tabii biri nasıl çalıştığını anlayabilirse..."

"Öyleyse bunu TransUzay götürmeyelim. Önce bir avukata gidelim. Mal arama hakkımızdan vazgeçtiğimizi açıklayan belge bu aleti de kapsıyor mu? Zaten, neden vazgeçtiğimizi bilmediğimize göre o belgenin bir değeri olabilir mi? Belki şirketinki bir tür dolandırıcılık bile sayılır."

Moore, "Aslında özel bir şirketin böyle bir alete sahip olmasını uygun bulmuyorum." dedi. "Resmi dairelerden birine başvurmalıyız. Bu bol para getirecekse..."

Ama Brandon yumruklarını dizlerine vuruyordu. "Paranın canı cehenneme, Warren! Tabii payıma düşen parayı alacağım ama önemli olan bu değil. Üne kavuşacağız, dostum, üne kavuşacağız! Hikâyeyi bir düşün. Uzayda kaybolan şahane bir hazine. Onu bulabilmek için yirmi yıldan beri uzayı araştıran dev bir şirket. Ama bütün bu süre içinde araç bizde. Biz unutulmuş olan kazazedelerde. Ve aletin kaybolmasının yirminci yıldönümünde onu tekrar buluyoruz. Eğer bu alet çalışırsa, Anoptik yeni büyük bir bilim tekniği olarak kabul edilirse, bizi de bir daha unutamazlar. Asla!"

Moore gülümsedi. Sonra da kahkahalarla gülmeye başladı. "Doğru ya! Bu işi sen basardın, Mark. Aklına koyduğun şeyi yaptın. Bizi unutulmuşluktan kurtardın!"

Brandon, "Bunu hepimiz birden başardık," dedi. "Mike Shea, bize gerekli temel bilgiyi vererek başlattı bunu. Ben teoriyi kurdum, alet de sendeydi.""Pekâlâ. Artık geç oldu. Karım neredeyse döner. Onun için hemen harekete geçmeliyiz. Multivac bize hangi dairenin uygun olduğunu söyler ve..."

Brandon itiraz etti. "Hayır, hayır! Önce töreni tamamlamalıyız. Şimdi yıldönümü kutlama toplantısının sonunda, yine kadehlerimizi kaldırmalıyız. Ama sözleri uygun bir biçimde de değiştirmeliyiz. Bunu sen yapar mısın, Warren?" Hâlâ yarısına kadar dolu olan Jabra suyu şişesini uzattı.

Moore her küçük kadehi dikkatle ağzına kadar doldurdu. Sonra da ciddi ciddi, "Şerefe içeceğiz, baylar," dedi. Üç arkadaş aynı anda kadehlerini kaldırdılar. "Baylar, vaktiyle bizim olan Gümüş Kraliçe gemisinden aldığımız hatıraların şerefine!"

GERÇEK AŞK

“Gerçek Aşk – True Love” isimli hikaye ilk American Way dergisinin 1977 Şubat sayısında yayınlanmış ardından 1982 tarihli The Complete Robot ve 1986 tarihli Robot Dreams toplamalarında yer almıştır. Asimov hikayeyi Şükran Günü ziyaretine gelip, giden kızına duyduğu özlemi gidermek için yazmıştır.

Benim adım Joe. İş arkadaşım Milton Davidson beni böyle çağırıyor. O bir programcı, ben de bir bilgisayar programıyım. Multivac sisteminin bir parçasıyım ve dünyanın her yeriyle bağlantım var. Her şeyi biliyorum. Hemen hemen her şeyi.

Ben Milton'un özel programıyım. Onun Joe'su. Dünyada programlamayı ondan iyi anlayan biri daha yok. Bense onun deneysel modeliyim. Milton benim diğer kompüterlerden çok daha iyi konuşmamı sağladı.

Bana, "Bu sesleri sembollere uydurmaktan başka bir şey değil, Joe," dedi. "İnsan beyninde de aynı şey oluyor. Ancak beyinde ne gibi semboller olduğunu hâlâ bilmiyoruz. Senin beynindeki sembolleri biliyorum. Onları kelimelere tıpatıp uydurabilirim." İşte ben de bu yüzden konuşuyorum. Düşündüğüm kadar ustalıkla konuşabildiğimi sanmıyorum. Ama Milton çok iyi konuştuğumu söylüyor. Milton kırkına yakın ama hiç evlenmemiş. Bana uygun kadını bulamadığını söyledi.

Geçenlerde bir gün, "Onu elbet bulacağım, Joe," dedi. "En iyisini bulacağım. Gerçek aşkı yakalayacağım. Sen de bu konuda bana yardım edeceksin. Dünyadaki sorunları çözebilmen için seni geliştirip durmaktan bıktım. Sen benim sorunumu çöz. Bana gerçek aşkı bul."

"Gerçek aşk nedir?" diye sordum.

"Boş ver. O soyut bir kavram. Sen sadece bana ideal kızı bul yeter. Multivac sistemine bağlısın. Onun için Dünyadaki her insanın bilgi bankasına erişebilirsin. Hepsini grup grup, sınıf sınıf listeden sileriz. Sonunda bir kişi kalır. Kusursuz biri. İşte o benim olur."

"Ben hazırım," dedim.

Milton, "Önce bütün erkekleri listeden sil," diye talimat verdi.

Bu kolay oldu. Onun sözleri moleküler valflarımdaki sembolleri harekete geçirdi. Uzanıp Dünyadaki her insanla ilgili birikmiş bilgilere erişebilirdim. Milton'un sözleri üzerine 784 982 874 erkeği listeden çıkardım. 3 786 112 090 kadınla olan bağlantımı sürdürdüm.

Milton, "Yirmi beşinden küçük kırkından büyük kadınları listeden sil," dedi ve ekledi. "Sonra zekâ dereceleri 120'nin altında olan kadınları da çıkar. Boyları 150 santimden kısa ve 175 santimden uzun olanları da istemem."

Milton bana kesin ölçüleri verdi. Çocukları olan kadınları istemiyordu. Bazı genetik özellikleri olanları da. "Göz rengi konusunda emin değilim. Neyse bunu şimdilik bir yana bırakalım. Ama kızıl saçlı kadın istemem. Kızıl saçtan hiç hoşlanmam."

İki hafta sonra listede sadece 235 kadın kaldı. Hepsi de İngilizceyi çok güzel konuşuyorlardı. Milton dil sorunu da istemediğini söylemişti. Mahrem anlarda kompüter çevirileri bile bazı şeylere engel olabilirdi.

Milton, "235 kadınla konuşamam," dedi. "Bu fazla zaman alır. O zaman herkes ne yaptığımı anlar."

"Bu başına dert açılmasına neden olur," diye cevap verdim. Milton beni görevlerim dışında bazı şeyler yapabileceğim biçimde ayarlamıştı. Kimsenin bundan haberi yoktu.

"Bunlar kimsenin üstüne vazife değil." Milton'un yüzü kızardı. "Şimdi sana ne yapacağımızı söyleyeceğim, Joe. Sana holograflar getireceğim. Sen de listede benzerlikleri arayacaksın."

Bana kadın holografları getirdi. "Bu üçü güzellik yarışmalarını kazanmışlar. 235 kadın arasında onlara benzeyenleri var mı?"

Listedeki kadınlardan sekizi holograftakilere çok benziyordu. Milton, "İyi," dedi. "Onların bilgi bankalarıyla bağlantıdasın. İş piyasasındaki açıkları ve gereksinimleri incele. Sonra da buraya tayin edilmelerini sağla."

Bir an düşündü. Omuzlarını aşağı yukarı oynattı. "Alfabe sırasıyla."

Beni bu iş için yaratmamışlardı. İnsanları kişisel nedenlerle o işten buna göndermek 'manevra' ya da 'dalavere' diye tanımlanıyordu. Ama ben bunu artık yapabiliyordum. Çünkü Milton her şeyi ayarlamıştı. Fakat bu işi ondan başkası için yapmamı da istemiyordu.

İlk kız bir hafta sonra geldi. Milton onu gördüğünde yüzü kızardı. Sanki zorluk çekiyormuş gibi konuşuyordu. Kızla sık sık beraber oluyor, bana da aldırmıyordu. Bir keresinde de kıza, "Seni akşam yemeğine götüreyim," dedi.

Ertesi gün de bana geldi. "Nedense bu iş olmadı. Bir şeyler eksikti. O çok güzel bir kadın. Ama ben o gerçek aşkı hissetmedim. Ondan sonrakini dene."

Sekiz kızın hepsiyle de aynı şey oldu. Hepsi de birbirlerine çok benziyordu. Sık sık gülümsüyorlardı. Sesleri tatlıydı. Ama Milton onların hiçbirini de uygun bulmadı. Bana, "Anlayamıyorum, Joe," dedi. "Seninle, bana dünyanın en güzel yaratıklarıymış gibi gözüken sekiz kız seçtik. Hepsi de ideal tiplerdi. Öyleyse neden hoşuma gitmiyorlar?"

"Sen onların hoşuna gidiyor musun?" diye sordum.

Kaşlarını oynattı. Bir yumruğunu diğer elinin içine vurdu. "İşte sorun da bu, Joe! Bu iki yönlü bir yol. Ben onların tipi değilsem beni nasıl hoşnut ederler? Benim idealimdeki kadın gibi nasıl davranırlar? Ben de onların gerçek aşkı olmalıyım. Ama bunu nasıl sağlayabiliriz?" Bütün gün düşündü durdu.

Milton ertesi gün bana geldi. "Her şeyi sana bırakacağım, Joe. Her şey senin elinde artık. Bilgi bankam sende. Ve sana kendi hakkımda bildiğim her şeyi anlatacağım. Bilgi bankama mümkün olan her ayrıntıyı ver. Ama bu eklemeleri kendine sakla.""O halde bilgi bankasıyla ne yapacağım, Milton?"

"Onu 235 kadınla eşleştireceksin. Hayır. 227 kadınla. Gördüğün o sekiz kızı listeye katma. Her kızın psikiyatri muayenesinden geçmesini sağla. Onların bilgi bankalarını doldur ve benimkiyle kıyasla. Benzer noktaları bul." (Psikiyatri muayenesi sağlamak da yine ilk yaratıldığım zaman bana verilen talimata aykırıydı.)

Milton benimle haftalarca konuştu. Annesiyle babasından, kardeşlerinden söz etti. Çocukluğunu, eğitimini, buluğ çağını anlattı. Uzaktan hayranlık

duyduğu kadınları açıkladı. Bilgi bankası büyüdü. Milton da sembol almamı genişletmek ve derinleştirmek için beni ayarladı.

"Anlayacağın, içine benden daha fazla şeyler alırken ben de seni ayarlıyorum, Joe. Bana giderek daha iyi uyabilmen için. Gitgide daha çok benim gibi düşünmeye başlıyorsun. Bu yüzden de beni daha iyi anlıyorsun. Beni yeteri kadar anlarsan, bilgi bankasını iyice kavrayabileceğin herhangi bir kadın benim gerçek aşkım olacak." Benimle konuşmayı sürdürdü. Ben de onu gitgide daha iyi anlamaya başladım.

Daha uzun cümleler kurabiliyordum. Açıklamalarım daha ayrıntılı oluyordu. Dilbilgisi, kelime dizisi ve tarz bakımından konuşmam gitgide Milton'unkine benziyordu.

Bir keresinde ona, "Anlayacağın bir kızı fiziksel ideale uydurmak yeterli değil, Milton," diye açıkladım. "Sana, kişisel ve duygusal bakımdan ve karakter açısından çok uygun olan biri gerekli. Bu sağlanırsa görünüş ikinci planda kalır. Sana uygun birini bu 227 kızın arasında bulamazsak, o zaman eşini başka bir yerde ararız. Senin görünüşüne aldırmayan birini buluruz. Ya da kimsenin görünüşüne önem vermeyen birini. Kişiliklerin uyması şart. Dış görünüş nedir ki?"

Milton, "Çok haklısın," dedi. "Yaşantım boyunca kadınlarla daha fazla ilişkim olsaydı bu gerçeği de bilirdim. Tabii şimdi düşündüğüm zaman her şeyi çok daha iyi anlıyorum."

Her zaman anlaşıyorduk onunla. Düşünme yöntemimiz birbirine o kadar benziyordu ki...

"Artık bir zorlukla karşılaşacağımızı sanmıyorum, Milton. Tabii soruları benim sormama izin verirsen. Bilgi bankanda bazı boşluklar ve düzensizlikler olduğunu görüyorum."

Ondan sonra olanları Milton psikanalize benzetti. Tabii hepsini de yakından izlediğim 227 kadına uygulanan psikiyatri muayenesinden çok şey öğreniyordum.

Milton çok mutlu görünüyordu. "Seninle konuşmak, bir başka kişiliğimle sohbet etmeye benziyor, Joe. Kişiliklerimiz sonunda birbiriyle tam bir uyum sağladı."

"Seçeceğimiz kadının kişiliği de uyacak."

Çünkü ben kızı bulmuştum. 227 adaydan biriydi o yine de. Adı Charity Jones'du. Wichita'da, Tarih Kitaplığında değerlendirme uzmanı olarak çalışıyordu. Onun genişletilmiş bilgi bankası bizimkilere tamamıyla uyuyordu. Bilgi bankaları dolarken diğer kadınların hepsi de şu ya da bu nedenle listeden silinmişlerdi. Ama Charity konusundaki ahenk şaşılacak bir biçimde gitgide artıyordu.

Onu Milton'a tarif etmeme gerek yoktu. Milton sembolizmimi kendisininkine öylesine uydurmuştu ki, kızın ahengini hemen fark ettim. Bu bana çok uyuyordu.

Artık sıra Charity'nin bizim yanımıza verilmesi için çalışma kâğıtlarını ve işle ilgili gereksinimleri değiştirmeye gelmişti. Bunun incelikle yapılması, kimsenin yasal olmayan işler döndüğünü anlamaması gerekiyordu.

Tabii Milton olanları biliyordu. Sonuçta her şeyi ayarlayan oydu. Bu sorunun da çözümlenmesi gerekiyordu. Onu, büroda görevini kötüye kullanmakla suçlayarak tutukladılar. Neyse ki Milton bu suçu on yıl önce işlemiş ve bana her şeyi anlatmıştı. Bundan yararlanıp onu tutuklatmak da kolay olmuştu. Tabii Milton benden söz edecek değildi. Yoksa bu suçunu daha da ağırlaştırırdı.

Milton gitti artık. Yarın 14 Şubat. Sevgililer Günü. Charity tatlı sesi ve serin elleriyle gelecek. Ona beni nasıl çalıştıracağını öğreteceğim. Bana nasıl bakacağını da. Kişiliklerimiz arasında uyum olduktan sonra dış görünüşün ne önemi var?

Ona, "Ben Joe'yum," diyeceğim. "Sen de benim gerçek aşkımsın."

SON